

ΤΕΙ ΠΑΤΡΑΣ
ΣΧΟΛΗ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ
ΤΜΗΜΑ ΛΟΓΙΣΤΙΚΗΣ

ΠΤΥΧΙΑΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ & ΙΔΡΥΣΗ - ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ ΚΑΙ
ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΩΝ -
ΒΙΟΤΕΧΝΙΚΩΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ

ΣΠΟΥΔΑΣΤΕΣ: ΑΡΓΥΡΙΟΥ ΒΑΣΙΛΙΚΗ
ΑΡΜΟΥΤΗΣ ΓΕΩΡΓΙΟΣ
ΚΑΡΑΓΙΑΝΝΗ ΚΟΝΔΥΛΙΑ

ΕΠΟΠΤΗΣ : ΛΙΑΡΜΑΚΟΠΟΥΛΟΣ ΛΟΓΟΘΕΤΗΣ

ΑΘΗΝΑ 1997

ΑΡΙΘΜΟΣ ΕΙΣΑΓΩΓΗΣ	2736
----------------------	------

**ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ & ΙΔΡΥΣΗ - ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ ΚΑΙ
ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΩΝ -
ΒΙΟΤΕΧΝΙΚΩΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ**

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

•	ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ.....	3
•	ΠΡΟΛΟΓΟΣ.....	6
1	ΕΙΣΑΓΩΓΗ.....	7
1.1.	Γενικά.....	7
1.2.	Σκοπός.....	10
2	ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ.....	12
2.1.	Ερωτηματολόγιο.....	12
2.2.	Δείγμα.....	27
2.3.	Συγκέντρωση στοιχείων.....	33
2.4.	Αξιοπιστία στοιχείων δείγματος.....	36
3	ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ & ΑΝΑΛΥΣΗ ΣΤΟΙΧΕΙΩΝ.....	38
3.1.	Γενικά.....	38
3.2.	Θεσμικό πλαίσιο.....	39
3.2.1.	Γενικά.....	39
3.2.2.	Ερώτημα πρώτο - απαντήσεις & ανάλυση.....	40
3.3.	Πολιτική επιχειρήσεων.....	44
3.3.1.	Γενικά.....	44
3.3.2.	Ερώτημα δεύτερο - απαντήσεις & ανάλυση.....	46
3.3.3.	Ερώτημα τρίτο - απαντήσεις & ανάλυση.....	48
3.3.4.	Ερώτημα τέταρτο - απαντήσεις & ανάλυση.....	55
3.3.5.	Ερώτημα πέμπτο - απαντήσεις & ανάλυση.....	58

<u>Ατμοσφαιρική ρύπανση</u>	66
<u>Ρύπανση υδάτων</u>	71
<u>Ρύπανση εδάφους</u>	75
<u>Ηχορύπανση</u>	79
3.4. Τόπος εγκατάστασης	90
3.4.1. Γενικά.....	90
3.4.2. Ερώτημα έκτο - απαντήσεις & ανάλυση.....	92
3.4.3. Ερώτημα έβδομο - απαντήσεις & ανάλυση.....	96
3.4.4. Ερώτημα όγδοο - απαντήσεις & ανάλυση.....	99
3.5. Προϋποθέσεις ίδρυσης και λειτουργίας επιχειρήσεων	106
3.5.1. Γενικά.....	106
3.5.2. Ερώτημα ένατο - απαντήσεις & ανάλυση.....	107
3.6. Επιχορηγούμενες περιβαλλοντικές επενδύσεις	120
3.6.1. Γενικά.....	120
3.6.2. Ερώτημα δέκατο - απαντήσεις & ανάλυση.....	121
3.7. Συντήρηση συστήματος παραγωγής	133
3.7.1. Γενικά.....	133
3.7.2. Ερώτημα ενδέκατο - απαντήσεις & ανάλυση.....	134
3.7.3. Ερώτημα δωδέκατο - απαντήσεις & ανάλυση.....	138
3.7.4. Ερώτημα δέκατο τρίτο - απαντήσεις & ανάλυση.....	140
3.7.5. Ερώτημα δέκατο τέταρτο - απαντήσεις & ανάλυση.....	145
3.8. Σχεδιασμός προϊόντων	152
3.8.1. Γενικά.....	152
3.8.2. Ερώτημα δέκατο πέμπτο - απαντήσεις & ανάλυση.....	153
3.9. Παραγωγική διαδικασία	158
3.9.1. Γενικά.....	158
3.9.2. Ερώτημα δέκατο έκτο - απαντήσεις & ανάλυση.....	159
4 ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ - ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ	164

4.1.	Συμπεράσματα.....	164
4.2.	Προτάσεις.....	167
•	ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ.....	173

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

Η ιδιαίτερη θέση που κατέχει ο άνθρωπος στο περιβάλλον, υπαγορεύει, ως ένα βαθμό, την εκμετάλλευση και αξιοποίηση των φυσικών και πλουτο-παραγωγικών πόρων. Όταν όμως η παρέμβαση του ανθρώπου στο περιβάλλον υπερβαίνει τα ανεκτά όρια των φυσικών λειτουργιών παρατηρείται διατάραξη της οικολογικής ισορροπίας, που οδηγεί μοιραία στην υποβάθμιση και την καταστροφή. Έτσι, βασικά φυσικά αγαθά προορισμένα για απόλαυση από όλους τους ανθρώπους μετατρέπονται σε αντικείμενα οικονομικής εκμετάλλευσης και αποτελούν πηγή πλέον άμεσου κέρδους. Η χωρίς όρια και έλεγχο εκμετάλλευση των αγαθών αυτών από άτομα ή ομάδες συνεπάγεται τον κίνδυνο της πλήρους αναίρεσης του συλλογικού και κοινωνικού χαρακτήρα του περιβάλλοντος.

Η έντονη τεχνολογική ανάπτυξη μπορεί να συνεπάγεται, από την μία πλευρά, την υποβάθμιση του περιβάλλοντος, αλλά από την άλλη, η χρήση της αποτελεί, στις περισσότερες περιπτώσεις, απαραίτητη προϋπόθεση της προστασίας του.

Έτσι, η μελέτη αυτή διαπραγματεύεται δύο πολύ σημαντικούς παράγοντες για την ανθρώπινη ευημερία. Το περιβάλλον, ως παράγοντα απαραίτητο για την ύπαρξη και την εξέλιξη της ζωής καθώς και την ίδρυση - λειτουργία και αποτελεσματικότητα των βιομηχανικών και βιοτεχνικών επιχειρήσεων, ως παράγοντα απαραίτητο για την οικονομική ανάπτυξη.

1. ΕΙΣΑΓΩΓΗ

1.1. Γενικά

Το περιβάλλον ευνοεί την ίδρυση και λειτουργία βιομηχανικών και βιοτεχνικών επιχειρήσεων. Η ίδρυση και λειτουργία βιομηχανικών και βιοτεχνικών επιχειρήσεων συμβάλλει όμως στην διατήρηση, βελτίωση και ανάπτυξη του παράγοντα περιβάλλον ή αποσκοπεί μόνο στο κέρδος οδηγώντας έτσι σε μία οικολογική καταστροφή.

Όταν λέμε "περιβάλλον" εννοούμε το σύνολο των φυσικών και ανθρωπογενών παραγόντων και στοιχείων που βρίσκονται σε αλληλεπίδραση και επηρεάζουν την οικολογική ισορροπία, την ποιότητα ζωής, την υγεία των κατοίκων, την ιστορική - πολιτιστική παράδοση και τις αισθητικές αξίες.

Ως "βιομηχανική επιχείρηση" νοείται εκείνη που με την διάθεση κεφαλαίων και εκτεταμένη χρησιμοποίηση μηχανημάτων, χημικών μέσων και εξειδικευμένου προσωπικού, παράγει με την κατεργασία της πρώτης ύλης νέα προϊόντα ή βελτιώνει υπάρχοντα ή με επεξεργασία τα προετοιμάζει για πώληση ή περαιτέρω εκβιομηχάνιση.

Ως "βιοτεχνική επιχείρηση" νοείται εκείνη που επίσης με την διάθεση κεφαλαίων και μηχανημάτων, χημικών μέσων και εξειδικευμένου προσωπικού, ασχολείται με την μετατροπή της αρχικής μορφής των πρώτων υλών και των ημικατεργασμένων προϊόντων σε έτοιμα αγαθά, για την ανάγκη του καταναλωτή, καθώς και με την επισκευή των έτοιμων ήδη αγαθών, άσχετα αν αυτά είναι βιοτεχνικά ή βιομηχανικά προϊόντα.

Τα σημαντικότερα κριτήρια για την διάκριση ανάμεσα στην βιομηχανία και την βιοτεχνία αφορούν την σπουδαιότητα των τεχνικών εγκαταστάσεων, την παραγωγική ικανότητα, τον βαθμό συμβολής της ανθρώπινης εργασίας και των μηχανικών εγκαταστάσεων στην παραγωγή και την μέθοδο παραγωγής, τον αριθμό απασχολούμενου προσωπικού, το ύψος των κεφαλαίων και των εσόδων κ.λ.π..

Η έννοια της βιομηχανικής και βιοτεχνικής εγκατάστασης δεν θα πρέπει να συγχέεται με την έννοια της επιχείρησης. Η εγκατάσταση υπονοεί την τεχνική ενότητα με την πιο πάνω έννοια, ενώ ως επιχείρηση νοείται η οικονομική ενότητα στην οποία ανήκει ορισμένη εγκατάσταση.

Η βιομηχανία και η βιοτεχνία συναποτελούν τον τομέα που είναι γνωστός με τον όρο μεταποίηση.

Η βιομηχανία - βιοτεχνία διακρίνεται σε δύο βασικές κατηγορίες. Τη βιομηχανία - βιοτεχνία κεφαλαιουχικών αγαθών και τη βιομηχανία - βιοτεχνία καταναλωτικών αγαθών. Η πρώτη κατηγορία ονομάζεται συνήθως και βαριά βιομηχανία - βιοτεχνία, ενώ η δεύτερη ονομάζεται ελαφριά βιομηχανία - βιοτεχνία. Ανάμεσά τους βρίσκεται η αποκαλούμενη βιομηχανία - βιοτεχνία ενδιάμεσων αγαθών ή μεσαία. Τα προϊόντα της βιομηχανίας - βιοτεχνίας ενδιάμεσων αγαθών χρησιμοποιούνται άλλοτε ως κεφαλαιουχικά και άλλοτε ως καταναλωτικά.

Από άποψη αντικειμένου παραγωγής, η βιομηχανία - βιοτεχνία διακρίνεται σε πολλούς κλάδους, οι οποίοι σύμφωνα με τη διεθνή τυποποιημένη ταξινόμηση, είναι οι ακόλουθοι 28.

ΚΛΑΔΟΙ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΩΝ - ΒΙΟΤΕΧΝΙΚΩΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ

01. Επεξεργασία πετρελαίου και άνθρακα
02. Μεταλλεία - ορυχεία - λατομεία
03. Μη μεταλλικά ορυκτά
04. Βασικές μεταλλουργικές βιομηχανίες - βιοτεχνίες
05. Μηχανές και συσκευές
06. Μεταφορικά μέσα - ναυπηγεία
07. Επεξεργασία ξύλου και φελλού
08. Επεξεργασία χαρτιού
09. Εκδόσεις εφημερίδων και περιοδικών
10. Εκδόσεις - εκτυπώσεις - γραφικές τέχνες
11. Χημικά
12. Φάρμακα - απορρυπαντικά - καλλυντικά
13. Εμφιάλωση υγραερίου
14. Μεταλλικά προϊόντα
15. Πλαστικά - ελαστικά
16. Κλωστοϋφαντουργικά προϊόντα
17. Ηλεκτρολογικό - ηλεκτρονικό υλικό
18. Ηλεκτρολογικές - ηλεκτρονικές συσκευές
19. Είδη διατροφής
20. Τσιγάρα
21. Έπιπλα
22. Επεξεργασία δέρματος γούνας
23. Διάφορα προϊόντα
24. Ενδύματα - είδη από ύφασμα
25. Υποδήματα και δερμάτινα είδη
26. Αγροτικές βιομηχανίες - βιοτεχνίες
27. Ποτά
28. Επεξεργασία καπνού

1.2. Σκοπός

Η μελέτη που ακολουθεί στοχεύει στην εξέταση των μηχανισμών που μπαίνουν σε εφαρμογή κατά την ίδρυση και λειτουργία των βιομηχανικών και βιοτεχνικών επιχειρήσεων με σκοπό την προστασία του περιβάλλοντος. Το κράτος είναι από μόνο του ικανό να προστατέψει το περιβάλλον με τις διατάξεις του θεσμικού πλαισίου που το αφορούν ή χρειάζεται και η ευαισθητοποίηση της κάθε βιομηχανικής - βιοτεχνικής επιχείρησης, του κάθε επιχειρηματία και του κάθε πολίτη όσον αφορά το τόσο σοβαρό θέμα στις ημέρες μας που λέγεται "προστασία του περιβάλλοντος".

Σκοπός της μελέτης μας είναι να εξετάσουμε, όσο είναι δυνατό, σε σχέση με την ίδρυση και τη λειτουργία μιας βιομηχανικής - βιοτεχνικής επιχείρησης και με βάση τα στατιστικά στοιχεία που συλλέξαμε, αν και κατά πόσο έχουν ευαισθητοποιηθεί οι ελληνικές επιχειρήσεις σε ότι αφορά την προστασία του περιβάλλοντος.

Ειδικότερα, επιδιώκουμε να δώσουμε απάντηση στα πιο κάτω ερωτήματα:

1. Αν και κατά πόσο είναι αποτελεσματικό για τις επιχειρήσεις το **θεσμικό πλαίσιο** που διέπει την προστασία του φυσικού περιβάλλοντος από την ίδρυση και λειτουργία βιομηχανιών και βιοτεχνιών.
2. Αν και κατά πόσο είναι αποτελεσματική η **πολιτική των επιχειρήσεων** σε ότι αφορά το περιβάλλον.
3. Ποιά **κίνητρα** και ποιοί **παράγοντες** ώθησαν τις επιχειρήσεις στην επιλογή του **τόπου** εγκατάστασής τους.

4. Ποιές είναι οι **προϋποθέσεις** που τηρήθηκαν κατά την ίδρυση και λειτουργία των επιχειρήσεων.
5. Αν και κατά πόσο ενδιαφέρονται οι επιχειρήσεις για τις επιχορηγούμενες περιβαλλοντικές **επενδύσεις**.
6. Αν γίνεται **συντήρηση** του συστήματος παραγωγής από τις επιχειρήσεις, από ποιούς φορείς διενεργείται και σε τι συχνότητα.
7. Με ποιό προσανατολισμό, σε σχέση με το περιβάλλον, έχουν **σχεδιαστεί** τα παραγόμενα προϊόντα - υποπροϊόντα από τις επιχειρήσεις.
8. Αν, από τη φύση της, η παραγωγική **διαδικασία** των επιχειρήσεων έχει επιπτώσεις στο περιβάλλον και σε ποιό βαθμό.

2. ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ

Για την πραγματοποίηση του σκοπού της έρευνάς μας, αξίζει να αναφέρουμε τη μεθοδολογία με την οποία κινηθήκαμε για να επιτύχουμε την σύνταξη αυτής της μελέτης.

2.1. Ερωτηματολόγιο

Αρχικά αφιερώσαμε χρόνο στην μελέτη άρθρων εφημερίδων και περιοδικών όπως η Ελευθεροτυπία, το Βήμα, η Καθημερινή, το Κεφάλαιο, η Νέα Οικολογία κ.λ.π., για να συλλέξουμε εκείνες τις πληροφορίες που θα βοηθούσαν την κατάρτισή μας σε ειδικότερα θέματα πάνω στο αντικείμενο της έρευνάς μας. Από αυτά τα άρθρα είχαμε την ευκαιρία να δούμε τις γενικές τάσεις, τις απόψεις και θέσεις ειδικών, να συλλέξουμε πληροφορίες για την ισχύουσα κατάσταση, να εκτιμήσουμε τα προβλήματα και τη δυναμική του αντικειμένου μας. Είχαμε μια πρώτη επαφή με θέματα του περιβάλλοντος και της βιομηχανίας - βιοτεχνίας καθώς και πληροφόρηση σχετική με τις θέσεις και απόψεις των εμπλεκόμενων φορέων δημοσίου και ιδιωτικού τομέα. Επίσης, η μελέτη των άρθρων αυτών αποτέλεσε για μας σημαντική βοήθεια στην ανεύρεση όλων εκείνων των νόμων που αφορούσαν το αντικείμενο μας.

Αξίζει να σημειωθεί ότι χρειάστηκε να επισκεφθούμε το περιοδικό "Νέα Οικολογία" τρεις φορές και να ανατρέξουμε σε παλαιά και νεότερα τεύχη για θέματα σχετικά με τη μελέτη μας. Η συνεργασία συντελεστών του περιοδικού ήταν σημαντική για την συλλογή των πρώτων πληροφοριών που χρειαστήκαμε.

Στη συνέχεια, απευθυνθήκαμε στο Εθνικό Τυπογραφείο απ' όπου αναζητήσαμε και πήραμε τους νόμους που αναφέρονταν στα παραπάνω

περιοδικά και εφημερίδες. Μετά από προσεκτική μελέτη αυτών, χρειάστηκε να επισκεφθούμε ξανά το Εθνικό Τυπογραφείο ώστε να προμηθευτούμε και κάποιους επιπλέον νόμους, που αφορούσαν το θέμα της μελέτης μας και που βοήθησαν να έχουμε μια πλήρη εικόνα του θεσμικού πλαισίου που διέπει την προστασία του περιβάλλοντος. Για τους παλαιότερους νόμους μας παραπέμπαν από το Εθνικό Τυπογραφείο στην Παλαιά Βουλή. Εκεί μας αντιμετώπισαν θετικά και ένας υπάλληλος προθυμοποιήθηκε να ανατρεξει στα αρχεία τους, για να μας βρεί και να φωτοτυπίσει τους νόμους που ζητήσαμε.

Παράλληλα, μελετήσαμε τα άρθρα εκείνα του Συντάγματος που είχαν σχέση με την εργασία μας. Αυτό σε ότι αφορά το θεσμικό πλαίσιο που ρυθμίζει τα θέματα περιβάλλοντος στην Ελληνική επικράτεια.

Για τους νόμους της Ευρωπαϊκής Κοινότητας, χρειάστηκε να επισκεφθούμε το Ευρωπαϊκό Κέντρο Πληροφοριών, ένα από τα τρία Ευρωπαϊκά Κέντρα Τεκμηρίωσης που λειτουργούν στο νομό Αττικής, το Σπουδαστήριο Δημοσίου Δικαίου και ακόμη την Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων και τον εκδοτικό οίκο Ελευθερουδάκη. Σε όλους αυτούς τους οργανισμούς η αντιμετώπιση που είχαμε ήταν η καλύτερη δυνατή. Οι υπεύθυνοι έδειξαν ενδιαφέρον και βοήθησαν σημαντικά την μελέτη μας στα θέματα που τους απασχολήσαμε.

Παρόλα αυτά, αντιμετωπίσαμε δυσκολίες σχετικά με την Ευρωπαϊκή νομοθεσία λόγω κύρια του όγκου των οδηγιών και της άλλοτε εξειδίκευσης αυτών πάνω σε συγκεκριμένα θέματα και προβλήματα περιοχών ή επιχειρήσεων. Για να μπορέσουμε να έχουμε μια πλήρη εικόνα της νομοθεσίας της Ευρωπαϊκής Κοινότητας, θα χρειαζόνταν πολύχρονη μελέτη πάνω στους νόμους και της οδηγίες που έχει εκδώσει το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο.

Για τον λόγο αυτόν αποφασίσαμε, μετά από υπόδειξη πολλών υπευθύνων από τους παραπάνω οργανισμούς, να επισκεφθούμε διάφορους εκδοτικούς οίκους και να προμηθευτούμε βιβλία Ελλήνων συγγραφέων σχετικά με την Ελληνική και Ευρωπαϊκή νομοθεσία, όπου βρίσκονταν συγκεντρωμένοι όλοι οι βασικοί Ευρωπαϊκοί νόμοι και οδηγίες που αφορούσαν το περιβάλλον.

Μετά την μελέτη των πληροφοριών που πήραμε από τους παραπάνω οργανισμούς συμπεράναμε και αναφέρουμε πως, η κύρια Ευρωπαϊκή νομοθεσία έχει μεταφερθεί ικανοποιητικά και στην Ελληνική νομοθεσία.

Επίσης, από τους εκδοτικούς οίκους προμηθευτήκαμε κι άλλες μελέτες σχετικές με θέματα περιβάλλοντος και βιομηχανίας - βιοτεχνίας γενικότερα, ώστε να αποκομίσουμε όσο το δυνατό ευρύτερη γνώση πάνω στο θέμα της μελέτης μας.

Εκτός από την Ελληνική και Ευρωπαϊκή νομοθεσία, ασχοληθήκαμε και με το επίπεδο της οργάνωσης και αξιολόγησης συστημάτων, όπου βιομηχανίες - βιοτεχνίες και περιβάλλον μπορούν να συνυπάρξουν κατά τρόπο αρμονικό. Τέτοια συστήματα είναι οι βιομηχανικές ζώνες και περιοχές. Για τον λόγο αυτόν επισκεφθήκαμε το ΚΕΠΕ (Κέντρο Προγραμματισμού και Οικονομικών Ερευνών). Από την επίσκεψη αυτή προμηθευτήκαμε τη μελέτη αξιολόγησης & αναπροσαρμογής του προγράμματος χωροθέτησης & ανάπτυξης των βιομηχανικών περιοχών, η οποία αποτέλεσε σημαντική βοήθεια ώστε να κατανοήσουμε τους τρόπους με τους οποίους είναι δυνατή η συνύπαρξη της οικονομικής ανάπτυξης με την προστασία και αναβάθμιση του περιβάλλοντος.

Ακόμα, χρειάστηκε να επισκεφθούμε τρεις φορές το Υ.ΠΕ.ΧΩ.Δ.Ε., συγκεκριμένα την υπηρεσία του ΠΕΡΠΑ. Από εκεί, δυστυχώς, και παρά την προσπάθεια των υπαλλήλων, τα στοιχεία που μπορέσαμε να συλλέξουμε ήταν

ελάχιστα και κατά τέτοιον τρόπο γενικά, ώστε δεν μπορέσαμε να τα αξιοποιήσουμε στην μελέτη αυτή. Αξίζει να σημειωθεί πως στην προσπάθειά μας να βρούμε μια γενική κατάταξη των βιομηχανιών και βιοτεχνιών κατά κλάδο με βάση την επικινδυνότητα ή τον βαθμό ρύπανσης που μπορούν να προκαλέσουν στο περιβάλλον καθώς και μια γενική κατάταξη των κλάδων σε βαριά, ελαφριά και μεσαία βιομηχανία, διαπιστώσαμε πως δεν υπάρχουν σχετικές μελέτες και οι υπάλληλοι μας παρέπεμψαν σε νόμο που κατατάσει τα έργα και τις δραστηριότητες γενικά (Υ.Α. Αριθ. 69269/5387 - ΦΕΚ. Δ/678/25.10.1990), έναν νόμο που ήδη εμείς είχαμε στα χέρια μας.

Κάθε μία από τις πληροφορίες που συλλέξαμε κατά την πορεία της έρευνάς μας έπαιξε σημαντικό ρόλο στην ολοκλήρωση της μελέτης μας.

Μετά την προσεχτική μελέτη όλων των πληροφοριών που είχαμε στη διάθεσή μας, είμασταν πλέον έτοιμοι να προχωρήσουμε στη σύνταξη ενός ερωτηματολογίου, με το οποίο θα μπορούσαμε να συλλέξουμε πληροφορίες για την ισχύουσα κατάσταση και τη δυναμική που επικρατεί στον βιομηχανικό και βιοτεχνικό χώρο και να δούμε πως διαμορφώνονται οι θέσεις και απόψεις των εκπροσώπων αυτού.

Αρχικά, συντάχθηκε ένα ερωτηματολόγιο με 36 ερωτήματα - θέματα που αφορούσαν το θέμα της μελέτης μας, όλα επιλεγμένα από την μέχρι τότε έρευνά μας. Με τη συνεργασία του καθηγητή - επόπτη μας, κ. Λογ. Λιαρμακόπουλου και μετά την επεξεργασία του αρχικού ερωτηματολογίου διαμορφώσαμε ένα νέο το οποίο απαρτιζόταν από 8 ενότητες και 16 ερωτήματα όπως αναφέρονται στην ανάλυση που ακολουθεί, μετά την παράθεση του υποδείγματος αυτού.

ΤΕΙ ΠΑΤΡΑΣ

ΣΧΟΛΗ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ

ΤΜΗΜΑ ΛΟΓΙΣΤΙΚΗΣ

**ΠΤΥΧΙΑΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ: ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ &- ΙΔΡΥΣΗ - ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ ΚΑΙ
ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΩΝ - ΒΙΟΤΕΧΝΙΚΩΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ
ΝΟΜΟΥ ΑΤΤΙΚΗΣ**

ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗΣ

ΕΠΩΝΥΜΙΑ:

ΕΔΡΑ:

ΚΛΑΔΟΣ:

ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟ:

ΑΠΑΣΧΟΛΟΥΜΕΝΟ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟ:

ΕΛΛΗΝΙΚΗ:

ΞΕΝΗ:

ΙΔΙΑ ΚΕΦΑΛΑΙΑ: %

ΞΕΝΑ ΚΕΦΑΛΑΙΑ: %

ΟΝ/ΜΟ ΣΤΕΛΕΧΟΥΣ:

ΕΠΟΥΔΑΣΤΕΣ : ΑΡΓΥΡΙΟΥ ΒΑΣΙΛΙΚΗ (ΤΗΛ: 50.15.596)
ΑΡΜΟΥΤΗΣ ΓΕΩΡΓΙΟΣ (ΤΗΛ: 92.52.731)
ΚΑΡΑΓΙΑΝΝΗ ΚΟΝΔΥΛΙΑ (ΤΗΛ: 76.57.425)

ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ : ΛΙΑΡΜΑΚΟΠΟΥΛΟΣ ΛΟΓΟΘΕΤΗΣ (ΤΗΛ: 061 -990.250)

ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟ

ΕΡΩΤΗΜΑ 1:

Πόσο ικανοποιητικό είναι το θεσμικό πλαίσιο προστασίας περιβάλλοντος σε σχέση με την επιχείρησή σας;

ΠΟΛΥ ΙΚΑΝΟΠΟΙΗΤΙΚΟ	ΙΚΑΝΟΠΟΙΗΤΙΚΟ	ΜΕΤΡΙΟ	ΚΑΤΩ ΤΟΥ ΜΕΤΡΙΟΥ

ΕΡΩΤΗΜΑ 2:

Η πολιτική σας για την προστασία του περιβάλλοντος είναι αποτελεσματική και πόσο;

ΠΟΛΥ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΙΚΗ	ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΙΚΗ	ΜΕΤΡΙΑ	ΚΑΤΩ ΤΟΥ ΜΕΤΡΙΟΥ

ΕΡΩΤΗΜΑ 3:

Όποια κι αν είναι η απάντηση στο ερώτημα 2, σε ποιούς από τους παρακάτω λόγους οφείλεται και πόσο;

ΛΟΓΟΙ	ΠΑΡΑ ΠΟΛΥ	ΠΟΛΥ	ΜΕΤΡΙΑ	ΚΑΤΩ ΤΟΥ ΜΕΤΡΙΟΥ
ΘΕΣΜΙΚΟΙ (νομική, τεχνική, οικονομική υποστήριξη)				
ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟΙ (ίδια & ξένα κεφάλαια)				
ΤΕΧΝΙΚΟΙ (τεχνολογία - ειδικευμένο προσωπικό)				
ΆΛΛΟΙ - ΠΡΟΣΔΙΟΡΙΣΤΕ				

ΕΡΩΤΗΜΑ 4:

Πόσο αποτελεσματική είναι η πολιτική της επιχείρησής σας για την προστασία του περιβάλλοντος κατά τομείς;

ΤΟΜΕΑΣ	ΠΟΛΥ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΙΚΗ	ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΙΚΗ	ΜΕΤΡΙΑ	ΚΑΤΩ ΤΟΥ ΜΕΤΡΙΟΥ
ΑΤΜΟΣΦΑΙΡΙΚΗ ΡΥΠΑΝΣΗ				
ΡΥΠΑΝΣΗ ΥΔΑΤΩΝ				
ΡΥΠΑΝΣΗ ΕΔΑΦΟΥΣ				
ΗΧΟΡΥΠΑΝΣΗ				

ΕΡΩΤΗΜΑ 5:

Ποιά μέτρα έχετε λάβει για την προστασία του περιβάλλοντος και πόσο αποτελεσματικά είναι κατά τομείς;

ΜΕΤΡΑ	ΠΟΛΥ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΙΚΑ	ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΙΚΑ Α	ΜΕΤΡΙΑ	ΚΑΤΩ ΤΟΥ ΜΕΤΡΙΟΥ
-------	---------------------	------------------	--------	------------------

Α! ΡΥΠΑΝΣΗ ΑΤΜΟΣΦΑΙΡΑΣ

ΜΕΙΩΣΗ ΚΑΤΑΝΑΛΩΣΗΣ ΚΑΥΣΙΜΩΝ				
ΑΙΛΑΓΟΡΕΥΣΗ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑΣ Ή ΠΕΡΙΟΔΙΚΗ ΔΙΑΚΟΠΗ				
ΕΛΑΤΤΩΣΗ ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ				
ΜΕΙΩΣΗ Ή ΚΑΙΜΑΚΩΣΗ ΩΡΑΡΙΟΥ				
ΆΛΛΟ - ΠΡΟΣΔΙΟΡΙΣΤΕ				

Β! ΡΥΠΑΝΣΗ ΥΔΑΤΩΝ

ΔΙΑΘΕΣΗ ΥΓΡΩΝ ΑΠΟΒΑΗΤΩΝ				
ΑΠΟΘΗΚΕΥΣΗ ΥΓΡΩΝ ΑΠΟΒΑΗΤΩΝ				
ΕΠΕΞΕΡΓΑΣΙΑ ΥΓΡΩΝ ΑΠΟΒΑΗΤΩΝ				
ΆΛΛΟ - ΠΡΟΣΔΙΟΡΙΣΤΕ				

Γ! ΡΥΠΑΝΣΗ ΕΔΑΦΟΥΣ

ΔΙΑΘΕΣΗ ΣΤΕΡΕΩΝ ΑΠΟΒΑΗΤΩΝ				
ΑΠΟΘΗΚΕΥΣΗ ΣΤΕΡΕΩΝ ΑΠΟΒΑΗΤΩΝ				
ΕΠΕΞΕΡΓΑΣΙΑ ΣΤΕΡΕΩΝ ΑΠΟΒΑΗΤΩΝ				
ΆΛΛΟ - ΠΡΟΣΔΙΟΡΙΣΤΕ				

Δ! ΗΧΟΡΥΠΑΝΣΗ

ΟΡΙΑΚΕΣ ΤΙΜΕΣ ΣΤΑΘΜΗΣ ΘΟΡΥΒΟΥ				
ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΟΡΓΑΝΩΝ ΕΛΕΓΧΟΥ				
ΜΕΤΡΗΣΗ ΣΤΑΘΜΗΣ ΘΟΡΥΒΟΥ				
ΤΕΧΝΙΚΑ ΜΕΣΑ ΜΕΙΩΣΗΣ ΗΧΟΥ				
ΜΕΤΡΗΣΗ ΑΠΟΔΟΣΗΣ ΗΧΟΥ				
ΩΡΑΡΙΟ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑΣ				
ΑΠΟΣΤΑΣΕΙΣ ΑΣΦΑΛΕΙΑΣ				
ΆΛΛΟ - ΠΡΟΣΔΙΟΡΙΣΤΕ				

ΕΡΩΤΗΜΑ 6:

Ποιοί παράγοντες και σε ποιό βαθμό επηρέασαν την επιλογή του τύπου εγκατάστασης της επιχείρησής σας;

ΠΑΡΑΓΟΝΤΕΣ	ΠΟΛΥ ΜΕΓΑΛΟ	ΜΕΓΑΛΟ	ΜΕΤΡΙΟ	ΚΑΤΩ ΤΟΥ ΜΕΤΡΙΟΥ
ΠΗΓΕΣ Α' ΥΛΩΝ - ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ (κόστος ενέργειας κλπ)				
ΑΓΟΡΑ ΕΡΓΑΣΙΑΣ (κόστος εργασίας κλπ)				
ΚΕΝΤΡΑ ΚΑΤΑΝΑΛΩΣΗΣ (κόστος μεταφοράς κλπ)				
ΥΠΟΔΟΜΗ (συγκοινωνιακό, επικοινωνιακό δίκτυο)				
ΚΡΑΤΙΚΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ				
ΆΛΛΟ - ΠΡΟΣΔΙΟΡΙΣΤΕ				

ΕΡΩΤΗΜΑ 7:

Ποιά κίνητρα και σε ποιό βαθμό επηρέασαν την επιλογή του τύπου εγκατάστασης της επιχείρησής σας;

ΚΙΝΗΤΡΑ	ΠΟΛΥ ΜΕΓΑΛΟ	ΜΕΓΑΛΟ	ΜΕΤΡΙΟ	ΚΑΤΩ ΤΟΥ ΜΕΤΡΙΟΥ
ΕΠΕΝΔΥΤΙΚΑ (κυβερνητικές εγγυήσεις, κρατικές επιχορηγήσεις κλπ)				
ΦΟΡΟΛΟΓΙΚΑ - ΔΗΜΟΣΙΟΝΟΜΙΚΑ (μη υπεράμνηση φορολογητέας αξίας, έκπτωση αξίας εξοπλισμού κλπ)				
ΤΡΑΠΕΖΙΚΑ - ΧΡΗΜΑΤΟΠΙΣΤΩΤΙΚΑ (χορήγηση δανείων κλπ)				
ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΑ				
ΆΛΛΟ - ΠΡΟΣΔΙΟΡΙΣΤΕ				

ΕΡΩΤΗΜΑ 8:

Η εγκατάσταση σε βιομηχανική ζώνη για ποιούς από τους παρακάτω λόγους επηρέασε την επιλογή σας και σε ποιό βαθμό;

ΛΟΓΟΙ	ΠΟΛΥ ΜΕΓΑΛΟ	ΜΕΓΑΛΟ	ΜΕΤΡΙΟ	ΚΑΤΩ ΤΟΥ ΜΕΤΡΙΟΥ
ΜΕΙΩΣΗ ΚΟΣΤΟΥΣ ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ				
ΜΕΙΩΣΗ ΚΟΣΤΟΥΣ ΜΕΤΑΦΟΡΑΣ				
ΑΥΞΗΣΗ ΕΣΟΔΩΝ				
ΜΟΛΥΝΣΗ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ				
ΚΥΚΛΟΦΟΡΙΑΚΗ ΣΥΜΦΟΡΗΣΗ				
ΆΛΛΟ - ΠΡΟΣΔΙΟΡΙΣΤΕ				

ΕΡΩΤΗΜΑ 9:

Ποιές από τις παρακάτω προϋποθέσεις, για την προστασία του περιβάλλοντος, έχετε πραγματοποιήσει κατά την ίδρυση, επέκταση και λειτουργία της επιχείρησής σας και σε ποιό βαθμό;

ΠΡΟΫΠΟΘΕΣΕΙΣ	ΠΟΛΥ ΜΕΓΑΛΟ	ΜΕΓΑΛΟ	ΜΕΤΡΙΟ	ΚΑΤΩ ΤΟΥ ΜΕΤΡΙΟΥ
ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΗ ΜΕΛΕΤΗ				
ΑΠΟΣΤΑΣΕΙΣ ΑΣΦΑΛΕΙΑΣ ΑΠΟ ΚΑΤΟΙΚΗΜΕΝΕΣ ΠΕΡΙΟΧΕΣ				
ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑΣ ΑΝΤΙΡΡΥΠΑΝΣΗΣ				
ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΟΡΓΑΝΩΝ ΠΑΡΑΚΟΛΟΥΘΗΣΗΣ ΠΟΙΟΤΗΤΑΣ & ΠΟΣΟΤΗΤΑΣ ΑΠΟΒΛΗΤΩΝ				
ΣΥΓΚΕΚΡΙΜΕΝΟ ΩΡΑΡΙΟ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑΣ				
ΚΑΘΟΡΙΣΜΟ ΜΕΘΟΔΩΝ, ΣΥΧΝΟΤΗΤΩΝ ΚΑΙ ΣΥΝΘΗΚΩΝ ΔΕΙΓΜΑΤΟΛΗΨΙΑΣ & ΑΝΑΛΥΣΕΩΝ				
ΧΡΗΣΗ ΕΝΑΛΛΑΚΤΙΚΩΝ Α' ΥΛΩΝ & ΒΟΗΘΗΤΙΚΩΝ				
ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΣΥΣΤΗΜΑΤΩΝ ΕΠΕΞΕΡΓΑΣΙΑΣ ΑΕΡΙΩΝ & ΥΓΡΩΝ ΑΠΟΒΛΗΤΩΝ				
ΆΛΛΟ - ΠΡΟΣΔΙΟΡΙΣΤΕ				

ΕΡΩΤΗΜΑ 10:

Ποιά η επιλογή σας για τις πιο κάτω επιχορηγούμενες περιβαλλοντικές επενδύσεις και σε ποιο βαθμό;

ΕΠΕΝΔΥΣΗ	ΠΟΛΥ ΜΕΓΑΛΟ	ΜΕΓΑΛΟ	ΜΕΤΡΙΟ	ΚΑΤΩ ΤΟΥ ΜΕΤΡΙΟΥ
ΥΠΟΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΥΠΑΡΧΟΥΣΑΣ ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ ΜΕ ΑΛΛΕΣ ΠΙΟ ΗΠΙΕΣ ΜΟΡΦΕΣ Ή ΑΝΑΝΕΩΣΙΜΕΣ				
ΕΙΣΑΓΩΓΗ - ΑΝΑΠΤΥΞΗ & ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΣΥΓΧΡΟΝΗΣ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑΣ				
ΜΕΤΑΦΟΡΑ ΓΙΑ ΜΕΤΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΣΕ ΛΙΓΟΤΕΡΟ ΑΝΕΠΤΥΓΜΕΝΕΣ ΠΕΡΙΟΧΕΣ Ή ΒΙ.ΠΕ.				
ΑΓΟΡΑ ΚΑΙΝΟΥΡΓΙΩΝ ΜΕΤΑΦΟΡΙΚΩΝ ΜΕΣΩΝ ΔΙΑΚΙΝΗΣΗΣ ΥΛΙΚΩΝ				
ΑΓΟΡΑ ΚΑΙΝΟΥΡΓΙΩΝ ΜΗΧΑΝΗΜΑΤΩΝ & ΛΟΙΠΟΥ ΜΗΧΑΝΟΛΟΓΙΚΟΥ Ή ΤΕΧΝΙΚΟΥ ΕΞΟΠΛΙΣΜΟΥ				
ΚΑΤΑΣΚΕΥΗ- ΕΠΕΚΤΑΣΗ- ΕΚΣΥΓΧΡΟΝΙΣΜΟ ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΕΩΝ				
ΑΓΟΡΑ ΟΡΓΑΝΩΝ Ή ΕΞΟΠΛΙΣΜΟΥ ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΩΝ ΕΦΑΡΜΟΣΜΕΝΗΣ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΗΣ ΕΡΕΥΝΑΣ				
ΆΛΛΟ - ΠΡΟΣΔΙΟΡΙΣΤΕ				

ΕΡΩΤΗΜΑ 11:

Πόσο ικανοποιητική είναι η συντήρηση του συστήματος παραγωγής της επιχείρησής σας για την προστασία του περιβάλλοντος;

ΠΟΛΥ ΙΚΑΝΟΠΟΙΗΤΙΚΗ	ΙΚΑΝΟΠΟΙΗΤΙΚΗ	ΜΕΤΡΙΑ	ΚΑΤΩ ΤΟΥ ΜΕΤΡΙΟΥ

* Ο όρος σύστημα παραγωγής αναφέρεται κύρια στο μηχανολογικό καθώς και στα υποσυστήματα ηλεκτρολογικό, αποχετευτικό, κτιριολογικό και εσωτερικών μεταφορών.

ΕΡΩΤΗΜΑ 12:

Αν η απαντησή σας στο ερώτημα 11 είναι μέτρια και κάτω, για ποιούς λόγους από τους παρακάτω και σε ποιο βαθμό;

ΛΟΓΟΙ	ΠΟΛΥ ΜΕΓΑΛΟ	ΜΕΓΑΛΟ	ΜΕΤΡΙΟ	ΚΑΤΩ ΤΟΥ ΜΕΤΡΙΟΥ
ΕΛΛΕΙΨΗ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟΥ				
ΕΛΛΕΙΨΗ ΥΠΟΔΟΜΗΣ				
ΕΛΛΕΙΨΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΜΕΣΩΝ				
ΆΛΛΟ - ΠΡΟΣΔΙΟΡΙΣΤΕ				

ΕΡΩΤΗΜΑ 13:

Ποιά η συχνότητα συντήρησης του συστήματος παραγωγής και πόσο αποτελεσματική είναι;

ΣΥΧΝΟΤΗΤΑ	ΠΟΛΥ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΙΚΗ	ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΙΚΗ	ΜΕΤΡΙΑ	ΚΑΤΩ ΤΟΥ ΜΕΤΡΙΟΥ
ΑΝΑ ΕΤΟΣ				
ΑΝΑ ΕΞΑΜΗΝΟ				
ΑΝΑ ΤΡΙΜΗΝΟ				
ΆΛΛΟ-ΠΡΟΣΔΙΟΡΙΣΤΕ				

ΕΡΩΤΗΜΑ 14:

Ποιά η αποτελεσματικότητα της συντήρησης του συστήματος παραγωγής κατά φορέα;

ΦΟΡΕΑΣ	ΠΟΛΥ ΜΕΓΑΛΗ	ΜΕΓΑΛΗ	ΜΕΤΡΙΑ	ΚΑΤΩ ΤΟΥ ΜΕΤΡΙΟΥ
Η ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗ (ΕΝΤΟΣ)				
Η ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗ (ΕΚΤΟΣ)				
ΚΡΑΤΙΚΟΣ				

ΕΡΩΤΗΜΑ 15:

Τα παραγόμενα προϊόντα/υποπροϊόντα είναι σχεδιασμένα και πόσο ικανοποιητικά, σε σχέση με το περιβάλλον, με προσανατολισμό:

ΠΡΟΣΑΝΑΤΟΛΙΣΜΟΣ	ΠΟΛΥ ΙΚΑΝΟΠΟΙΗΤΙΚΑ	ΙΚΑΝΟΠΟΙΗΤΙΚΑ	ΜΕΤΡΙΑ	ΚΑΤΩ ΤΟΥ ΜΕΤΡΙΟΥ
ΤΗΝ ΥΨΗΛΗ ΠΟΙΟΤΗΤΑ (για μη γρήγορη αντικατάσταση)				
ΤΑ ΑΝΑΚΥΚΛΩΣΙΜΑ ΥΛΙΚΑ				
ΤΗΝ ΕΞΟΙΚΟΝΟΜΙΣΗ ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ				
ΤΗΝ ΜΕΙΩΣΗ ΑΠΟΒΑΗΤΩΝ				
ΤΗΝ ΜΕΙΩΣΗ ΕΙΣΚΙΝΔΥΝΟΤΗΤΑΣ				
ΆΛΛΟ - ΠΡΟΣΔΙΟΡΙΣΤΕ				

ΕΡΩΤΗΜΑ 16

Από τη φύση της, η παραγωγική διαδικασία της επιχείρησης έχει επιπτώσεις στο περιβάλλον και σε ποιό βαθμό;

	ΠΟΛΥ ΜΕΓΑΛΟ	ΜΕΓΑΛΟ	ΜΕΤΡΙΟ	ΚΑΤΩ ΤΟΥ ΜΕΤΡΙΟΥ
ΘΕΤΙΚΕΣ				
ΑΡΝΗΤΙΚΕΣ				

ΥΠΟΓΡΑΦΗ ΣΤΕΛΕΧΟΥΣ

ΟΙ ΣΠΟΥΔΑΣΤΕΣ:

ΑΡΓΥΡΙΟΥ ΒΑΣΙΛΙΚΗ

ΑΡΜΟΥΤΗΣ ΓΕΩΡΓΙΟΣ

ΚΑΡΑΓΙΑΝΝΗ ΚΟΝΔΥΛΙΑ

Η πρώτη ενότητα αποτελείται από το ερώτημα 1 και σκοπός μας είναι να δούμε ποιά είναι η γνώμη των επιχειρήσεων για το **θεσμικό πλαίσιο** που διέπει την προστασία του περιβάλλοντος, που αναπόφευκτα την επηρεάζει και σε ποιό βαθμό την ικανοποιεί.

Η δεύτερη ενότητα αποτελείται από τα ερωτήματα 2, 3, 4 και 5. Εδώ γίνεται λόγος για την **πολιτική της επιχείρησης** σε σχέση με το περιβάλλον. Αναλυτικότερα:

- Στο ερώτημα 2 ζητάμε να μάθουμε αν η πολιτική που ακολουθεί η επιχείρηση είναι αποτελεσματική και πόσο.
- Στο ερώτημα 3 ζητάμε τον ή τους παράγοντες που κάνουν αποτελεσματική ή όχι την πολιτική της επιχείρησης.
- Στο ερώτημα 4 ζητάμε την αποτελεσματικότητα της πολιτικής της επιχείρησης για την προστασία του περιβάλλοντος κατά τομέα ρύπανσης.
- Και στο ερώτημα 5, τέλος, προχωρούμε στα μέτρα που λαμβάνει η επιχείρηση για την προστασία του περιβάλλοντος και ποιά η αποτελεσματικότητά τους κατά τομέα ρύπανσης.

Η τρίτη ενότητα αποτελείται από τα ερωτήματα 6, 7 και 8. Εδώ γίνεται λόγος για τον **τόπο εγκατάστασης** της επιχείρησης. Αναλυτικότερα:

- Στο ερώτημα 6 αναφερόμαστε στους παράγοντες που επηρέασαν τις επιχειρήσεις στην απόφασή τους να εγκατασταθούν σε συγκεκριμένο τόπο και σε ποιό βαθμό.

- Στο ερώτημα 7 ζητάμε να πληροφορηθούμε αν και ποιά κίνητρα της κρατικής πολιτικής επηρέασαν τις επιχειρήσεις στην απόφασή τους για εγκατάσταση σε συγκεκριμένο τόπο και σε ποιό βαθμό.

- Το ερώτημα 8 τέλος, αναφέρεται σε εκείνες τις επιχειρήσεις που επέλεξαν ως τόπο εγκατάστασής τους τις βιομηχανικές περιοχές ή ζώνες και τους λόγους που επηρέασαν την επιλογή τους.

Η τέταρτη ενότητα αποτελείται από το ερώτημα 9 και αναφέρεται στις προϋποθέσεις που τήρησε η επιχείρηση κατά την ίδρυση και λειτουργία της και σε ποιό βαθμό.

Η πέμπτη ενότητα αποτελείται από το ερώτημα 10 και γίνεται λόγος για τις επιχορηγούμενες περιβαλλοντικές επενδύσεις. Ποιά είναι η τάση και θέση των επιχειρήσεων προς αυτές; Σε αυτό το σημείο ζητάμε να μάθουμε αν είναι πρόθυμες και ανοιχτές οι επιχειρήσεις σε κάποιες από αυτές και σε ποιό βαθμό.

Η έκτη ενότητα αποτελείται από τα ερωτήματα 11, 12, 13 και 14. Αναφέρεται στο σύστημα παραγωγής της επιχείρησης. Όπως αναφέρουμε και στο ερωτηματολόγιο, ο όρος σύστημα παραγωγής περιλαμβάνει κύρια το μηχανολογικό καθώς και το ηλεκτρολογικό, αποχετευτικό, κτιριολογικό και εσωτερικών μεταφορών. Οι πληροφορίες που ζητάμε από τις επιχειρήσεις έχουν κατά ερώτημα ως εξής:

- Στο ερώτημα 11 ζητάμε να μάθουμε πόσο ικανοποιητική είναι η συντήρηση του συστήματος παραγωγής.

- Στο ερώτημα 12 μας απασχολούν οι λόγοι για τους οποίους η συντήρηση του συστήματος της επιχείρησης μπορεί να μην είναι ικανοποιητική.

- Στο ερώτημα 13 ενδιαφερόμαστε για τη συχνότητα που μπορεί να γίνεται συντήρηση στο σύστημα παραγωγής της επιχείρησης και την αποτελεσματικότητά της.

- Και τέλος, στο ερώτημα 14 ενδιαφερόμαστε για τους φορείς που αναλαμβάνουν την διενέργεια συντήρησης του συστήματος παραγωγής και πόσο αποτελεσματική είναι.

Η έβδομη ενότητα αποτελείται από το ερώτημα 15 και αναφέρεται στο σχεδιασμό του προϊόντος από την επιχείρηση. Μας απασχολεί ο προσανατολισμός που έχει η σχεδίαση των παραγόμενων προϊόντων και υποπροϊόντων της επιχείρησης σε σχέση με το περιβάλλον.

Τέλος, η όγδοη ενότητα αποτελείται από το ερώτημα 16 και έχει σχέση με την παραγωγική διαδικασία της επιχείρησης, αν μπορεί δηλαδή αυτή από τη φύση της και μόνο να έχει επιπτώσεις είτε θετικές, είτε αρνητικές στο περιβάλλον.

2.2. Δείγμα

Αφού οριστικοποιήσαμε το ερωτηματολόγιο, είμασταν έτοιμοι να προχωρήσουμε στη διαδικασία επιλογής, εκείνου του δείγματος, των βιομηχανικών και βιοτεχνικών επιχειρήσεων, στις οποίες θα έπρεπε να απευθυνθούμε για την συμπλήρωσή του.

Σ' αυτό το στάδιο χρειάστηκε να επισκεφθούμε την Εθνική Στατιστική Υπηρεσία και τον ICAP, ώστε να βρούμε όλες τις βιομηχανικές και βιοτεχνικές επιχειρήσεις του νομού Αττικής. Αναζητήσαμε κάποιο βιβλίο ή άλλο έντυπο με τα στοιχεία που χρειαζόμασταν, δυστυχώς όμως δεν υπήρχε κάτι σχετικό. Μπορέσαμε, όμως να δανειστούμε και να φωτοτυπήσουμε τον αλφαβητικό κατάλογο του οικονομικού οδηγού (έκδοσης 1994) του ICAP, όπου ήταν καταγραμμένες όλες οι βιομηχανικές και βιοτεχνικές επιχειρήσεις της Ελλάδας. Μετά από εργασία τριών περίπου εβδομάδων, καταφέραμε να απομονώσουμε όλες εκείνες που βρίσκονταν στο νομό Αττικής. Και αυτό για να μπορέσουμε να επιλέξουμε με μεγαλύτερη ευκολία το δείγμα της έρευνάς μας και να τις ομαδοποιήσουμε κατά κλάδο και κατά απασχολούμενο προσωπικό.

Κατόπιν επισκεφθήκαμε για ακόμα μία φορά το Κέντρο Προγραμματισμού και Οικονομικών Ερευνών (ΚΕΠΕ), ώστε να διασταυρώσουμε και να επιβεβαιώσουμε τους κλάδους που είχαμε στα χέρια μας. Επίσης ζητήσαμε τη βοήθεια του υπεύθυνου σε θέματα βιομηχανίας του Κέντρου ώστε να κά-
νουμε έναν διαχωρισμό των κλάδων σε βαριά, μεσαία και ελαφριά βιομηχανία - βιοτεχνία. Εδώ, θα πρέπει να επισημάνουμε πως ο διαχωρισμός ανήκει στην προσωπική άποψη του υπεύθυνου σε θέματα βιομηχανίας του ΚΕΠΕ και δεν είναι επίσημος.

Έτσι, διαμορφώθηκε ο πρώτος πίνακας για την επιλογή του δείγματος που βρίσκεται στην επόμενη σελίδα (Α! ΠΙΝΑΚΑΣ ΕΠΙΛΟΓΗΣ ΔΕΙΓΜΑΤΟΣ). Πριν προχωρήσουμε και για την καλύτερη κατανόηση της ανάλυσης του πρώτου πίνακα πρέπει να αναφέρουμε ότι οι απόλυτοι αριθμοί, όπου εμφανίζονται, αντιπροσωπεύουν αριθμό επιχειρήσεων.

Στην στήλη Α, αριθμήσαμε κατά αύξοντα αριθμό τους κλάδους. Στη στήλη Β τοποθετήσαμε τους κλάδους που συλλέξαμε από το βιβλίο του ICAP και κάναμε τη διάκριση τους σε βαριά, μεσαία και ελαφριά βιομηχανία - βιοτεχνία όπως αναφέρουμε παραπάνω. Στις στήλες Γ, Δ, Ε, Ζ, Η, Θ, Ι, Κ, Λ, Μ και Ν έχουμε κάνει την ομαδοποίηση των κλάδων ανά απασχολούμενο προσωπικό κατά δεκάδες από 1 έως και 100 άτομα και από 100 και πάνω για τις υπόλοιπες. Στη στήλη Ξ εμφανίζουμε το σύνολο των επιχειρήσεων κατά κλάδο και στη στήλη Ο το ποσοστό που καταλαμβάνει κάθε κλάδος σε σχέση με το σύνολο των επιχειρήσεων του νομού Αττικής.

Ως προς τις σειρές, έχουμε τα στοιχεία που αναφέρονται στις στήλες διαμορφωμένα κατά κλάδο, εκτός των σειρών 4, 11, 26, 35, και 36. Αναλυτικότερα στις σειρές 4, 11 και 26 εμφανίζουμε τα σύνολα των στοιχείων για κάθε στήλη ανά τύπο διάκρισης (βαριάς, μεσαίας και ελαφριάς βιομηχανίας - βιοτεχνίας). Στη σειρά 35 εμφανίζουμε τα γενικά σύνολα όπως διαμορφώνονται από την άθροιση των στοιχείων κάθε στήλης και στη σειρά 36 τα ποσοστά επί του συνόλου όλων των κλάδων.

Για την επιλογή του δείγματος, αφαιρέσαμε από την κατάταξη όλες εκείνες τις βιομηχανικές και βιοτεχνικές επιχειρήσεις με προσωπικό έως και 10 άτομα (στήλη Γ, πίνακας Α), ποσοστό 32,91 % επί του συνόλου όλων των κλάδων, για τις οποίες δεχθήκαμε πως δεν ανταποκρίνονται στα ζητούμενα της μελέτης αυτής.

Α: ΠΙΝΑΚΑΣ ΕΠΙΛΟΓΗΣ ΔΕΙΓΜΑΤΟΣ

Α	Β	Γ		Δ		Ε		Ζ		Η		Θ		Ι		Κ		Λ		Μ		Ν		Ξ		Ο	
		ΑΤΟΜΑ ΑΠΟ-ΕΩΣ 1-10	ΑΤΟΜΑ ΑΠΟ-ΕΩΣ 11-20	ΑΤΟΜΑ ΑΠΟ-ΕΩΣ 21-30	ΑΤΟΜΑ ΑΠΟ-ΕΩΣ 31-40	ΑΤΟΜΑ ΑΠΟ-ΕΩΣ 41-50	ΑΤΟΜΑ ΑΠΟ-ΕΩΣ 51-60	ΑΤΟΜΑ ΑΠΟ-ΕΩΣ 61-70	ΑΤΟΜΑ ΑΠΟ-ΕΩΣ 71-80	ΑΤΟΜΑ ΑΠΟ-ΕΩΣ 81-90	ΑΤΟΜΑ ΑΠΟ-ΕΩΣ 91-100	ΑΤΟΜΑ ΑΠΟ-ΕΩΣ >100	ΣΥΝΟΛΟ ΚΑΛΩΣ	% ΕΠΙ ΣΥΝΟΛΟΥ ΚΑΛΩΣ													
1	Α/Α																										
2	ΚΑΛΩΣ																										
3																											
4	ΒΑΡΙΑ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ - ΒΙΟΤΕΧΝΙΑ	168	149	71	54	32	18	11	3	1	5	566	14.90%														
5	ΕΠΕΞΕΡΓΑΣΙΑ ΠΕΤΡΕΛΑΙΟΥ & ΑΝΘΡΑΚΑ	2	6	1	2	2	1	0	0	0	0	18	0.47%														
6	ΜΕΤΑΛΛΕΙΑ - ΟΡΥΧΕΙΑ - ΛΑΤΟΜΕΙΑ	4	0	1	1	1	2	1	1	0	1	20	0.53%														
7	3 ΜΗ ΜΕΤΑΛΛΙΚΑ ΟΡΥΚΤΑ	54	50	23	26	11	7	5	0	0	1	198	5.21%														
8	ΒΑΣΙΚΕΣ ΜΕΤΑΛΛΟΥΡΓΙΚΕΣ ΒΙΟΜ. - ΒΙΟΤ.	4	3	0	2	1	2	3	1	0	0	25	0.66%														
9	ΜΙΧΑΝΕΣ & ΣΥΣΚΕΥΕΣ	69	49	28	14	4	1	0	1	1	2	173	4.56%														
10	ΜΕΤΑΦΟΡΙΚΑ ΜΕΣΑ - ΝΑΥΠΗΓΕΙΑ	35	41	18	9	13	5	2	0	0	1	132	3.48%														
11	ΜΕΣΑ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ - ΒΙΟΤΕΧΝΙΑ	730	507	312	152	109	62	46	30	17	35	2243	59.06%														
12	ΕΠΕΞΕΡΓΑΣΙΑ ΞΥΛΟΥ & ΦΕΛΛΟΥ	24	11	7	5	2	1	1	0	0	0	54	1.42%														
13	ΕΠΕΞΕΡΓΑΣΙΑ ΧΑΡΤΟΥ	33	25	14	12	3	1	1	3	1	3	107	2.82%														
14	ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΕΦΗΜΕΡΙΔΩΝ - ΠΕΡΙΟΔΙΚΩΝ	35	20	5	6	11	3	2	2	0	1	100	2.63%														
15	ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΕΚΤΥΠΩΣΕΩΣ ΓΡΑΦΙΚΕΣ ΤΕΧΝΕΣ	101	74	46	16	12	1	2	3	0	1	266	7.00%														
16	ΧΗΜΙΚΑ	61	37	21	7	8	8	2	0	0	2	161	4.24%														
17	ΦΑΡΜΑΚΑ ΑΠΟΡΡΥΠΑΝΤΙΚΑ ΚΑΛΥΝΤΙΚΑ	21	20	13	6	7	9	1	6	6	6	132	3.48%														
18	ΕΜΦΙΛΑΔΗΝ ΥΓΡΑΕΡΙΟΥ	0	2	0	0	0	0	0	0	0	1	6	0.16%														
19	ΜΕΤΑΛΛΙΚΑ ΠΡΟΪΟΝΤΑ	85	84	50	17	13	5	9	2	3	5	301	7.93%														
20	ΠΛΑΣΤΙΚΑ - ΕΛΑΣΤΙΚΑ	102	61	37	18	7	13	5	2	5	4	266	7.00%														
21	ΚΑΘΕΣΤΟΥΦΑΝΤΟΥΡΓΙΚΑ ΠΡΟΪΟΝΤΑ	101	65	43	22	12	12	13	4	2	3	315	8.29%														
22	ΗΛΕΚΤΡΟΛΟΓΙΚΟ - ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΟ ΥΛΙΚΟ	51	25	15	13	4	1	3	3	0	3	132	3.48%														
23	ΗΛΕΚΤΡΙΚΕΣ & ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΕΣ ΣΥΣΚΕΥΕΣ	44	24	18	3	8	2	0	0	0	0	104	2.74%														
24	ΕΙΔΗ ΔΙΑΤΡΟΦΗΣ	70	59	43	27	22	5	7	5	0	6	294	7.74%														
25	ΤΣΙΓΑΡΑ	2	0	0	0	0	0	1	0	0	0	5	0.13%														
26	ΕΛΑΦΡΙΑ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ - ΒΙΟΤΕΧΝΙΑ	352	298	120	70	56	20	12	17	4	6	989	26.04%														
27	ΕΠΙΠΛΑ	57	48	23	8	3	3	1	2	0	0	150	3.95%														
28	ΕΠΕΞΕΡΓΑΣΙΑ ΔΕΡΜΑΤΟΣ - ΓΟΥΝΑΣ	8	6	2	1	0	1	0	0	0	0	19	0.50%														
29	ΔΙΑΦΟΡΑ ΠΡΟΪΟΝΤΑ	91	62	15	6	9	0	0	2	1	1	191	5.03%														
30	ΕΝΔΥΜΑΤΑ & ΕΙΔΗ ΑΠΟ ΥΦΑΣΜΑ	135	115	49	35	20	11	5	7	2	1	369	10.24%														
31	ΥΠΟΔΗΜΑΤΑ & ΔΕΡΜΑΤΙΝΑ ΕΙΔΗ	28	39	22	10	15	2	5	4	1	1	132	3.48%														
32	ΑΓΡΟΤΙΚΕΣ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΕΣ - ΒΙΟΤΕΧΝΙΕΣ	21	12	4	3	4	2	0	1	0	1	49	1.29%														
33	ΠΟΤΑ	8	15	5	7	5	1	1	1	0	2	54	1.42%														
34	ΕΠΕΞΕΡΓΑΣΙΑ ΚΑΠΝΟΥ	4	1	0	0	0	0	0	0	0	0	5	0.13%														
35	ΣΥΝΟΛΑ	1250	954	503	276	197	100	69	50	22	46	3798	100.00%														
36	% ΣΥΝΟΛΟΥ ΟΛΩΝ ΤΩΝ ΚΛΑΔΩΝ	32.91%	25.12%	13.24%	7.27%	5.19%	2.63%	1.82%	1.32%	0.58%	1%	8.72%	100.00%														

Από το 67,09 % των επιχειρήσεων που έμειναν (πίνακας Α), αποφασίσαμε να πάρουμε ως αντιπροσωπευτικό δείγμα για την πραγματοποίηση της έρευνάς μας το 10 %. Το ποσοστό αυτό θεωρείται στατιστικά αποδεκτό, λόγω έλλειψης του πραγματικού μεγέθους του δείγματος, δεδομένου ότι δεν είναι γνωστός ούτε ο μέσος, ούτε η διακύμανση του φαινομένου που μελετάμε. Έτσι, διαμορφώσαμε τον δεύτερο πίνακα που βρίσκεται στην επόμενη σελίδα (Β! ΠΙΝΑΚΑΣ ΕΠΙΛΟΓΗΣ ΔΕΙΓΜΑΤΟΣ).

Στην στήλη Α, αριθμήσαμε κατά αύξοντα αριθμό τους κλάδους. Στη στήλη Β τοποθετήσαμε τους κλάδους όπως και στον αρχικό πίνακα και διατηρήσαμε τη διάκριση τους σε βαριά, μεσαία και ελαφριά βιομηχανία - βιοτεχνία όπως αναφέρουμε παραπάνω. Στις στήλες Γ, Δ, Ε, Ζ, Η, Θ, Ι, Κ, Λ και Μ έχουμε κάνει την ομαδοποίηση των κλάδων ανά απασχολούμενο προσωπικό κατά δεκάδες από 11 έως και 100 άτομα και από 100 και πάνω για τις υπόλοιπες. Στη στήλη Ν εμφανίζουμε το σύνολο των επιχειρήσεων, όπως διαμορφώθηκε μετά την αφαίρεση της Γ στήλης του πρώτου πίνακα, κατά κλάδο, στη στήλη Ξ το ποσοστό που καταλαμβάνει κάθε κλάδος σε σχέση με το σύνολο των επιχειρήσεων, που εμφανίζονται στην προηγούμενη στήλη και στη στήλη Ο το ποσοστό του 10 % που επιλέχθηκε ως αντιπροσωπευτικό δείγμα.

Ως προς τις σειρές, ισχύουν τα στοιχεία που αναφέρονται στις στήλες του πρώτου πίνακα διαμορφωμένα, κατά κλάδο και στα σύνολα, με τα νέα δεδομένα που προέκυψαν μετά τις τροποποιήσεις για την διαμόρφωση του δείγματος.

Έτσι λοιπόν, το δείγμα που προέκυψε - βάσει του δεύτερου πίνακα - αποτελούνταν από 255 βιομηχανικές και βιοτεχνικές επιχειρήσεις από όλους τους κλάδους εκτός του κλάδου των τσιγάρων και της επεξεργασίας καπνού (στήλη Ο).

Οι πίνακες επιλογής δείγματος προέκυψαν, όπως αναφέρεται και στην εισαγωγή, μετά από προσεκτική μελέτη του αλφαβητικού καταλόγου του οικονομικού οδηγού του ICAP, έκδοσης 1994.

Ήταν αναγκαίο να γίνει διαχωρισμός εκείνων των βιομηχανιών - βιοτεχνιών που είχαν την έδρα τους στην Αττική από το σύνολο των βιομηχανιών - βιοτεχνιών που βρίσκονται εγκατεστημένες στην Ελλάδα, ώστε να γίνει εφικτή η πραγματοποίηση της έρευνάς μας.

Με τη δημιουργία των πινάκων επιλογής δείγματος, καταφέραμε σταδιακά να απομονώσουμε το δείγμα που θα συμπλήρωνε το ερωτηματολόγιο και θα έδινε απαντήσεις στα ερωτήματα που είχαμε θέσει από την αρχή της μελέτης μας.

Εξετάζοντας προσεκτικά έναν - έναν τους πίνακες αυτούς ο αναγνώστης έχει μια καθαρή εικόνα της πορείας που ακολουθήσαμε ώστε να έχουμε τα αποτελέσματα που ακολουθούν παρακάτω.

2.3. Συγκέντρωση στοιχείων

Ακολούθησε η επιλογή των επιχειρήσεων που θα έπαιρναν μέρος στην έρευνα με τη μέθοδο κλήρωσης. Αφού αριθμήσαμε όλες τις επιχειρήσεις της στήλης Ν του δεύτερου πίνακα, συνολικά 2.548, επιλέξαμε για κάθε κλάδο τόσα τυχαία νούμερα όσες και οι επιχειρήσεις της στήλης Ο. Έτσι, ξεκίνησε η διανομή των ερωτηματολογίων στις επιχειρήσεις που κληρώθηκαν.

Λόγω του όγκου των επιχειρήσεων (255) και της στενότητας του χρόνου που είχαμε στη διάθεσή μας, ακολουθήσαμε τρεις μεθόδους διανομής για το ερωτηματολόγιο μας.

Η πρώτη μέθοδος ήταν η απευθείας επίσκεψη και συζήτηση με τους υπεύθυνους των επιχειρήσεων και η άμεση συμπλήρωση του ερωτηματολογίου σε συνεργασία και με επεξηγήσεις, όπου χρειάστηκε να δώσουμε ή να μας δώσουν.

Η δεύτερη μέθοδος ήταν η επίσκεψη σε επιχειρήσεις και η παράδοση του ερωτηματολογίου στον υπεύθυνο, με σύντομη πληροφόρηση σχετικά με το θέμα, λόγω κυρίως του λιγοστού χρόνου που μπορούσαν να μας αφιερώσουν οι υπεύθυνοι και η συμπλήρωσή του από τους ίδιους σε χρόνο που μπορούσαν. Μετά από χρονικό περιθώριο που καθορίζαμε με τον υπεύθυνο, περνούσαμε ξανά για την παραλαβή του.

Η τρίτη μέθοδος ήταν η αποστολή των ερωτηματολογίων με το ταχυδρομείο, κυρίως σε μακρινές περιοχές και μόνο κατόπιν τηλεφωνικής επικοινωνίας με τον υπεύθυνο της επιχείρησης.

Από τις 255 επιχειρήσεις που αρχικά επιλέξαμε, δέχθηκαν να συμπληρώσουν το ερωτηματολόγιο μόλις 99 ενώ 32 από αυτές είχαν πάψει να υφίστανται και οι υπόλοιπες αρνήθηκαν.

Οι λόγοι που επικαλέσθηκαν για να δικαιολογήσουν την μη συμπλήρωση του ερωτηματολογίου είναι, ομαδοποιημένοι, οι πιο κάτω:

1) Υπήρξε γενική αδιαφορία για τη μελέτη μας και για τη συμπλήρωση του ερωτηματολογίου, παρότι τους γνωστοποιήσαμε τη χρησιμότητα και σκοπιμότητα της εργασίας μας.

2) Σε πολλές από τις επιχειρήσεις δεν μας δέχθηκαν γιατί θεώρησαν πως είμασταν πωλητές, παρότι τους δηλώναμε την ιδιότητά μας και επιδεικνύαμε τις επιστολές του Τ.Ε.Ι..

3) Πολλοί δεν δέχθηκαν να συμπληρώσουν το ερωτηματολόγιο, γιατί δεν ήθελαν να φανεί η επωνυμία της επιχείρησης, παρότι τους δηλώναμε ότι δεν θα αναφερθεί η επωνυμία τους.

4) Υπήρξαν, επίσης, πολλές περιπτώσεις που το συγκεκριμένο στέλεχος κάποιων επιχειρήσεων στο οποίο είχαμε απευθυνθεί δέχθηκε να συμπληρώσει το ερωτηματολόγιο αλλά το απέρριψε η Γενική Διεύθυνση. Αυτό, φυσικά, είναι θέμα οργανωτικό της επιχείρησης και δεν μπορούσαμε να επέμβουμε.

5) Ακόμη, πολλά από τα στελέχη των επιχειρήσεων που επισκεφθήκαμε αρνήθηκαν τη συμπλήρωση του ερωτηματολογίου με το πρόσχημα του φόβου δημοσίευσης της μελέτης μας σε επίσημο έντυπο, είτε εφημερίδα, είτε περιοδικό, παρότι υπήρχε η γραπτή διαβεβαίωση ότι η εργασία και τα

αποτελέσματα αυτής θα χρησιμοποιηθούν μόνον για εκπαιδευτικούς σκοπούς του Τ.Ε.Ι..

6) Επίσης κάποιιοι από αυτούς φοβήθηκαν τη διαρροή των στοιχείων της επιχείρησής τους σε κρατικούς οργανισμούς όπως Ι.Κ.Α., εφορίες, επιθεωρήσεις εργασίας κ.λ.π., παρότι υπήρχε η γραπτή διαβεβαίωση ότι η εργασία και τα αποτελέσματα αυτής θα χρησιμοποιηθούν μόνον για εκπαιδευτικούς σκοπούς του Τ.Ε.Ι..

7) Τέλος, υπήρξαν κι εκείνοι που φοβήθηκαν την εκμετάλλευση της μελέτης από το ίδιο το Τ.Ε.Ι., παρόλο που το ερωτηματολόγιο συνοδεύονταν από επιστολές υπογεγραμμένες από τον προϊστάμενο της σχολής μας και που διαβεβαίωναν τον επιχειρηματία για την ανωνυμία των στοιχείων τους.

Αξίζει επίσης να επισημάνουμε πως, σε αρκετές περιπτώσεις, ζητήθηκαν εκτός από τις επιστολές και οι προσωπικές μας διαβεβαιώσεις για τη μη χρησιμοποίηση των στοιχείων τους για λόγους άλλους από τη μελέτη μας.

2.4. Αξιοπιστία στοιχείων δείγματος

Μετά από 11μηνη διακίνηση του ερωτηματολογίου, διαμορφώθηκε ένας νέος πίνακας, ο οποίος βρίσκεται στην επόμενη σελίδα (Γ! ΠΙΝΑΚΑΣ ΕΠΙΛΟΓΗΣ ΔΕΙΓΜΑΤΟΣ), σε αυτόν συγκεντρώσαμε σε απόλυτους αριθμούς και ποσοστά το αποτέλεσμα της διακίνησης των ερωτηματολογίων.

Συγκεντρωτικά, διακινήσαμε 255 ερωτηματολόγια, από τα οποία λάβαμε απαντήσεις από 99 επιχειρήσεις, 32 από τις 255 είχαν πάψει να υφίστανται, ενώ πήραμε και 124 αρνητικές απαντήσεις.

Λόγω του μεγάλου ποσοστού άρνησης της συμπλήρωσης του ερωτηματολογίου αλλά και του περιορισμένου χρόνου που είχαμε στη διαθεσή μας, αναγκαστήκαμε να δεχθούμε τις απαντήσεις που πήραμε, στο διάστημα των έντεκα μηνών, από τις 99 επιχειρήσεις σαν το τελικό δείγμα για τη μελέτη αυτή. (Ποσοστό περίπου 4%). Εδώ, πρέπει να αναφέρουμε ότι το ποσοστό των επιχειρήσεων που πήρε μέρος στην έρευνα δεν αποτελεί στατιστικά αντιπροσωπευτικό δείγμα. Αυτό σημαίνει πως τα αποτελέσματα που προκύπτουν από τη μελέτη αυτή έχουν σφάλματα λόγω μείωσης του δείγματος (από 10% σε 4%) που θα ήταν και το περισσότερο στατιστικά αποδεκτό.

Ακόμη, θα πρέπει να λάβουμε υπ' όψη και ένα μικρό ποσοστό σφάλματος στις εκτιμήσεις μας που οφείλεται στις επισφαλείς πληροφορίες που ίσως έδωσαν οι επιχειρήσεις που πήραν μέρος στην έρευνα. Αυτό, γιατί δεχόμαστε πως ένα ποσοστό των επιχειρήσεων αυτών ίσως να μην ήταν απόλυτα ειλικρινές στις απαντήσεις του.

Α	Β		Γ	Δ	Ε		Ζ	Η	Θ	Ι	Κ	Λ
	ΚΛΑΟΣ	ΚΑΛΟΣ			% ΕΠΙ ΣΥΝΟΛΟΥ	ΚΑΛΟΥ						
1	ΑΔΑ		ΣΥΝΟΛΟ		10%							
2		ΚΑΛΟΣ	ΚΑΛΟΥ	ΣΥΝΟΛΟΥ		ΚΑΛΟΥ	ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΣ ΠΟΥ ΔΕΝ ΥΠΗΡΧΑΝ ΠΙΑ	ΠΟΣΟΣΤΟ	ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΣ ΠΟΥ ΔΕΝ ΥΠΗΡΧΑΝ ΠΙΑ	ΠΟΣΟΣΤΟ	ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΣ ΠΟΥ ΔΕΝ ΥΠΗΡΧΑΝ ΠΙΑ	ΠΟΣΟΣΤΟ
3												
4		ΒΑΡΙΑ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ - ΒΙΟΤΕΧΝΙΑ	398	15.62%	40	16	40%	7	18%	17	43%	
5	1	ΕΠΕΞΕΡΓΑΣΙΑ ΠΕΤΡΕΛΑΙΟΥ & ΑΝΘΡΑΚΑ	16	0.63%	2	0	0%	1	50%	1	50%	
6	2	ΜΕΤΑΛΛΕΙΑ - ΟΡΥΧΕΙΑ - ΛΑΤΟΜΕΙΑ	16	0.63%	2	0	0%	1	50%	1	50%	
7	3	ΜΗ ΜΕΤΑΛΛΙΚΑ ΟΡΥΚΤΑ	144	5.65%	14	5	36%	2	14%	7	50%	
8	4	ΒΑΣΙΚΕΣ ΜΕΤΑΛΛΟΥΡΓΙΚΕΣ ΒΙΟΜ. - ΒΙΟΤ.	21	0.82%	2	2	100%					
9	5	ΜΗΧΑΝΕΣ & ΣΥΣΤΕΥΕΣ	104	4.08%	10	5	50%	1	10%	4	40%	
10	6	ΜΕΤΑΦΟΡΙΚΑ ΜΕΣΑ - ΝΑΥΠΗΓΕΙΑ	97	3.81%	10	4	40%	2	20%	4	40%	
11		ΜΕΣΑΙΑ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ - ΒΙΟΤΕΧΝΙΑ	1513	59.38%	151	59	39%	18	12%	74	49%	
12	7	ΕΠΕΞΕΡΓΑΣΙΑ ΞΥΛΟΥ & ΦΕΛΛΟΥ	30	1.18%	3	2	67%			1	33%	
13	8	ΕΠΕΞΕΡΓΑΣΙΑ ΧΑΡΤΙΟΥ	74	2.90%	7	4	57%			3	43%	
14	9	ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΕΦΗΜΕΡΙΔΩΝ - ΠΕΡΙΟΔΙΚΩΝ	65	2.55%	7	2	29%			5	71%	
15	10	ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΕΚΤΥΠΩΣΕΙΣ ΓΡΑΦΙΚΕΣ ΤΕΧΝΕΣ	165	6.48%	17	6	35%	2	12%	9	53%	
16	11	ΧΗΜΙΚΑ	100	3.92%	10	4	40%	2	20%	4	40%	
17	12	ΦΑΡΜΑΚΑ ΑΠΟΡΡΥΠΑΝΤΙΚΑ ΚΑΛΑΥΝΤΙΚΑ	111	4.36%	11	4	36%	3	27%	4	36%	
18	13	ΕΜΦΙΛΑΩΣΗ ΥΓΡΑΕΡΙΟΥ	6	0.24%	1	0	0%			1	100%	
19	14	ΜΕΤΑΛΛΙΚΑ ΠΡΟΙΟΝΤΑ	216	8.48%	22	7	32%	2	9%	13	59%	
20	15	ΠΛΑΣΤΙΚΑ - ΕΛΑΣΤΙΚΑ	164	6.44%	16	7	44%	2	13%	7	44%	
21	16	ΚΑΘΩΤΟΦΑΝΤΟΥΡΓΙΚΑ ΠΡΟΙΟΝΤΑ	214	8.40%	21	8	38%	3	14%	10	48%	
22	17	ΗΛΕΚΤΡΟΛΟΓΙΚΟ - ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΟ ΥΛΙΚΟ	81	3.18%	8	4	50%	1	13%	3	38%	
23	18	ΗΛΕΚΤΡΙΚΕΣ & ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΕΣ ΣΥΣΚΕΥΕΣ	60	2.35%	6	3	50%			3	50%	
24	19	ΕΙΛΗ ΔΙΑΤΡΟΦΗΣ	224	8.79%	22	8	36%	3	14%	11	50%	
25	20	ΤΣΙΓΑΡΑ	3	0.12%	0							
26		ΕΛΑΦΡΙΑ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ - ΒΙΟΤΕΧΝΙΑ	637	25.00%	64	24	38%	7	11%	33	52%	
27	21	ΕΠΙΠΑ	93	3.65%	9	3	33%	1	11%	5	56%	
28	22	ΕΠΕΞΕΡΓΑΣΙΑ ΔΕΡΜΑΤΟΣ - ΓΟΥΝΑΣ	11	0.43%	1	0	0%			1	100%	
29	23	ΔΙΑΦΟΡΑ ΠΡΟΙΟΝΤΑ	100	3.92%	10	5	50%			5	50%	
30	24	ΕΝΔΥΜΑΤΑ & ΕΙΛΗ ΑΠΟ ΥΦΑΣΜΑ	254	9.97%	25	10	40%	4	16%	11	44%	
31	25	ΥΠΟΔΗΜΑΤΑ & ΔΕΡΜΑΤΙΝΑ ΕΙΛΗ	104	4.08%	10	4	40%	2	20%	4	40%	
32	26	ΑΓΡΟΤΙΚΕΣ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΕΣ - ΒΙΟΤΕΧΝΙΕΣ	28	1.10%	3	1	33%			2	67%	
33	27	ΠΟΤΑ	46	1.81%	5	1	20%			4	80%	
34	28	ΕΠΕΞΕΡΓΑΣΙΑ ΚΑΠΝΟΥ	1	0.04%	0							
35		ΣΥΝΟΛΑ	2548	100.00%	255	99	39%	32	13%	124	48%	
36		% ΣΥΝΟΛΟΥ ΤΩΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ ΚΑΘΕ ΚΑΛΟΥ	67.09%	10%	4%			1%		5%		

3. ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ & ΑΝΑΛΥΣΗ ΣΤΟΙΧΕΙΩΝ

3.1. Γενικά

Αρχικά, ομαδοποιήσαμε τα ερωτηματολόγια που είχαμε συλλέξει και κάναμε τη συγκέντρωση των απαντήσεων ανά κατηγορία βιομηχανικών - βιοτεχνικών επιχειρήσεων (βαριά, μεσαία, και ελαφριά βιομηχανία - βιοτεχνία).

Έπειτα και αφού είχε ολοκληρωθεί το πρώτο στάδιο, προχωρήσαμε στην συγκέντρωση των απαντήσεων συνολικά και για όλες τις επιχειρήσεις, άσχετα με την κατηγορία στην οποία ανήκουν.

Έτσι, για κάθε ερώτημα δημιουργήσαμε τέσσερις πίνακες, έναν για κάθε κατηγορία και έναν συνολικό, σύμφωνα με τους οποίους έγινε η ανάλυση που ακολουθεί.

Επίσης, πρέπει να αναφέρουμε πως η συγκέντρωση των απαντήσεων έγινε σε απόλυτους αριθμούς και σε ποσοστά επί του συνόλου της κατηγορίας και του συνόλου των επιχειρήσεων που πήραν μέρος στην έρευνα. Ακόμη οι διαφορές που ίσως παρουσιάζονται στα ποσοστά, της τάξεως του 0,01%, οφείλονται στην στρογγυλοποίηση των ποσοστών.

3.2. Θεσμικό πλαίσιο

3.2.1. Γενικά

"Η προστασία του φυσικού και πολιτιστικού περιβάλλοντος αποτελεί υποχρέωση του κράτους. Για τη διαφύλαξή του το κράτος έχει υποχρέωση να παίρνει ιδιαίτερα προληπτικά ή κατασταλτικά μέτρα."

Το παραπάνω αποτελεί απόσπασμα από το άρθρο 24 παρ. 1 του Συντάγματος της Ελλάδας. Το άρθρο αυτό του Συντάγματος γέννησε τον Ν.1650/1986 "Για την προστασία του περιβάλλοντος" (ΦΕΚ Α 160/16.10.86), ο οποίος αποτελεί τον νόμο - πλαίσιο για την προστασία του περιβάλλοντος, είναι δηλ. ο εκτελεστικός νόμος του άρθρου αυτού του Συντάγματος.

Αν και υπήρξαν από το 1912 (Ν. ΔΚΣΤ/25.1.1912 "Περί των όρων ιδρύσεως βιομηχανικών εργοστασίων") νόμοι ή διατάξεις νόμων σχετικές με την προστασία του περιβάλλοντος, ο Ν.1650/1986 αποτελεί τον κυριότερο από αυτούς, στοιχεία του οποίου ακολουθούν την μελέτη μας σε κάθε της βήμα. Σέ όλους τους προηγούμενους νόμους το θέμα περιβάλλον και η προστασία του αντιμετωπιζόνταν αποσπασματικά. Ο Ν.1650/1986 είναι ο πρώτος ολοκληρωμένος από άποψη δομής και περιεχομένου νόμος σχετικά με το περιβάλλον και την προστασία αυτού.

3.2.2. Ερώτημα πρώτο - απαντήσεις & ανάλυση

Πόσο ικανοποιητικό είναι το θεσμικό πλαίσιο προστασίας περιβάλλοντος σε σχέση με την επιχείρησή σας;

ΠΙΝΑΚΑΣ 1: ΒΑΡΙΑ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ - ΒΙΟΤΕΧΝΙΑ

ΠΟΛΥ						ΚΑΤΩ ΤΟΥ		ΣΥΝΟΛΟ		ΔΕΝ		ΣΥΝΟΛΟ	
ΙΚΑΝΟΠΟΙΗΤΙΚΟ		ΙΚΑΝΟΠΟΙΗΤΙΚΟ		ΜΕΤΡΙΟ		ΜΕΤΡΙΟΥ		ΑΠΑΝΤΗΣΕΩΝ		ΑΠΑΝΤΗΣΕΩΝ		ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ	
5	31.25%	9	56.25%	2	12.50%	0	0.00%	16	100.00%	0	0.00%	16	100.00%

ΠΙΝΑΚΑΣ 2: ΜΕΣΑΙΑ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ - ΒΙΟΤΕΧΝΙΑ

ΠΟΛΥ						ΚΑΤΩ ΤΟΥ		ΣΥΝΟΛΟ		ΔΕΝ		ΣΥΝΟΛΟ	
ΙΚΑΝΟΠΟΙΗΤΙΚΟ		ΙΚΑΝΟΠΟΙΗΤΙΚΟ		ΜΕΤΡΙΟ		ΜΕΤΡΙΟΥ		ΑΠΑΝΤΗΣΕΩΝ		ΑΠΑΝΤΗΣΕΩΝ		ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ	
7	11.86%	43	72.88%	9	15.25%	0	0.00%	59	100.00%	0	0.00%	59	100.00%

ΠΙΝΑΚΑΣ 3: ΕΛΑΦΡΙΑ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ - ΒΙΟΤΕΧΝΙΑ

ΠΟΛΥ						ΚΑΤΩ ΤΟΥ		ΣΥΝΟΛΟ		ΔΕΝ		ΣΥΝΟΛΟ	
ΙΚΑΝΟΠΟΙΗΤΙΚΟ		ΙΚΑΝΟΠΟΙΗΤΙΚΟ		ΜΕΤΡΙΟ		ΜΕΤΡΙΟΥ		ΑΠΑΝΤΗΣΕΩΝ		ΑΠΑΝΤΗΣΕΩΝ		ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ	
3	12.50%	18	75.00%	3	12.50%	0	0.00%	24	100.00%	0	0.00%	24	100.00%

ΠΙΝΑΚΑΣ 4: ΣΥΝΟΛΟ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑΣ - ΒΙΟΤΕΧΝΙΑΣ

ΠΟΛΥ						ΚΑΤΩ ΤΟΥ		ΣΥΝΟΛΟ		ΔΕΝ		ΣΥΝΟΛΟ	
ΙΚΑΝΟΠΟΙΗΤΙΚΟ		ΙΚΑΝΟΠΟΙΗΤΙΚΟ		ΜΕΤΡΙΟ		ΜΕΤΡΙΟΥ		ΑΠΑΝΤΗΣΕΩΝ		ΑΠΑΝΤΗΣΕΩΝ		ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ	
15	15.15%	70	70.71%	14	14.14%	0	0.00%	99	100.00%	0	0.00%	99	100.00%

Σ' αυτή την ενότητα σκοπός μας είναι να σφυγμομετρήσουμε την γνώμη των επιχειρηματιών για το θεσμικό πλαίσιο που διέπει την προστασία του περιβάλλοντος καθώς και σε ποιό βαθμό τους ικανοποιεί.

Έτσι, εξετάζοντας τον πρώτο πίνακα παρατηρούμε πως το μεγαλύτερο ποσοστό των επιχειρήσεων, που ανήκουν στην κατηγορία της **βαριάς** βιομηχανίας - βιοτεχνίας, θεωρεί πως το θεσμικό πλαίσιο προστασίας του περιβάλλοντος είναι ικανοποιητικό σε σχέση μ' αυτές, ποσοστό 56,25%, δηλαδή 9 στις 16 επιχειρήσεις. Ένα ποσοστό 31,25%, δηλαδή 5 στις 16 από αυτές πιστεύουν πως το θεσμικό πλαίσιο είναι πολύ ικανοποιητικό, ενώ μόλις 2 στις 16 επιχειρήσεις, ποσοστό 12,50% πιστεύει πως το θεσμικό πλαίσιο είναι μέτριο.

Εξετάζοντας τον δεύτερο πίνακα παρατηρούμε πως το μεγαλύτερο ποσοστό των επιχειρήσεων, που ανήκουν στην κατηγορία της **μεσαίας** βιομηχανίας - βιοτεχνίας, θεωρεί πως το θεσμικό πλαίσιο προστασίας του περιβάλλοντος είναι ικανοποιητικό σε σχέση μ' αυτές, ποσοστό 72,88%, δηλαδή 43 στις 59 επιχειρήσεις. Ένα ποσοστό 11,86%, δηλαδή 7 στις 59 από αυτές πιστεύουν πως το θεσμικό πλαίσιο είναι πολύ ικανοποιητικό, ενώ 9 στις 59 επιχειρήσεις, ποσοστό 15,25% πιστεύει πως το θεσμικό πλαίσιο είναι μέτριο.

Εξετάζοντας τον τρίτο πίνακα παρατηρούμε πως το μεγαλύτερο ποσοστό των επιχειρήσεων, που ανήκουν στην κατηγορία της **ελαφριάς** βιομηχανίας - βιοτεχνίας, θεωρεί πως το θεσμικό πλαίσιο προστασίας του περιβάλλοντος είναι ικανοποιητικό σε σχέση μ' αυτές, ποσοστό 75,00%, δηλαδή 18 στις 24 επιχειρήσεις. Ένα ποσοστό 12,50%, δηλαδή 3 στις 24 από αυτές πιστεύουν πως το θεσμικό πλαίσιο είναι πολύ ικανοποιητικό, ενώ 3 στις 24 επιχειρήσεις, ποσοστό 12,50% πιστεύει πως το θεσμικό πλαίσιο είναι μέτριο.

Εξετάζοντας τον τέταρτο πίνακα, ο οποίος εμφανίζει τα συγκεντρωτικά αποτελέσματα των τριών παραπάνω πινάκων, παρατηρούμε πως το μεγαλύτερο ποσοστό του συνόλου των επιχειρήσεων, ανεξάρτητα από την κατηγορία στην οποία ανήκουν, θεωρεί πως το θεσμικό πλαίσιο προστασίας του περιβάλλοντος είναι ικανοποιητικό σε σχέση μ' αυτές, ποσοστό 70,71%, δηλαδή 70 στις 99 επιχειρήσεις. Ένα ποσοστό 15,15%, δηλαδή 15 στις 99 από αυτές πιστεύουν πως το θεσμικό πλαίσιο είναι πολύ ικανοποιητικό, ενώ 14 στις 99 επιχειρήσεις, ποσοστό 14,14% πιστεύει πως το θεσμικό πλαίσιο είναι μέτριο.

Τα στελέχη όλων των επιχειρήσεων, που έλαβαν μέρος στην έρευνα, φροντίζουν να πληροφορούνται και να ενημερώνονται σχετικά με νομικά θέματα που αφορούν το περιβάλλον, στο επίπεδο που ενδιαφέρει την επιχείρησή τους και αυτό φαίνεται από το γεγονός της καθολικής απάντησης του ερωτήματος αυτού.

Σε όλες τις κατηγορίες και συγκεντρωτικά το μεγαλύτερο ποσοστό των επιχειρήσεων θεωρεί πως το θεσμικό πλαίσιο είναι ικανοποιητικό και αφήνει να εννοηθεί πως υπάρχουν περιθώρια βελτίωσης ώστε, χωρίς να παρεμποδίζεται η οικονομική ανάπτυξη, να επιχρησιάζονται τα υψηλότερα δυνατά επίπεδα ποιότητας του περιβάλλοντος. Ακόμη, υπάρχει η άποψη από ορισμένο ποσοστό επιχειρήσεων που υποστηρίζει πως χρειάζεται να γίνουν πολύ περισσότερα στο θέμα αυτό, ώστε, οι μέθοδοι προστασίας του περιβάλλοντος να μην αφήνονται στην κρίση της κάθε επιχείρησης και μόνο. Τέλος, υπάρχει και εκείνη η άποψη που υποστηρίζει πως το θεσμικό πλαίσιο είναι πολύ ικανοποιητικό και εκείνο που κρίνεται, τελικά, απαραίτητο είναι η τήρηση και εφαρμογή από τις επιχειρήσεις, των κανονισμών ή περιορισμών όπως ορίζονται σε αυτό.

Ο επιχειρηματικός κόσμος, στο μεγαλύτερο μέρος του, κατανοεί τον σημαντικό ρόλο του περιβάλλοντος και την αναγκαιότητα για την προστασία

του και δείχνει θετικός σε κάθε σχετική μεταρρύθμιση, αρκεί να μην αναιρεί την έννοια της οικονομικής ανάπτυξης. Μέχρι πρόσφατα η οικονομική ανάπτυξη και η προστασία του περιβάλλοντος εκλαμβάνονταν ως στόχοι αμοιβαίως αποκλινόμενοι με προτεραιότητα το οικονομικό όφελος. Η επιτακτική ανάγκη για νέα προσέγγιση των θεμάτων οικονομικής ανάπτυξης και περιβάλλοντος είχε ως αποτέλεσμα την ψήφιση του Ν. 1650/1986 στον οποίο έγινε προσπάθεια να τηρηθεί η αρχή της εξισορρόπησης των παραγόντων αυτών. Αρα, η άποψη του επιχειρηματικού κόσμου δεν μπορεί να χαρακτηριστεί αντίθετη με τις προσαγές του νομοθέτη.

3.3. Πολιτική επιχειρήσεων

3.3.1. Γενικά

"Καθένας έχει δικαίωμα να αναπτύσσει ελεύθερα την προσωπικότητά του και να συμμετέχει στην κοινωνική, οικονομική και πολιτική ζωή της χώρας, εφόσον δεν προσβάλλει τα δικαιώματα των άλλων και δεν παραβιάζει το Σύνταγμα ή τα χρηστά ήθη" (Το Σύνταγμα της Ελλάδας 1975/1986, αρθρ. 5, παρ. 1.).

Ως οικονομική ελευθερία θεωρείται, σύμφωνα με την πάγια νομολογία του Συμβουλίου της Επικράτειας, η ελευθερία του εμπορίου και της βιομηχανίας - βιοτεχνίας. Η ελευθερία της βιομηχανίας - βιοτεχνίας έγκειται κυρίως στο δικαίωμα να ιδρύει κανείς, να λειτουργεί και να εκμεταλλεύεται επιχειρήσεις βιομηχανικού - βιοτεχνικού χαρακτήρα με σκοπό την αποκόμιση κέρδους. Η οικονομική ελευθερία και ανάπτυξη έρχεται σε σύγκρουση με το περιβάλλον και την προστασία του, αφού οποιαδήποτε αλόγιστη επέμβαση θα μπορούσε να προκαλέσει την υποβάθμιση του φυσικού περιβάλλοντος. Έτσι, ο νομοθέτης, με τον Ν.1650/1986 "Για την προστασία του περιβάλλοντος", προσπαθεί να πετύχει - όσο είναι δυνατό - την αρμονική συνύπαρξη της οικονομικής ελευθερίας και ανάπτυξης με το περιβάλλον, με το να απαιτεί υποβολή μελέτης περιβαλλοντικών επιπτώσεων, να λαμβάνει μέτρα για την προστασία του περιβάλλοντος από τη ρύπανση, να επιβάλλει διοικητικές κυρώσεις όπου δεν τηρούνται οι όροι για την προστασία του, να καθορίζει ειδικούς χώρους για την εγκατάσταση βιομηχανικών και βιοτεχνικών μονάδων κ.λ.π..

Η πολιτική, για την προστασία του περιβάλλοντος, που θα ακολουθήσει κάθε βιομηχανική - βιοτεχνική επιχείρηση δεν είναι μόνο αποτέλεσμα επιβολής και εφαρμογής του εκάστοτε νόμου, αλλά και συνειδητοποίηση της σημασίας που πρέπει να δοθεί για την προστασία του.

Σκοπός μας, λοιπόν, στην ενότητα αυτή είναι να δούμε αν η πολιτική που ακολουθούν οι επιχειρήσεις του δείγματος που συλλέξαμε είναι αποτελεσματική για το περιβάλλον και σε ποιούς λόγους οφείλεται. Επίσης, ποιά μέτρα έχουν λάβει οι επιχειρήσεις για την προστασία του περιβάλλοντος από την ατμοσφαιρική ρύπανση, την ρύπανση υδάτων, την ρύπανση εδάφους και την ηχορύπανση και πόσο αποτελεσματικά είναι.

3.3.2. Ερώτημα δεύτερο - απαντήσεις & ανάλυση

Η πολιτική σας για την προστασία του περιβάλλοντος είναι αποτελεσματική και πόσο;

ΠΙΝΑΚΑΣ 1: ΒΑΡΙΑ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ - ΒΙΟΤΕΧΝΙΑ

ΠΟΛΥ						ΚΑΤΩ ΤΟΥ		ΣΥΝΟΛΟ		ΔΕΝ		ΣΥΝΟΛΟ	
ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΙΚΗ		ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΙΚΗ		ΜΕΤΡΙΑ		ΜΕΤΡΙΟΥ		ΑΠΑΝΤΗΣΕΩΝ		ΑΠΑΝΤΗΣΕΩΝ		ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ	
6	37.50%	8	50.00%	2	12.50%	0	0.00%	16	100.00%	0	0.00%	16	100.00%

ΠΙΝΑΚΑΣ 2: ΜΕΣΑΙΑ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ - ΒΙΟΤΕΧΝΙΑ

ΠΟΛΥ						ΚΑΤΩ ΤΟΥ		ΣΥΝΟΛΟ		ΔΕΝ		ΣΥΝΟΛΟ	
ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΙΚΗ		ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΙΚΗ		ΜΕΤΡΙΑ		ΜΕΤΡΙΟΥ		ΑΠΑΝΤΗΣΕΩΝ		ΑΠΑΝΤΗΣΕΩΝ		ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ	
21	35.59%	29	49.15%	7	11.86%	1	1.69%	58	98.31%	1	1.69%	59	100.00%

ΠΙΝΑΚΑΣ 3: ΕΛΑΦΡΙΑ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ - ΒΙΟΤΕΧΝΙΑ

ΠΟΛΥ						ΚΑΤΩ ΤΟΥ		ΣΥΝΟΛΟ		ΔΕΝ		ΣΥΝΟΛΟ	
ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΙΚΗ		ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΙΚΗ		ΜΕΤΡΙΑ		ΜΕΤΡΙΟΥ		ΑΠΑΝΤΗΣΕΩΝ		ΑΠΑΝΤΗΣΕΩΝ		ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ	
9	37.50%	12	50.00%	3	12.50%	0	0.00%	24	100.00%	0	0.00%	24	100.00%

ΠΙΝΑΚΑΣ 4: ΣΥΝΟΛΟ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑΣ - ΒΙΟΤΕΧΝΙΑΣ

ΠΟΛΥ						ΚΑΤΩ ΤΟΥ		ΣΥΝΟΛΟ		ΔΕΝ		ΣΥΝΟΛΟ	
ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΙΚΗ		ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΙΚΗ		ΜΕΤΡΙΑ		ΜΕΤΡΙΟΥ		ΑΠΑΝΤΗΣΕΩΝ		ΑΠΑΝΤΗΣΕΩΝ		ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ	
36	36.36%	49	49.49%	12	12.12%	1	1.01%	98	98.99%	1	1.01%	99	100.00%

Όσον αφορά την αποτελεσματικότητα της πολιτικής των επιχειρήσεων για την προστασία του περιβάλλοντος, θα αναλύσουμε τον τέταρτο πίνακα του δεύτερου ερωτήματος, ο οποίος εμφανίζει τα **συγκεντρωτικά** αποτελέσματα των πινάκων της βαριάς, μεσαίας και ελαφριάς βιομηχανίας - βιοτεχνίας, θεωρώντας αυτόν τον πιο αντιπροσωπευτικό για τα αποτελέσματα της ανάλυσής μας.

Έτσι, εξετάζοντάς τον, παρατηρούμε πως το μεγαλύτερο ποσοστό του συνόλου των επιχειρήσεων, ανεξάρτητα από την κατηγορία στην οποία ανήκουν, απάντησε ότι η πολιτική που ακολουθεί για την προστασία του περιβάλλοντος είναι αποτελεσματική, ποσοστό 49,49%, δηλαδή 49 στις 99 επιχειρήσεις. Ένα ποσοστό 36,36% δηλαδή 36 στις 99 επιχειρήσεις, απάντησε ότι η πολιτική που ακολουθεί είναι πολύ αποτελεσματική και ένα ποσοστό 12,12%, δηλαδή 12 στις 99 επιχειρήσεις, απάντησε ότι η πολιτική που ακολουθεί είναι μέτρια.

Αξίζει να σημειωθεί ότι μόνο 1 στις 99 επιχειρήσεις απάντησε ότι η αποτελεσματικότητα της πολιτικής που ακολουθεί είναι κάτω του μετρίου, ενώ υπήρξε μία επιχείρηση που δεν θέλησε να δώσει απάντηση στο ερώτημα αυτό. Αυτό σημαίνει ότι 98 στις 99 επιχειρήσεις εφαρμόζουν κάποια μορφή πολιτικής για την προστασία του περιβάλλοντος και μάλιστα το μεγαλύτερο ποσοστό από αυτές, 85,85% δηλαδή 85 στις 99 επιχειρήσεις, πιστεύει πως έχει από καλά έως πολύ καλά αποτελέσματα.

3.3.3. Ερώτημα τρίτο - απαντήσεις & ανάλυση

Οποια κι αν είναι η απάντηση στο ερώτημα 2, σε ποιούς από τους παρακάτω λόγους οφείλεται και πόσο;

ΠΙΝΑΚΑΣ 1: ΒΑΡΙΑ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ - ΒΙΟΤΕΧΝΙΑ

ΛΟΓΟΙ	ΠΑΡΑ ΠΟΛΥ		ΠΟΛΥ		ΜΕΤΡΙΑ		ΚΑΤΩ ΤΟΥ		ΣΥΝΟΛΟ		ΔΕΝ		ΣΥΝΟΛΟ	
							ΜΕΤΡΙΟΥ		ΑΠΑΝΤΗΣΕΩΝ		ΑΠΑΝΤΗΣΕΩΝ		ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ	
ΘΕΣΜΙΚΟΙ	1	6.25%	5	31.25%	2	12.50%	1	6.25%	9	56.25%	7	43.75%	16	100.00%
ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟΙ	3	18.75%	7	43.75%	1	6.25%	0	0.00%	11	68.75%	5	31.25%	16	100.00%
ΤΕΧΝΙΚΟΙ	6	37.50%	8	50.00%	0	0.00%	0	0.00%	14	87.50%	2	12.50%	16	100.00%
ΆΛΛΟΙ	0	0.00%	0	0.00%	0	0.00%	0	0.00%	0	0.00%	16	100.00%	16	100.00%

ΠΙΝΑΚΑΣ 2: ΜΕΣΑΙΑ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ - ΒΙΟΤΕΧΝΙΑ

ΛΟΓΟΙ	ΠΑΡΑ ΠΟΛΥ		ΠΟΛΥ		ΜΕΤΡΙΑ		ΚΑΤΩ ΤΟΥ		ΣΥΝΟΛΟ		ΔΕΝ		ΣΥΝΟΛΟ	
							ΜΕΤΡΙΟΥ		ΑΠΑΝΤΗΣΕΩΝ		ΑΠΑΝΤΗΣΕΩΝ		ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ	
ΘΕΣΜΙΚΟΙ	5	8.47%	19	32.20%	8	13.56%	3	5.08%	35	59.32%	24	40.68%	59	100.00%
ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟΙ	10	16.95%	26	44.07%	5	8.47%	1	1.69%	42	71.19%	17	28.81%	59	100.00%
ΤΕΧΝΙΚΟΙ	21	35.59%	29	49.15%	2	3.39%	0	0.00%	52	88.14%	7	11.86%	59	100.00%
ΆΛΛΟΙ	2	3.39%	3	5.08%	0	0.00%	0	0.00%	5	8.47%	54	91.53%	59	100.00%

Οποια κι αν είναι η απάντηση στο ερώτημα 2, σε ποιούς από τους παρακάτω λόγους οφείλεται και πόσο;

ΠΙΝΑΚΑΣ 3: ΕΛΛΟΦΡΙΑ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ - ΒΙΟΤΕΧΝΙΑ

ΛΟΓΟΙ	ΠΑΡΑ ΠΟΛΥ		ΠΟΛΥ		ΜΕΤΡΙΑ		ΚΑΤΩ ΤΟΥ ΜΕΤΡΙΟΥ		ΣΥΝΟΛΟ ΑΠΑΝΤΗΣΕΩΝ		ΔΕΝ ΑΠΑΝΤΗΣΑΝ		ΣΥΝΟΛΟ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ	
	ΘΕΣΜΙΚΟΙ	3	12.50%	8	33.33%	4	16.67%	1	4.17%	16	66.67%	8	33.33%	24
ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟΙ	4	16.67%	10	41.67%	2	8.33%	1	4.17%	17	70.83%	7	29.17%	24	100.00%
ΤΕΧΝΙΚΟΙ	8	33.33%	11	45.83%	1	4.17%	0	0.00%	20	83.33%	4	16.67%	24	100.00%
ΆΛΛΟΙ	0	0.00%	0	0.00%	0	0.00%	0	0.00%	0	0.00%	16	100.00%	16	100.00%

ΠΙΝΑΚΑΣ 4: ΣΥΝΟΛΟ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑΣ - ΒΙΟΤΕΧΝΙΑΣ

ΛΟΓΟΙ	ΠΑΡΑ ΠΟΛΥ		ΠΟΛΥ		ΜΕΤΡΙΑ		ΚΑΤΩ ΤΟΥ ΜΕΤΡΙΟΥ		ΣΥΝΟΛΟ ΑΠΑΝΤΗΣΕΩΝ		ΔΕΝ ΑΠΑΝΤΗΣΑΝ		ΣΥΝΟΛΟ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ	
	ΘΕΣΜΙΚΟΙ	9	9.09%	32	32.32%	14	14.14%	5	5.05%	60	60.61%	39	39.39%	99
ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟΙ	17	17.17%	43	43.43%	8	8.08%	2	2.02%	70	70.71%	29	29.29%	99	100.00%
ΤΕΧΝΙΚΟΙ	35	35.35%	48	48.48%	3	3.03%	0	0.00%	86	86.87%	13	13.13%	99	100.00%
ΆΛΛΟΙ	2	2.02%	3	3.03%	0	0.00%	0	0.00%	5	5.05%	94	94.95%	99	100.00%

Αν θέλουμε να εμβαθύνουμε για να βρούμε τους λόγους στους οποίους οφείλεται η αποτελεσματικότητα της πολιτικής τους, θα πρέπει ν' αναλύσουμε τους πίνακες με τις απαντήσεις που δόθηκαν στο τρίτο ερώτημα. Εδώ θα πρέπει να αναφέρουμε πως τα αποτελέσματα στη στήλη "δεν απάντησαν", σημαίνει πως, για τα ποσοστά αυτά, η αποτελεσματικότητα της πολιτικής των επιχειρήσεων δεν επηρεάζεται από τους λόγους αυτούς.

Εξετάζοντας, λοιπόν, τον πρώτο πίνακα, ο οποίος αφορά τη **βαριά βιομηχανία - βιοτεχνία**, παρατηρούμε πως στο μεγαλύτερο ποσοστό τους συνολικά, σε μεγάλο ή μικρό βαθμό, οι επιχειρήσεις που ανήκουν στην κατηγορία αυτή απάντησαν ότι το μέγεθος της αποτελεσματικότητας της πολιτικής τους οφείλεται στους παρακάτω λόγους:

α) Τεχνικοί (τεχνολογία - ειδικευμένο προσωπικό), ποσοστό 87,50%, δηλαδή 14 στις 16 επιχειρήσεις.

β) Οικονομικοί (ίδια & ξένα κεφάλαια), ποσοστό 68,75%, δηλαδή 11 στις 16 επιχειρήσεις.

γ) Θεσμικοί (νομική, τεχνική, οικονομική υποστήριξη), ποσοστό 56,25%, δηλαδή 9 στις 16 επιχειρήσεις.

Θα πρέπει να τονίσουμε ότι, 14 στις 16 επιχειρήσεις, ποσοστό 87,50%, θεωρούν ότι η αποτελεσματικότητα της πολιτικής τους για την προστασία του περιβάλλοντος οφείλεται, σε πολύ μεγάλο έως πάρα πολύ μεγάλο βαθμό, σε τεχνικούς λόγους, 10 στις 16 επιχειρήσεις, ποσοστό 62,50%, θεωρούν ότι η αποτελεσματικότητα της πολιτικής τους οφείλεται, σε πολύ μεγάλο έως πάρα πολύ μεγάλο βαθμό, σε οικονομικούς λόγους, ενώ 6 στις 16 επιχειρήσεις, ποσοστό 37,50%, θεωρούν ότι η αποτελεσματικότητα της πολιτικής τους

οφείλεται, σε πολύ μεγάλο έως πάρα πολύ μεγάλο βαθμό, σε θεσμικούς λόγους.

Εξετάζοντας τον δεύτερο πίνακα, ο οποίος αφορά την **μεσαία βιομηχανία - βιοτεχνία**, παρατηρούμε πως στο μεγαλύτερο ποσοστό τους συνολικά, σε μεγάλο ή μικρό βαθμό, οι επιχειρήσεις που ανήκουν στην κατηγορία αυτή απάντησαν ότι το μέγεθος της αποτελεσματικότητας της πολιτικής τους οφείλεται στους παρακάτω λόγους:

α) Τεχνικοί (τεχνολογία - ειδικευμένο προσωπικό), ποσοστό 88,14%, δηλαδή 52 στις 59 επιχειρήσεις.

β) Οικονομικοί (ίδια & ξένα κεφάλαια), ποσοστό 71,19%, δηλαδή 42 στις 59 επιχειρήσεις.

γ) Θεσμικοί (νομική, τεχνική, οικονομική υποστήριξη), ποσοστό 59,32%, δηλαδή 35 στις 59 επιχειρήσεις.

Στο σημείο αυτό, αξίζει να σημειωθεί ότι 5 στις 59 επιχειρήσεις, ποσοστό 8,47%, απάντησαν ότι η αποτελεσματικότητα της πολιτικής τους για την προστασία του περιβάλλοντος οφείλεται, σε πολύ μεγάλο έως πάρα πολύ μεγάλο βαθμό, στην ανακύκλωση των προϊόντων τους.

Συνεχίζοντας την εξέταση του δεύτερου πίνακα, μπορούμε να επισημάνουμε ότι 50 στις 59 επιχειρήσεις, ποσοστό 84,74%, θεωρούν ότι η αποτελεσματικότητα της πολιτικής τους για την προστασία του περιβάλλοντος οφείλεται, σε πολύ έως πάρα πολύ μεγάλο βαθμό, σε τεχνικούς λόγους, 36 στις 59 επιχειρήσεις, ποσοστό 61,02%, θεωρούν ότι η αποτελεσματικότητα της πολιτικής τους οφείλεται, σε πολύ έως πάρα πολύ μεγάλο βαθμό, σε οικονομικούς λόγους και 24 στις 59 επιχειρήσεις, ποσοστό 40,67%, θεωρούν

ότι η αποτελεσματικότητα της πολιτικής τους οφείλεται, σε πολύ έως πάρα πολύ μεγάλο βαθμό, σε θεσμικούς λόγους.

Εξετάζοντας τον τρίτο πίνακα, ο οποίος αφορά την ελαφριά βιομηχανία - βιοτεχνία, παρατηρούμε πως στο μεγαλύτερο ποσοστό τους συνολικά, σε μεγάλο ή μικρό βαθμό, οι επιχειρήσεις που ανήκουν στην κατηγορία αυτή απάντησαν ότι το μέγεθος της αποτελεσματικότητας της πολιτικής τους οφείλεται στους παρακάτω λόγους:

α) Τεχνικοί (τεχνολογία - ειδικευμένο προσωπικό), ποσοστό 83,33%, δηλαδή 20 στις 24 επιχειρήσεις.

β) Οικονομικοί (ίδια & ξένα κεφάλαια), ποσοστό 70,83%, δηλαδή 17 στις 24 επιχειρήσεις.

γ) Θεσμικοί (νομική, τεχνική, οικονομική υποστήριξη), ποσοστό 66,67%, δηλαδή 16 στις 24 επιχειρήσεις.

Θα πρέπει να τονίσουμε πως, 19 στις 24 επιχειρήσεις, ποσοστό 79,16%, θεωρούν ότι η αποτελεσματικότητα της πολιτικής τους για την προστασία του περιβάλλοντος οφείλεται, σε πολύ έως πάρα πολύ μεγάλο βαθμό, σε τεχνικούς λόγους, 14 στις 24 επιχειρήσεις, ποσοστό 58,34%, θεωρούν ότι η αποτελεσματικότητα της πολιτικής τους οφείλεται, σε πολύ έως πάρα πολύ μεγάλο βαθμό, σε οικονομικούς λόγους, ενώ 11 στις 24 επιχειρήσεις, ποσοστό 45,83%, θεωρούν ότι η αποτελεσματικότητα της πολιτικής τους οφείλεται, σε πολύ έως πάρα πολύ μεγάλο βαθμό, σε θεσμικούς λόγους.

Εξετάζοντας τον τέταρτο πίνακα, ο οποίος εμφανίζει τα συγκεντρωτικά αποτελέσματα των τριών παραπάνω πινάκων, παρατηρούμε πως το μεγαλύτερο ποσοστό του συνόλου των επιχειρήσεων, ανεξάρτητα από την

κατηγορία στην οποία ανήκουν, σε μεγάλο ή μικρό βαθμό, απάντησαν ότι το μέγεθος της αποτελεσματικότητας της πολιτικής τους για την προστασία του περιβάλλοντος οφείλεται στους παρακάτω λόγους:

α) Τεχνικοί (τεχνολογία - ειδικευμένο προσωπικό), ποσοστό 86,87%, δηλαδή 86 στις 99 επιχειρήσεις.

β) Οικονομικοί (ίδια & ξένα κεφάλαια), ποσοστό 70,71%, δηλαδή 70 στις 99 επιχειρήσεις.

γ) Θεσμικοί (νομική, τεχνική, οικονομική υποστήριξη), ποσοστό 60,61%, δηλαδή 60 στις 99 επιχειρήσεις.

Θα πρέπει να τονίσουμε πως, 83 στις 99 επιχειρήσεις, ποσοστό 83,83%, θεωρούν ότι η αποτελεσματικότητα της πολιτικής τους οφείλεται, σε πολύ έως πάρα πολύ μεγάλο βαθμό, σε τεχνικούς λόγους, 60 στις 99 επιχειρήσεις, ποσοστό 60,60%, θεωρούν ότι η αποτελεσματικότητα της πολιτικής τους οφείλεται, σε πολύ έως πάρα πολύ μεγάλο βαθμό, σε οικονομικούς λόγους, ενώ 41 στις 99 επιχειρήσεις, ποσοστό 41,41%, θεωρούν ότι η αποτελεσματικότητα της πολιτικής τους οφείλεται, σε πολύ έως πάρα πολύ μεγάλο βαθμό, σε θεσμικούς λόγους.

Όπως προκύπτει από την ανάλυση των επιμέρους πινάκων του τρίτου ερωτήματος, για τις επιχειρήσεις που ανήκουν στη βαριά, μεσαία και ελαφριά βιομηχανία - βιοτεχνία, η σειρά προτεραιότητας των λόγων που οφείλεται η αποτελεσματικότητα της πολιτικής τους σε θέματα προστασίας του περιβάλλοντος, καθώς και ο βαθμός σπουδαιότητάς τους είναι κοινά για όλες τις κατηγορίες.

Έτσι, το μεγαλύτερο ποσοστό του συνόλου των επιχειρήσεων, που εξετάσαμε, θεωρούν ότι η αποτελεσματικότητα της πολιτικής που ακολουθούν για την προστασία του περιβάλλοντος οφείλεται, σε πολύ έως πάρα πολύ μεγάλο βαθμό, σε τεχνικούς λόγους και ακολουθούν οι οικονομικοί και θεσμικοί λόγοι.

3.3.4. Ερώτημα τέταρτο - απαντήσεις & ανάλυση

Πόσο αποτελεσματική είναι η πολιτική της επιχείρησής σας για την προστασία του περιβάλλοντος κατά τομέα ρύπανσης;

ΠΙΝΑΚΑΣ 1: ΒΑΡΙΑ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ - ΒΙΟΤΕΧΝΙΑ

ΤΟΜΕΑΣ ΡΥΠΑΝΣΗΣ	ΠΟΛΥ						ΚΑΤΩ ΤΟΥ		ΣΥΝΟΛΟ		ΔΕΝ		ΣΥΝΟΛΟ	
	ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΙΚΗ	ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΙΚΗ	ΜΕΤΡΙΑ	ΜΕΤΡΙΑ	ΜΕΤΡΙΟΥ	ΜΕΤΡΙΟΥ	ΑΠΑΝΤΗΣΕΩΝ	ΑΠΑΝΤΗΣΕΩΝ	ΑΠΑΝΤΗΣΕΩΝ	ΑΠΑΝΤΗΣΕΩΝ	ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ	ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ	ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ	ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ
ΓΜΟΣΦΑΙΡΙΚΗ	7	43.75%	8	50.00%	1	6.25%	0	0.00%	16	100.00%	0	0.00%	16	100.00%
ΥΔΑΤΩΝ	5	31.25%	9	56.25%	2	12.50%	0	0.00%	16	100.00%	0	0.00%	16	100.00%
ΕΔΑΦΟΥΣ	7	43.75%	7	43.75%	2	12.50%	0	0.00%	16	100.00%	0	0.00%	16	100.00%
ΧΟΡΥΠΑΝΣΗ	5	31.25%	8	50.00%	3	18.75%	0	0.00%	16	100.00%	0	0.00%	16	100.00%
ΜΕΣΟΣ ΟΡΟΣ	6	37.50%	8	50.00%	2	12.50%	0	0.00%	16	100.00%	0	0.00%	16	100.00%

ΠΙΝΑΚΑΣ 2: ΜΕΣΑΙΑ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ - ΒΙΟΤΕΧΝΙΑ

ΤΟΜΕΑΣ ΡΥΠΑΝΣΗΣ	ΠΟΛΥ						ΚΑΤΩ ΤΟΥ		ΣΥΝΟΛΟ		ΔΕΝ		ΣΥΝΟΛΟ	
	ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΙΚΗ	ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΙΚΗ	ΜΕΤΡΙΑ	ΜΕΤΡΙΑ	ΜΕΤΡΙΟΥ	ΜΕΤΡΙΟΥ	ΑΠΑΝΤΗΣΕΩΝ	ΑΠΑΝΤΗΣΕΩΝ	ΑΠΑΝΤΗΣΕΩΝ	ΑΠΑΝΤΗΣΕΩΝ	ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ	ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ	ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ	ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ
ΓΜΟΣΦΑΙΡΙΚΗ	23	38.98%	29	49.15%	5	8.47%	1	1.69%	58	98.31%	1	1.69%	59	100.00%
ΥΔΑΤΩΝ	20	33.90%	31	52.54%	6	10.17%	1	1.69%	58	98.31%	1	1.69%	59	100.00%
ΕΔΑΦΟΥΣ	23	38.98%	26	44.07%	8	13.56%	1	1.69%	58	98.31%	1	1.69%	59	100.00%
ΧΟΡΥΠΑΝΣΗ	19	32.20%	28	47.46%	10	16.95%	1	1.69%	58	98.31%	1	1.69%	59	100.00%
ΜΕΣΟΣ ΟΡΟΣ	21	35.59%	29	49.15%	7	11.86%	1	1.69%	58	98.31%	1	1.69%	59	100.00%

Πόσο αποτελεσματική είναι η πολιτική της επιχείρησής σας για την προστασία του περιβάλλοντος κατά τομέα ρύπανσης;

ΠΙΝΑΚΑΣ 3: ΕΛΑΦΡΙΑ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ - ΒΙΟΤΕΧΝΙΑ

ΤΟΜΕΑΣ ΡΥΠΑΝΣΗΣ	ΠΟΛΥ						ΚΑΤΩ ΤΟΥ		ΣΥΝΟΛΟ		ΔΕΝ		ΣΥΝΟΛΟ	
	ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΙΚΗ	ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΙΚΗ	ΜΕΤΡΙΑ	ΜΕΤΡΙΑ	ΜΕΤΡΙΑ	ΜΕΤΡΙΑ	ΜΕΤΡΙΑ	ΑΠΑΝΤΗΣΕΩΝ	ΑΠΑΝΤΗΣΕΩΝ	ΑΠΑΝΤΗΣΕΩΝ	ΑΠΑΝΤΗΣΕΩΝ	ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ	ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ	
ΜΟΣΦΑΙΡΙΚΗ	9	37.50%	12	50.00%	3	12.50%	0	0.00%	24	100.00%	0	0.00%	24	100.00%
ΥΔΑΤΩΝ	9	37.50%	12	50.00%	3	12.50%	0	0.00%	24	100.00%	0	0.00%	24	100.00%
ΕΔΑΦΟΥΣ	9	37.50%	13	54.17%	2	8.33%	0	0.00%	24	100.00%	0	0.00%	24	100.00%
ΚΟΡΥΠΑΝΣΗ	9	37.50%	12	50.00%	3	12.50%	0	0.00%	24	100.00%	0	0.00%	24	100.00%
ΕΞΟΣ ΟΡΟΣ	9	37.50%	12	50.00%	3	12.50%	0	0.00%	24	100.00%	0	0.00%	24	100.00%

ΠΙΝΑΚΑΣ 4: ΣΥΝΟΛΟ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑΣ - ΒΙΟΤΕΧΝΙΑΣ

ΤΟΜΕΑΣ ΡΥΠΑΝΣΗΣ	ΠΟΛΥ						ΚΑΤΩ ΤΟΥ		ΣΥΝΟΛΟ		ΔΕΝ		ΣΥΝΟΛΟ	
	ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΙΚΗ	ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΙΚΗ	ΜΕΤΡΙΑ	ΜΕΤΡΙΑ	ΜΕΤΡΙΑ	ΜΕΤΡΙΑ	ΜΕΤΡΙΑ	ΑΠΑΝΤΗΣΕΩΝ	ΑΠΑΝΤΗΣΕΩΝ	ΑΠΑΝΤΗΣΕΩΝ	ΑΠΑΝΤΗΣΕΩΝ	ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ	ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ	
ΜΟΣΦΑΙΡΙΚΗ	39	39.39%	49	49.49%	9	9.09%	1	1.01%	98	98.99%	1	1.01%	99	100.00%
ΥΔΑΤΩΝ	34	34.34%	52	52.53%	11	11.11%	1	1.01%	98	98.99%	1	1.01%	99	100.00%
ΕΔΑΦΟΥΣ	39	39.39%	46	46.46%	12	12.12%	1	1.01%	98	98.99%	1	1.01%	99	100.00%
ΚΟΡΥΠΑΝΣΗ	33	33.33%	48	48.48%	16	16.16%	1	1.01%	98	98.99%	1	1.01%	99	100.00%
ΕΞΟΣ ΟΡΟΣ	36	36.36%	49	49.49%	12	12.12%	1	1.01%	98	98.99%	1	1.01%	99	100.00%

Όσον αφορά την αποτελεσματικότητα της πολιτικής των επιχειρήσεων για την προστασία του περιβάλλοντος κατά τομέα ρύπανσης, θα αναλύσουμε τον τέταρτο πίνακα του τέταρτου ερωτήματος, ο οποίος εμφανίζει τα συγκριτικά αποτελέσματα των πινάκων της βαριάς, μεσαίας και ελαφριάς βιομηχανίας - βιοτεχνίας, θεωρώντας τον ως τον πιο αντιπροσωπευτικό για τα αποτελέσματα της ανάλυσης μας, αφού παρουσιάζει τον ίδιο μέσο όρο αποτελεσματικότητας για όλους τους κλάδους. Ακόμη πρέπει να αναφέρουμε πως, όπως και στο δεύτερο ερώτημα, μία επιχείρηση δεν θέλησε να μας δώσει στοιχεία για την πολιτική της σε σχέση με την προστασία του περιβάλλοντος.

Έτσι, εξετάζοντάς τον παρατηρούμε ότι, κατά μέσο όρο, 98 στις 99 επιχειρήσεις, ποσοστό 98,99% απάντησαν ότι η πολιτική που ακολουθούν για την προστασία του περιβάλλοντος εφαρμόζεται σε όλους τους τομείς ρύπανσης και μόνο μία επιχείρηση, ποσοστό 1,01%, από την κατηγορία της μεσαίας βιομηχανίας - βιοτεχνίας, δεν απάντησε το ερώτημα αυτό.

Θα πρέπει να τονίσουμε ότι, κατά μέσο όρο, 85 στις 99 επιχειρήσεις, ποσοστό 85,85%, θεωρούν ότι η πολιτική τους για την προστασία του περιβάλλοντος είναι αποτελεσματική έως πολύ αποτελεσματική, σε όλους τους τομείς ρύπανσης.

3.3.5. Ερώτημα πέμπτο - απαντήσεις & ανάλυση

Ποιά μέτρα έχετε λάβει για την προστασία του περιβάλλοντος και πόσο αποτελεσματικά είναι κατά τομέα ρύπανσης;

Α! ΑΤΜΟΣΦΑΙΡΙΚΗ ΡΥΠΑΝΣΗ

ΠΙΝΑΚΑΣ 1: ΒΑΡΙΑ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ - ΒΙΟΤΕΧΝΙΑ

ΜΕΤΡΑ	ΠΟΛΥ		ΜΕΤΡΙΑ		ΚΑΤΩ ΤΟΥ		ΣΥΝΟΛΟ		ΔΕΝ		ΣΥΝΟΛΟ			
	ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΙΚΑ	ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΙΚΑ	ΜΕΤΡΙΑ	ΜΕΤΡΙΑ	ΜΕΤΡΙΑ	ΜΕΤΡΙΑ	ΑΠΑΝΤΗΣΕΩΝ	ΑΠΑΝΤΗΣΕΩΝ	ΑΠΑΝΤΗΣΕΩΝ	ΑΠΑΝΤΗΣΕΩΝ	ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ	ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ		
ΜΕΙΩΣΗ ΚΑΥΣΙΜΩΝ	1	6.25%	2	12.50%	1	6.25%	0	0.00%	4	25.00%	12	75.00%	16	100.00%
ΑΠΛΕΠ.-ΠΕΡΔΙΑΚ.	1	6.25%	1	6.25%	0	0.00%	0	0.00%	2	12.50%	14	87.50%	16	100.00%
ΕΛΑΤ.ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ	1	6.25%	2	12.50%	0	0.00%	0	0.00%	3	18.75%	13	81.25%	16	100.00%
ΩΡΑΡΙΟ	3	18.75%	3	18.75%	0	0.00%	0	0.00%	6	37.50%	10	62.50%	16	100.00%
ΆΛΛΑ	1	6.25%	0	0.00%	0	0.00%	0	0.00%	1	6.25%	15	93.75%	16	100.00%

ΠΙΝΑΚΑΣ 2: ΜΕΣΑΙΑ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ - ΒΙΟΤΕΧΝΙΑ

ΜΕΤΡΑ	ΠΟΛΥ		ΜΕΤΡΙΑ		ΚΑΤΩ ΤΟΥ		ΣΥΝΟΛΟ		ΔΕΝ		ΣΥΝΟΛΟ			
	ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΙΚΑ	ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΙΚΑ	ΜΕΤΡΙΑ	ΜΕΤΡΙΑ	ΜΕΤΡΙΑ	ΜΕΤΡΙΑ	ΑΠΑΝΤΗΣΕΩΝ	ΑΠΑΝΤΗΣΕΩΝ	ΑΠΑΝΤΗΣΕΩΝ	ΑΠΑΝΤΗΣΕΩΝ	ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ	ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ		
ΜΕΙΩΣΗ ΚΑΥΣΙΜΩΝ	5	8.47%	8	13.56%	2	3.39%	1	1.69%	16	27.12%	43	72.88%	59	100.00%
ΑΠΛΕΠ.-ΠΕΡΔΙΑΚ.	3	5.08%	4	6.78%	0	0.00%	0	0.00%	7	11.86%	52	88.14%	59	100.00%
ΕΛΑΤ.ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ	4	6.78%	7	11.86%	2	3.39%	0	0.00%	13	22.03%	46	77.97%	59	100.00%
ΩΡΑΡΙΟ	7	11.86%	10	16.95%	1	1.69%	0	0.00%	18	30.51%	41	69.49%	59	100.00%
ΆΛΛΑ	4	6.78%	0	0.00%	0	0.00%	0	0.00%	4	6.78%	55	93.22%	59	100.00%

Ποιά μέτρα έχετε λάβει για την προστασία του περιβάλλοντος και πόσο αποτελεσματικά είναι κατά τομέα ρύπανσης;

Α! ΑΤΜΟΣΦΑΙΡΙΚΗ ΡΥΠΑΝΣΗ

ΠΙΝΑΚΑΣ 3: ΕΛΑΦΡΙΑ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ - ΒΙΟΤΕΧΝΙΑ

ΜΕΤΡΑ	ΠΟΛΥ		ΜΕΤΡΙΑ		ΚΑΤΩ ΤΟΥ		ΣΥΝΟΛΟ		ΔΕΝ		ΣΥΝΟΛΟ			
	ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΙΚΑ	ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΙΚΑ	ΜΕΤΡΙΑ	ΜΕΤΡΙΑ	ΜΕΤΡΙΟΥ	ΜΕΤΡΙΟΥ	ΑΠΑΝΤΗΣΕΩΝ	ΑΠΑΝΤΗΣΕΩΝ	ΑΠΑΝΤΗΣΕΩΝ	ΑΠΑΝΤΗΣΕΩΝ	ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ	ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ		
ΜΕΙΩΣΗ ΚΑΥΣΙΜΩΝ	3	12.50%	4	16.67%	0	0.00%	0	0.00%	7	29.17%	17	70.83%	24	100.00%
ΑΠΛ.ΕΠ.-ΠΕΡ.ΔΙΑΚ.	1	4.17%	1	4.17%	0	0.00%	0	0.00%	2	8.33%	22	91.67%	24	100.00%
ΕΛΑΤ.ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ	1	4.17%	3	12.50%	1	4.17%	0	0.00%	5	20.83%	19	79.17%	24	100.00%
ΩΡΑΡΙΟ	2	8.33%	4	16.67%	1	4.17%	0	0.00%	7	29.17%	17	70.83%	24	100.00%
ΆΛΛΑ	2	8.33%	0	0.00%	1	4.17%	0	0.00%	3	12.50%	21	87.50%	24	100.00%

ΠΙΝΑΚΑΣ 4: ΣΥΝΟΛΟ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑΣ - ΒΙΟΤΕΧΝΙΑΣ

ΜΕΤΡΑ	ΠΟΛΥ		ΜΕΤΡΙΑ		ΚΑΤΩ ΤΟΥ		ΣΥΝΟΛΟ		ΔΕΝ		ΣΥΝΟΛΟ			
	ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΙΚΑ	ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΙΚΑ	ΜΕΤΡΙΑ	ΜΕΤΡΙΑ	ΜΕΤΡΙΟΥ	ΜΕΤΡΙΟΥ	ΑΠΑΝΤΗΣΕΩΝ	ΑΠΑΝΤΗΣΕΩΝ	ΑΠΑΝΤΗΣΕΩΝ	ΑΠΑΝΤΗΣΕΩΝ	ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ	ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ		
ΜΕΙΩΣΗ ΚΑΥΣΙΜΩΝ	9	9.09%	14	14.14%	3	3.03%	1	1.01%	27	27.27%	72	72.73%	99	100.00%
ΑΠΛ.ΕΠ.-ΠΕΡ.ΔΙΑΚ.	5	5.05%	6	6.06%	0	0.00%	0	0.00%	11	11.11%	88	88.89%	99	100.00%
ΕΛΑΤ.ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ	6	6.06%	12	12.12%	3	3.03%	0	0.00%	21	21.21%	78	78.79%	99	100.00%
ΩΡΑΡΙΟ	12	12.12%	17	17.17%	2	2.02%	0	0.00%	31	31.31%	68	68.69%	99	100.00%
ΆΛΛΑ	7	7.07%	0	0.00%	1	1.01%	0	0.00%	8	8.08%	91	91.92%	99	100.00%

Ποιά μέτρα έχετε λάβει για την προστασία του περιβάλλοντος και πόσο αποτελεσματικά είναι κατά τομέα ρύπανσης;

Β: ΡΥΠΑΝΣΗ ΥΔΑΤΩΝ

ΠΙΝΑΚΑΣ 1: ΒΑΡΙΑ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ - ΒΙΟΤΕΧΝΙΑ

ΜΕΤΡΑ	ΠΟΛΥ						ΚΑΤΩ ΤΟΥ		ΣΥΝΟΛΟ		ΔΕΝ		ΣΥΝΟΛΟ	
	ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΙΚΑ		ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΙΚΑ		ΜΕΤΡΙΑ		ΜΕΤΡΙΟΥ		ΑΠΑΝΤΗΣΕΩΝ		ΑΠΑΝΤΗΣΑΝ		ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ	
ΔΙΑΘ.ΥΓΡ.ΑΠΟΒ.	3	18.75%	3	18.75%	0	0.00%	0	0.00%	6	37.50%	10	62.50%	16	100.00%
ΑΠΟΘ.ΥΓΡ.ΑΠΟΒ.	1	6.25%	3	18.75%	0	0.00%	0	0.00%	4	25.00%	12	75.00%	16	100.00%
ΕΠΕΞ.ΥΓΡ.ΑΠΟΒ.	1	6.25%	3	18.75%	2	12.50%	0	0.00%	6	37.50%	10	62.50%	16	100.00%
ΆΛΛΑ	0	0.00%	0	0.00%	0	0.00%	0	0.00%	0	0.00%	16	100.00%	16	100.00%

ΠΙΝΑΚΑΣ 2: ΜΕΣΑΙΑ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ - ΒΙΟΤΕΧΝΙΑ

ΜΕΤΡΑ	ΠΟΛΥ						ΚΑΤΩ ΤΟΥ		ΣΥΝΟΛΟ		ΔΕΝ		ΣΥΝΟΛΟ	
	ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΙΚΑ		ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΙΚΑ		ΜΕΤΡΙΑ		ΜΕΤΡΙΟΥ		ΑΠΑΝΤΗΣΕΩΝ		ΑΠΑΝΤΗΣΑΝ		ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ	
ΔΙΑΘ.ΥΓΡ.ΑΠΟΒ.	12	20.34%	12	20.34%	1	1.69%	0	0.00%	25	42.37%	34	57.63%	59	100.00%
ΑΠΟΘ.ΥΓΡ.ΑΠΟΒ.	3	5.08%	8	13.56%	1	1.69%	1	1.69%	13	22.03%	46	77.97%	59	100.00%
ΕΠΕΞ.ΥΓΡ.ΑΠΟΒ.	4	6.78%	11	18.64%	4	6.78%	0	0.00%	19	32.20%	40	67.80%	59	100.00%
ΆΛΛΑ	1	1.69%	0	0.00%	0	0.00%	0	0.00%	1	1.69%	58	98.31%	59	100.00%

Ποιά μέτρα έχετε λάβει για την προστασία του περιβάλλοντος και πόσο αποτελεσματικά είναι κατά τομέα ρύπανσης;

Β: ΡΥΠΑΝΣΗ ΥΔΑΤΩΝ

ΠΙΝΑΚΑΣ 3: ΕΛΛΗΦΡΙΑ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ - ΒΙΟΤΕΧΝΙΑ

ΜΕΤΡΑ	ΠΟΛΥ						ΚΑΤΩ ΤΟΥ		ΣΥΝΟΛΟ		ΔΕΝ		ΣΥΝΟΛΟ	
	ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΙΚΑ		ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΙΚΑ		ΜΕΤΡΙΑ		ΜΕΤΡΙΟΥ		ΑΠΑΝΤΗΣΕΩΝ		ΑΠΑΝΤΗΣΑΝ		ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ	
ΔΙΑΘ.ΥΓΡ.ΑΠΟΒ.	5	20.83%	6	25.00%	1	4.17%	0	0.00%	12	50.00%	12	50.00%	24	100.00%
ΑΠΟΘ.ΥΓΡ.ΑΠΟΒ.	1	4.17%	3	12.50%	1	4.17%	0	0.00%	5	20.83%	19	79.17%	24	100.00%
ΕΠΕΞ.ΥΓΡ.ΑΠΟΒ.	2	8.33%	2	8.33%	1	4.17%	0	0.00%	5	20.83%	19	79.17%	24	100.00%
ΆΛΛΑ	1	4.17%	1	4.17%	0	0.00%	0	0.00%	2	8.33%	22	91.67%	24	100.00%

ΠΙΝΑΚΑΣ 4: ΣΥΝΟΛΟ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑΣ - ΒΙΟΤΕΧΝΙΑΣ

ΜΕΤΡΑ	ΠΟΛΥ						ΚΑΤΩ ΤΟΥ		ΣΥΝΟΛΟ		ΔΕΝ		ΣΥΝΟΛΟ	
	ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΙΚΑ		ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΙΚΑ		ΜΕΤΡΙΑ		ΜΕΤΡΙΟΥ		ΑΠΑΝΤΗΣΕΩΝ		ΑΠΑΝΤΗΣΑΝ		ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ	
ΔΙΑΘ.ΥΓΡ.ΑΠΟΒ.	20	20.20%	21	21.21%	2	2.02%	0	0.00%	43	43.43%	56	56.57%	99	100.00%
ΑΠΟΘ.ΥΓΡ.ΑΠΟΒ.	5	5.05%	14	14.14%	2	2.02%	1	1.01%	22	22.22%	77	77.78%	99	100.00%
ΕΠΕΞ.ΥΓΡ.ΑΠΟΒ.	7	7.07%	16	16.16%	7	7.07%	0	0.00%	30	30.30%	69	69.70%	99	100.00%
ΆΛΛΑ	2	2.02%	1	1.01%	0	0.00%	0	0.00%	3	3.03%	96	96.97%	99	100.00%

Ποιά μέτρα έχετε λάβει για την προστασία του περιβάλλοντος και πόσο αποτελεσματικά είναι κατά τομέα ρύπανσης;

ΓΙ ΡΥΠΑΝΣΗ ΕΔΑΦΟΥΣ

ΠΙΝΑΚΑΣ 1: ΒΑΡΙΑ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ - ΒΙΟΤΕΧΝΙΑ

ΜΕΤΡΑ	ΠΟΛΥ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΙΚΑ		ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΙΚΑ		ΜΕΤΡΙΑ		ΚΑΤΩ ΤΟΥ ΜΕΤΡΙΟΥ		ΣΥΝΟΛΟ ΑΠΑΝΤΗΣΕΩΝ		ΔΕΝ ΑΠΑΝΤΗΣΑΝ		ΣΥΝΟΛΟ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ	
ΔΙΑΘ.ΣΤΕΡ.ΑΠΟΒ.	5	31.25%	4	25.00%	1	6.25%	0	0.00%	10	62.50%	6	37.50%	16	100.00%
ΑΠΟΘ.ΣΤΕΡ.ΑΠΟΒ.	1	6.25%	2	12.50%	0	0.00%	0	0.00%	3	18.75%	13	81.25%	16	100.00%
ΕΠΕΞ.ΣΤΕΡ.ΑΠΟΒ.	1	6.25%	1	6.25%	1	6.25%	0	0.00%	3	18.75%	13	81.25%	16	100.00%
ΆΛΛΑ	0	0.00%	0	0.00%	0	0.00%	0	0.00%	0	0.00%	16	100.00%	16	100.00%

ΠΙΝΑΚΑΣ 2: ΜΕΣΑΙΑ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ - ΒΙΟΤΕΧΝΙΑ

ΜΕΤΡΑ	ΠΟΛΥ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΙΚΑ		ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΙΚΑ		ΜΕΤΡΙΑ		ΚΑΤΩ ΤΟΥ ΜΕΤΡΙΟΥ		ΣΥΝΟΛΟ ΑΠΑΝΤΗΣΕΩΝ		ΔΕΝ ΑΠΑΝΤΗΣΑΝ		ΣΥΝΟΛΟ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ	
ΔΙΑΘ.ΣΤΕΡ.ΑΠΟΒ.	12	20.34%	13	22.03%	3	5.08%	0	0.00%	28	47.46%	31	52.54%	59	100.00%
ΑΠΟΘ.ΣΤΕΡ.ΑΠΟΒ.	6	10.17%	8	13.56%	2	3.39%	0	0.00%	16	27.12%	43	72.88%	59	100.00%
ΕΠΕΞ.ΣΤΕΡ.ΑΠΟΒ.	5	8.47%	5	8.47%	3	5.08%	1	1.69%	14	23.73%	45	76.27%	59	100.00%
ΆΛΛΑ	0	0.00%	0	0.00%	0	0.00%	0	0.00%	0	0.00%	59	100.00%	59	100.00%

Ποιά μέτρα έχετε λάβει για την προστασία του περιβάλλοντος και πόσο αποτελεσματικά είναι κατά τομέα ρύπανσης;

Γ' ΡΥΠΑΝΣΗ ΕΔΑΦΟΥΣ

ΠΙΝΑΚΑΣ 3: ΕΛΛΟΦΡΙΑ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ - ΒΙΟΤΕΧΝΙΑ

ΜΕΤΡΑ	ΠΟΛΥ						ΚΑΤΩ ΤΟΥ		ΣΥΝΟΛΟ		ΔΕΝ		ΣΥΝΟΛΟ	
	ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΙΚΑ	ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΙΚΑ	ΜΕΤΡΙΑ	ΜΕΤΡΙΑ	ΜΕΤΡΙΑ	ΜΕΤΡΙΑ	ΜΕΤΡΙΑ	ΜΕΤΡΙΑ	ΑΠΑΝΤΗΣΕΩΝ	ΑΠΑΝΤΗΣΕΩΝ	ΑΠΑΝΤΗΣΕΩΝ	ΑΠΑΝΤΗΣΕΩΝ	ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ	ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ
ΔΙΑΘ.ΣΤΕΡ.ΑΠΟΒ.	4	16.67%	6	25.00%	1	4.17%	0	0.00%	11	45.83%	13	54.17%	24	100.00%
ΑΠΘ.ΣΤΕΡ.ΑΠΟΒ.	2	8.33%	3	12.50%	0	0.00%	0	0.00%	5	20.83%	19	79.17%	24	100.00%
ΕΠΕΞ.ΣΤΕΡ.ΑΠΟΒ.	0	0.00%	3	12.50%	1	4.17%	0	0.00%	4	16.67%	20	83.33%	24	100.00%
ΆΛΛΑ	3	12.50%	1	4.17%	0	0.00%	0	0.00%	4	16.67%	20	83.33%	24	100.00%

ΠΙΝΑΚΑΣ 4: ΣΥΝΟΛΟ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑΣ - ΒΙΟΤΕΧΝΙΑΣ

ΜΕΤΡΑ	ΠΟΛΥ						ΚΑΤΩ ΤΟΥ		ΣΥΝΟΛΟ		ΔΕΝ		ΣΥΝΟΛΟ	
	ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΙΚΑ	ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΙΚΑ	ΜΕΤΡΙΑ	ΜΕΤΡΙΑ	ΜΕΤΡΙΑ	ΜΕΤΡΙΑ	ΜΕΤΡΙΑ	ΜΕΤΡΙΑ	ΑΠΑΝΤΗΣΕΩΝ	ΑΠΑΝΤΗΣΕΩΝ	ΑΠΑΝΤΗΣΕΩΝ	ΑΠΑΝΤΗΣΕΩΝ	ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ	ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ
ΔΙΑΘ.ΣΤΕΡ.ΑΠΟΒ.	21	21.21%	23	23.23%	5	5.05%	0	0.00%	49	49.49%	50	50.51%	99	100.00%
ΑΠΘ.ΣΤΕΡ.ΑΠΟΒ.	9	9.09%	13	13.13%	2	2.02%	0	0.00%	24	24.24%	75	75.76%	99	100.00%
ΕΠΕΞ.ΣΤΕΡ.ΑΠΟΒ.	6	6.06%	9	9.09%	5	5.05%	1	1.01%	21	21.21%	78	78.79%	99	100.00%
ΆΛΛΑ	3	3.03%	1	1.01%	0	0.00%	0	0.00%	4	4.04%	95	95.96%	99	100.00%

Ποιά μέτρα έχετε λάβει για την προστασία του περιβάλλοντος και πόσο αποτελεσματικά είναι κατά τομέα ρύπανσης;

Δ! ΗΧΟΥΠΙΑΝΣΗ

ΠΙΝΑΚΑΣ 1: ΒΑΡΙΑ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ - ΒΙΟΤΕΧΝΙΑ

ΜΕΤΡΑ	ΠΟΛΥ		ΜΕΤΡΙΑ		ΚΑΤΩ ΤΟΥ		ΣΥΝΟΛΟ		ΔΕΝ		ΣΥΝΟΛΟ			
	ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΙΚΑ	ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΙΚΑ	ΜΕΤΡΙΑ	ΜΕΤΡΙΑ	ΜΕΤΡΙΑ	ΜΕΤΡΙΑ	ΑΠΑΝΤΗΣΕΩΝ	ΑΠΑΝΤΗΣΕΩΝ	ΑΠΑΝΤΗΣΕΩΝ	ΑΠΑΝΤΗΣΕΩΝ	ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ	ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ		
ΟΡ.ΤΙΜ.ΣΤ.ΘΟΡΥΒ.	0	0.00%	1	6.25%	0	0.00%	0	0.00%	1	6.25%	15	93.75%	16	100.00%
ΕΓΚΑΤ.ΟΡΓ.ΕΛΕΓΧ.	0	0.00%	0	0.00%	0	0.00%	0	0.00%	0	0.00%	16	100.00%	16	100.00%
ΜΕΤΡ.ΣΤΑΘΜ.ΘΟΡ.	0	0.00%	0	0.00%	0	0.00%	0	0.00%	0	0.00%	16	100.00%	16	100.00%
ΤΕΧΝ.ΜΕΙΩΣΗΣ ΗΧ.	2	12.50%	3	18.75%	1	6.25%	0	0.00%	6	37.50%	10	62.50%	16	100.00%
ΜΕΤΡ.ΑΠΟΔ.ΗΧΟΥ	0	0.00%	0	0.00%	2	12.50%	0	0.00%	2	12.50%	14	87.50%	16	100.00%
ΩΡΑΡΙΟ ΛΕΙΤΟΥΡΓ.	2	12.50%	3	18.75%	0	0.00%	0	0.00%	5	31.25%	11	68.75%	16	100.00%
ΑΠΟΣΤ.ΛΣΦΑΛΕΙΑΣ	1	6.25%	1	6.25%	0	0.00%	0	0.00%	2	12.50%	14	87.50%	16	100.00%
ΆΛΛΑ	0	0.00%	0	0.00%	0	0.00%	0	0.00%	0	0.00%	16	100.00%	16	100.00%

ΠΙΝΑΚΑΣ 2: ΜΕΣΑΙΑ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ - ΒΙΟΤΕΧΝΙΑ

ΜΕΤΡΑ	ΠΟΛΥ		ΜΕΤΡΙΑ		ΚΑΤΩ ΤΟΥ		ΣΥΝΟΛΟ		ΔΕΝ		ΣΥΝΟΛΟ			
	ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΙΚΑ	ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΙΚΑ	ΜΕΤΡΙΑ	ΜΕΤΡΙΑ	ΜΕΤΡΙΑ	ΜΕΤΡΙΑ	ΑΠΑΝΤΗΣΕΩΝ	ΑΠΑΝΤΗΣΕΩΝ	ΑΠΑΝΤΗΣΕΩΝ	ΑΠΑΝΤΗΣΕΩΝ	ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ	ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ		
ΟΡ.ΤΙΜ.ΣΤ.ΘΟΡΥΒ.	1	1.69%	2	3.39%	0	0.00%	0	0.00%	3	5.08%	56	94.92%	59	100.00%
ΕΓΚΑΤ.ΟΡΓ.ΕΛΕΓΧ.	1	1.69%	1	1.69%	1	1.69%	1	1.69%	4	6.78%	55	93.22%	59	100.00%
ΜΕΤΡ.ΣΤΑΘΜ.ΘΟΡ.	0	0.00%	1	1.69%	1	1.69%	0	0.00%	2	3.39%	57	96.61%	59	100.00%
ΤΕΧΝ.ΜΕΙΩΣΗΣ ΗΧ.	7	11.86%	10	16.95%	3	5.08%	0	0.00%	20	33.90%	39	66.10%	59	100.00%
ΜΕΤΡ.ΑΠΟΔ.ΗΧΟΥ	1	1.69%	0	0.00%	2	3.39%	0	0.00%	3	5.08%	56	94.92%	59	100.00%
ΩΡΑΡΙΟ ΛΕΙΤΟΥΡΓ.	5	8.47%	10	16.95%	1	1.69%	0	0.00%	16	27.12%	43	72.88%	59	100.00%
ΑΠΟΣΤ.ΛΣΦΑΛΕΙΑΣ	4	6.78%	4	6.78%	2	3.39%	0	0.00%	10	16.95%	49	83.05%	59	100.00%
ΆΛΛΑ	0	0.00%	0	0.00%	0	0.00%	0	0.00%	0	0.00%	59	100.00%	59	100.00%

Ποιά μέτρα έχετε λάβει για την προστασία του περιβάλλοντος και πόσο αποτελεσματικά είναι κατά τομέα ρύπανσης;

Δ! ΗΧΟΡΥΨΙΑΝΣΗ

ΠΙΝΑΚΑΣ 3: ΕΛΑΦΡΙΑ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ - ΒΙΟΤΕΧΝΙΑ

ΜΕΤΡΑ	ΠΟΛΥ		ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΙΚΑ		ΜΕΤΡΙΑ		ΚΑΤΩ ΤΟΥ		ΣΥΝΟΛΟ		ΔΕΝ		ΣΥΝΟΛΟ	
	ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΙΚΑ		ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΙΚΑ		ΜΕΤΡΙΑ		ΜΕΤΡΙΟΥ		ΑΠΑΝΤΗΣΕΩΝ		ΑΠΑΝΤΗΣΕΩΝ		ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ	
ΟΡ.ΤΙΜ.ΣΤ.ΘΟΥΡΥΒ.	1	4.17%	1	4.17%	0	0.00%	0	0.00%	2	8.33%	22	91.67%	24	100.00%
ΕΓΚΑΤ.ΟΡΓ.ΕΛΕΓΧ.	1	4.17%	0	0.00%	0	0.00%	0	0.00%	1	4.17%	23	95.83%	24	100.00%
ΜΕΤΡ.ΣΤΛΘΜ.ΘΟΡ.	1	4.17%	1	4.17%	0	0.00%	0	0.00%	2	8.33%	22	91.67%	24	100.00%
ΤΕΧΝ.ΜΕΙΩΣΗΣ ΗΧ.	1	4.17%	4	16.67%	1	4.17%	0	0.00%	6	25.00%	18	75.00%	24	100.00%
ΜΕΤΡ.ΑΠΟΔ.ΗΧΟΥ	1	4.17%	1	4.17%	0	0.00%	0	0.00%	2	8.33%	22	91.67%	24	100.00%
ΩΡΑΡΙΟ ΛΕΙΤΟΥΡΓ.	2	8.33%	3	12.50%	1	4.17%	0	0.00%	6	25.00%	18	75.00%	24	100.00%
ΑΠΟΣΤ.ΑΣΦΑΛΕΙΑΣ	2	8.33%	2	8.33%	1	4.17%	0	0.00%	5	20.83%	19	79.17%	24	100.00%
ΆΛΛΑ	0	0.00%	0	0.00%	0	0.00%	0	0.00%	0	0.00%	24	100.00%	24	100.00%

ΠΙΝΑΚΑΣ 4: ΣΥΝΟΛΟ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑΣ - ΒΙΟΤΕΧΝΙΑΣ

ΜΕΤΡΑ	ΠΟΛΥ		ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΙΚΑ		ΜΕΤΡΙΑ		ΚΑΤΩ ΤΟΥ		ΣΥΝΟΛΟ		ΔΕΝ		ΣΥΝΟΛΟ	
	ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΙΚΑ		ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΙΚΑ		ΜΕΤΡΙΑ		ΜΕΤΡΙΟΥ		ΑΠΑΝΤΗΣΕΩΝ		ΑΠΑΝΤΗΣΕΩΝ		ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ	
ΟΡ.ΤΙΜ.ΣΤ.ΘΟΥΡΥΒ.	2	2.02%	4	4.04%	0	0.00%	0	0.00%	6	6.06%	93	93.94%	99	100.00%
ΕΓΚΑΤ.ΟΡΓ.ΕΛΕΓΧ.	2	2.02%	1	1.01%	1	1.01%	1	1.01%	5	5.05%	94	94.95%	99	100.00%
ΜΕΤΡ.ΣΤΛΘΜ.ΘΟΡ.	1	1.01%	2	2.02%	1	1.01%	0	0.00%	4	4.04%	95	95.96%	99	100.00%
ΤΕΧΝ.ΜΕΙΩΣΗΣ ΗΧ.	10	10.10%	17	17.17%	5	5.05%	0	0.00%	32	32.32%	67	67.68%	99	100.00%
ΜΕΤΡ.ΑΠΟΔ.ΗΧΟΥ	2	2.02%	1	1.01%	4	4.04%	0	0.00%	7	7.07%	92	92.93%	99	100.00%
ΩΡΑΡΙΟ ΛΕΙΤΟΥΡΓ.	9	9.09%	16	16.16%	2	2.02%	0	0.00%	27	27.27%	72	72.73%	99	100.00%
ΑΠΟΣΤ.ΑΣΦΑΛΕΙΑΣ	7	7.07%	7	7.07%	3	3.03%	0	0.00%	17	17.17%	82	82.83%	99	100.00%
ΆΛΛΑ	0	0.00%	0	0.00%	0	0.00%	0	0.00%	0	0.00%	99	100.00%	99	100.00%

Αν θέλουμε να εμβαθύνουμε και να δούμε τι μέτρα έχουν πάρει οι επιχειρήσεις για την προστασία του περιβάλλοντος και πόσο αποτελεσματικά είναι κατά τομέα ρύπανσης, θα πρέπει να αναλύσουμε τους πίνακες με τις απαντήσεις που έδωσαν στο πέμπτο ερώτημα. Επειδή οι απαντήσεις στο ερώτημα αυτό είναι αρκετές και τα μέτρα που έχουν ληφθεί από τις επιχειρήσεις, για την προστασία του περιβάλλοντος, διαφέρουν ανά τομέα ρύπανσης, η ανάλυση θα γίνει κατά τομέα ρύπανσης σε κάθε κατηγορία βιομηχανίας - βιοτεχνίας.

Τέλος, πρέπει να αναφέρουμε πως κάθε επιχείρηση απάντησε σε ένα μόνο υποερώτημα - μέτρο, εκείνο το οποίο εφαρμόζει, είτε γιατί το επιβάλλει ο νόμος, είτε γιατί αρμόζει καλύτερα στο αντικείμενο και τη δραστηριότητά της, αλλά πάντα, εκείνο που αντιπροσωπεύει καλύτερα την αποτελεσματικότητα της πολιτικής της για την προστασία του περιβάλλοντος.

Ατμοσφαιρική ρύπανση

Εξετάζοντας, λοιπόν, τον πρώτο πίνακα, ο οποίος αφορά την προστασία του περιβάλλοντος από την ατμοσφαιρική ρύπανση των επιχειρήσεων που ανήκουν στη βαριά βιομηχανία - βιοτεχνία, παρατηρούμε πως στο μεγαλύτερο ποσοστό τους συνολικά, ανεξάρτητα από το μέγεθος αποτελεσματικότητάς τους, έχουν λάβει ως κυριότερα μέτρα τα παρακάτω:

α) Μείωση ή κλιμάκωση ωραρίου, ποσοστό 37,50%, δηλαδή 6 στις 16 επιχειρήσεις.

β) Μείωση κατανάλωσης καυσίμων, ποσοστό 25,00%, δηλαδή 4 στις 16 επιχειρήσεις.

γ) Ελάττωση παραγωγής, ποσοστό 18,75%, δηλαδή 3 στις 16 επιχειρήσεις.

Θα πρέπει να τονίσουμε ότι, 6 στις 16 επιχειρήσεις, ποσοστό 37,50%, θεωρούν πως τα μέτρα μείωσης ή κλιμάκωσης του ωραρίου που λαμβάνουν για την προστασία του περιβάλλοντος από την ατμοσφαιρική ρύπανση, είναι αποτελεσματικά έως πολύ αποτελεσματικά. Επίσης, 3 στις 16 επιχειρήσεις, ποσοστό 18,75%, θεωρούν πως τα μέτρα μείωσης κατανάλωσης καυσίμων και ελάττωσης της παραγωγής που λαμβάνουν είναι αποτελεσματικά έως πολύ αποτελεσματικά.

Αξίζει να σημειωθεί ότι μια επιχείρηση έχει απαντήσει πως έχει λάβει αντιρρυπαντικά μέτρα και ότι είναι πολύ αποτελεσματικά σε σχέση με την προστασία του περιβάλλοντος από την ατμοσφαιρική ρύπανση.

Εξετάζοντας τον δεύτερο πίνακα, ο οποίος αφορά την προστασία του περιβάλλοντος από την ατμοσφαιρική ρύπανση των επιχειρήσεων που ανήκουν στη μεσαία βιομηχανία - βιοτεχνία, παρατηρούμε πως στο μεγαλύτερο ποσοστό τους συνολικά, ανεξάρτητα από το μέγεθος αποτελεσματικότητάς τους, έχουν λάβει ως κυριότερα μέτρα τα παρακάτω:

α) Μείωση ή κλιμάκωση ωραρίου, ποσοστό 30,51%, δηλαδή 18 στις 59 επιχειρήσεις.

β) Μείωση κατανάλωσης καυσίμων, ποσοστό 27,12%, δηλαδή 16 στις 59 επιχειρήσεις.

γ) Ελάττωση παραγωγής, ποσοστό 22,03%, δηλαδή 13 στις 59 επιχειρήσεις.

Θα πρέπει να τονίσουμε ότι, 17 στις 59 επιχειρήσεις, ποσοστό 28,81%, θεωρούν πως τα μέτρα μείωσης ή κλιμάκωσης του ωραρίου που λαμβάνουν

για την προστασία του περιβάλλοντος από την ατμοσφαιρική ρύπανση, είναι αποτελεσματικά έως πολύ αποτελεσματικά. Επίσης, 13 στις 59 επιχειρήσεις, ποσοστό 22,03%, θεωρούν πως τα μέτρα μείωσης κατανάλωσης καυσίμων που λαμβάνουν είναι αποτελεσματικά έως πολύ αποτελεσματικά, ενώ 11 στις 59 επιχειρήσεις, ποσοστό 18,64%, θεωρούν ότι τα μέτρα ελάττωσης της παραγωγής που λαμβάνουν είναι αποτελεσματικά έως πολύ αποτελεσματικά.

Αξίζει να σημειωθεί πως δύο επιχειρήσεις έχουν απαντήσει ότι έχουν λάβει αντιρρυπαντικά μέτρα και ότι είναι πολύ αποτελεσματικά, ενώ άλλες δύο επιχειρήσεις απάντησαν πως έχουν υποκαταστήσει την υπάρχουσα πηγή ενέργειας με άλλες πιο ήπιες μορφές ή ανανεώσιμες και τις θεωρούν πολύ αποτελεσματικές σε σχέση με την προστασία του περιβάλλοντος από την ατμοσφαιρική ρύπανση.

Εξετάζοντας τον τρίτο πίνακα, ο οποίος αφορά την προστασία του περιβάλλοντος από την ατμοσφαιρική ρύπανση των επιχειρήσεων που ανήκουν στη ελαφριά βιομηχανία - βιοτεχνία, παρατηρούμε πως στο μεγαλύτερο ποσοστό τους συνολικά, ανεξάρτητα από το μέγεθος αποτελεσματικότητάς τους, έχουν λάβει ως κυριότερα μέτρα τα παρακάτω:

α) Μείωση ή κλιμάκωση ωραρίου, ποσοστό 29,17%, δηλαδή 7 στις 24 επιχειρήσεις.

β) Μείωση κατανάλωσης καυσίμων, ποσοστό 29,17%, δηλαδή 7 στις 24 επιχειρήσεις.

γ) Ελάττωση παραγωγής, ποσοστό 20,83%, δηλαδή 5 στις 24 επιχειρήσεις.

Θα πρέπει να τονίσουμε ότι, 7 στις 24 επιχειρήσεις, ποσοστό 29,17%, θεωρούν πως τα μέτρα μείωσης κατανάλωσης καυσίμων που λαμβάνουν για

την προστασία του περιβάλλοντος από την ατμοσφαιρική ρύπανση, είναι αποτελεσματικά έως πολύ αποτελεσματικά. Επίσης, 6 στις 24 επιχειρήσεις, ποσοστό 25,00%, θεωρούν πως τα μέτρα μείωσης ή κλιμάκωσης του ωραρίου που λαμβάνουν είναι αποτελεσματικά έως πολύ αποτελεσματικά, ενώ 4 στις 24 επιχειρήσεις, ποσοστό 16,67%, θεωρούν ότι τα μέτρα ελάττωσης της παραγωγής που λαμβάνουν είναι αποτελεσματικά έως πολύ αποτελεσματικά.

Αξίζει να σημειωθεί πως μία επιχείρηση έχει απαντήσει ότι έχει λάβει αντιρρυθπαντικά μέτρα και ότι είναι πολύ αποτελεσματικά, ενώ άλλη μία επιχείρηση απάντησε πως έχει υποκαταστήσει την υπάρχουσα πηγή ενέργειας με άλλη πιο ήπια μορφή ή ανανεώσιμη και τη θεωρεί πολύ αποτελεσματική σε σχέση με την προστασία του περιβάλλοντος από την ατμοσφαιρική ρύπανση.

Εξετάζοντας τον τέταρτο πίνακα, ο οποίος αφορά την προστασία του περιβάλλοντος από την ατμοσφαιρική ρύπανση όλων των επιχειρήσεων συγκεντρωτικά, παρατηρούμε πως στο μεγαλύτερο ποσοστό τους συνολικά, ανεξάρτητα από το μέγεθος αποτελεσματικότητάς τους, έχουν λάβει ως κυριότερα μέτρα τα παρακάτω:

α) Μείωση ή κλιμάκωση ωραρίου, ποσοστό 31,31%, δηλαδή 31 στις 99 επιχειρήσεις.

β) Μείωση κατανάλωσης καυσίμων, ποσοστό 27,27%, δηλαδή 27 στις 99 επιχειρήσεις.

γ) Ελάττωση παραγωγής, ποσοστό 21,21%, δηλαδή 21 στις 99 επιχειρήσεις.

Θα πρέπει να τονίσουμε ότι, 29 στις 99 επιχειρήσεις, ποσοστό 29,29%, θεωρούν πως τα μέτρα μείωσης ή κλιμάκωσης του ωραρίου κατανάλωσης

καυσίμων που λαμβάνουν για την προστασία του περιβάλλοντος από την ατμοσφαιρική ρύπανση, είναι αποτελεσματικά έως πολύ αποτελεσματικά. Επίσης, 23 στις 99 επιχειρήσεις, ποσοστό 23,23%, θεωρούν πως τα μέτρα μείωσης κατανάλωσης καυσίμων που λαμβάνουν είναι αποτελεσματικά έως πολύ αποτελεσματικά, ενώ 18 στις 99 επιχειρήσεις, ποσοστό 18,18%, θεωρούν ότι τα μέτρα ελάττωσης της παραγωγής που λαμβάνουν είναι αποτελεσματικά έως πολύ αποτελεσματικά.

Από την εξέταση των τεσσάρων πινάκων που αναφέρουμε παραπάνω, συγκεντρώσαμε συνοπτικά, στον πίνακα που ακολουθεί, τα κυριότερα μέτρα που έχουν λάβει οι επιχειρήσεις του δείγματος για την προστασία του περιβάλλοντος από την ατμοσφαιρική ρύπανση.

ΚΥΡΙΟΤΕΡΑ ΜΕΤΡΑ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΑΠΟ ΑΤΜΟΣΦΑΙΡΙΚΗ ΡΥΠΑΝΣΗ

ΒΑΡΙΑ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ - ΒΙΟΤΕΧΝΙΑ	ΜΕΣΑΙΑ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ - ΒΙΟΤΕΧΝΙΑ	ΕΛΛΗΦΡΙΑ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ - ΒΙΟΤΕΧΝΙΑ	ΣΥΝΟΛΟ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΩΝ - ΒΙΟΤΕΧΝΙΩΝ
Μείωση ή κλιμάκωση ωραρίου 37,50%	Μείωση ή κλιμάκωση ωραρίου 30,51%	Μείωση ή κλιμάκωση ωραρίου 29,17%	Μείωση ή κλιμάκωση ωραρίου 31,31%
Μείωση κατανάλωσης καυσίμων 25,00%	Μείωση κατανάλωσης καυσίμων 27,12%	Μείωση κατανάλωσης καυσίμων 29,17%	Μείωση κατανάλωσης καυσίμων 27,27%
Ελάττωση παραγωγής 18,75%	Ελάττωση παραγωγής 22,03%	Ελάττωση παραγωγής 20,83%	Ελάττωση παραγωγής 21,21%

Από τον παραπάνω πίνακα προκύπτει ότι, στο σύνολό τους, οι επιχειρήσεις λαμβάνουν σαν μέτρο για την προστασία του περιβάλλοντος από την ατμοσφαιρική ρύπανση, τη μείωση ή κλιμάκωση του ωραρίου τους. Το μέτρο αυτό εφαρμόζεται από το μεγαλύτερο ποσοστό των επιχειρήσεων (31,31%) και απ' όλες τις κατηγορίες βιομηχανιών - βιοτεχνιών.

Ακόμη, ένα μέτρο, για την προστασία του περιβάλλοντος από την ατμοσφαιρική ρύπανση, που οι επιχειρήσεις, απ' όλες τις κατηγορίες βιομηχανίας - βιοτεχνίας, εφαρμόζουν σε μεγάλο ποσοστό (27,27%), είναι η μείωση κατανάλωσης καυσίμων.

Κατόπιν, το μέτρο που λαμβάνουν οι επιχειρήσεις, για την προστασία του περιβάλλοντος από την ατμοσφαιρική ρύπανση, είναι η ελάττωση της παραγωγής τους. Το μέτρο αυτό εφαρμόζεται από ένα ποσοστό 21,21% του συνόλου των επιχειρήσεων (βαριά - μεσαία - ελαφριά).

Ρύπανση υδάτων

Εξετάζοντας τον πρώτο πίνακα, ο οποίος αφορά την προστασία του περιβάλλοντος από την ρύπανση υδάτων των επιχειρήσεων που ανήκουν στη **βαριά** βιομηχανία - βιοτεχνία, παρατηρούμε πως στο μεγαλύτερο ποσοστό τους συνολικά, ανεξάρτητα από το μέγεθος αποτελεσματικότητάς τους, έχουν λάβει ως κυριότερα μέτρα τα παρακάτω:

α) Διάθεση υγρών αποβλήτων, ποσοστό 37,50%, δηλαδή 6 στις 16 επιχειρήσεις.

β) Επεξεργασία υγρών αποβλήτων, ποσοστό 37,50%, δηλαδή 6 στις 16 επιχειρήσεις.

γ) Αποθήκευση υγρών αποβλήτων, ποσοστό 25,00%, δηλαδή 4 στις 16 επιχειρήσεις.

Θα πρέπει να τονίσουμε ότι, 6 στις 16 επιχειρήσεις, ποσοστό 37,50%, θεωρούν πως τα μέτρα διάθεσης υγρών αποβλήτων που λαμβάνουν για την προστασία του περιβάλλοντος από την ρύπανση των υδάτων, είναι αποτε-

λεσματικά έως πολύ αποτελεσματικά. Επίσης, 4 στις 16 επιχειρήσεις, ποσοστό 25,00%, θεωρούν πως τα μέτρα επεξεργασίας υγρών αποβλήτων είναι αποτελεσματικά έως πολύ αποτελεσματικά και τέλος, 4 στις 16 επιχειρήσεις, ποσοστό 25,00%, θεωρούν πως τα μέτρα αποθήκευσης υγρών αποβλήτων είναι αποτελεσματικά έως πολύ αποτελεσματικά.

Εξετάζοντας τον δεύτερο πίνακα, ο οποίος αφορά την προστασία του περιβάλλοντος από την ρύπανση υδάτων των επιχειρήσεων που ανήκουν στη **μεσαία βιομηχανία - βιοτεχνία**, παρατηρούμε πως στο μεγαλύτερο ποσοστό τους συνολικά, ανεξάρτητα από το μέγεθος αποτελεσματικότητάς τους, έχουν λάβει ως κυριότερα μέτρα τα παρακάτω:

α) Διάθεση υγρών αποβλήτων, ποσοστό 42,37%, δηλαδή 25 στις 59 επιχειρήσεις.

β) Επεξεργασία υγρών αποβλήτων, ποσοστό 32,20%, δηλαδή 19 στις 59 επιχειρήσεις.

γ) Αποθήκευση υγρών αποβλήτων, ποσοστό 22,03%, δηλαδή 13 στις 59 επιχειρήσεις.

Θα πρέπει να τονίσουμε ότι, 24 στις 59 επιχειρήσεις, ποσοστό 40,68%, θεωρούν πως τα μέτρα διάθεσης υγρών αποβλήτων που λαμβάνουν για την προστασία του περιβάλλοντος από την ρύπανση των υδάτων, είναι αποτελεσματικά έως πολύ αποτελεσματικά. Επίσης, 15 στις 59 επιχειρήσεις, ποσοστό 25,42%, θεωρούν πως τα μέτρα επεξεργασίας υγρών αποβλήτων είναι αποτελεσματικά έως πολύ αποτελεσματικά και τέλος, 11 στις 59 επιχειρήσεις, ποσοστό 18,64%, θεωρούν πως τα μέτρα αποθήκευσης υγρών αποβλήτων είναι αποτελεσματικά έως πολύ αποτελεσματικά.

Αξιζει να σημειωθεί πως μία επιχείρηση έχει απαντήσει ότι δεν έχει απόβλητα και αυτό μπορεί να δικαιολογηθεί αν λάβουμε υπ' όψη το αντικείμενο και τη δραστηριότητα της.

Εξετάζοντας τον τρίτο πίνακα, ο οποίος αφορά την προστασία του περιβάλλοντος από την ρύπανση υδάτων των επιχειρήσεων που ανήκουν στη ελαφριά βιομηχανία - βιοτεχνία, παρατηρούμε πως στο μεγαλύτερο ποσοστό τους συνολικά, ανεξάρτητα από το μέγεθος αποτελεσματικότητάς τους, έχουν λάβει ως κυριότερα μέτρα τα παρακάτω:

α) Διάθεση υγρών αποβλήτων, ποσοστό 50,00%, δηλαδή 12 στις 24 επιχειρήσεις.

β) Επεξεργασία υγρών αποβλήτων, ποσοστό 20,83%, δηλαδή 5 στις 24 επιχειρήσεις.

γ) Αποθήκευση υγρών αποβλήτων, ποσοστό 20,83%, δηλαδή 5 στις 24 επιχειρήσεις.

Θα πρέπει να τονίσουμε ότι, 11 στις 24 επιχειρήσεις, ποσοστό 45,83%, θεωρούν πως τα μέτρα διάθεσης υγρών αποβλήτων που λαμβάνουν για την προστασία του περιβάλλοντος από την ρύπανση των υδάτων, είναι αποτελεσματικά έως πολύ αποτελεσματικά. Επίσης, 4 στις 24 επιχειρήσεις, ποσοστό 16,66%, θεωρούν πως τα μέτρα επεξεργασίας υγρών αποβλήτων είναι αποτελεσματικά έως πολύ αποτελεσματικά και τέλος, 4 στις 24 επιχειρήσεις, ποσοστό 16,67%, θεωρούν πως τα μέτρα αποθήκευσης υγρών αποβλήτων είναι αποτελεσματικά έως πολύ αποτελεσματικά. Αξιζει να σημειωθεί πως δύο επιχειρήσεις έχουν απαντήσει ότι δεν έχουν απόβλητα και αυτό μπορεί να δικαιολογηθεί αν λάβουμε υπ' όψη το αντικείμενο και τη δραστηριότητα τους.

Εξετάζοντας τον τέταρτο πίνακα, ο οποίος αφορά την προστασία του περιβάλλοντος από την ρύπανση υδάτων όλων των επιχειρήσεων **συγκεντρωτικά**, παρατηρούμε πως στο μεγαλύτερο ποσοστό τους συνολικά, ανεξάρτητα από το μέγεθος αποτελεσματικότητάς τους, έχουν λάβει ως κυριότερα μέτρα τα παρακάτω:

α) Διάθεση υγρών αποβλήτων, ποσοστό 43,43%, δηλαδή 43 στις 99 επιχειρήσεις.

β) Επεξεργασία υγρών αποβλήτων, ποσοστό 30,30%, δηλαδή 30 στις 99 επιχειρήσεις.

γ) Αποθήκευση υγρών αποβλήτων, ποσοστό 22,22%, δηλαδή 22 στις 99 επιχειρήσεις.

Θα πρέπει να τονίσουμε ότι, 41 στις 99 επιχειρήσεις, ποσοστό 41,41%, θεωρούν πως τα μέτρα διάθεσης υγρών αποβλήτων που λαμβάνουν για την προστασία του περιβάλλοντος από την ρύπανση των υδάτων, είναι αποτελεσματικά έως πολύ αποτελεσματικά. Επίσης, 23 στις 99 επιχειρήσεις, ποσοστό 23,23%, θεωρούν πως τα μέτρα επεξεργασίας υγρών αποβλήτων είναι αποτελεσματικά έως πολύ αποτελεσματικά και τέλος, 19 στις 99 επιχειρήσεις, ποσοστό 19,19%, θεωρούν πως τα μέτρα αποθήκευσης υγρών αποβλήτων είναι αποτελεσματικά έως πολύ αποτελεσματικά.

Από την εξέταση των τεσσάρων πινάκων που αναφέρουμε παραπάνω, συγκεντρώσαμε συνοπτικά, στον πίνακα που ακολουθεί, τα κυριότερα μέτρα που έχουν λάβει οι επιχειρήσεις του δείγματος για την προστασία του περιβάλλοντος από την ρύπανση των υδάτων.

ΚΥΡΙΟΤΕΡΑ ΜΕΤΡΑ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΑΠΟ ΡΥΠΑΝΣΗ ΥΔΑΤΩΝ

ΒΑΡΙΑ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ - ΒΙΟΤΕΧΝΙΑ	ΜΕΣΑΙΑ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ - ΒΙΟΤΕΧΝΙΑ	ΕΛΛΗΦΡΙΑ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ - ΒΙΟΤΕΧΝΙΑ	ΣΥΝΟΛΟ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΩΝ - ΒΙΟΤΕΧΝΙΩΝ
Διάθεση υγρών αποβλήτων 37,50%	Διάθεση υγρών αποβλήτων 42,37%	Διάθεση υγρών αποβλήτων 50,00%	Διάθεση υγρών αποβλήτων 43,43%
Επεξεργασία υγρών αποβλήτων 37,50%	Επεξεργασία υγρών αποβλήτων 32,20%	Επεξεργασία υγρών αποβλήτων 20,83%	Επεξεργασία υγρών αποβλήτων 30,30%
Αποθήκευση υγρών αποβλήτων 25,00%	Αποθήκευση υγρών αποβλήτων 22,03%	Αποθήκευση υγρών αποβλήτων 20,83%	Αποθήκευση υγρών αποβλήτων 22,22%

Από τον παραπάνω πίνακα προκύπτει ότι, στο σύνολό τους οι επιχειρήσεις λαμβάνουν σαν κύριο μέτρο για την προστασία του περιβάλλοντος από τη ρύπανση των υδάτων, τη διάθεση των υγρών αποβλήτων (ποσοστό 43,43%), σαν επόμενο μέτρο την επεξεργασία των υγρών αποβλήτων (ποσοστό 30,30%) και σαν τρίτο μέτρο την αποθήκευση των υγρών αποβλήτων (ποσοστό 22,22%).

Ρύπανση εδάφους

Εξετάζοντας τον πρώτο πίνακα, ο οποίος αφορά την προστασία του περιβάλλοντος από την ρύπανση εδάφους των επιχειρήσεων που ανήκουν στη βαριά βιομηχανία - βιοτεχνία, παρατηρούμε πως στο μεγαλύτερο ποσοστό τους συνολικά, ανεξάρτητα από το μέγεθος αποτελεσματικότητάς τους, έχουν λάβει ως κυριότερα μέτρα τα παρακάτω:

α) Διάθεση στερεών αποβλήτων, ποσοστό 62,50%, δηλαδή 10 στις 16 επιχειρήσεις.

β) Αποθήκευση στερεών αποβλήτων, ποσοστό 18,75%, δηλαδή 3 στις 16 επιχειρήσεις.

γ) Επεξεργασία στερεών αποβλήτων, ποσοστό 18,75%, δηλαδή 3 στις 16 επιχειρήσεις.

Θα πρέπει να τονίσουμε ότι, 9 στις 16 επιχειρήσεις, ποσοστό 56,25%, θεωρούν πως τα μέτρα διάθεσης στερεών αποβλήτων που λαμβάνουν για την προστασία του περιβάλλοντος από την ρύπανση του εδάφους, είναι αποτελεσματικά έως πολύ αποτελεσματικά. Επίσης, 3 στις 16 επιχειρήσεις, ποσοστό 18,75%, θεωρούν πως τα μέτρα αποθήκευσης στερεών αποβλήτων είναι αποτελεσματικά έως πολύ αποτελεσματικά και τέλος, 2 στις 16 επιχειρήσεις, ποσοστό 12,50%, θεωρούν πως τα μέτρα επεξεργασίας στερεών αποβλήτων είναι αποτελεσματικά έως πολύ αποτελεσματικά.

Εξετάζοντας τον δεύτερο πίνακα, ο οποίος αφορά την προστασία του περιβάλλοντος από την ρύπανση εδάφους των επιχειρήσεων που ανήκουν στη μεσαία βιομηχανία - βιοτεχνία, παρατηρούμε πως στο μεγαλύτερο ποσοστό τους συνολικά, ανεξάρτητα από το μέγεθος αποτελεσματικότητάς τους, έχουν λάβει ως κυριότερα μέτρα τα παρακάτω:

α) Διάθεση στερεών αποβλήτων, ποσοστό 47,46%, δηλαδή 28 στις 59 επιχειρήσεις.

β) Αποθήκευση στερεών αποβλήτων, ποσοστό 27,12%, δηλαδή 16 στις 59 επιχειρήσεις.

γ) Επεξεργασία στερεών αποβλήτων, ποσοστό 23,73%, δηλαδή 14 στις 59 επιχειρήσεις.

Θα πρέπει να τονίσουμε ότι, 25 στις 59 επιχειρήσεις, ποσοστό 42,37%, θεωρούν πως τα μέτρα διάθεσης στερεών αποβλήτων που λαμβάνουν για την προστασία του περιβάλλοντος από την ρύπανση του εδάφους, είναι αποτελεσματικά έως πολύ αποτελεσματικά. Επίσης, 14 στις 59 επιχειρήσεις, ποσοστό 23,73%, θεωρούν πως τα μέτρα αποθήκευσης στερεών αποβλήτων είναι αποτελεσματικά έως πολύ αποτελεσματικά και τέλος, 10 στις 59 επιχειρήσεις, ποσοστό 16,94%, θεωρούν πως τα μέτρα επεξεργασίας στερεών αποβλήτων είναι αποτελεσματικά έως πολύ αποτελεσματικά.

Εξετάζοντας τον τρίτο πίνακα, ο οποίος αφορά την προστασία του περιβάλλοντος από την ρύπανση εδάφους των επιχειρήσεων που ανήκουν στη ελαφριά βιομηχανία - βιοτεχνία, παρατηρούμε πως στο μεγαλύτερο ποσοστό τους συνολικά, ανεξάρτητα από το μέγεθος αποτελεσματικότητάς τους, έχουν λάβει ως κυριότερα μέτρα τα παρακάτω:

α) Διάθεση στερεών αποβλήτων, ποσοστό 45,83%, δηλαδή 11 στις 24 επιχειρήσεις.

β) Αποθήκευση στερεών αποβλήτων, ποσοστό 20,83%, δηλαδή 5 στις 24 επιχειρήσεις.

γ) Επεξεργασία στερεών αποβλήτων, ποσοστό 16,67%, δηλαδή 4 στις 24 επιχειρήσεις.

Θα πρέπει να τονίσουμε ότι, 10 στις 24 επιχειρήσεις, ποσοστό 41,67%, θεωρούν πως τα μέτρα διάθεσης στερεών αποβλήτων που λαμβάνουν για την προστασία του περιβάλλοντος από την ρύπανση των υδάτων, είναι αποτελεσματικά έως πολύ αποτελεσματικά. Επίσης, 5 στις 24 επιχειρήσεις, ποσοστό 20,83%, θεωρούν πως τα μέτρα αποθήκευσης στερεών αποβλήτων είναι αποτελεσματικά έως πολύ αποτελεσματικά και τέλος, 3 στις 24 επιχειρήσεις,

ποσοστό 12,50%, θεωρούν πως τα μέτρα επεξεργασίας στερεών αποβλήτων είναι αποτελεσματικά έως πολύ αποτελεσματικά.

Αξίζει να σημειωθεί πως, τέσσερις επιχειρήσεις έχουν απαντήσει ότι ανακυκλώνουν τις βλαβερές ουσίες, θεωρώντας το μέτρο της ανακύκλωσης αποτελεσματικό έως πολύ αποτελεσματικό.

Εξετάζοντας τον τέταρτο πίνακα, ο οποίος αφορά την προστασία του περιβάλλοντος από την ρύπανση εδάφους όλων των επιχειρήσεων **συγκεντρωτικά**, παρατηρούμε πως στο μεγαλύτερο ποσοστό τους συνολικά, ανεξάρτητα από το μέγεθος αποτελεσματικότητάς τους, έχουν λάβει ως κυριότερα μέτρα τα παρακάτω:

α) Διάθεση στερεών αποβλήτων, ποσοστό 49,49%, δηλαδή 49 στις 99 επιχειρήσεις.

β) Αποθήκευση στερεών αποβλήτων, ποσοστό 24,24%, δηλαδή 24 στις 99 επιχειρήσεις.

γ) Επεξεργασία στερεών αποβλήτων, ποσοστό 21,21%, δηλαδή 21 στις 99 επιχειρήσεις.

Θα πρέπει να τονίσουμε ότι, 45 στις 99 επιχειρήσεις, ποσοστό 44,44%, θεωρούν πως τα μέτρα διάθεσης στερεών αποβλήτων που λαμβάνουν για την προστασία του περιβάλλοντος από την ρύπανση του εδάφους, είναι αποτελεσματικά έως πολύ αποτελεσματικά. Επίσης, 22 στις 99 επιχειρήσεις, ποσοστό 22,22%, θεωρούν πως τα μέτρα αποθήκευσης στερεών αποβλήτων είναι αποτελεσματικά έως πολύ αποτελεσματικά και τέλος, 15 στις 99 επιχειρήσεις, ποσοστό 15,15%, θεωρούν πως τα μέτρα επεξεργασίας στερεών αποβλήτων είναι αποτελεσματικά έως πολύ αποτελεσματικά.

Από την εξέταση των τεσσάρων πινάκων που αναφέρουμε παραπάνω, συγκεντρώσαμε συνοπτικά, στον πίνακα που ακολουθεί, τα κυριότερα μέτρα που έχουν λάβει οι επιχειρήσεις του δείγματος για την προστασία του περιβάλλοντος από την ρύπανση του εδάφους.

ΚΥΡΙΟΤΕΡΑ ΜΕΤΡΑ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΑΠΟ ΡΥΠΑΝΣΗ ΕΔΑΦΟΥΣ

ΒΑΡΙΑ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ - ΒΙΟΤΕΧΝΙΑ	ΜΕΣΑΙΑ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ - ΒΙΟΤΕΧΝΙΑ	ΕΛΑΦΡΙΑ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ - ΒΙΟΤΕΧΝΙΑ	ΣΥΝΟΛΟ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΩΝ - ΒΙΟΤΕΧΝΙΩΝ
Διάθεση στερεών αποβλήτων 62,50%	Διάθεση στερεών αποβλήτων 47,46%	Διάθεση στερεών αποβλήτων 45,83%	Διάθεση στερεών αποβλήτων 49,49%
Αποθήκευση στερεών αποβλήτων 18,75%	Αποθήκευση στερεών αποβλήτων 27,12%	Αποθήκευση στερεών αποβλήτων 20,83%	Αποθήκευση στερεών αποβλήτων 24,24%
Επεξεργασία στερεών αποβλήτων 18,75%	Επεξεργασία στερεών αποβλήτων 23,73%	Επεξεργασία στερεών αποβλήτων 16,67%	Επεξεργασία στερεών αποβλήτων 21,21%

Από τον παραπάνω πίνακα προκύπτει ότι στο σύνολό τους οι επιχειρήσεις λαμβάνουν σαν κύριο μέτρο για την προστασία του περιβάλλοντος από την ρύπανση του εδάφους, τη διάθεση των στερεών αποβλήτων (ποσοστό 49,49%), σαν επόμενο μέτρο την αποθήκευση στερεών αποβλήτων (ποσοστό 24,24%) και σαν τρίτο μέτρο την επεξεργασία στερεών αποβλήτων (ποσοστό 21,21%).

Ηχορύπανση

Εξετάζοντας τον πρώτο πίνακα, ο οποίος αφορά την προστασία του περιβάλλοντος από την ηχορύπανση των επιχειρήσεων που ανήκουν στη βαριά βιομηχανία - βιοτεχνία, παρατηρούμε πως στο μεγαλύτερο ποσοστό

τους συνολικά, ανεξάρτητα από το μέγεθος αποτελεσματικότητάς τους, έχουν λάβει ως κυριότερα μέτρα τα παρακάτω:

α) Τεχνικά μέσα μείωσης ήχου, ποσοστό 37,50%, δηλαδή 6 στις 16 επιχειρήσεις.

β) Ωράριο λειτουργίας, ποσοστό 31,25%, δηλαδή 5 στις 16 επιχειρήσεις.

γ) Αποστάσεις ασφαλείας, ποσοστό 12,50%, δηλαδή 2 στις 16 επιχειρήσεις.

Θα πρέπει να τονίσουμε ότι, 5 στις 16 επιχειρήσεις, ποσοστό 31,25%, θεωρούν ότι τα τεχνικά μέσα μείωσης του ήχου για την προστασία του περιβάλλοντος από την ηχορύπανση είναι αποτελεσματικά έως πολύ αποτελεσματικά. Επίσης, 5 στις 16 επιχειρήσεις, ποσοστό 31,25%, θεωρούν ότι τα μέτρα για τον περιορισμό του ωραρίου λειτουργίας είναι αποτελεσματικά έως πολύ αποτελεσματικά και τέλος, 2 στις 16 επιχειρήσεις, ποσοστό 12,50%, θεωρούν ότι τα μέτρα για αποστάσεις ασφαλείας από κατοικημένες περιοχές είναι αποτελεσματικά έως πολύ αποτελεσματικά.

Εξετάζοντας τον δεύτερο πίνακα, ο οποίος αφορά την προστασία του περιβάλλοντος από την ηχορύπανση των επιχειρήσεων που ανήκουν στη μεσαία βιομηχανία - βιοτεχνία, παρατηρούμε πως στο μεγαλύτερο ποσοστό τους συνολικά, ανεξάρτητα από το μέγεθος αποτελεσματικότητάς τους, έχουν λάβει ως κυριότερα μέτρα τα παρακάτω:

α) Τεχνικά μέσα μείωσης ήχου, ποσοστό 33,90%, δηλαδή 20 στις 59 επιχειρήσεις.

β) Ωράριο λειτουργίας, ποσοστό 27,12%, δηλαδή 16 στις 59 επιχειρήσεις.

γ) Αποστάσεις ασφαλείας, ποσοστό 16,95%, δηλαδή 10 στις 59 επιχειρήσεις.

Θα πρέπει να τονίσουμε ότι, 17 στις 59 επιχειρήσεις, ποσοστό 28,81%, θεωρούν ότι τα τεχνικά μέσα μείωσης του ήχου για την προστασία του περιβάλλοντος από την ηχορύπανση είναι αποτελεσματικά έως πολύ αποτελεσματικά. Επίσης, 15 στις 59 επιχειρήσεις, ποσοστό 25,42%, θεωρούν ότι τα μέτρα για τον περιορισμό του ωραρίου λειτουργίας είναι αποτελεσματικά έως πολύ αποτελεσματικά και τέλος, 8 στις 59 επιχειρήσεις, ποσοστό 13,56%, θεωρούν ότι τα μέτρα για αποστάσεις ασφαλείας από κατοικημένες περιοχές είναι αποτελεσματικά έως πολύ αποτελεσματικά.

Εξετάζοντας τον τρίτο πίνακα, ο οποίος αφορά την προστασία του περιβάλλοντος από την ηχορύπανση των επιχειρήσεων που ανήκουν στη ελαφριά βιομηχανία - βιοτεχνία, παρατηρούμε πως στο μεγαλύτερο ποσοστό τους συνολικά, ανεξάρτητα από το μέγεθος αποτελεσματικότητάς τους, έχουν λάβει ως κυριότερα μέτρα τα παρακάτω:

α) Τεχνικά μέσα μείωσης ήχου, ποσοστό 25,00%, δηλαδή 6 στις 24 επιχειρήσεις.

β) Ωράριο λειτουργίας, ποσοστό 25,00%, δηλαδή 6 στις 24 επιχειρήσεις.

γ) Αποστάσεις ασφαλείας, ποσοστό 20,83%, δηλαδή 5 στις 24 επιχειρήσεις.

Θα πρέπει να τονίσουμε ότι, 5 στις 24 επιχειρήσεις, ποσοστό 20,84%, θεωρούν ότι τα τεχνικά μέσα μείωσης του ήχου για την προστασία του περιβάλλοντος από την ηχορύπανση είναι αποτελεσματικά έως πολύ αποτελεσματικά. Επίσης, 5 στις 24 επιχειρήσεις, ποσοστό 20,83%, θεωρούν ότι τα μέτρα για τον περιορισμό του ωραρίου λειτουργίας είναι αποτελεσματικά έως πολύ αποτελεσματικά και τέλος, 4 στις 24 επιχειρήσεις, ποσοστό 16,66%,

θεωρούν ότι τα μέτρα για αποστάσεις ασφαλείας από κατοικημένες περιοχές είναι αποτελεσματικά έως πολύ αποτελεσματικά.

Εξετάζοντας τον τέταρτο πίνακα, ο οποίος αφορά την προστασία του περιβάλλοντος από την ηχορύπανση όλων των επιχειρήσεων **συγκεντρωτικά**, παρατηρούμε πως στο μεγαλύτερο ποσοστό τους συνολικά, ανεξάρτητα από το μέγεθος αποτελεσματικότητάς τους, έχουν λάβει ως κυριότερα μέτρα τα παρακάτω:

α) Τεχνικά μέσα μείωσης ήχου, ποσοστό 32,32%, δηλαδή 32 στις 99 επιχειρήσεις.

β) Ωράριο λειτουργίας, ποσοστό 27,27%, δηλαδή 27 στις 99 επιχειρήσεις.

γ) Αποστάσεις ασφαλείας, ποσοστό 17,17%, δηλαδή 17 στις 99 επιχειρήσεις.

Θα πρέπει να τονίσουμε ότι, 27 στις 99 επιχειρήσεις, ποσοστό 27,27%, θεωρούν ότι τα τεχνικά μέσα μείωσης του ήχου για την προστασία του περιβάλλοντος από την ηχορύπανση είναι αποτελεσματικά έως πολύ αποτελεσματικά. Επίσης, 25 στις 99 επιχειρήσεις, ποσοστό 25,25%, θεωρούν ότι τα μέτρα για τον περιορισμό του ωραρίου λειτουργίας είναι αποτελεσματικά έως πολύ αποτελεσματικά και τέλος, 14 στις 99 επιχειρήσεις, ποσοστό 14,14%, θεωρούν ότι τα μέτρα για αποστάσεις ασφαλείας από κατοικημένες περιοχές είναι αποτελεσματικά έως πολύ αποτελεσματικά.

Από την εξέταση των τεσσάρων πινάκων που αναφέραμε παραπάνω, συγκεντρώσαμε συνοπτικά, στους δύο πίνακες που ακολουθούν, τα μέτρα που έχουν λάβει οι επιχειρήσεις για την προστασία του περιβάλλοντος από την ηχορύπανση, καθώς και τα κυριότερα μέτρα που έχουν λάβει οι επιχειρήσεις για

την προστασία του περιβάλλοντος για όλες τις κατηγορίες ρύπανσης στο σύνολό τους.

ΚΥΡΙΟΤΕΡΑ ΜΕΤΡΑ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΑΠΟ ΤΗΝ ΗΧΟΡΥΠΑΝΣΗ

ΒΑΡΙΑ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ-ΒΙΟΤΕΧΝΙΑ	ΜΕΣΑΙΑ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ-ΒΙΟΤΕΧΝΙΑ	ΕΛΑΦΡΙΑ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ-ΒΙΟΤΕΧΝΙΑ	ΣΥΝΟΛΟ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΩΝ - ΒΙΟΤΕΧΝΙΩΝ
Τεχνικά μέσα μείωσης ήχου 37,50%	Τεχνικά μέσα μείωσης ήχου 33,90%	Τεχνικά μέσα μείωσης ήχου 25,00%	Τεχνικά μέσα μείωσης ήχου 32,32%
Ωραριο λειτουργίας 31,25%	Ωραριο λειτουργίας 27,12%	Ωραριο λειτουργίας 25,00%	Ωραριο λειτουργίας 27,27%
Αποστάσεις ασφαλείας 12,50%	Αποστάσεις ασφαλείας 16,95%	Αποστάσεις ασφαλείας 20,83%	Αποστάσεις ασφαλείας 17,17%

Από τον παραπάνω πίνακα προκύπτει ότι στο σύνολό τους οι επιχειρήσεις λαμβάνουν σαν κύριο μέτρο για την προστασία του περιβάλλοντος από την ηχορύπανση, τα τεχνικά μέσα μείωσης του ήχου (ποσοστό 32,32%), σαν επόμενο μέτρο τη μείωση του ωραρίου λειτουργίας (ποσοστό 27,27%) και σαν τρίτο μέτρο τις αποστάσεις ασφαλείας από κατοικημένες περιοχές (ποσοστό 17,17%).

Μετά την εξέταση όλων των μέτρων προστασίας του περιβάλλοντος, θεωρήσαμε σωστό να παραθέσουμε, στον πίνακα που ακολουθεί, συγκεντρωτικά, τα κυριότερα μέτρα κατά τομέα ρύπανσης που τηρούνται για την προστασία του περιβάλλοντος από την ίδρυση και την λειτουργία των βιομηχανικών και βιοτεχνικών επιχειρήσεων.

ΚΥΡΙΟΤΕΡΑ ΜΕΤΡΑ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΠΕΡΙΒ/ΝΤΟΣ ΚΑΤΑ ΤΟΜΕΙΣ

ΑΤΜΟΣΦΑΙΡΙΚΗ ΡΥΠΑΝΣΗ	ΡΥΠΑΝΣΗ ΥΔΑΤΩΝ	ΡΥΠΑΝΣΗ ΕΔΑΦΟΥΣ	ΗΧΟΡΥΠΑΝΣΗ
Μείωση-κλιμάκωση ωραρίου 31,31%	Διάθεση υγρών αποβλήτων 43,43%	Διάθεση στερεών αποβλήτων 49,49%	Τεχνικά μέσα μείωσης ήχου 32,32%
Μείωση κατανάλωσης καυσίμων 27,27%	Επεξεργασία υγρών αποβλήτων 30,30%	Αποθήκευση στερεών αποβλήτων 24,24%	Ωράριο λειτουργίας 27,27%
Ελάττωση παραγωγής 21,21%	Αποθήκευση υγρών αποβλήτων 22,22%	Επεξεργασία στερεών αποβλήτων 21,21%	Αποστάσεις ασφαλείας 17,17%

Από τις απαντήσεις που έδωσαν οι 98 επιχειρήσεις, από το δείγμα που συλλέξαμε στο δεύτερο ερώτημα, προκύπτει ότι το 87% περίπου απ' αυτές εφαρμόζουν αποτελεσματική έως πολύ αποτελεσματική πολιτική για την προστασία του περιβάλλοντος.

Η ανάπτυξη της τεχνολογίας, τα σύγχρονα μηχανήματα, το άριστα ειδικευμένο προσωπικό σε θέματα αντιρρύπανσης και γενικά ο σύγχρονος εξοπλισμός μιας επιχείρησης, αποτελούν τους ουσιαστικότερους παράγοντες που συμβάλλουν στην πρόληψη ή τον περιορισμό της ρύπανσης στο περιβάλλον. Το γεγονός ότι 86 στις 99 επιχειρήσεις επέλεξαν τους τεχνικούς λόγους ως τους σημαντικότερους για την αποτελεσματικότητα της πολιτικής τους για την προστασία του περιβάλλοντος σημαίνει πως, από την ίδρυση, εγκατάσταση και ακόμη κατά τη λειτουργία τους, διατηρούν τέτοια τεχνική υποδομή ώστε να προλαμβάνουν, να περιορίζουν και να αποτρέπουν φαινόμενα ρύπανσης ή υποβάθμισης του περιβάλλοντος. Ο τεχνικός εξοπλισμός και η υποδομή που κάθε επιχείρηση έχει, διαφέρει ανάλογα με το είδος της επιχείρησης και τον κλάδο στον οποίο ανήκει και καθορίζεται κυρίως από σχετικούς, με τεχνικά θέματα, νόμους.

Μετά τους τεχνικούς λόγους, οι επιχειρήσεις δίνουν μεγάλη βαρύτητα στους οικονομικούς λόγους. Οι 70 από τις 99 επιχειρήσεις θεωρούν ότι η οικονομική υποδομή μιας βιομηχανίας - βιοτεχνίας βελτιώνει την παραγωγικότητα της, αυξάνει το ποσοστό κέρδους, προκαλεί αύξηση των εισοδημάτων και της απασχόλησης. Από τις απαντήσεις που πήραμε προκύπτει ότι οι επιχειρήσεις απεσκοπούν στην οικονομική ενίσχυση που μπορεί να τους παρέχει το κράτος ή άλλος φορέας ώστε προστατεύοντας το περιβάλλον να μπορούν παράλληλα να αποκομίσουν οικονομικό όφελος.

Τέλος, 60 στις 99 επιχειρήσεις τηρούν τους νόμους του κράτους όσον αφορά την νομική, τεχνική και οικονομική υποστήριξη για την προστασία του περιβάλλοντος. Μόνη η νομοθεσία δεν μπορεί να εξασφαλίσει την προστασία του περιβάλλοντος, αν δεν έχουν παράλληλα δημιουργηθεί τεχνικές, οικονομικές και διοικητικές προϋποθέσεις για την εφαρμογή της. Οι περισσότεροι από τους νόμους, τα διατάγματα και τις αποφάσεις, όταν δεν εξετάζονται με τα κριτήρια της επάρκειας υποδομής και επάνδρωσης για διεξαγωγή μετρήσεων, παρακολούθησης και ελέγχου, διαπιστώνεται ότι είναι δύσκολο ή και αδύνατο να εφαρμοσθούν. Το ερώτημα που τίθεται εδώ είναι αν τηρούν τους νόμους επειδή το επιβάλλει το κράτος ή αν οι ίδιες οι επιχειρήσεις τους θεωρούν σημαντικούς για την προστασία του περιβάλλοντος. Απάντηση σ' αυτό το ερώτημα δίνει το ποσοστό 66,67% των απαντήσεων της ελαφριάς βιομηχανίας - βιοτεχνίας, όπου αν και οι νόμοι δεν είναι ιδιαίτερα αυστηροί και πολλές φορές δεν περιλαμβάνουν επιχειρήσεις αυτής της κατηγορίας, που θεωρεί πως οι θεσμικοί λόγοι επηρέασαν σε πολύ έως πάρα πολύ μεγάλο βαθμό την αποτελεσματικότητα της πολιτικής τους για την προστασία του περιβάλλοντος.

Από τις απαντήσεις που έδωσαν οι επιχειρήσεις, του δείγματος που συλλέξαμε, στο τέταρτο ερώτημα, προκύπτει ότι το 86% περίπου απ' αυτές,

εφαρμόζουν αποτελεσματική έως πολύ αποτελεσματική πολιτική σ' όλους τους τομείς ρύπανσης του περιβάλλοντος.

Όσον αφορά τον τομέα της **ατμοσφαιρικής ρύπανσης**, οι περισσότερες επιχειρήσεις του δείγματος, θεωρούν ότι η μείωση ή κλιμάκωση του ωραρίου τους είναι ένα από τα βασικότερα μέτρα πρόληψης ή καταστολής της. Η λήψη του μέτρου αυτού, σαν βασικού για την προστασία του περιβάλλοντος από την ατμοσφαιρική ρύπανση σε περιστάσεις εκτάκτου ανάγκης, δικαιολογεί πλήρως τη μη λήψη από τις επιχειρήσεις του μέτρου της απαγόρευσης ή περιοδικής διακοπής της λειτουργίας τους. Ακόμη, ένα μεγάλο ποσοστό των επιχειρήσεων του δείγματος απάντησε ότι η ελάττωση της παραγωγής τους είναι ένα μέτρο που λαμβάνουν για την προστασία του περιβάλλοντος από την ατμοσφαιρική ρύπανση. Πρέπει να σημειωθεί εδώ ότι το μέτρο αυτό μπαίνει σ' εφαρμογή κάτω από συνθήκες έκτακτης ανάγκης, γιατί η ελάττωση της παραγωγής μιας επιχείρησης, έστω και για λίγες ώρες, μπορεί να επιφέρει τεράστιο οικονομικό κόστος στον επιχειρηματία.

Όσον αφορά τον τομέα **ρύπανσης των υδάτων**, στο σύνολό τους οι επιχειρήσεις λαμβάνουν σαν κύρια μέτρα για την προστασία του περιβάλλοντος πρώτα τη διάθεση των υγρών αποβλήτων, έπειτα την επεξεργασία τους και τέλος την αποθήκευσή τους. Τα συμπεράσματα που προκύπτουν από τα παραπάνω μέτρα είναι:

α) Καθώς αυξάνεται ο βαθμός όχλησης της βιομηχανικής δραστηριότητας (από την ελαφριά στην βαριά βιομηχανία - βιοτεχνία) αυξάνεται και το ποσοστό επεξεργασίας των παραγόμενων υγρών αποβλήτων. Αυτό συμβαίνει, γιατί απλά, για να εναρμονίσει η βαριά βιομηχανία την ποιότητα των αποβλήτων της, στα επιτρεπόμενα όρια διάθεσης αποβλήτων σε κάποιο υγρό αποδέκτη (θάλασσα, ποτάμι, λίμνη, αστικό αποχετευτικό σύστημα) θα πρέπει να απαλλαγεί από περισσότερους, ενδεχομένως, ρύπους και με μεγαλύτερες

συγκεντρώσεις. Έτσι, για παράδειγμα, μια βιομηχανία αναψυκτικών έχει να φροντίσει για τη μείωση του οργανικού κυρίως φορτίου των αποβλήτων της, ενώ μια βιομηχανία καλλυντικών, αντίστοιχα, για τον αποχρωματισμό, την μείωση της τοξικότητας και συγκέντρωσης λιπών και ελαίων.

β) Κατά την ίδια αύξηση του βαθμού όχλησης της βιομηχανικής δραστηριότητας (από την ελαφριά στην βαριά βιομηχανία), διαπιστώνεται ότι μειώνεται το ποσοστό της διάθεσης των παραγόμενων υγρών αποβλήτων. Αυτό προφανώς, ερμηνεύεται τόσο από την προηγούμενη παρατήρηση (ποσοτικά μεγαλύτερη κατακράτηση αποβλήτων για τις βαριές βιομηχανίες) αλλά και διαδικασιών ανάκτησης και επαναχρησιμοποίησής τους στην παραγωγική διαδικασία. Επίσης, η διάθεση είναι μεγαλύτερη στην μεσαία βιομηχανία λόγω του ότι τα κύρια συστατικά των αποβλήτων είναι οργανικά και εύκολα διασπώνται.

γ) Η ελάχιστη αυξημένη αποθήκευση υγρών αποβλήτων που παρατηρείται στην βαριά βιομηχανία ερμηνεύεται από τις μεγαλύτερες ποσότητες αποβλήτων που παράγονται και την απαίτηση προσωρινών χώρων αποθήκευσης μεγαλύτερου όγκου λόγω της συγκριτικά μεγαλύτερης επεξεργασίας.

Όσον αφορά τον τομέα της **ρύπανσης του εδάφους**, στο σύνολό τους οι επιχειρήσεις λαμβάνουν σαν κύρια μέτρα για την προστασία του περιβάλλοντος πρώτα τη διάθεση των στερεών αποβλήτων, κατόπιν την αποθήκευσή τους και τέλος την επεξεργασία τους. Τα συμπεράσματα που προκύπτουν από τα παραπάνω είναι :

α) Σχετικά με την επεξεργασία των στερεών αποβλήτων (καταλοίπων της παραγωγικής διαδικασίας), διαπιστώνεται ότι ένα μικρό ποσοστό 21,21% των επιχειρήσεων έχει ενσωματώσει στην συνολική διαδικασία διαχείρισης των παραγόμενων αποβλήτων την επεξεργασία τους, ως διαδικασία α) είτε

ανάκτησης ή ανακύκλωσης υλικών ή γενικότερα αξιοποίησης μέρους αυτών (επαναχρησιμοποιούμενα έλαια), β) ή μείωσης - εξαφάνισης επικίνδυνων αποβλήτων που αντιμετωπίζουν δυσκολίες ως προς την διάθεσή τους και γ) είτε μείωσης του όγκου τους προς διάθεση στερεών αποβλήτων. Η διαδικασία της επεξεργασίας, προϋποθέτει από την μεριά της επιχείρησης, δαπάνες για συστήματα διαλογής και διαχωρισμού, συστήματα επεξεργασίας και εύρεση χώρου γι' αυτά, κατάρτιση και ενημέρωση του προσωπικού, παρακολούθηση της όλης λειτουργίας στον χρόνο και εκμετάλλευση των τυχόν παραγομένων υλικών.

β) Με την αύξηση του βαθμού όχλησης της επιχείρησης (από ελαφριά σε βαριά βιομηχανία) παρατηρείται αύξηση του ποσοστού του μέτρου διάθεσης των στερεών αποβλήτων. Αυτό ερμηνεύεται από τον μεγαλύτερο όγκο αποβλήτων που δημιουργούνται κατά την παραγωγική διαδικασία στη βαριά βιομηχανία. Οι μεσαίες και ελαφριές επιχειρήσεις λόγω του συγκριτικά μικρότερου όγκου αποβλήτων χρησιμοποιούν την αποθήκευση περισσότερο, συνήθως όμως σαν μεταβατικό στάδιο της επεξεργασίας ή της τελικής διάθεσης.

Όσον αφορά τον τομέα της ηχορύπανσης, στο σύνολό τους οι επιχειρήσεις λαμβάνουν σαν κύρια μέτρα για την προστασία του περιβάλλοντος, τα τεχνικά μέσα μείωσης του ήχου, τη μείωση του ωραρίου λειτουργίας τους και τέλος τις αποστάσεις ασφαλείας από κατοικημένες περιοχές. Σχετικά με την χρησιμοποίηση τεχνικών μέσων μείωσης του θορύβου παρατηρείται αύξηση του ποσοστού εφαρμογής του μέτρου αυτού από την ελαφριά προς την βαριά βιομηχανία. Αυτό συνεπάγεται αγορά λιγότερο θορυβώδους εξοπλισμού και μηχανημάτων ή προσθήκη απορροφητικών υλικών και ελαστικών βάσεων, μονωτικά, ειδικά καλύμματα κλπ. Είναι φανερό ότι το μέτρο αυτό αφορά δέκτες (προσωπικό), πηγή (μηχανήματα, μεταφορικά μέσα της εγκατάστασης) και μέσο μετάδοσης του θορύβου. Η χρησιμοποίηση του μέτρου των

αποστάσεων ασφαλείας μειώνεται ως προς τις βαριές βιομηχανίες - βιοτεχνίες. Γενικά στην Ελλάδα λειτουργεί λιγότερο ο θεσμός των ΒΙ.ΠΕ. και περισσότερο ο θεσμός των βιοτεχνικών πάρκων, αυτό έχει να κάνει με την αδυναμία των επιχειρήσεων να μετεγκατασταθούν έξω από τον αστικό χώρο με αποτέλεσμα την μερική χρησιμοποίηση χωροθετημένων εκτάσεων των ΒΙ.ΠΕ.

3.4. Τόπος εγκατάστασης

3.4.1. Γενικά

Κεντρικό πρόβλημα στην επιλογή του τόπου εγκατάστασης της βιομηχανίας είναι η εξασφάλιση εκτάσεων που αριστοποιούν τις παραμέτρους για μεγιστοποίηση της κοινωνικής ωφέλειας και των κερδών. Οι σύγχρονες τάσεις προστασίας του περιβάλλοντος αποδίδουν ιδιαίτερη σημασία στον συστηματικό χωροταξικό σχεδιασμό με τον οποίο θα καθορίζονται και θα οριοθετούνται οι περιοχές άσκησης βιομηχανικής δραστηριότητας, οι προστατευτικές περιοχές κλπ.

Το Σύνταγμα του 1975/1986 αναγνωρίζοντας τη σημασία της διαδικασίας αυτής ορίζει ότι η χωροταξική αναδιάρθρωση της χώρας, η διαμόρφωση, η ανάπτυξη, η πολεοδόμηση και η επέκταση των πόλεων και των οικιστικών εν γένει περιοχών, τελούν υπό την ρυθμιστική αρμοδιότητα και τον έλεγχο του κράτους με σκοπό την εξυπηρέτηση της λειτουργικότητας και της ανάπτυξης των οικισμών και της εξασφάλισης των καλύτερων δυνατών όρων διαβίωσης των κατοίκων.

Ιδιαίτερη σημασία αποδίδεται στον καθορισμό ειδικών χώρων για την εγκατάσταση βιομηχανικών και βιοτεχνικών μονάδων. Ο καθορισμός αυτός αποσκοπεί καταρχήν στην προώθηση της οικονομικής ανάπτυξης της χώρας, παρέχοντας την δυνατότητα στις βιομηχανικές εγκαταστάσεις να λειτουργούν και να επεκτείνονται χωρίς να είναι απαραίτητη, στις περισσότερες τουλάχιστον περιπτώσεις, η λήψη δαπανηρών μέτρων προστασίας του περιβάλλοντος και παράλληλα στην προστασία κατοικημένων περιοχών ή περιοχών που χρειάζονται ειδική προστασία από δυσμενείς επιπτώσεις που μπορεί να προκληθούν από την λειτουργία των βιομηχανικών εγκαταστάσεων.

Για τον καθορισμό των συγκεκριμένων περιοχών και την εγκατάσταση των βιομηχανικών ζωνών λαμβάνονται υπόψη τα εξής:

α) Το μέγεθος και το είδος των εργοστασίων που πρόκειται να ιδρυθούν

β) Το υφιστάμενο σχέδιο πόλεως και η προβλεπόμενη επέκταση ή διαρρύθμισή του και

γ) Η υφιστάμενη κατάσταση σε ότι αφορά την ύπαρξη βιομηχανικών εργοστασίων στην περιοχή.

Παράλληλα με τον καθορισμό των βιομηχανικών ζωνών προβλέπεται και ο καθορισμός ειδικών χώρων ως "βιομηχανικών περιοχών" (ΒΙ.ΠΕ.). Οι στόχοι του καθορισμού των περιοχών αυτών είναι καταρχήν ίδιοι με αυτούς που επιδιώκει ο καθορισμός των βιομηχανικών ζωνών. Οι στόχοι όμως αυτοί επιδιώκονται κατά τρόπο πιο συστηματικό, αφού προβλέπεται η ανάθεση διαχείρισης των βιομηχανικών περιοχών σε ειδικούς φορείς και η προηγούμενη κατασκευή μιας σειράς έργων υποδομής που μειώνουν τα λειτουργικά έξοδα των εγκαταστάσεων και προστατεύουν παράλληλα το περιβάλλον.

Σκοπός μας στην ενότητα αυτή είναι να δούμε ποιοί παράγοντες και κίνητρα και σε ποιό βαθμό επηρέασαν την επιλογή του τόπου εγκατάστασης των επιχειρήσεων του δείγματος που συλλέξαμε. Επίσης για τις επιχειρήσεις του δείγματος που έχουν εγκατασταθεί σε βιομηχανικές ζώνες ποιοί ήταν οι λόγοι που επηρέασαν την επιλογή τους και σε ποιό βαθμό.

3.4.2. Ερώτημα έκτο - απαντήσεις & ανάλυση

Ποιοί παράγοντες και σε ποίο βαθμό επηρέασαν την επιλογή του τύπου εγκατάστασης της επιχείρησής σας;

ΠΙΝΑΚΑΣ 1: ΒΑΡΙΑ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ - ΒΙΟΤΕΧΝΙΑ

ΠΑΡΑΓΟΝΤΕΣ	ΠΟΛΥ ΜΕΓΑΛΟ		ΜΕΓΑΛΟ		ΜΕΤΡΙΟ		ΚΑΤΩ ΤΟΥ ΜΕΤΡΙΟΥ		ΣΥΝΟΛΟ ΑΠΑΝΤΗΣΕΩΝ		ΔΕΝ ΑΠΑΝΤΗΣΑΝ		ΣΥΝΟΛΟ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ	
ΕΛΑΥΑ-ΕΝΕΡΓ.	2	12.50%	3	18.75%	4	25.00%	1	6.25%	10	62.50%	6	37.50%	16	100.00%
ΠΑΡΕΡΓΑΣΙΑΣ	4	25.00%	5	31.25%	2	12.50%	0	0.00%	11	68.75%	5	31.25%	16	100.00%
ΠΡ.ΚΑΤΑΝ/ΣΗΣ	8	50.00%	5	31.25%	0	0.00%	0	0.00%	13	81.25%	3	18.75%	16	100.00%
ΠΟΔΟΜΗ	5	31.25%	3	18.75%	2	12.50%	1	6.25%	11	68.75%	5	31.25%	16	100.00%
ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ	1	6.25%	3	18.75%	3	18.75%	2	12.50%	9	56.25%	7	43.75%	16	100.00%
ΆΛΛΑ	0	0.00%	0	0.00%	0	0.00%	0	0.00%	0	0.00%	16	100.00%	16	100.00%

ΠΙΝΑΚΑΣ 2: ΜΕΣΑΙΑ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ - ΒΙΟΤΕΧΝΙΑ

ΠΑΡΑΓΟΝΤΕΣ	ΠΟΛΥ ΜΕΓΑΛΟ		ΜΕΓΑΛΟ		ΜΕΤΡΙΟ		ΚΑΤΩ ΤΟΥ ΜΕΤΡΙΟΥ		ΣΥΝΟΛΟ ΑΠΑΝΤΗΣΕΩΝ		ΔΕΝ ΑΠΑΝΤΗΣΑΝ		ΣΥΝΟΛΟ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ	
ΕΛΑΥΑ-ΕΝΕΡΓ.	8	13.56%	11	18.64%	16	27.12%	4	6.78%	39	66.10%	20	33.90%	59	100.00%
ΠΑΡΕΡΓΑΣΙΑΣ	13	22.03%	18	30.51%	9	15.25%	2	3.39%	42	71.19%	17	28.81%	59	100.00%
ΠΡ.ΚΑΤΑΝ/ΣΗΣ	28	47.46%	18	30.51%	2	3.39%	1	1.69%	49	83.05%	10	16.95%	59	100.00%
ΠΟΔΟΜΗ	17	28.81%	11	18.64%	9	15.25%	3	5.08%	40	67.80%	19	32.20%	59	100.00%
ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ	5	8.47%	11	18.64%	10	16.95%	9	15.25%	35	59.32%	24	40.68%	59	100.00%
ΆΛΛΑ	5	8.47%	0	0.00%	0	0.00%	0	0.00%	5	8.47%	54	91.53%	59	100.00%

Ποιοί παράγοντες και σε ποιό βαθμό επηρέασαν την επιλογή του τύπου εγκατάστασης της επιχείρησής σας;

ΠΙΝΑΚΑΣ 3: ΕΛΑΦΡΙΑ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ - ΒΙΟΤΕΧΝΙΑ

ΠΑΡΑΓΟΝΤΕΣ	ΠΟΛΥ ΜΕΓΑΛΟ		ΜΕΓΑΛΟ		ΜΕΤΡΙΟ		ΚΑΤΩ ΤΟΥ		ΣΥΝΟΛΟ		ΔΕΝ		ΣΥΝΟΛΟ	
							ΜΕΤΡΙΟΥ		ΑΠΑΝΤΗΣΕΩΝ		ΑΠΑΝΤΗΣΕΩΝ		ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ	
ΕΣ Α ΥΑ-ΕΝΕΡΓ.	4	16.67%	5	20.83%	7	29.17%	1	4.17%	17	70.83%	7	29.17%	24	100.00%
ΩΡΑ ΕΡΓΑΣΙΑΣ	5	20.83%	8	33.33%	4	16.67%	1	4.17%	18	75.00%	6	25.00%	24	100.00%
ΠΡ.ΚΑΤΑΝ/ΣΗΣ	11	45.83%	8	33.33%	1	4.17%	1	4.17%	21	87.50%	3	12.50%	24	100.00%
ΥΠΟΔΟΜΗ	7	29.17%	5	20.83%	4	16.67%	1	4.17%	17	70.83%	7	29.17%	24	100.00%
ΑΤ.ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ	3	12.50%	5	20.83%	4	16.67%	4	16.67%	16	66.67%	8	33.33%	24	100.00%
ΆΛΛΑ	2	8.33%	2	8.33%	0	0.00%	0	0.00%	4	16.67%	20	83.33%	24	100.00%

ΠΙΝΑΚΑΣ 4: ΣΥΝΟΛΟ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑΣ - ΒΙΟΤΕΧΝΙΑΣ

ΠΑΡΑΓΟΝΤΕΣ	ΠΟΛΥ ΜΕΓΑΛΟ		ΜΕΓΑΛΟ		ΜΕΤΡΙΟ		ΚΑΤΩ ΤΟΥ		ΣΥΝΟΛΟ		ΔΕΝ		ΣΥΝΟΛΟ	
							ΜΕΤΡΙΟΥ		ΑΠΑΝΤΗΣΕΩΝ		ΑΠΑΝΤΗΣΕΩΝ		ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ	
ΕΣ Α ΥΑ-ΕΝΕΡΓ.	14	14.14%	19	19.19%	27	27.27%	6	6.06%	66	66.67%	33	33.33%	99	100.00%
ΩΡΑ ΕΡΓΑΣΙΑΣ	22	22.22%	31	31.31%	15	15.15%	3	3.03%	71	71.72%	28	28.28%	99	100.00%
ΠΡ.ΚΑΤΑΝ/ΣΗΣ	47	47.47%	31	31.31%	3	3.03%	2	2.02%	83	83.84%	16	16.16%	99	100.00%
ΥΠΟΔΟΜΗ	29	29.29%	19	19.19%	15	15.15%	5	5.05%	68	68.69%	31	31.31%	99	100.00%
ΑΤ.ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ	9	9.09%	19	19.19%	17	17.17%	15	15.15%	60	60.61%	39	39.39%	99	100.00%
ΆΛΛΑ	7	7.07%	2	2.02%	0	0.00%	0	0.00%	9	9.09%	90	90.91%	99	100.00%

Όσον αφορά τους παράγοντες και τον βαθμό επιρροής τους στις επιχειρήσεις του δείγματος για την επιλογή του τόπου εγκατάστασης, θα αναλύσουμε τον τέταρτο πίνακα, ο οποίος εμφανίζει τα **συγκεντρωτικά** αποτελέσματα των πινάκων της βαριάς, μεσαίας και ελαφριάς βιομηχανίας - βιοτεχνίας, θεωρώντας αυτόν τον πιο αντιπροσωπευτικό για τα αποτελέσματα της ανάλυσής μας.

Έτσι, εξετάζοντας τον, παρατηρούμε ότι οι σημαντικότεροι παράγοντες είναι:

α) Κέντρα κατανάλωσης, ποσοστό 83,84%, δηλαδή 83 στις 99 επιχειρήσεις.

β) Αγορά εργασίας, ποσοστό 71,72%, δηλαδή 71 στις 99 επιχειρήσεις.

γ) Υποδομή, ποσοστό 68,69%, δηλαδή 68 στις 99 επιχειρήσεις.

Θα πρέπει να τονίσουμε ότι 78 στις 99 επιχειρήσεις, ποσοστό 78,78% απάντησαν ότι τα κέντρα κατανάλωσης είναι παράγοντας που επηρέασε σε μεγάλο έως πολύ μεγάλο βαθμό την επιλογή τους για τον τόπο εγκατάστασής τους. Επίσης 53 στις 99 επιχειρήσεις, ποσοστό 53,53% απάντησαν ότι η αγορά εργασίας είναι παράγοντας που επηρέασε σε μεγάλο έως πολύ μεγάλο βαθμό την επιλογή τους για τον τόπο εγκατάστασής τους.

Τέλος, πρέπει να επισημάνουμε ότι από τις 99 επιχειρήσεις οι 9 προσδιόρισαν και κάποιους άλλους παράγοντες οι οποίοι τις επηρέασαν στην επιλογή του τόπου εγκατάστασής τους. Αυτοί είναι:

α) Οι υπηρεσίες που παρέχει το κράτος, οι παροχές και οι διευκολύνσεις που δίνονται απ' αυτό καθώς και οι αναπτυξιακοί νόμοι με τους οποίους το κράτος δίνει κάποια πρόσθετα κίνητρα και εξυπηρετήσεις για να εγκατασταθούν οι επιχειρήσεις σε ειδικές περιοχές.

β) Οι ιδιοχρησιμοποιούμενες εδαφικές εγκαταστάσεις που ανήκουν στην περιουσία της επιχείρησης.

γ) Η λειτουργία επιχειρήσεων σε περιοχές μη κατοικήσιμες κατά το χρόνο της ίδρυσης και εγκατάστασής τους, όπως η βιομηχανική ζώνη Περιστερίου.

3.4.3. Ερώτημα έβδομο - απαντήσεις & ανάλυση

Ποιά κίνητρα και σε ποιό βαθμό επηρέασαν την επιλογή του τόπου εγκατάστασης της επιχείρησής σας;

ΠΙΝΑΚΑΣ 1: ΒΑΡΙΑ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ - ΒΙΟΤΕΧΝΙΑ

ΚΙΝΗΤΡΑ	ΠΟΛΥ ΜΕΓΑΛΟ		ΜΕΓΑΛΟ		ΜΕΤΡΙΟ		ΚΑΤΩ ΤΟΥ		ΣΥΝΟΛΟ		ΔΕΝ		ΣΥΝΟΛΟ	
							ΜΕΤΡΙΟΥ		ΑΠΑΝΤΗΣΕΩΝ		ΑΠΑΝΤΗΣΕΩΝ		ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ	
ΓΕΝΔΥΤΙΚΑ	4	25.00%	2	12.50%	2	12.50%	4	25.00%	12	75.00%	4	25.00%	16	100.00%
ΦΡΟΛΟΓΙΚΑ	2	12.50%	4	25.00%	2	12.50%	4	25.00%	12	75.00%	4	25.00%	16	100.00%
ΡΑΠΕΖΙΚΑ	2	12.50%	5	31.25%	3	18.75%	2	12.50%	12	75.00%	4	25.00%	16	100.00%
ΒΑΛΛΟΝΤΙΚΑ	2	12.50%	4	25.00%	4	25.00%	1	6.25%	11	68.75%	5	31.25%	16	100.00%
ΆΛΛΑ	1	6.25%	0	0.00%	0	0.00%	0	0.00%	1	6.25%	15	93.75%	16	100.00%

ΠΙΝΑΚΑΣ 2: ΜΕΣΑΙΑ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ - ΒΙΟΤΕΧΝΙΑ

ΚΙΝΗΤΡΑ	ΠΟΛΥ ΜΕΓΑΛΟ		ΜΕΓΑΛΟ		ΜΕΤΡΙΟ		ΚΑΤΩ ΤΟΥ		ΣΥΝΟΛΟ		ΔΕΝ		ΣΥΝΟΛΟ	
							ΜΕΤΡΙΟΥ		ΑΠΑΝΤΗΣΕΩΝ		ΑΠΑΝΤΗΣΕΩΝ		ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ	
ΓΕΝΔΥΤΙΚΑ	13	22.03%	9	15.25%	7	11.86%	13	22.03%	42	71.19%	17	28.81%	59	100.00%
ΦΡΟΛΟΓΙΚΑ	6	10.17%	15	25.42%	7	11.86%	14	23.73%	42	71.19%	17	28.81%	59	100.00%
ΡΑΠΕΖΙΚΑ	8	13.56%	20	33.90%	10	16.95%	9	15.25%	47	79.66%	12	20.34%	59	100.00%
ΒΑΛΛΟΝΤΙΚΑ	9	15.25%	14	23.73%	16	27.12%	5	8.47%	44	74.58%	15	25.42%	59	100.00%
ΆΛΛΑ	5	8.47%	0	0.00%	0	0.00%	0	0.00%	5	8.47%	54	91.53%	59	100.00%

Ποιά κίνητρα και σε ποιό βαθμό επηρέασαν την επιλογή του τόπου εγκατάστασης της επιχείρησής σας;

ΠΙΝΑΚΑΣ 3: ΕΛΑΦΡΙΑ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ - ΒΙΟΤΕΧΝΙΑ

ΚΙΝΗΤΡΑ	ΠΟΛΥ ΜΕΓΑΛΟ		ΜΕΓΑΛΟ		ΜΕΤΡΙΟ		ΚΑΤΩ ΤΟΥ		ΣΥΝΟΛΟ		ΔΕΝ		ΣΥΝΟΛΟ	
							ΜΕΤΡΙΟΥ		ΑΠΑΝΤΗΣΕΩΝ		ΑΠΑΝΤΗΣΕΩΝ		ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ	
ΕΝΔΥΤΙΚΑ	5	20.83%	4	16.67%	3	12.50%	5	20.83%	17	70.83%	7	29.17%	24	100.00%
ΡΟΛΟΓΙΚΑ	2	8.33%	6	25.00%	2	8.33%	5	20.83%	15	62.50%	9	37.50%	24	100.00%
ΑΠΕΖΙΚΑ	3	12.50%	8	33.33%	4	16.67%	4	16.67%	19	79.17%	5	20.83%	24	100.00%
ΑΛΛΟΝΤΙΚΑ	4	16.67%	5	20.83%	7	29.17%	3	12.50%	19	79.17%	5	20.83%	24	100.00%
ΆΛΛΑ	2	8.33%	0	0.00%	0	0.00%	0	0.00%	2	8.33%	22	91.67%	24	100.00%

ΠΙΝΑΚΑΣ 4: ΣΥΝΟΛΟ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑΣ - ΒΙΟΤΕΧΝΙΑΣ

ΚΙΝΗΤΡΑ	ΠΟΛΥ ΜΕΓΑΛΟ		ΜΕΓΑΛΟ		ΜΕΤΡΙΟ		ΚΑΤΩ ΤΟΥ		ΣΥΝΟΛΟ		ΔΕΝ		ΣΥΝΟΛΟ	
							ΜΕΤΡΙΟΥ		ΑΠΑΝΤΗΣΕΩΝ		ΑΠΑΝΤΗΣΕΩΝ		ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ	
ΕΝΔΥΤΙΚΑ	22	22.22%	15	15.15%	12	12.12%	22	22.22%	71	71.72%	28	28.28%	99	100.00%
ΡΟΛΟΓΙΚΑ	10	10.10%	25	25.25%	11	11.11%	23	23.23%	69	69.70%	30	30.30%	99	100.00%
ΑΠΕΖΙΚΑ	13	13.13%	33	33.33%	17	17.17%	15	15.15%	78	78.79%	21	21.21%	99	100.00%
ΑΛΛΟΝΤΙΚΑ	15	15.15%	23	23.23%	27	27.27%	9	9.09%	74	74.75%	25	25.25%	99	100.00%
ΆΛΛΑ	8	8.08%	0	0.00%	0	0.00%	0	0.00%	8	8.08%	91	91.92%	99	100.00%

Όσον αφορά τα κίνητρα και τον βαθμό επιρροής τους στις επιχειρήσεις του δείγματος για την επιλογή του τόπου εγκατάστασης, θα αναλύσουμε τον τέταρτο πίνακα, ο οποίος εμφανίζει τα συγκεντρωτικά αποτελέσματα των πινάκων της βαριάς, μεσαίας και ελαφριάς βιομηχανίας - βιοτεχνίας, θεωρώντας αυτόν τον πιο αντιπροσωπευτικό για τα αποτελέσματα της ανάλυσής μας.

Έτσι, εξετάζοντας τον, παρατηρούμε ότι τα σημαντικότερα κίνητρα είναι:

α) Τραπεζικά - Χρηματοπιστωτικά, ποσοστό 78,79%, δηλαδή 78 στις 99 επιχειρήσεις.

β) Περιβαλλοντικά, ποσοστό 74,75%, δηλαδή 74 στις 99 επιχειρήσεις.

γ) Επενδυτικά, ποσοστό 71,72%, δηλαδή 71 στις 99 επιχειρήσεις.

Θα πρέπει να τονίσουμε ότι 46 στις 99 επιχειρήσεις, ποσοστό 46,46% απάντησαν ότι τα τραπεζικά κίνητρα επηρέασαν σε μεγάλο έως πολύ μεγάλο βαθμό την επιλογή τους για τον τόπο εγκατάστασής τους. Επίσης 38 στις 99 επιχειρήσεις, ποσοστό 38,38% απάντησαν ότι τα περιβαλλοντικά κίνητρα επηρέασαν σε μεγάλο έως πολύ μεγάλο βαθμό την επιλογή τους για τον τόπο εγκατάστασής τους. Τέλος από τις 99 επιχειρήσεις οι 37 απάντησαν ότι τα επενδυτικά κίνητρα επηρέασαν σε μεγάλο έως πολύ μεγάλο βαθμό την επιλογή τους στον τόπο εγκατάστασής τους.

3.4.4. Ερώτημα όγδοο - απαντήσεις & ανάλυση

Η εγκατάσταση σε βιομηχανική ζώνη για ποιούς από τους παρακάτω λόγους επηρέασε την επιλογή σας και σε ποιό βαθμό;

ΠΙΝΑΚΑΣ 1: ΒΑΡΙΑ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ - ΒΙΟΤΕΧΝΙΑ

ΛΟΓΟΙ	ΠΟΛΥ ΜΕΓΑΛΟ		ΜΕΓΑΛΟ		ΜΕΤΡΙΟ		ΚΑΤΩ ΤΟΥ		ΣΥΝΟΛΟ		ΔΕΝ		ΣΥΝΟΛΟ	
							ΜΕΤΡΙΟΥ		ΑΠΑΝΤΗΣΕΩΝ		ΑΠΑΝΤΗΣΕΩΝ		ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ	
ΣΗ ΚΟΣΤ.ΠΑΡ.	5	31.25%	3	18.75%	2	12.50%	2	12.50%	12	75.00%	4	25.00%	16	100.00%
ΣΗ ΚΟΣΤ.ΜΕΤ.	4	25.00%	6	37.50%	2	12.50%	2	12.50%	14	87.50%	2	12.50%	16	100.00%
ΉΣΗ ΕΣΟΔΩΝ	4	25.00%	4	25.00%	6	37.50%	0	0.00%	14	87.50%	2	12.50%	16	100.00%
ΠΕΡΙΒΑΝΤΟΣ	5	31.25%	6	37.50%	2	12.50%	2	12.50%	15	93.75%	1	6.25%	16	100.00%
ΛΚΗ ΣΥΜΦΩΣΗ	4	25.00%	3	18.75%	2	12.50%	2	12.50%	11	68.75%	5	31.25%	16	100.00%
ΆΛΛΑ	0	0.00%	0	0.00%	0	0.00%	0	0.00%	0	0.00%	16	100.00%	16	100.00%

ΠΙΝΑΚΑΣ 2: ΜΕΣΑΙΑ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ - ΒΙΟΤΕΧΝΙΑ

ΛΟΓΟΙ	ΠΟΛΥ ΜΕΓΑΛΟ		ΜΕΓΑΛΟ		ΜΕΤΡΙΟ		ΚΑΤΩ ΤΟΥ		ΣΥΝΟΛΟ		ΔΕΝ		ΣΥΝΟΛΟ	
							ΜΕΤΡΙΟΥ		ΑΠΑΝΤΗΣΕΩΝ		ΑΠΑΝΤΗΣΕΩΝ		ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ	
ΣΗ ΚΟΣΤ.ΠΑΡ.	18	30.51%	11	18.64%	9	15.25%	8	13.56%	46	77.97%	13	22.03%	59	100.00%
ΣΗ ΚΟΣΤ.ΜΕΤ.	16	27.12%	21	35.59%	8	13.56%	7	11.86%	52	88.14%	7	11.86%	59	100.00%
ΉΣΗ ΕΣΟΔΩΝ	14	23.73%	14	23.73%	22	37.29%	0	0.00%	50	84.75%	9	15.25%	59	100.00%
ΠΕΡΙΒΑΝΤΟΣ	17	28.81%	23	38.98%	9	15.25%	9	15.25%	58	98.31%	1	1.69%	59	100.00%
ΛΚΗ ΣΥΜΦΩΣΗ	15	25.42%	10	16.95%	9	15.25%	7	11.86%	41	69.49%	18	30.51%	59	100.00%
ΆΛΛΑ	2	3.39%	1	1.69%	0	0.00%	0	0.00%	3	5.08%	56	94.92%	59	100.00%

Η εγκατάσταση σε βιομηχανική ζώνη για ποιούς από τους παρακάτω λόγους επηρέασε την επιλογή σας και σε ποιό βαθμό;

ΠΙΝΑΚΑΣ 3: ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ - ΒΙΟΤΕΧΝΙΑ

ΛΟΓΟΙ	ΠΟΛΥ ΜΕΓΑΛΟ		ΜΕΓΑΛΟ		ΜΕΤΡΙΟ		ΚΑΤΩ ΤΟΥ		ΣΥΝΟΛΟ		ΔΕΝ		ΣΥΝΟΛΟ	
							ΜΕΤΡΙΟΥ		ΑΠΑΝΤΗΣΕΩΝ		ΑΠΑΝΤΗΣΕΩΝ		ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ	
ΣΗ ΚΟΣΤ.ΠΑΡ.	8	33.33%	5	20.83%	4	16.67%	3	12.50%	20	83.33%	4	16.67%	24	100.00%
ΣΗ ΚΟΣΤ.ΜΕΤ.	7	29.17%	8	33.33%	4	16.67%	2	8.33%	21	87.50%	3	12.50%	24	100.00%
ΣΗ ΕΞΟΔΩΝ	6	25.00%	6	25.00%	9	37.50%	2	8.33%	23	95.83%	1	4.17%	24	100.00%
Α.ΠΕΡΙΒΑΝΤΟΣ	6	25.00%	10	41.67%	4	16.67%	4	16.67%	24	100.00%	0	0.00%	24	100.00%
Λ/ΚΗ ΣΥΜΦΩΣΗ	7	29.17%	4	16.67%	4	16.67%	3	12.50%	18	75.00%	6	25.00%	24	100.00%
ΑΛΛΑ	2	8.33%	1	4.17%	0	0.00%	0	0.00%	3	12.50%	21	87.50%	24	100.00%

ΠΙΝΑΚΑΣ 4: ΣΥΝΟΛΟ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑΣ - ΒΙΟΤΕΧΝΙΑΣ

ΛΟΓΟΙ	ΠΟΛΥ ΜΕΓΑΛΟ		ΜΕΓΑΛΟ		ΜΕΤΡΙΟ		ΚΑΤΩ ΤΟΥ		ΣΥΝΟΛΟ		ΔΕΝ		ΣΥΝΟΛΟ	
							ΜΕΤΡΙΟΥ		ΑΠΑΝΤΗΣΕΩΝ		ΑΠΑΝΤΗΣΕΩΝ		ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ	
ΣΗ ΚΟΣΤ.ΠΑΡ.	31	31.31%	19	19.19%	15	15.15%	13	13.13%	78	78.79%	21	21.21%	99	100.00%
ΣΗ ΚΟΣΤ.ΜΕΤ.	27	27.27%	35	35.35%	14	14.14%	11	11.11%	87	87.88%	12	12.12%	99	100.00%
ΣΗ ΕΞΟΔΩΝ	24	24.24%	24	24.24%	37	37.37%	2	2.02%	87	87.88%	12	12.12%	99	100.00%
Α.ΠΕΡΙΒΑΝΤΟΣ	28	28.28%	39	39.39%	15	15.15%	15	15.15%	97	97.98%	2	2.02%	99	100.00%
Λ/ΚΗ ΣΥΜΦΩΣΗ	26	26.26%	17	17.17%	15	15.15%	12	12.12%	70	70.71%	29	29.29%	99	100.00%
ΑΛΛΑ	4	4.04%	2	2.02%	0	0.00%	0	0.00%	6	6.06%	93	93.94%	99	100.00%

Τ.Ε.Ι. ΠΑΤΡΑΣ
ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ

Για τους λόγους που επηρέασαν τις επιχειρήσεις του δείγματος να εγκατασταθούν σε βιομηχανική ζώνη θα αναλύσουμε τον τέταρτο πίνακα, ο οποίος εμφανίζει τα συγκεντρωτικά αποτελέσματα των πινάκων της βαριάς, μεσαίας και ελαφριάς βιομηχανίας - βιοτεχνίας, θεωρώντας αυτόν τον πιο αντιπροσωπευτικό για τα αποτελέσματα της ανάλυσής μας.

Ετσι, εξετάζοντάς τον, παρατηρούμε ότι η εγκατάσταση των επιχειρήσεων, του δείγματος που πήραμε, σε βιομηχανική ζώνη επηρεάστηκε από:

α) Τη μόλυνση του περιβάλλοντος, ποσοστό 97,98%, δηλαδή 97 στις 99 επιχειρήσεις.

β) Τη μείωση του κόστους μεταφοράς και την αύξηση εσόδων, ποσοστό 87,88% δηλαδή 87 στις 99 επιχειρήσεις.

Θα πρέπει να αναφέρουμε ότι 67 στις 99 επιχειρήσεις, ποσοστό 67,67% επηρεάστηκαν σε μεγάλο έως πολύ μεγάλο βαθμό από τη μόλυνση του περιβάλλοντος για να εγκατασταθούν σε βιομηχανικές ζώνες. Επίσης 62 στις 99 επιχειρήσεις, ποσοστό 62,62% επηρεάστηκαν σε μεγάλο έως πολύ μεγάλο βαθμό από τη μείωση του κόστους μεταφοράς για την εγκατάστασή τους σε βιομηχανικές ζώνες. Ακόμη, 48 στις 99 επιχειρήσεις, ποσοστό 48,48% επηρεάστηκαν σε μεγάλο έως πολύ μεγάλο βαθμό από την αύξηση των εσόδων τους για την εγκατάστασή τους σε βιομηχανικές ζώνες.

Τέλος δύο (2) επιχειρήσεις απάντησαν ότι ο λόγος που τους έκανε να εγκατασταθούν σε βιομηχανική ζώνη ήταν η ιδιοχρησιμοποίηση εδαφικών εκτάσεων που αποτελούσαν περιουσιακό στοιχείο της επιχείρησης και μία (1) επιχείρηση απάντησε ότι ο νόμος της επέβαλε την εγκατάστασή της σε βιομηχανική ζώνη λόγω της επικινδυνότητά της. Οι επιχειρήσεις που δεν

απάντησαν το ερώτημα αυτό δεν είναι εγκατεστημένες σε βιομηχανικές ζώνες.

Τα συμπεράσματα που προκύπτουν από την ανάλυση του έκτου ερωτήματος, όσον αφορά το σύνολο των επιχειρήσεων βαριάς, μεσαίας και ελαφριάς βιομηχανίας - βιοτεχνίας, είναι ότι οι περισσότερες επιχειρήσεις επέλεξαν να εγκατασταθούν κοντά στα κέντρα κατανάλωσης και αυτό οφείλεται στο ότι:

α) Τα κέντρα κατανάλωσης είναι ευρείες περιοχές όπου εκεί εντάσσονται πολλές επιχειρήσεις με αποτέλεσμα να έχουμε πιο άμεση και γρήγορη επικοινωνία μεταξύ τους.

β) Μειώνεται το κόστος μεταφοράς των α' υλών για επεξεργασία.

γ) Μειώνεται το κόστος μεταφοράς των προϊόντων τους για κατανάλωση.

δ) Υπάρχει ιδιαίτερη μέριμνα για την επεξεργασία και τη διάθεση των αποβλήτων των επιχειρήσεων.

Επίσης πολλές επιχειρήσεις επέλεξαν να εγκατασταθούν σε περιοχές όπου υπάρχει αγορά εργασίας, θέλοντας έτσι να μειώσουν το κόστος εργασίας (κόστος μεταφοράς εργατοπαλληλικού προσωπικού) ή τυχόν άλλες παροχές προσωπικού. Τέλος πολλές επιχειρήσεις επέλεξαν την εγκατάσταση σε περιοχές όπου υπάρχει άρτια υποδομή (μεγάλο και πλήρες συγκοινωνιακό - επικοινωνιακό δίκτυο) για την διευκόλυνσή τους στις κάθε είδους μεταφορές, ενώ λιγότερες είναι εκείνες οι επιχειρήσεις που επέλεξαν την εγκατάσταση τους σε περιοχές πλούσιες σε πηγές ενέργειας και α' υλών κυρίως λόγω του εκσυγχρονισμού του δικτύου μεταφορών.

Τα συμπεράσματα που προκύπτουν από την ανάλυση του έβδομου ερωτήματος, όσον αφορά το σύνολο των επιχειρήσεων βαριάς, μεσαίας, ελαφριάς βιομηχανίας - βιοτεχνίας, είναι ότι οι περισσότερες επιχειρήσεις επέλεξαν τον τόπο εγκατάστασης τους με βάση τα τραπεζικά και χρηματοπιστωτικά κίνητρα και αυτό γιατί οι αιτήσεις για έγκριση δανειοδότησης από την τράπεζα εξετάζονται κατά προτεραιότητα και είναι πιο εύκολη η παροχή εγγυητικών επιστολών, δανείων και προμηθειών με χαμηλά επιτόκια, σε επιχειρήσεις που έχουν εγκατασταθεί σε βιομηχανικές και απομακρυσμένες περιοχές, χωρίς αυτό να συνεπάγεται την μη ύπαρξη γραφείων σε μεγάλα αστικά κέντρα. Τα έργα ύδρευσης - αποχέτευσης, συστήματα διαχείρισης πόσιμου νερού, ολοκληρωμένη διαχείριση υγρών αποβλήτων, συστήματα διαχείρισης απορριμάτων, βιολογικοί καθαρισμοί και οι χωματερές αποτελούν τα βασικότερα περιβαλλοντικά κίνητρα που επηρέασαν τις επιχειρήσεις στην επιλογή του τόπου εγκατάστασης τους. Επίσης, πολλές επιχειρήσεις επέλεξαν τον τόπο εγκατάστασής τους με βάση επενδυτικά κίνητρα όπως:

α) Επιχορήγηση επενδύσεων. Για την κάλυψη ενός μέρους του κόστους της επένδυσης παρέχεται δωρεάν επιχορήγηση.

β) Επιδότηση επιτοκίου. Δάνεια από τράπεζες ή ομολογιακά που χρησιμοποιούν οι επιχειρήσεις στα επενδυτικά τους προγράμματα αποτελούν κίνητρο για τους επενδυτές - φορείς επιχειρήσεων που λειτουργούν σε βιομηχανικές - βιοτεχνικές ζώνες.

γ) Αφορολόγητες εκπτώσεις. Το επενδυτικό αυτό κίνητρο υλοποιείται με την αφαίρεση ενός ποσοστού από τα φορολογητέα καθαρά κέρδη των επιχειρήσεων που είναι εγκατεστημένες ή μεταφέρονται και ιδρύονται σε βιομηχανικές ή βιοτεχνικές περιοχές, βιομηχανικά κέντρα ή είναι εγκατεστημένες σε κτίρια επιχειρήσεων ΟΤΑ ή Συνεταιρισμών.

δ) Αυξημένες αποσβέσεις. Οι επιχειρήσεις που πραγματοποιούν επενδύσεις δικαιούνται να υπολογίζουν αυξημένες αποσβέσεις επί των παγίων στοιχείων τους για όσες επενδύσεις πραγματοποιούν και ανάλογα με τις περιοχές που έχουν εγκατασταθεί. Το κίνητρο αυτό αποβλέπει από τη μία μεριά στη μείωση των φορολογητέων κερδών και στην ταχύτερη απόσβεση και αντικατάσταση των μηχανολογικών εξοπλισμών και των άλλων παραγωγικών μηχανικών μέσων για τεχνολογικό εκσυγχρονισμό και μείωση του κόστους παραγωγής, ενώ με την αύξηση του ποσοστού αποσβέσεων κατά βάρδια εργασίας επιδιώκεται η αύξηση της παραγωγής με ταυτόχρονη αύξηση της απασχόλησης και μείωση του κόστους παραγωγής.

Όσον αφορά τους λόγους επιλογής των βιομηχανικών ζωνών από τις επιχειρήσεις του δείγματος, το μεγαλύτερο ποσοστό προτίμησε να εγκατασταθεί εκεί για να αποφύγει τη μόλυνση του περιβάλλοντος. Μεγάλες επιχειρήσεις με αυξημένο τον κίνδυνο μόλυνσης επέλεξαν την μεταφορά τους στις ΒΙ.ΠΕ. Με την εγκατάσταση βιομηχανικών - βιοτεχνικών επιχειρήσεων σε βιομηχανικές ζώνες, προστατεύονται οι οικισμοί, οι αστικές περιοχές και το φυσικό περιβάλλον από τη μόλυνση, επίσης βελτιώνονται οι συνθήκες υγείας στα αστικά κέντρα και οι συνθήκες διαβίωσης. Ένα μεγάλο ποσοστό από τις επιχειρήσεις του δείγματος επέλεξε να εγκατασταθεί σε βιομηχανική ζώνη λόγω της μείωσης του κόστους μεταφοράς και αυτό γιατί η συγκέντρωση σε ένα μέρος πολλών επιχειρήσεων έχει ως αποτέλεσμα την άμεση ανταλλαγή α' και β' υλών καθώς και προϊόντων για επεξεργασία. Η επιλογή πόλεων ως ΒΙ.ΠΕ. όπως η Πάτρα, Θεσσαλονίκη και Βόλος δεν ήταν τυχαία, δεδομένου ότι τα λιμάνια διευκολύνουν τις μεταφορές των αγαθών και οι θέσεις τους αποτελούν πύλες από και προς τρεις κατευθύνσεις (Βορράς, Νότος και Ανατολή).

Ένα εξίσου μεγάλο ποσοστό επιχειρήσεων του δείγματος επέλεξε να εγκατασταθεί σε ΒΙ.ΖΩ. λόγω της αύξησης των εσόδων του από φορολογικές απαλλαγές, δάνεια με χαμηλά επιτόκια, αφορολόγητες εκπτώσεις, μείωση του κόστους παραγωγής και του κόστους μεταφοράς. Συνοψίζοντας, πρέπει να αναφέρουμε ότι δεν μπορούμε να μιλάμε για μεταφορά την βιομηχανιών της Αττικής, όταν δεν έχει δημιουργηθεί η κατάλληλη υποδομή που να μπορεί να υποδεχθεί τις βιομηχανικές εγκαταστάσεις. Χρειάζονται περιοχές, υποδομή, ενημέρωση του κόσμου και συναίνεση όλων των αρμόδιων και των εμπλεκόμενων φορέων για την εφαρμογή ενός τέτοιου σχεδίου. Πρώτη η πολιτεία πρέπει να καλύψει τις υποχρεώσεις της στα θέματα αυτά και μετά να υποδείξει τους επιχειρηματίες το δρόμο της μετεγκατάστασής τους.

3.5. Προϋποθέσεις ίδρυσης και λειτουργίας επιχειρήσεων

3.5.1. Γενικά

Κύρια προϋπόθεση για την ομαλή λειτουργία μιας βιομηχανικής ή βιοτεχνικής επιχείρησης είναι η, από την ίδρυσή της ακόμη, σύνταξη διαφόρων μελετών καθώς και η λήψη ορισμένων μέτρων, ώστε να αναστέλλουν και να προλαμβάνουν τις περισσότερες, αν όχι όλες, τις δυσάρεστες συνέπειες που θα μπορούσαν να προκληθούν, είτε στο περιβάλλον, είτε στην ίδια την επιχείρηση από τη δραστηριότητά της. Σ' αυτό το σημείο επεμβαίνει ο νομοθέτης και θέτει ορισμένους περιορισμούς, επιβάλλει ή κάποιες φορές συστήνει μέτρα, ώστε, χωρίς να θέλει να αναστείλει τον κύριο σκοπό κάθε επιχείρησης που είναι το κέρδος, να επιτύχει την ομαλή ένταξή της στο περιβάλλον.

"Για την πραγματοποίηση νέων ή την επέκταση, τον εκσυγχρονισμό ή τη μετεγκατάσταση υφιστάμενων έργων ή δραστηριοτήτων που περιλαμβάνονται στις κατηγορίες του προηγούμενου άρθρου, απαιτείται η έγκριση όρων για την προστασία του περιβάλλοντος, η οποία αποτελεί απαραίτητη προϋπόθεση για τη χορήγηση άδειας εγκατάστασης ή πραγματοποίησης της δραστηριότητας ή του έργου." (Άρθρο 4 παρ. 1, Ν.1650/1986).

Οι όροι και οι προϋποθέσεις για την προστασία του περιβάλλοντος διαφέρουν ανάλογα με το αντικείμενο και τη δραστηριότητα κάθε επιχείρησης. Έτσι, ένας όρος ή μια προϋπόθεση που είναι υποχρεωτική για μια συγκεκριμένη μορφή επιχείρησης για κάποια άλλη μπορεί να είναι προληπτική ή ακόμη και να μην ισχύει καθόλου.

3.5.2.Ερώτημα ένατο - απαντήσεις & ανάλυση

Ποιές από τις παρακάτω προϋποθέσεις, για την προστασία του περιβάλλοντος, έχετε πραγματοποιήσει κατά την ίδρυση, επέκταση και λειτουργία της επιχείρησής σας και σε ποιό βαθμό;

ΠΙΝΑΚΑΣ 1: ΒΑΡΙΑ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ - ΒΙΟΤΕΧΝΙΑ

ΥΠΟΘΕΣΕΙΣ	ΠΟΛΥ ΜΕΓΑΛΟ		ΜΕΓΑΛΟ		ΜΕΤΡΙΟ		ΚΑΤΩ ΤΟΥ		ΣΥΝΟΛΟ		ΔΕΝ		ΣΥΝΟΛΟ	
							ΜΕΤΡΙΟΥ		ΑΠΑΝΤΗΣΕΩΝ		ΑΠΑΝΤΗΣΕΩΝ		ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ	
Β/ΚΗ ΜΕΛΕΤΗ	5	31.25%	6	37.50%	3	18.75%	1	6.25%	15	93.75%	1	6.25%	16	100.00%
ΕΓΧΑΡΤΟΓΡΑΦΙΑ	4	25.00%	5	31.25%	2	12.50%	2	12.50%	13	81.25%	3	18.75%	16	100.00%
ΚΑΤΑΡΤΙΣΗΣ	5	31.25%	0	0.00%	3	18.75%	1	6.25%	9	56.25%	7	43.75%	16	100.00%
ΦΥΛΛΟΜΕΤΡ.	4	25.00%	5	31.25%	3	18.75%	2	12.50%	14	87.50%	2	12.50%	16	100.00%
ΦΩΤΟΔΕΙΓΜΑΤΑ	6	37.50%	6	37.50%	2	12.50%	1	6.25%	15	93.75%	1	6.25%	16	100.00%
Μ. ΑΝΑΛΥΣΗ	4	25.00%	5	31.25%	2	12.50%	2	12.50%	13	81.25%	3	18.75%	16	100.00%
ΛΥΣΕΙΣ ΥΔΕΣ	3	18.75%	5	31.25%	3	18.75%	2	12.50%	13	81.25%	3	18.75%	16	100.00%
ΕΠΕΞ. ΑΠΟΒ.	2	12.50%	4	25.00%	2	12.50%	2	12.50%	10	62.50%	6	37.50%	16	100.00%
ΆΛΛΑ	0	0.00%	0	0.00%	0	0.00%	0	0.00%	0	0.00%	16	100.00%	16	100.00%

ΠΙΝΑΚΑΣ 2: ΜΕΣΑΙΑ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ - ΒΙΟΤΕΧΝΙΑ

ΥΠΟΘΕΣΕΙΣ	ΠΟΛΥ ΜΕΓΑΛΟ		ΜΕΓΑΛΟ		ΜΕΤΡΙΟ		ΚΑΤΩ ΤΟΥ		ΣΥΝΟΛΟ		ΔΕΝ		ΣΥΝΟΛΟ	
							ΜΕΤΡΙΟΥ		ΑΠΑΝΤΗΣΕΩΝ		ΑΠΑΝΤΗΣΕΩΝ		ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ	
Β/ΚΗ ΜΕΛΕΤΗ	17	28.81%	21	35.59%	11	18.64%	4	6.78%	53	89.83%	6	10.17%	59	100.00%
ΕΓΧΑΡΤΟΓΡΑΦΙΑ	14	23.73%	19	32.20%	8	13.56%	7	11.86%	48	81.36%	11	18.64%	59	100.00%
ΚΑΤΑΡΤΙΣΗΣ	18	30.51%	15	25.42%	10	16.95%	3	5.08%	46	77.97%	13	22.03%	59	100.00%
ΦΥΛΛΟΜΕΤΡ.	14	23.73%	18	30.51%	10	16.95%	8	13.56%	50	84.75%	9	15.25%	59	100.00%
ΦΩΤΟΔΕΙΓΜΑΤΑ	21	35.59%	23	38.98%	6	10.17%	3	5.08%	53	89.83%	6	10.17%	59	100.00%
Μ. ΑΝΑΛΥΣΗ	15	25.42%	17	28.81%	9	15.25%	7	11.86%	48	81.36%	11	18.64%	59	100.00%
ΛΥΣΕΙΣ ΥΔΕΣ	11	18.64%	17	28.81%	10	16.95%	8	13.56%	46	77.97%	13	22.03%	59	100.00%
ΕΠΕΞ. ΑΠΟΒ.	9	15.25%	16	27.12%	8	13.56%	8	13.56%	41	69.49%	18	30.51%	59	100.00%
ΆΛΛΑ	0	0.00%	0	0.00%	0	0.00%	0	0.00%	0	0.00%	59	100.00%	59	100.00%

Ποιές από τις παρακάτω προϋποθέσεις, για την προστασία του περιβάλλοντος, έχετε πραγματοποιήσει κατά την ίδρυση, επέκταση και λειτουργία της επιχείρησής σας και σε ποιό βαθμό;

ΠΙΝΑΚΑΣ 3: ΕΛΑΦΡΙΑ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ - ΒΙΟΤΕΧΝΙΑ

ΔΥΠΟΘΕΣΕΙΣ	ΠΟΛΥ ΜΕΓΑΛΟ		ΜΕΓΑΛΟ		ΜΕΤΡΙΟ		ΚΑΤΩ ΤΟΥ		ΣΥΝΟΛΟ		ΔΕΝ		ΣΥΝΟΛΟ	
							ΜΕΤΡΙΟΥ		ΑΠΑΝΤΗΣΕΩΝ		ΑΠΑΝΤΗΣΑΝ		ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ	
Β/ΚΗ ΜΕΛΕΤΗ	7	29.17%	9	37.50%	4	16.67%	2	8.33%	22	91.67%	2	8.33%	24	100.00%
ΣΤ.ΑΣΦΑΛΕΙΑΣ	6	25.00%	8	33.33%	3	12.50%	3	12.50%	20	83.33%	4	16.67%	24	100.00%
Ν.ΑΝΤΙΡ/ΣΗΣ	8	33.33%	11	45.83%	4	16.67%	1	4.17%	24	100.00%	0	0.00%	24	100.00%
ΩΡΓ.ΠΑΡΑΠΟΒ.	6	25.00%	8	33.33%	3	12.50%	3	12.50%	20	83.33%	4	16.67%	24	100.00%
ΡΙΟ ΛΕΠΟΥΡΓ.	8	33.33%	10	41.67%	2	8.33%	1	4.17%	21	87.50%	3	12.50%	24	100.00%
Γ.Μ.ΑΝΑΛΥΣΗ	7	29.17%	6	25.00%	4	16.67%	2	8.33%	19	79.17%	5	20.83%	24	100.00%
Α.Α.ΚΕΣ ΥΔΕΣ	5	20.83%	7	29.17%	4	16.67%	4	16.67%	20	83.33%	4	16.67%	24	100.00%
ΕΠΕΞ.ΑΠΟΒ.	4	16.67%	7	29.17%	4	16.67%	3	12.50%	18	75.00%	6	25.00%	24	100.00%
ΆΛΛΑ	3	12.50%	4	16.67%	0	0.00%	0	0.00%	7	29.17%	17	70.83%	24	100.00%

ΠΙΝΑΚΑΣ 4: ΣΥΝΟΛΟ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑΣ - ΒΙΟΤΕΧΝΙΑΣ

ΔΥΠΟΘΕΣΕΙΣ	ΠΟΛΥ ΜΕΓΑΛΟ		ΜΕΓΑΛΟ		ΜΕΤΡΙΟ		ΚΑΤΩ ΤΟΥ		ΣΥΝΟΛΟ		ΔΕΝ		ΣΥΝΟΛΟ	
							ΜΕΤΡΙΟΥ		ΑΠΑΝΤΗΣΕΩΝ		ΑΠΑΝΤΗΣΑΝ		ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ	
Β/ΚΗ ΜΕΛΕΤΗ	29	29.29%	36	36.36%	18	18.18%	7	7.07%	90	90.91%	9	9.09%	99	100.00%
ΣΤ.ΑΣΦΑΛΕΙΑΣ	24	24.24%	32	32.32%	13	13.13%	12	12.12%	81	81.82%	18	18.18%	99	100.00%
Ν.ΑΝΤΙΡ/ΣΗΣ	31	31.31%	26	26.26%	17	17.17%	5	5.05%	79	79.80%	20	20.20%	99	100.00%
ΩΡΓ.ΠΑΡΑΠΟΒ.	24	24.24%	31	31.31%	16	16.16%	13	13.13%	84	84.85%	15	15.15%	99	100.00%
ΡΙΟ ΛΕΠΟΥΡΓ.	35	35.35%	39	39.39%	10	10.10%	5	5.05%	89	89.90%	10	10.10%	99	100.00%
Γ.Μ.ΑΝΑΛΥΣΗ	26	26.26%	28	28.28%	15	15.15%	11	11.11%	80	80.81%	19	19.19%	99	100.00%
Α.Α.ΚΕΣ ΥΔΕΣ	19	19.19%	29	29.29%	17	17.17%	14	14.14%	79	79.80%	20	20.20%	99	100.00%
ΕΠΕΞ.ΑΠΟΒ.	15	15.15%	27	27.27%	14	14.14%	13	13.13%	69	69.70%	30	30.30%	99	100.00%
ΆΛΛΑ	3	3.03%	4	4.04%	0	0.00%	0	0.00%	7	7.07%	92	92.93%	99	100.00%

Στην ενότητα αυτή, σκοπός μας είναι να ανιχνεύσουμε αν και ποιές από τις προϋποθέσεις, απ' αυτές που θέσαμε στο ερώτημά μας ή τυχόν άλλες, τήρησαν οι επιχειρήσεις και σε ποιό βαθμό.

Στον πίνακα του ερωτήματος 9, προσπαθήσαμε να συγκεντρώσουμε τις σημαντικότερες προϋποθέσεις που πρέπει - υποχρεωτικά ή προληπτικά - να τηρεί κάθε επιχείρηση, σύμφωνα με τον Ν.1650/1986, άσχετα με το 'αντικείμενο και τη δραστηριότητά της ώστε να λειτουργεί ομαλά μέσα στο περιβάλλον.

Πριν προχωρήσουμε στην εξέταση των πινάκων αναλυτικά, πρέπει να τονίσουμε πως από τις προϋποθέσεις που αναφέρουμε στο ερώτημα 9, η περιβαλλοντική μελέτη μπορεί από μόνη της να αποτελέσει τη μοναδική προϋπόθεση για την ίδρυση και λειτουργία μιας βιομηχανικής ή βιοτεχνικής επιχείρησης και αυτό γιατί το περιεχόμενό της περιλαμβάνει τουλάχιστον τα εξής:

α) περιγραφή του έργου ή της δραστηριότητας με πληροφορίες για το χώρο εγκατάστασης, το σχεδιασμό και το μέγεθός του,

β) εντοπισμό και αξιολόγηση των βασικών επιπτώσεων στο περιβάλλον,

γ) περιγραφή των μέτρων για την πρόληψη, μείωση ή αποκατάσταση των αρνητικών επιπτώσεων στο περιβάλλον,

δ) εξέταση εναλλακτικών λύσεων και υπόδειξη των κύριων λόγων της επιλογής της προτεινόμενης λύσης,

ε) απλή περίληψη του συνόλου της μελέτης.

Επίσης, πρέπει να αναφέρουμε πως όλες οι προϋποθέσεις, που θέσαμε στο ερώτημά μας, απαντήθηκαν συνολικά από το μεγαλύτερο ποσοστό των επιχειρήσεων, απ' όποια κατηγορία κι αν προέρχονται. Έτσι, παρακάτω εντοπίζουμε εκείνες που συγκέντρωσαν από τις επιχειρήσεις τα μεγαλύτερα ποσοστά.

Εξετάζοντας, λοιπόν, τον πρώτο πίνακα, ο οποίος αφορά τη βαριά βιομηχανία - βιοτεχνία, παρατηρούμε πως στο μεγαλύτερο ποσοστό τους συνολικά, σε μεγάλο ή μικρό βαθμό, οι επιχειρήσεις που ανήκουν στην κατηγορία αυτή τήρησαν ως κυριότερες τις εξής προϋποθέσεις:

α) Περιβαλλοντική μελέτη, ποσοστό 93,75% , δηλαδή 15 στις 16 επιχειρήσεις.

β) Συγκεκριμένο ωράριο λειτουργίας, ποσοστό 93,75%, δηλαδή 15 στις 16 επιχειρήσεις.

γ) Εγκατάσταση οργάνων παρακολούθησης ποιότητας και ποσότητας αποβλήτων, ποσοστό 87,50%, δηλαδή 14 στις 16 επιχειρήσεις.

Θα πρέπει να τονίσουμε πως, 12 στις 16 επιχειρήσεις, ποσοστό 75,00% τηρούν, από μεγάλο έως πολύ μεγάλο βαθμό, συγκεκριμένο ωράριο λειτουργίας, 11 στις 16 επιχειρήσεις, ποσοστό 68,75% έχουν πραγματοποιήσει, από μεγάλο έως πολύ μεγάλο βαθμό, περιβαλλοντική μελέτη, ενώ 9 στις 16 επιχειρήσεις της κατηγορίας αυτής, ποσοστό 56,25% τηρεί, από μεγάλο έως πολύ μεγάλο βαθμό, τις αποστάσεις ασφαλείας από κατοικημένες περιοχές, την εγκατάσταση οργάνων παρακολούθησης ποιότητας και ποσότητας αποβλήτων και τον καθορισμό μεθόδων, συχνότητων και συνθηκών δειγματοληψίας και ανάλυσης.

Στα σύνολα των επιχειρήσεων που δεν απάντησαν κάποιες από τις προϋποθέσεις, τα μεγαλύτερα ποσοστά συγκεντρώνουν:

α) Εφαρμογή τεχνολογίας αντιρρύπανσης, ποσοστό 43,75%, δηλαδή 7 στις 16 επιχειρήσεις και

β) Εγκατάσταση συστημάτων επεξεργασίας αέριων και υγρών αποβλήτων, ποσοστό 37,50%, δηλαδή 6 στις 16 επιχειρήσεις.

Εξετάζοντας τον δεύτερο πίνακα, ο οποίος αφορά τη μεσαία βιομηχανία - βιοτεχνία, παρατηρούμε πως στο μεγαλύτερο ποσοστό τους συνολικά, σε μεγάλο ή μικρό βαθμό, οι επιχειρήσεις που ανήκουν στην κατηγορία αυτή τήρησαν ως κυριότερες τις εξής προϋποθέσεις:

α) Περιβαλλοντική μελέτη, ποσοστό 89,83% ,δηλαδή 53 στις 59 επιχειρήσεις.

β) Συγκεκριμένο ωράριο λειτουργίας, ποσοστό 89,83% ,δηλαδή 53 στις 59 επιχειρήσεις.

γ) Εγκατάσταση οργάνων παρακολούθησης ποιότητας και ποσότητας αποβλήτων, ποσοστό 84,75%, δηλαδή 50 στις 59 επιχειρήσεις.

Θα πρέπει να τονίσουμε πως, 44 στις 59 επιχειρήσεις, ποσοστό 74,57% τηρούν, από μεγάλο έως πολύ μεγάλο βαθμό, συγκεκριμένο ωράριο λειτουργίας, 38 στις 59 επιχειρήσεις, ποσοστό 64,40% έχουν πραγματοποιήσει, από μεγάλο έως πολύ μεγάλο βαθμό, περιβαλλοντική μελέτη, ενώ 33 στις 59 επιχειρήσεις της κατηγορίας αυτής, ποσοστό 55,93% τηρεί, από μεγάλο έως πολύ μεγάλο βαθμό, τις αποστάσεις ασφαλείας από κατοικημένες περιοχές και την εγκατάσταση οργάνων παρακολούθησης ποιότητας και ποσότητας αποβλήτων.

Στα σύνολα των επιχειρήσεων που δεν απάντησαν κάποιες από τις προϋποθέσεις, τα μεγαλύτερα ποσοστά συγκεντρώνουν:

α) Εγκατάσταση συστημάτων επεξεργασίας αέριων και υγρών αποβλήτων, ποσοστό 30,51%, δηλαδή 18 στις 59 επιχειρήσεις.

β) Εφαρμογή τεχνολογίας αντιρρύπανσης και χρήση εναλλακτικών α' υλών και βοηθητικών, ποσοστό 22,03%, δηλαδή 13 στις 59 επιχειρήσεις.

Εξετάζοντας τον τρίτο πίνακα, ο οποίος αφορά τη ελαφριά βιομηχανία - βιοτεχνία, παρατηρούμε πως στο μεγαλύτερο ποσοστό τους συνολικά, σε μεγάλο ή μικρό βαθμό, οι επιχειρήσεις που ανήκουν στην κατηγορία αυτή τήρησαν ως κυριότερες τις εξής προϋποθέσεις:

α) Εφαρμογή τεχνολογίας αντιρρύπανσης, ποσοστό 100,00% ,δηλαδή 24 στις 24 επιχειρήσεις.

β) Περιβαλλοντική μελέτη, ποσοστό 91,67% ,δηλαδή 22 στις 24 επιχειρήσεις.

γ) Συγκεκριμένο ωράριο λειτουργίας, ποσοστό 87,50%, δηλαδή 21 στις 24 επιχειρήσεις.

Θα πρέπει να τονίσουμε πως, 19 στις 24 επιχειρήσεις, ποσοστό 79,16% εφαρμόζουν, από μεγάλο έως πολύ μεγάλο βαθμό, τεχνολογία αντιρρύπανσης, 18 στις 24 επιχειρήσεις, ποσοστό 75,00% τηρούν, από μεγάλο έως πολύ μεγάλο βαθμό, συγκεκριμένο ωράριο λειτουργίας, ενώ 16 στις 24 επιχειρήσεις της κατηγορίας αυτής, ποσοστό 66,67% έχει πραγματοποιήσει, από μεγάλο έως πολύ μεγάλο βαθμό, περιβαλλοντική μελέτη.

Στα σύνολα των επιχειρήσεων που δεν απάντησαν κάποιες από τις προϋποθέσεις, τα μεγαλύτερα ποσοστά συγκεντρώνουν:

α) Εγκατάσταση συστημάτων επεξεργασίας αέριων και υγρών αποβλήτων, ποσοστό 25,00%, δηλαδή 6 στις 24 επιχειρήσεις.

β) Καθορισμό μεθόδων, συχνοτήτων και συνθηκών δειγματοληψίας και ανάλυσης, ποσοστό 20,83%, δηλαδή 5 στις 24 επιχειρήσεις.

Σ' αυτό το σημείο, αξίζει να αναφέρουμε πως για πρώτη φορά τέθηκε από την κατηγορία ελαφριάς βιομηχανίας - βιοτεχνίας μια προϋπόθεση που εμείς δεν είχαμε συμπεριλάβει στο ερώτημά μας, αυτή της ηχομόνωσης, στην οποία απάντησαν 7 στις 24 επιχειρήσεις, ποσοστό 29,17% και όλες από μεγάλο έως πολύ μεγάλο βαθμό.

Εξετάζοντας τον τέταρτο πίνακα, ο οποίος εμφανίζει τα **συγκεντρωτικά** αποτελέσματα των τριών παραπάνω πινάκων, παρατηρούμε πως το μεγαλύτερο ποσοστό του συνόλου των επιχειρήσεων, ανεξάρτητα από την κατηγορία στην οποία ανήκουν, σε μεγάλο ή μικρό βαθμό, τήρησαν ως κυριότερες τις εξής προϋποθέσεις:

α) Περιβαλλοντική μελέτη, ποσοστό 90,91% ,δηλαδή 90 στις 99 επιχειρήσεις.

β) Συγκεκριμένο ωράριο λειτουργίας, ποσοστό 89,90%, δηλαδή 89 στις 99 επιχειρήσεις.

γ) Εγκατάσταση οργάνων παρακολούθησης ποιότητας και ποσότητας αποβλήτων, ποσοστό 84,85%, δηλαδή 84 στις 99 επιχειρήσεις.

Θα πρέπει να τονίσουμε πως, 74 στις 99 επιχειρήσεις, ποσοστό 74,74% τηρούν, από μεγάλο έως πολύ μεγάλο βαθμό, συγκεκριμένο ωράριο λειτουργίας, 65 στις 99 επιχειρήσεις, ποσοστό 68,75% έχουν πραγματοποιήσει, από μεγάλο έως πολύ μεγάλο βαθμό, περιβαλλοντική μελέτη, ενώ 57 στις 99 επιχειρήσεις, ποσοστό 57,57% εφαρμόζει, από μεγάλο έως πολύ μεγάλο βαθμό, τεχνολογία αντιρρύπανσης.

Στα σύνολα των επιχειρήσεων που δεν απάντησαν κάποιες από τις προϋποθέσεις, τα μεγαλύτερα ποσοστά συγκεντρώνουν:

α) Εγκατάσταση συστημάτων επεξεργασίας αέριων και υγρών αποβλήτων, ποσοστό 30,30%, δηλαδή 30 στις 99 επιχειρήσεις.

β) Εφαρμογή τεχνολογίας αντιρρύπανσης, ποσοστό 20,20%, δηλαδή 20 στις 99 επιχειρήσεις.

γ) Χρήση εναλλακτικών α' υλών και βοηθητικών, ποσοστό 20,20%, δηλαδή 20 στις 99 επιχειρήσεις.

Σ' αυτό το σημείο, πρέπει να αναφέρουμε πως η προϋπόθεση της ηχομόνωσης που τέθηκε από την κατηγορία ελαφριάς βιομηχανίας - βιοτεχνίας δεν συμπεριλήφθηκε στα γενικά πορίσματα και αυτό γιατί καμία από τις άλλες κατηγορίες δεν την ανέφερε ως άλλη προϋπόθεση. Πράγμα που σημαίνει πως δεν θεωρήθηκε τόσο σημαντική για την ίδρυση και λειτουργία τους όσο κάποιες άλλες προϋποθέσεις από αυτές που αναφέρουν στις απαντήσεις τους.

Από την εξέταση των τεσσάρων πινάκων που αναφέρουμε παραπάνω, συγκεντρώσαμε συνοπτικά, σε δύο πίνακες, τις κυριότερες προϋποθέσεις που τήρησαν ή και τηρούν οι επιχειρήσεις του δείγματος καθώς και τις

προϋποθέσεις που, στα σύνολα των επιχειρήσεων που δεν απάντησαν, συγκέντρωσαν τα μεγαλύτερα ποσοστά.

A) ΚΥΡΙΟΤΕΡΕΣ ΠΡΟΫΠΟΘΕΣΕΙΣ ΠΟΥ ΑΠΑΝΤΗΘΗΚΑΝ

ΒΑΡΙΑ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ - ΒΙΟΤΕΧΝΙΑ	ΜΕΣΑΙΑ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ - ΒΙΟΤΕΧΝΙΑ	ΕΛΑΦΡΙΑ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ - ΒΙΟΤΕΧΝΙΑ	ΣΥΝΟΛΟ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΩΝ - ΒΙΟΤΕΧΝΙΩΝ
Περιβαλλοντική μελέτη 93,75%	Περιβαλλοντική μελέτη 89,83%	Εφαρμογή τεχνολογίας αναρρύπανσης 100,00%	Περιβαλλοντική μελέτη 90,91%
Συγκεκριμένο ωράριο λειτουργίας 93,75%	Συγκεκριμένο ωράριο λειτουργίας 89,83%	Περιβαλλοντική μελέτη 91,67%	Συγκεκριμένο ωράριο λειτουργίας 89,90%
Εγκατάσταση οργάνων παρακολούθησης ποιότητας και ποσότητας αποβλήτων 87,50%	Εγκατάσταση οργάνων παρακολούθησης ποιότητας και ποσότητας αποβλήτων 84,75%	Συγκεκριμένο ωράριο λειτουργίας 87,50%	Εγκατάσταση οργάνων παρακολούθησης ποιότητας και ποσότητας αποβλήτων 84,85%

Εξετάζοντας συγκριτικά τον παραπάνω πίνακα παρατηρούμε πως, για την βαριά και μεσαία βιομηχανία - βιοτεχνία, πρώτη προϋπόθεση για την ίδρυση και λειτουργία των επιχειρήσεων, αποτελεί η περιβαλλοντική μελέτη με ποσοστά 93,75% και 89,83% αντίστοιχα. Το ποσοστό της βαριάς βιομηχανίας - βιοτεχνίας είναι κατά 3,92% μεγαλύτερο από την μεσαία. Για την ελαφριά βιομηχανία - βιοτεχνία πρώτη προϋπόθεση αποτελεί η εφαρμογή τεχνολογίας αντιρρύπανσης με ποσοστό 100%, δηλαδή για το σύνολο του κλάδου.

Ως δεύτερη προϋπόθεση, για την βαριά και μεσαία βιομηχανία - βιοτεχνία αποτελεί το συγκεκριμένο ωράριο λειτουργίας, με ποσοστά 93,75% και 89,83% αντίστοιχα. Το ποσοστό της βαριάς βιομηχανίας - βιοτεχνίας είναι κατά 3,92% μεγαλύτερο από την μεσαία. Για την ελαφριά βιομηχανία - βιοτεχνία, δεύτερη προϋπόθεση, αποτελεί η περιβαλλοντική μελέτη με ποσοστό 91,67%.

Επίσης, ως τρίτη προϋπόθεση, για την βαριά και μεσαία βιομηχανία - βιοτεχνία, αποτελεί η εγκατάσταση οργάνων παρακολούθησης ποιότητας και ποσότητας αποβλήτων, με ποσοστά 87,50% και 84,75% αντίστοιχα. Το ποσοστό της βαριάς βιομηχανίας - βιοτεχνίας είναι κατά 2,75% μεγαλύτερο από την μεσαία. Για την ελαφριά βιομηχανία - βιοτεχνία, τρίτη προϋπόθεση, αποτελεί το συγκεκριμένο ωράριο λειτουργίας με ποσοστό 87,50%.

Έτσι, παρατηρούμε πως, οι προϋποθέσεις που τηρούν οι επιχειρήσεις της βαριάς βιομηχανίας - βιοτεχνίας είναι κοινές με αυτές που τηρούν οι επιχειρήσεις της μεσαίας βιομηχανίας - βιοτεχνίας και μόνο εν μέρει με αυτές που τηρούν οι επιχειρήσεις της ελαφριάς βιομηχανίας - βιοτεχνίας.

Β) ΚΥΡΙΟΤΕΡΕΣ ΠΡΟΫΠΟΘΕΣΕΙΣ ΠΟΥ ΔΕΝ ΑΠΑΝΤΗΘΗΚΑΝ

ΒΑΡΙΑ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ - ΒΙΟΤΕΧΝΙΑ	ΜΕΣΑΙΑ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ - ΒΙΟΤΕΧΝΙΑ	ΕΛΑΦΡΙΑ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ - ΒΙΟΤΕΧΝΙΑ	ΣΥΝΟΛΟ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΩΝ - ΒΙΟΤΕΧΝΙΩΝ
Εφαρμογή τεχνολογίας αντιρρύπανσης 43,75%	Εγκατάσταση συστημάτων επεξεργασίας αερίων και υγρών αποβλήτων 30,51%	Εγκατάσταση συστημάτων επεξεργασίας αερίων και υγρών αποβλήτων 25,00%	Εγκατάσταση συστημάτων επεξεργασίας αερίων και υγρών αποβλήτων 30,30%
Εγκατάσταση συστημάτων επεξεργασίας αερίων και υγρών αποβλήτων 37,50%	Εφαρμογή τεχνολογίας αντιρρύπανσης - Χρήση εναλλακτικών α' υλών και βοηθητικών 22,03%	Καθορισμό μεθόδων, συχνοτήτων και συνθηκών δειγματοληψίας και ανάλυσεων 20,83%	Εφαρμογή τεχνολογίας αντιρρύπανσης - Χρήση εναλλακτικών α' υλών και βοηθητικών 20,20%

Από τον παραπάνω πίνακα προκύπτει πως στο σύνολο των βιομηχανιών - βιοτεχνιών, η εγκατάσταση συστημάτων επεξεργασίας αερίων και υγρών αποβλήτων αποτελεί, για τις επιχειρήσεις του δείγματος που εξετάσαμε, την κυριότερη από τις προϋποθέσεις που δεν τηρήσαν ή δεν τηρούν, ποσοστό 30,30%. Στην κατηγορία της βαριάς βιομηχανίας - βιοτεχνίας, η εφαρμογή τεχνολογίας αντιρρύπανσης έρχεται πρώτη με ποσοστό 43,75%, από τις

προϋποθέσεις που δεν τήρησαν ή δεν τηρούν οι επιχειρήσεις αυτές και έπειτα ακολουθεί η εγκατάσταση συστημάτων επεξεργασίας αερίων και υγρών αποβλήτων.

Η αμέσως επόμενη προϋπόθεση που οι επιχειρήσεις δεν τήρησαν ή δεν τηρούν, είναι η εφαρμογή τεχνολογίας αντιρρύπανσης, ποσοστό 20,20%. Επίσης, στο ίδιο ποσοστό (20,20%), οι επιχειρήσεις του δείγματος, φαίνεται να μην τηρούν και τη χρήση εναλλακτικών α' υλών και βοηθητικών.

Η περιβαλλοντική μελέτη αποτελεί, για τις επιχειρήσεις του δείγματος που εξετάσαμε, απαραίτητη προϋπόθεση για την ίδρυση αλλά και τη σωστή λειτουργία τους. Πραγματοποιείται από το μεγαλύτερο ποσοστό των επιχειρήσεων από όλες τις κατηγορίες (βαριά - μεσαία - ελαφριά) και σύμφωνα με τα άρθρα 4 και 5 του Ν.1650/1986, καλύπτει στο μεγαλύτερο ποσοστό τους άλλους όρους ή προϋποθέσεις που πρέπει να τηρούνται. Το περιεχόμενό της καθορίζεται και διαφέρει ανάλογα με το αντικείμενο ή τη δραστηριότητα κάθε επιχείρησης. Το μικρό ποσοστό που δεν απάντησε στην προϋπόθεση αυτή, είναι ποσοστό επιχειρήσεων των οποίων το αντικείμενο ή η δραστηριότητα δεν τις υποχρέωνε σε σύνταξη τέτοιας μελέτης. Πρέπει να αναφέρουμε ακόμη πως οι διακυμάνσεις στα ποσοστά του βαθμού τήρησης οφείλονται, κυρίως, στο τυπικό ή ουσιαστικό, αναλυτικό ή συνοπτικό χαρακτήρα του περιεχομένου της μελέτης που έχει πραγματοποιήσει κάθε επιχείρηση.

Η αμέσως επόμενη προϋπόθεση που οι επιχειρήσεις τηρούν σε μεγάλο ποσοστό είναι το συγκεκριμένο ωράριο λειτουργίας. Οι επιχειρήσεις που δεν απάντησαν σε αυτό, είναι εκείνες που τηρούν 24ωρης βάσης ωράριο λόγω της φύσεως της εργασίας τους και των δυσκολιών - κυρίως τεχνικών - που μπορεί να αντιμετωπίζουν, π.χ. αυξημένο κόστος οικονομικό και χρονικό από την παύση μηχανών και δυσκολία στην επαναλειτουργία τους. Ακόμη, οι

διακυμάνσεις στα ποσοστά του βαθμού τήρησης οφείλονται, κυρίως, σε πιθανές διαταραχές όπως έκτακτες παραγωγές ανάλογα με τις ανάγκες της επιχείρησης, υπερωρίες κλπ.

Κατόπιν στις προϋποθέσεις που κύρια τηρούν οι επιχειρήσεις του δείγματος, ακολουθεί η εγκατάσταση οργάνων παρακολούθησης ποιότητας και ποσότητας αποβλήτων. Αυτό κρίθηκε απαραίτητο από το μεγαλύτερο ποσοστό του δείγματος λόγω της στατιστικής εικόνας που μπορεί να έχει κάθε επιχείρηση σχετικά με την επιβάρυνση που προκαλεί, ώστε ανάλογα να προσπαθεί κάθε φορά να ελέγχει, να μειώνει και να βελτιώνει τις μορφές αποβλήτων, που προκύπτουν από την δραστηριότητά της, με διάφορες μεθόδους. Οι διακυμάνσεις στα ποσοστά του βαθμού τήρησης οφείλονται κυρίως σε τυχόν λανθασμένες εκτιμήσεις των συγκεκριμένων οργάνων ή των χειριστών τους και στον βαθμό που οι έλεγχοι ανταποκρίνονται στην πραγματικότητα. Θα πρέπει να επισημάνουμε πως στην ελαφριά και μόνο βιομηχανία - βιοτεχνία παρατηρήσαμε πως η προϋπόθεση εφαρμογής τεχνολογίας αντιρρύπανσης αποτελεί την πρώτη επιλογή όλων των επιχειρήσεων του κλάδου. Μιλώντας για εφαρμογή τεχνολογίας αντιρρύπανσης οι επιχειρήσεις εννοούν περισσότερο την εισαγωγή σύγχρονης τεχνολογίας, μηχανών και μεθόδων παραγωγής. Θα πρέπει όμως να παραδεχτούμε πως η εισαγωγή σύγχρονης τεχνολογίας δεν μπορεί να χαρακτηριστεί πάντα αντιρρυπαντική.

Η εγκατάσταση συστημάτων επεξεργασίας αερίων και υγρών αποβλήτων αποτελεί, για τις επιχειρήσεις του δείγματος που εξετάσαμε, την κυριότερη από τις προϋποθέσεις που δεν τήρησαν ή δεν τηρούν. Συμπεράναμε πως τα μεγάλα κόστη εγκατάστασης και εφαρμογής της προϋπόθεσης αυτής είναι ο κυριότερος λόγος που οι επιχειρήσεις δεν προβαίνουν στην πραγματοποίησή της. Θα πρέπει να τονίσουμε πως στην έννοια της εγκατάστασης συστημάτων επεξεργασίας αερίων και υγρών αποβλήτων, οι επιχειρήσεις, στο μεγαλύτερο μέρος τους, δεν περιλαμβάνουν τη χρήση ειδικών φίλτρων και αυτό γιατί

θεωρούν δεδομένη την χρήση τους και κυρίως γιατί δεν εκλαμβάνονται ως ολοκληρωμένα συστήματα επεξεργασίας αλλά ως μέτρο βελτίωσης της ποιότητας των αποβλήτων τους. Η αμέσως επόμενη προϋπόθεση που οι επιχειρήσεις δεν τήρησαν ή δεν τηρούν είναι η εφαρμογή τεχνολογίας αντιρρύπανσης. Και εδώ όπως και παραπάνω, συμπεράναμε πως ο λόγος μη εφαρμογής αυτής της προϋπόθεσης είναι το μεγάλο οικονομικό κόστος. Επίσης, οι επιχειρήσεις του δείγματος, φαίνεται να μην τηρούν και την χρήση εναλλακτικών α' υλών και βοηθητικών. Αυτό, βέβαια αποτελεί προληπτική και όχι υποχρεωτική προϋπόθεση. Σύμφωνα με τις πρότυπες προδιαγραφές για κάθε παραγόμενο προϊόν, υποχρεωτική είναι η τήρηση συγκεκριμένων και εγκεκριμένων α' υλών και βοηθητικών. Παρ' όλα αυτά η τήρηση εναλλακτικών υλών, όπου είναι εφικτό κι όπου ελαχιστοποιείται ο κίνδυνος για αλλαγή της ποιότητας του παραγόμενου προϊόντος, πραγματοποιείται.

Συνοψίζοντας τα παραπάνω, παρατηρούμε πως όλες οι επιχειρήσεις κατά κύριο λόγο τήρησαν ή και τηρούν όλες τις προϋποθέσεις που θέσαμε στο ερώτημα αυτό, με τη σειρά και τη σπουδαιότητα που αρμόζει σε κάθε μία από αυτές, ανάλογα με το αντικείμενο και τη δραστηριότητά τους.

3.6. Επιχορηγούμενες περιβαλλοντικές επενδύσεις

3.6.1. Γενικά

Για την ενίσχυση της οικονομικής και περιφερειακής ανάπτυξης της χώρας, το κράτος, μέσα από διάφορους νόμους όπως ο Ν.1116 (ΦΕΚ Α 8/ 14.1.1981) και ο Ν.1262 (ΦΕΚ Α 70/16.6.1982), παρέχει στις μεταποιητικές κυρίως αλλά και σε άλλες επιχειρήσεις κίνητρα για την πραγματοποίηση παραγωγικών επενδύσεων. Μέσα από τους ίδιους νόμους, το κράτος παρέχει στις επιχειρήσεις αυτές και κίνητρα για πραγματοποίηση περιβαλλοντικών επενδύσεων, άλλοτε έμμεσα κι άλλοτε άμεσα, που στοχεύουν στη διασφάλιση και προστασία του περιβάλλοντος.

Στην ενότητα αυτή, σκοπός μας είναι να εντοπίσουμε τις θέσεις των επιχειρήσεων, σε σχέση με τις επιχορηγούμενες περιβαλλοντικές επενδύσεις, να προσδιορίσουμε ποιές είναι εκείνες οι επενδύσεις για τις οποίες ενδιαφέρονται περισσότερο και ποιές είναι εκείνες για τις οποίες οι επιχειρήσεις δεν δείχνουν κανένα ενδιαφέρον.

3.6.2. Ερώτημα δέκατο - απαντήσεις & ανάλυση

Ποιά η επιλογή σας για τις πιο κάτω επιχορηγούμενες περιβαλλοντικές επενδύσεις και σε ποιό βαθμό;

ΠΙΝΑΚΑΣ 1: ΒΑΡΙΑ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ - ΒΙΟΤΕΧΝΙΑ

ΠΕΝΔΥΣΗ	ΠΟΛΥ ΜΕΓΑΛΟ		ΜΕΓΑΛΟ		ΜΕΤΡΙΟ		ΚΑΤΩ ΤΟΥ		ΣΥΝΟΛΟ		ΔΕΝ		ΣΥΝΟΛΟ	
							ΜΕΤΡΙΟΥ		ΑΠΑΝΤΗΣΕΩΝ		ΑΠΑΝΤΗΣΕΩΝ		ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ	
ΚΕΝΕΡΓΕΙΑΣ	4	25.00%	3	18.75%	2	12.50%	2	12.50%	11	68.75%	5	31.25%	16	100.00%
ΚΡ.ΤΕΧΝ/ΓΙΑ	5	31.25%	4	25.00%	2	12.50%	1	6.25%	12	75.00%	4	25.00%	16	100.00%
ΦΟΡΑ ΕΓΚΑΤ.	4	25.00%	4	25.00%	2	12.50%	3	18.75%	13	81.25%	3	18.75%	16	100.00%
ΜΕΤ.ΜΕΣΩΝ	3	18.75%	7	43.75%	2	12.50%	1	6.25%	13	81.25%	3	18.75%	16	100.00%
ΜΗΧ/ΤΩΝ	4	25.00%	8	50.00%	1	6.25%	1	6.25%	14	87.50%	2	12.50%	16	100.00%
ΓΧ-ΕΠΕΚ/ΣΗ	6	37.50%	4	25.00%	2	12.50%	0	0.00%	12	75.00%	4	25.00%	16	100.00%
ΜΕΡΕΥΝΑ	3	18.75%	4	25.00%	2	12.50%	1	6.25%	10	62.50%	6	37.50%	16	100.00%
ΆΛΛΑ	0	0.00%	0	0.00%	0	0.00%	0	0.00%	0	0.00%	16	100.00%	16	100.00%

ΠΙΝΑΚΑΣ 2: ΜΕΣΑΙΑ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ - ΒΙΟΤΕΧΝΙΑ

ΠΕΝΔΥΣΗ	ΠΟΛΥ ΜΕΓΑΛΟ		ΜΕΓΑΛΟ		ΜΕΤΡΙΟ		ΚΑΤΩ ΤΟΥ		ΣΥΝΟΛΟ		ΔΕΝ		ΣΥΝΟΛΟ	
							ΜΕΤΡΙΟΥ		ΑΠΑΝΤΗΣΕΩΝ		ΑΠΑΝΤΗΣΕΩΝ		ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ	
ΚΕΝΕΡΓΕΙΑΣ	15	25.42%	13	22.03%	8	13.56%	8	13.56%	44	74.58%	15	25.42%	59	100.00%
ΚΡ.ΤΕΧΝ/ΓΙΑ	17	28.81%	15	25.42%	8	13.56%	1	1.69%	41	69.49%	18	30.51%	59	100.00%
ΦΟΡΑ ΕΓΚΑΤ.	13	22.03%	16	27.12%	8	13.56%	13	22.03%	50	84.75%	9	15.25%	59	100.00%
ΜΕΤ.ΜΕΣΩΝ	10	16.95%	26	44.07%	8	13.56%	3	5.08%	47	79.66%	12	20.34%	59	100.00%
ΜΗΧ/ΤΩΝ	15	25.42%	28	47.46%	5	8.47%	4	6.78%	52	88.14%	7	11.86%	59	100.00%
ΓΧ-ΕΠΕΚ/ΣΗ	22	37.29%	14	23.73%	9	15.25%	2	3.39%	47	79.66%	12	20.34%	59	100.00%
ΜΕΡΕΥΝΑ	11	18.64%	16	27.12%	8	13.56%	4	6.78%	39	66.10%	20	33.90%	59	100.00%
ΆΛΛΑ	0	0.00%	0	0.00%	0	0.00%	0	0.00%	0	0.00%	59	100.00%	59	100.00%

Έτσι, στον πίνακα του ερωτήματος 10 και με την βοήθεια των νόμων που αναφέρουμε παραπάνω, προσπαθήσαμε να συγκεντρώσουμε ορισμένες από τις σημαντικότερες επιχορηγούμενες επενδύσεις που έμμεσα ή άμεσα στοχεύουν στην προστασία του περιβάλλοντος.

Εξετάζοντας τον πρώτο πίνακα, ο οποίος αφορά τη βαριά βιομηχανία - βιοτεχνία, παρατηρούμε πως στο μεγαλύτερο ποσοστό τους συνολικά, σε μεγάλο ή μικρό βαθμό, οι επιχειρήσεις που ανήκουν στην κατηγορία αυτή επέλεξαν ως σημαντικότερες τις εξής επενδύσεις:

α) Αγορά καινούργιων μηχανημάτων και λοιπού μηχανολογικού ή τεχνικού εξοπλισμού, ποσοστό 87,50%, δηλαδή 14 στις 16 επιχειρήσεις.

β) Μεταφορά για μετεγκατάσταση σε λιγότερο ανεπτυγμένες περιοχές ή ΒΙ.ΠΕ. και αγορά καινούργιων μεταφορικών μέσων διακίνησης υλικών, ποσοστό 81,25%, δηλαδή 13 στις 16 επιχειρήσεις.

γ) Εισαγωγή, ανάπτυξη και εφαρμογή σύγχρονης τεχνολογίας και κατασκευή, επέκταση και εκσυγχρονισμό εγκαταστάσεων, ποσοστό 75,00%, δηλαδή 12 στις 16 επιχειρήσεις.

Θα πρέπει να τονίσουμε πως, 12 στις 16 επιχειρήσεις, ποσοστό 75,00%, ενδιαφέρονται, από μεγάλο έως πολύ μεγάλο βαθμό, για αγορά καινούργιων μηχανημάτων και λοιπού μηχανολογικού ή τεχνικού εξοπλισμού, 10 στις 16 επιχειρήσεις, ποσοστό 62,50%, ενδιαφέρονται για αγορά καινούργιων μεταφορικών μέσων διακίνησης υλικών και για κατασκευή, επέκταση και εκσυγχρονισμό των εγκαταστάσεων τους και τέλος 9 στις 16 επιχειρήσεις, ποσοστό 56,25%, ενδιαφέρονται για εισαγωγή, ανάπτυξη και εφαρμογή σύγχρονης τεχνολογίας.

Στο σύνολο των επιχειρήσεων που δεν επέλεξαν κάποιες από τις επενδύσεις, τα μεγαλύτερα ποσοστά συγκεντρώνουν:

α) Αγορά οργάνων ή εξοπλισμού εργαστηρίων εφαρμοσμένης βιομηχανικής έρευνας, ποσοστό 37,50%, δηλαδή 6 στις 16 επιχειρήσεις.

β) Υποκατάσταση υπάρχουσας ενέργειας με άλλες πιο ήπιες μορφές ή ανανεώσιμες, ποσοστό 31,25%, δηλαδή 5 στις 16 επιχειρήσεις.

Εξετάζοντας τον δεύτερο πίνακα, ο οποίος αφορά τη μεσαία βιομηχανία - βιοτεχνία, παρατηρούμε πως στο μεγαλύτερο ποσοστό τους συνολικά, σε μεγάλο ή μικρό βαθμό, οι επιχειρήσεις που ανήκουν στην κατηγορία αυτή επέλεξαν ως σημαντικότερες τις εξής επενδύσεις:

α) Αγορά καινούργιων μηχανημάτων και λοιπού μηχανολογικού ή τεχνικού εξοπλισμού, ποσοστό 88,14%, δηλαδή 52 στις 59 επιχειρήσεις.

β) Μεταφορά για μετεγκατάσταση σε λιγότερο ανεπτυγμένες περιοχές ή ΒΙ.ΠΕ., ποσοστό 84,75%, δηλαδή 50 στις 59 επιχειρήσεις.

γ) Αγορά καινούργιων μεταφορικών μέσων διακίνησης υλικών, και κατασκευή, επέκταση και εκσυγχρονισμό εγκαταστάσεων, ποσοστό 79,66%, δηλαδή 47 στις 59 επιχειρήσεις.

Θα πρέπει να τονίσουμε πως, 43 στις 59 επιχειρήσεις, ποσοστό 72,88%, ενδιαφέρονται, από μεγάλο έως πολύ μεγάλο βαθμό, για αγορά καινούργιων μηχανημάτων και λοιπού μηχανολογικού ή τεχνικού εξοπλισμού, 36 στις 59 επιχειρήσεις, ποσοστό 61,02%, ενδιαφέρονται για αγορά καινούργιων μεταφορικών μέσων διακίνησης υλικών και για κατασκευή, επέκταση και εκσυγχρονισμό των εγκαταστάσεων τους και τέλος 32 στις 59 επιχειρήσεις, ποσοστό

54,23%, ενδιαφέρονται για εισαγωγή, ανάπτυξη και εφαρμογή σύγχρονης τεχνολογίας.

Στο σύνολο των επιχειρήσεων που δεν επέλεξαν κάποιες από τις επενδύσεις, τα μεγαλύτερα ποσοστά συγκεντρώνουν:

α) Αγορά οργάνων ή εξοπλισμού εργαστηρίων εφαρμοσμένης βιομηχανικής έρευνας, ποσοστό 33,90%, δηλαδή 20 στις 59 επιχειρήσεις.

β) Εισαγωγή, ανάπτυξη και εφαρμογή σύγχρονης τεχνολογίας, ποσοστό 30,51%, δηλαδή 18 στις 59 επιχειρήσεις.

Εξετάζοντας τον τρίτο πίνακα, ο οποίος αφορά τη ελαφριά βιομηχανία - βιοτεχνία, παρατηρούμε πως στο μεγαλύτερο ποσοστό τους συνολικά, σε μεγάλο ή μικρό βαθμό, οι επιχειρήσεις που ανήκουν στην κατηγορία αυτή επέλεξαν ως σημαντικότερες τις εξής επενδύσεις:

α) Αγορά καινούργιων μηχανημάτων και λοιπού μηχανολογικού ή τεχνικού εξοπλισμού, ποσοστό 91,67%, δηλαδή 22 στις 24 επιχειρήσεις.

β) Μεταφορά για μετεγκατάσταση σε λιγότερο ανεπτυγμένες περιοχές ή ΒΙ.ΠΕ., ποσοστό 87,50%, δηλαδή 21 στις 24 επιχειρήσεις.

γ) Κατασκευή, επέκταση και εκσυγχρονισμό εγκαταστάσεων, ποσοστό 79,17%, δηλαδή 19 στις 24 επιχειρήσεις.

Θα πρέπει να τονίσουμε πως, 18 στις 24 επιχειρήσεις, ποσοστό 75,00%, ενδιαφέρονται, από μεγάλο έως πολύ μεγάλο βαθμό, για αγορά καινούργιων μηχανημάτων και λοιπού μηχανολογικού ή τεχνικού εξοπλισμού, 14 στις 24 επιχειρήσεις, ποσοστό 58,34%, ενδιαφέρονται για αγορά καινούργιων μετα-

φορικών μέσων διακίνησης υλικών και για κατασκευή, επέκταση και εκσυγχρονισμό των εγκαταστάσεων τους και τέλος 13 στις 24 επιχειρήσεις, ποσοστό 54,17%, ενδιαφέρονται για εισαγωγή, ανάπτυξη και εφαρμογή σύγχρονης τεχνολογίας.

Σ' αυτό το σημείο, αξίζει να αναφέρουμε πως για πρώτη φορά τέθηκε, από την κατηγορία ελαφριάς βιομηχανίας - βιοτεχνίας, μια μορφή επένδυσης που θα επιθυμούσαν να ήταν επιχορηγούμενη από το κράτος και που εμείς δεν είχαμε συμπεριλάβει στο ερώτημά μας, αυτή της ηχομόνωσης, στην οποία απάντησαν 3 στις 24 επιχειρήσεις, ποσοστό 12,50% και όλες από μεγάλο έως πολύ μεγάλο βαθμό.

Στο σύνολο των επιχειρήσεων που δεν επέλεξαν κάποιες από τις επενδύσεις, τα μεγαλύτερα ποσοστά συγκεντρώνουν:

α) Αγορά οργάνων ή εξοπλισμού εργαστηρίων εφαρμοσμένης βιομηχανικής έρευνας, ποσοστό 33,33%, δηλαδή 8 στις 24 επιχειρήσεις.

β) Υποκατάσταση υπάρχουσας ενέργειας με άλλες πιο ήπιες μορφές ή ανανεώσιμες, εισαγωγή, ανάπτυξη και εφαρμογή σύγχρονης τεχνολογίας, και αγορά καινούργιων μεταφορικών μέσων διακίνησης υλικών, ποσοστό 25,00%, δηλαδή 6 στις 24 επιχειρήσεις.

Εξετάζοντας τον τέταρτο πίνακα, ο οποίος εμφανίζει τα **συγκεντρωτικά** αποτελέσματα των τριών παραπάνω πινάκων, παρατηρούμε πως το μεγαλύτερο ποσοστό του συνόλου των επιχειρήσεων, ανεξάρτητα από την κατηγορία στην οποία ανήκουν, σε μεγάλο ή μικρό βαθμό, επέλεξαν ως σημαντικότερες τις εξής επενδύσεις:

α) Αγορά καινούργιων μηχανημάτων και λοιπού μηχανολογικού ή τεχνικού εξοπλισμού, ποσοστό 88,89%, δηλαδή 88 στις 99 επιχειρήσεις.

β) Μεταφορά για μετεγκατάσταση σε λιγότερο ανεπτυγμένες περιοχές ή ΒΙ.ΠΕ., ποσοστό 84,85%, δηλαδή 84 στις 99 επιχειρήσεις.

γ) Αγορά καινούργιων μεταφορικών μέσων διακίνησης υλικών, και κατασκευή, επέκταση και εκσυγχρονισμό εγκαταστάσεων, ποσοστό 78,79%, δηλαδή 78 στις 99 επιχειρήσεις.

Θα πρέπει να τονίσουμε πως, 73 στις 99 επιχειρήσεις, ποσοστό 73,73%, ενδιαφέρονται, από μεγάλο έως πολύ μεγάλο βαθμό, για αγορά καινούργιων μηχανημάτων και λοιπού μηχανολογικού ή τεχνικού εξοπλισμού, 60 στις 99 επιχειρήσεις, ποσοστό 60,60%, ενδιαφέρονται για αγορά καινούργιων μεταφορικών μέσων διακίνησης υλικών και για κατασκευή, επέκταση και εκσυγχρονισμό των εγκαταστάσεων τους και τέλος 54 στις 99 επιχειρήσεις, ποσοστό 54,54%, ενδιαφέρονται για εισαγωγή, ανάπτυξη και εφαρμογή σύγχρονης τεχνολογίας.

Στο σύνολο των επιχειρήσεων που δεν επέλεξαν κάποιες από τις επενδύσεις, τα μεγαλύτερα ποσοστά συγκεντρώνουν:

α) Αγορά οργάνων ή εξοπλισμού εργαστηρίων εφαρμοσμένης βιομηχανικής έρευνας, ποσοστό 34,34%, δηλαδή 34 στις 99 επιχειρήσεις.

β) Εισαγωγή, ανάπτυξη και εφαρμογή σύγχρονης τεχνολογίας, ποσοστό 28,28%, δηλαδή 28 στις 99 επιχειρήσεις.

Σ' αυτό το σημείο, πρέπει να αναφέρουμε πως η επένδυση που τέθηκε από την κατηγορία ελαφριάς βιομηχανίας - βιοτεχνίας δεν συμπεριλήφθηκε στα

γενικά πορίσματα και αυτό γιατί καμία από τις άλλες κατηγορίες δεν την ανέφερε ως άλλη επένδυση. Αυτό σημαίνει πως η επιλογή αυτή ήταν καθαρά υποκειμενική και αφορούσε τις ανάγκες που είχαν οι συγκεκριμένες τρεις επιχειρήσεις που την ανέφεραν.

Από την εξέταση των τεσσάρων πινάκων που αναφέραμε παραπάνω, συγκεντρώσαμε συνοπτικά, σε δύο πίνακες, τις σημαντικότερες επενδύσεις που επέλεξαν οι επιχειρήσεις του δείγματος καθώς και τις επενδύσεις που, στα σύνολα των επιχειρήσεων που δεν απάντησαν, συγκέντρωσαν τα μεγαλύτερα ποσοστά.

Α) ΣΗΜΑΝΤΙΚΟΤΕΡΕΣ ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ ΠΟΥ ΕΠΙΛΕΧΘΗΚΑΝ

ΒΑΡΙΑ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ - ΒΙΟΤΕΧΝΙΑ	ΜΕΣΑΙΑ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ - ΒΙΟΤΕΧΝΙΑ	ΕΛΑΦΡΙΑ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ - ΒΙΟΤΕΧΝΙΑ	ΣΥΝΟΛΟ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΩΝ - ΒΙΟΤΕΧΝΙΩΝ
Αγορά καινούργιων μηχανημάτων και λοιτού μηχανολογικού ή τεχνικού εξοπλισμού 87,50%	Αγορά καινούργιων μηχανημάτων και λοιτού μηχανολογικού ή τεχνικού εξοπλισμού 88,14%	Αγορά καινούργιων μηχανημάτων και λοιτού μηχανολογικού ή τεχνικού εξοπλισμού 91,67%	Αγορά καινούργιων μηχανημάτων και λοιτού μηχανολογικού ή τεχνικού εξοπλισμού 88,89%
Μεταφορά για μετεγκατάσταση σε λιγότερο ανεπτυγμένες περιοχές ή ΒΙ.ΠΕ. και αγορά καινούργιων μεταφορικών μέσων διακίνησης υλικών 81,25%	Μεταφορά για μετεγκατάσταση σε λιγότερο ανεπτυγμένες περιοχές ή ΒΙ.ΠΕ. 84,75%	Μεταφορά για μετεγκατάσταση σε λιγότερο ανεπτυγμένες περιοχές ή ΒΙ.ΠΕ. 87,50%	Μεταφορά για μετεγκατάσταση σε λιγότερο ανεπτυγμένες περιοχές ή ΒΙ.ΠΕ. 84,85%
Εισαγωγή, ανάπτυξη και εφαρμογή σύγχρονης τεχνολογίας και κατασκευή, επέκταση και εκσυγχρονισμό εγκαταστάσεων 75,00%	Αγορά καινούργιων μεταφορικών μέσων διακίνησης υλικών, και κατασκευή, επέκταση και εκσυγχρονισμό εγκαταστάσεων 79,66%	Κατασκευή, επέκταση και εκσυγχρονισμό εγκαταστάσεων 79,17%	Αγορά καινούργιων μεταφορικών μέσων διακίνησης υλικών, και κατασκευή, επέκταση και εκσυγχρονισμό εγκαταστάσεων 79,79%

Εξετάζοντας συγκριτικά τον παραπάνω πίνακα παρατηρούμε πως, για την βαριά, μεσαία και ελαφριά βιομηχανία - βιοτεχνία, πρώτη, σε σπουδαιότητα,

επένδυση που επιλέγουν, αποτελεί η αγορά καινούργιων μηχανημάτων και λοιπού μηχανολογικού και τεχνικού εξοπλισμού με ποσοστά 87,50%, 88,14% και 91,67% αντίστοιχα. Το ποσοστό της ελαφριάς βιομηχανίας - βιοτεχνίας είναι κατά 3,53% μεγαλύτερο από την μεσαία και 4,17% από την βαριά, ενώ η διαφορά ανάμεσα σε βαριά και μεσαία βιομηχανία - βιοτεχνία είναι της τάξεως του 0,64%.

Ως δεύτερη, για την βαριά, μεσαία και ελαφριά βιομηχανία - βιοτεχνία, σε σπουδαιότητα, επένδυση που επιλέγουν, αποτελεί η μεταφορά για μετεγκατάσταση σε λιγότερο ανεπτυγμένες περιοχές ή ΒΙ.ΠΕ. με ποσοστά 81,25%, 84,75% και 87,50% αντίστοιχα. Το ποσοστό της ελαφριάς βιομηχανίας - βιοτεχνίας είναι κατά 2,75% μεγαλύτερο από την μεσαία και 6,25% από την βαριά, ενώ η διαφορά ανάμεσα σε βαριά και μεσαία βιομηχανία - βιοτεχνία είναι της τάξεως του 3,50%. Ιδίας σπουδαιότητας επένδυση για την βαριά βιομηχανία - βιοτεχνία αποτελεί και η αγορά καινούργιων μεταφορικών μέσων διακίνησης υλικών.

Επίσης, ως τρίτη, για την βαριά, μεσαία και ελαφριά βιομηχανία - βιοτεχνία, σε σπουδαιότητα επένδυση που επιλέγουν, αποτελεί η κατασκευή, επέκταση και εκσυγχρονισμός εγκαταστάσεων με ποσοστά 75,00%, 79,66% και 79,17% αντίστοιχα. Το ποσοστό της μεσαίας βιομηχανίας - βιοτεχνίας είναι κατά 0,49% μεγαλύτερο από την ελαφριά και 4,66% από την βαριά, ενώ η διαφορά ανάμεσα σε βαριά και ελαφριά βιομηχανία - βιοτεχνία είναι της τάξεως του 4,66%. Ιδίας σπουδαιότητας επένδυση για την βαριά βιομηχανία - βιοτεχνία αποτελεί και η εισαγωγή, ανάπτυξη και εφαρμογή σύγχρονης τεχνολογίας. Επίσης, ίδιας σπουδαιότητας επένδυση για την μεσαία βιομηχανία - βιοτεχνία αποτελεί και η αγορά καινούργιων μεταφορικών μέσων διακίνησης υλικών.

Έτσι, παρατηρούμε πως, οι προϋποθέσεις που τηρούν οι επιχειρήσεις της βαριάς βιομηχανίας - βιοτεχνίας είναι κοινές με αυτές που τηρούν οι

επιχειρήσεις της μεσαίας βιομηχανίας - βιοτεχνίας και μόνο εν μέρει με αυτές που τηρούν οι επιχειρήσεις της ελαφριάς βιομηχανίας - βιοτεχνίας.

Β) ΣΗΜΑΝΤΙΚΟΤΕΡΕΣ ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ ΠΟΥ ΔΕΝ ΑΠΑΝΤΗΘΗΚΑΝ

ΒΑΡΙΑ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ - ΒΙΟΤΕΧΝΙΑ	ΜΕΣΑΙΑ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ - ΒΙΟΤΕΧΝΙΑ	ΕΛΑΦΡΙΑ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ - ΒΙΟΤΕΧΝΙΑ	ΣΥΝΟΛΟ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΩΝ - ΒΙΟΤΕΧΝΙΩΝ
Αγορά οργάνων ή εξοπλισμού εργαστηρίων εφαρμοσμένης βιομηχανικής έρευνας 37,50%	Αγορά οργάνων ή εξοπλισμού εργαστηρίων εφαρμοσμένης βιομηχανικής έρευνας 33,90%	Αγορά οργάνων ή εξοπλισμού εργαστηρίων εφαρμοσμένης βιομηχανικής έρευνας 33,33%	Αγορά οργάνων ή εξοπλισμού εργαστηρίων εφαρμοσμένης βιομηχανικής έρευνας 34,34%
Υποκατάσταση υπάρχουσας ενέργειας με άλλες πιο ήπιες μορφές ή ανανεώσιμες 31,25%	Εισαγωγή, ανάπτυξη και εφαρμογή σύγχρονης τεχνολογίας 30,51%	Υποκατάσταση υπάρχουσας ενέργειας με άλλες πιο ήπιες μορφές ή ανανεώσιμες, εισαγωγή, ανάπτυξη και εφαρμογή σύγχρονης τεχνολογίας, και αγορά καινούργιων μεταφορικών μέσων διακίνησης υλικών 25,00%	Εισαγωγή, ανάπτυξη και εφαρμογή σύγχρονης τεχνολογίας 28,28%

Από τον παραπάνω πίνακα προκύπτει πως η αγορά οργάνων ή εξοπλισμού εργαστηρίων εφαρμοσμένης βιομηχανικής έρευνας αποτελεί, για τις επιχειρήσεις του δείγματος που εξετάσαμε, την κυριότερη από τις επενδύσεις που δεν επέλεξαν, ποσοστό 34,34%.

Η αμέσως επόμενη επένδυση που οι επιχειρήσεις δεν επέλεξαν, είναι η εισαγωγή, ανάπτυξη και εφαρμογή σύγχρονης τεχνολογίας, ποσοστό 28,28%. Παρόλα αυτά, εξετάζοντας τον πίνακα συνόλου της βιομηχανίας - βιοτεχνίας, παρατηρούμε πως 71 στις 99 επιχειρήσεις έδειξαν ενδιαφέρον για αυτή τη μορφή επένδυσης και μάλιστα οι περισσότερες από αυτές σε μεγάλο ή και πολύ μεγάλο βαθμό.

Η σημαντικότερη επένδυση που μπορεί και θα ήθελε να πραγματοποιήσει το μεγαλύτερο ποσοστό των επιχειρήσεων απ' όλες τις κατηγορίες είναι η αγορά

καινούργιων μηχανημάτων και λοιπού μηχανολογικού ή τεχνικού εξοπλισμού. Συμπεράναμε πως οι κυριότεροι λόγοι, για τους οποίους η επένδυση αυτή έρχεται πρώτη στις προτιμήσεις των επιχειρήσεων είναι: α) η καλύτερη δυνατή ποιότητα που μπορεί να επιτευχθεί για τα παραγόμενα προϊόντα, β) η μείωση του αριθμού των ακαταλλήλων προϊόντων που μπορούν να παραχθούν, γ) η μείωση του κόστους και του χρόνου παραγωγής και τέλος δ) οι τεχνικές προδιαγραφές κατασκευής οι οποίες περιλαμβάνουν συστήματα για την μείωση των αποβλήτων.

Η αμέσως επόμενη επένδυση που οι επιχειρήσεις προτίμησαν σε μεγάλο ποσοστό, είναι η μεταφορά για μετεγκατάσταση σε λιγότερο ανεπτυγμένες περιοχές ή ΒΙ.ΠΕ. Συμπεράναμε πως, υπερισχύει η τάση για μετεγκατάσταση σε ΒΙ.ΠΕ. για λόγους όπως το χωροταξικό και πολεοδομικό πρόβλημα, η ύπαρξη σε αυτές έργων υποδομής, υπηρεσιών και συγκεκριμένης βιομηχανικής δομής, οι ασφάλειες, όπως προφύλαξη από πυρκαγιές, μολύνσεις κλπ., που παρέχει η ΒΙ.ΠΕ., η ανάγκη για προστασία του περιβάλλοντος, η ύπαρξη βοηθητικών χώρων και η κατάλληλη διάταξή τους, τα μειωμένα κόστη, τα φορολογικά κίνητρα και οι απαλλαγές και το επίπεδο συνεργασίας - επικοινωνίας με ομοειδή ή και προμηθευτικές επιχειρήσεις.

Θα πρέπει, ακόμη, να αναφέρουμε πως, εξίσου σημαντική επένδυση θεωρείται και η αγορά καινούργιων μεταφορικών μέσων διακίνησης υλικών για λόγους όπως: α) η μείωση του κόστους και του χρόνου μεταφοράς, β) η μεγαλύτερη ασφάλεια για και κατά τις μεταφορές και γ) οι τεχνικές προδιαγραφές κατασκευής, οι οποίες περιλαμβάνουν συστήματα για την μείωση των εκπομπών καυσαερίων. Επίσης η κατασκευή, επέκταση και εκσυγχρονισμός των εγκαταστάσεων, κυρίως για την αύξηση της παραγωγικότητας και της ανταγωνιστικότητας των επιχειρήσεων με την παράλληλη διαφύλαξη του περιβάλλοντος.

Η αγορά οργάνων ή εξοπλισμού εργαστηρίων εφαρμοσμένης βιομηχανικής έρευνας αποτελεί, για τις επιχειρήσεις του δείγματος, την κυριότερη από τις επενδύσεις που δεν επέλεξαν. Συμπεράναμε πως τα μεγάλα κόστη εγκατάστασης, λειτουργίας και συντήρησης ενός τέτοιου εργαστηρίου (μόνο οι πολύ μεγάλες ή πολυεθνικές επιχειρήσεις έχουν την δυνατότητα συντήρησης τέτοιων εργαστηρίων και πραγματοποίησης βιομηχανικών ερευνών) καθώς και η μη χρησιμότητά του, στις περισσότερες περιπτώσεις, είναι οι κυριότεροι λόγοι απόρριψης αυτής της επένδυσης από τις επιχειρήσεις. Το γεγονός της απόρριψης αυτών οφείλεται, κυρίως, στους εξής παράγοντες: α) τήρηση συγκεκριμένων προδιαγραφών για κάθε παραγόμενο προϊόν, είτε πρόκειται για προϊόντα της ίδιας της επιχείρησης, είτε για προϊόντα τρίτων (φασόν) και β) τήρηση συγκεκριμένων μεθόδων παραγωγής, είτε πρόκειται για προϊόντα της ίδιας της επιχείρησης, είτε για προϊόντα τρίτων (φασόν).

Επίσης, σε μεγάλα ποσοστά σε κάθε κατηγορία βιομηχανίας - βιοτεχνίας, πολλές επιχειρήσεις φαίνεται να αδιαφορούν για άλλες μορφές ενέργειας πιο ήπιες ή ανανεώσιμες. Αυτό οφείλεται, κυρίως, στο ότι αυτές αντιμετωπίζουν ακόμη οργανωτικά, θεσμικά και οικονομικά προβλήματα, πράγμα που δυσχεραίνει την αξιοποίησή τους από τις επιχειρήσεις.

Συνοψίζοντας τα παραπάνω, παρατηρούμε πως όλες οι επιχειρήσεις κατά κύριο λόγο ενδιαφέρονται για την πραγματοποίηση επενδύσεων, για παραγωγικούς σκοπούς με τελικό στόχο το κέρδος αλλά και για περιβαλλοντικούς με τελικό στόχο την εξασφάλιση της βιωσιμότητάς τους στο χώρο που είναι εγκατεστημένες.

3.7. Συντήρηση συστήματος παραγωγής

3.7.1. Γενικά

Η έννοια του συστήματος παραγωγής αναφέρεται σε μια από τις λειτουργίες και δράσεις της επιχείρησης, την τεχνική - παραγωγική λειτουργία. Αυτή είναι η όλη οργάνωση και δραστηριότητα της επιχείρησης που την καθιστά ικανή να πραγματοποιήσει την παραγωγή αγαθών. Η τεχνικο-παραγωγική λειτουργία συναντιέται μόνο στον δευτερογενή τομέα παραγωγής, βιομηχανία ή βιοτεχνία, οι οποίες μετατρέπουν πρώτες ύλες σε αγαθά.

Στο κεφάλαιο αυτό θα ασχοληθούμε περισσότερο με την συντήρηση της παραγωγικής διαδικασίας όσον αφορά τη σωστή λειτουργία των εγκαταστάσεων, των μηχανημάτων, των εργαλείων κ.λ.π. και με την ορθολογική οργάνωση της παραγωγικής διαδικασίας ώστε να είναι δυνατή η παραγωγή προϊόντων με το καλύτερο δυνατό αποτέλεσμα ως προς το κοινωνικό σύνολο αλλά και το χαμηλό κόστος.

Μπορούμε να διακρίνουμε δύο μεθόδους συντήρησης:

- α) Την επισκευαστική ή επανορθωτική συντήρηση και
- β) Την προληπτική συντήρηση.

Επισκευαστική χαρακτηρίζεται η συντήρηση που παραγματοποιείται όταν εμφανιστεί κάποια βλάβη στα μηχανήματα ή στις μηχανολογικές εγκαταστάσεις κατά την διάρκεια της παραγωγικής διαδικασίας.

Προληπτική χαρακτηρίζεται η συντήρηση κατά την οποία οι μηχανές, οι λοιπές μηχανολογικές εγκαταστάσεις κ.λ.π. παρακολουθούνται και ελέγχονται κατά τακτά προγραμματισμένα χρονικά διαστήματα έτσι ώστε, να διαπιστώνονται και να προλαμβάνονται τυχόν βλάβες και φθορές.

3.7.2. Ερώτημα ενδέκατο - απαντήσεις & ανάλυση

Πόσο ικανοποιητική είναι η συντήρηση του συστήματος παραγωγής της επιχείρησής σας για την προστασία του περιβάλλοντος;

(Ο όρος σύστημα παραγωγής αναφέρεται κύρια στο μηχανολογικό καθώς και στα υποσυστήματα ηλεκτρολογικό, αποχετευτικό, κτηριολογικό και εσωτερικών μεταφορών.)

ΠΙΝΑΚΑΣ 1: ΒΑΡΙΑ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ - ΒΙΟΤΕΧΝΙΑ

ΠΟΛΥ						ΚΑΤΩ ΤΟΥ		ΣΥΝΟΛΟ		ΔΕΝ		ΣΥΝΟΛΟ	
ΙΚΑΝΟΠΟΙΗΤΙΚΗ		ΙΚΑΝΟΠΟΙΗΤΙΚΗ		ΜΕΤΡΙΑ		ΜΕΤΡΙΟΥ		ΑΠΑΝΤΗΣΕΩΝ		ΑΠΑΝΤΗΣΑΝ		ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ	
6	37.50%	9	56.25%	1	6.25%	0	0.00%	16	100.00%	0	0.00%	16	100.00%

ΠΙΝΑΚΑΣ 2: ΜΕΣΑΙΑ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ - ΒΙΟΤΕΧΝΙΑ

ΠΟΛΥ						ΚΑΤΩ ΤΟΥ		ΣΥΝΟΛΟ		ΔΕΝ		ΣΥΝΟΛΟ	
ΙΚΑΝΟΠΟΙΗΤΙΚΗ		ΙΚΑΝΟΠΟΙΗΤΙΚΗ		ΜΕΤΡΙΑ		ΜΕΤΡΙΟΥ		ΑΠΑΝΤΗΣΕΩΝ		ΑΠΑΝΤΗΣΑΝ		ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ	
23	38.98%	32	54.24%	4	6.78%	0	0.00%	59	100.00%	0	0.00%	59	100.00%

ΠΙΝΑΚΑΣ 3: ΕΛΑΦΡΙΑ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ - ΒΙΟΤΕΧΝΙΑ

ΠΟΛΥ						ΚΑΤΩ ΤΟΥ		ΣΥΝΟΛΟ		ΔΕΝ		ΣΥΝΟΛΟ	
ΙΚΑΝΟΠΟΙΗΤΙΚΗ		ΙΚΑΝΟΠΟΙΗΤΙΚΗ		ΜΕΤΡΙΑ		ΜΕΤΡΙΟΥ		ΑΠΑΝΤΗΣΕΩΝ		ΑΠΑΝΤΗΣΑΝ		ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ	
10	41.67%	12	50.00%	2	8.33%	0	0.00%	24	100.00%	0	0.00%	24	100.00%

ΠΙΝΑΚΑΣ 4: ΣΥΝΟΛΟ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑΣ - ΒΙΟΤΕΧΝΙΑΣ

ΠΟΛΥ						ΚΑΤΩ ΤΟΥ		ΣΥΝΟΛΟ		ΔΕΝ		ΣΥΝΟΛΟ	
ΙΚΑΝΟΠΟΙΗΤΙΚΗ		ΙΚΑΝΟΠΟΙΗΤΙΚΗ		ΜΕΤΡΙΑ		ΜΕΤΡΙΟΥ		ΑΠΑΝΤΗΣΕΩΝ		ΑΠΑΝΤΗΣΑΝ		ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ	
39	39.39%	53	53.54%	7	7.07%	0	0.00%	99	100.00%	0	0.00%	99	100.00%

Εξετάζοντας τον πρώτο πίνακα, παρατηρούμε πως το μεγαλύτερο ποσοστό των επιχειρήσεων που ανήκουν στην κατηγορία της **βαριάς βιομηχανίας - βιοτεχνίας**, θεωρεί πως η συντήρηση που γίνεται στο σύστημα παραγωγής της επιχείρησής τους είναι ικανοποιητική σε σχέση με την προστασία του περιβάλλοντος, ποσοστό 56,25%, δηλαδή 9 στις 16 επιχειρήσεις. Ένα ποσοστό 37,50%, δηλαδή 6 στις 16 επιχειρήσεις θεωρεί πως η συντήρηση που γίνεται στο σύστημα παραγωγής της επιχείρησής του, είναι πολύ ικανοποιητική σε σχέση με την προστασία του περιβάλλοντος, ενώ μόλις 1 στις 16 επιχειρήσεις, ποσοστό 6,25% θεωρεί πως η συντήρηση που διενεργεί είναι μέτρια σε σχέση με την προστασία του περιβάλλοντος. Δηλαδή, 15 στις 16 επιχειρήσεις, ποσοστό 93,75%, θεωρεί ότι η συντήρηση του συστήματος παραγωγής είναι ικανοποιητική έως πολύ ικανοποιητική και 1 στις 16 επιχειρήσεις, ποσοστό 6,25%, θεωρεί ότι η συντήρηση του συστήματος παραγωγής είναι μέτρια έως κάτω του μετρίου.

Εξετάζοντας τον δεύτερο πίνακα, παρατηρούμε πως το μεγαλύτερο ποσοστό των επιχειρήσεων που ανήκουν στην κατηγορία της **μεσαίας βιομηχανίας - βιοτεχνίας**, θεωρεί πως η συντήρηση που γίνεται στο σύστημα παραγωγής της επιχείρησής τους είναι ικανοποιητική σε σχέση με την προστασία του περιβάλλοντος, ποσοστό 54,24%, δηλαδή 32 στις 59 επιχειρήσεις. Ένα ποσοστό 38,98%, δηλαδή 23 στις 59 επιχειρήσεις θεωρεί πως η συντήρηση που γίνεται στο σύστημα παραγωγής της επιχείρησής του, είναι πολύ ικανοποιητική σε σχέση με την προστασία του περιβάλλοντος, ενώ μόλις 4 στις 59 επιχειρήσεις, ποσοστό 6,78% θεωρεί πως η συντήρηση που διενεργεί είναι μέτρια σε σχέση με την προστασία του περιβάλλοντος. Δηλαδή, 55 στις 59 επιχειρήσεις, ποσοστό 93,22%, θεωρεί ότι η συντήρηση του συστήματος παραγωγής είναι ικανοποιητική έως πολύ ικανοποιητική και 4 στις 59 επιχειρήσεις, ποσοστό 6,78%, θεωρεί ότι η συντήρηση του συστήματος παραγωγής είναι μέτρια έως κάτω του μετρίου.

Εξετάζοντας τον τρίτο πίνακα, παρατηρούμε πως το μεγαλύτερο ποσοστό των επιχειρήσεων που ανήκουν στην κατηγορία της ελαφριάς βιομηχανίας - βιοτεχνίας, θεωρεί πως η συντήρηση που γίνεται στο σύστημα παραγωγής της επιχείρησής τους είναι ικανοποιητική σε σχέση με την προστασία του περιβάλλοντος, ποσοστό 50,00%, δηλαδή 12 στις 24 επιχειρήσεις. Ένα ποσοστό 41,67%, δηλαδή 10 στις 24 επιχειρήσεις θεωρεί πως η συντήρηση που γίνεται στο σύστημα παραγωγής της επιχείρησής του, είναι πολύ ικανοποιητική σε σχέση με την προστασία του περιβάλλοντος, ενώ μόλις 2 στις 24 επιχειρήσεις, ποσοστό 8,33% θεωρεί πως η συντήρηση που διενεργεί είναι μέτρια σε σχέση με την προστασία του περιβάλλοντος. Δηλαδή, 22 στις 24 επιχειρήσεις, ποσοστό 91,67%, θεωρεί ότι η συντήρηση του συστήματος παραγωγής είναι ικανοποιητική έως πολύ ικανοποιητική και 2 στις 24 επιχειρήσεις, ποσοστό 8,33%, θεωρεί ότι η συντήρηση του συστήματος παραγωγής είναι μέτρια έως κάτω του μετρίου.

Εξετάζοντας τον τέταρτο πίνακα, ο οποίος εμφανίζει τα **συγκεντρωτικά** αποτελέσματα των τριών παραπάνω πινάκων, παρατηρούμε πως το μεγαλύτερο ποσοστό του συνόλου των επιχειρήσεων, ανεξάρτητα από την κατηγορία στην οποία ανήκουν, θεωρεί πως η συντήρηση που γίνεται στο σύστημα παραγωγής της επιχείρησής τους είναι ικανοποιητική σε σχέση με την προστασία του περιβάλλοντος, ποσοστό 53,54%, δηλαδή 53 στις 99 επιχειρήσεις. Ένα ποσοστό 39,39%, δηλαδή 39 στις 99 επιχειρήσεις θεωρεί πως η συντήρηση που γίνεται στο σύστημα παραγωγής της επιχείρησής του, είναι πολύ ικανοποιητική σε σχέση με την προστασία του περιβάλλοντος, ενώ μόλις 7 στις 99 επιχειρήσεις, ποσοστό 7,07% θεωρεί πως η συντήρηση που διενεργεί είναι μέτρια σε σχέση με την προστασία του περιβάλλοντος. Δηλαδή, 92 στις 99 επιχειρήσεις, ποσοστό 92,93%, θεωρεί ότι η συντήρηση του συστήματος παραγωγής είναι ικανοποιητική έως πολύ ικανοποιητική και 7 στις 99 επιχειρήσεις, ποσοστό 7,07%, θεωρεί ότι η συντήρηση του

συστήματος παραγωγής είναι μέτρια έως κάτω του μετρίου. Τέλος, τα αποτελέσματα συμφωνούν με εκείνα της πολιτικής επιχειρήσεων του δεύτερου ερωτήματος.

3.7.3. Ερώτημα δωδέκατο - απαντήσεις & ανάλυση

Αν η απάντησή σας στο ερώτημα 11 είναι μέτρια και κάτω, για ποιούς λόγους από τους παρακάτω και σε ποιό βαθμό;

ΠΙΝΑΚΑΣ 1: ΒΑΡΙΑ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ - ΒΙΟΤΕΧΝΙΑ

ΛΟΓΟΙ	ΠΟΛΥ ΜΕΓΑΛΟ		ΜΕΓΑΛΟ		ΜΕΤΡΙΟ		ΚΑΤΩ ΤΟΥ		ΣΥΝΟΛΟ		ΔΕΝ		ΣΥΝΟΛΟ	
							ΜΕΤΡΙΟΥ		ΑΠΑΝΤΗΣΕΩΝ		ΑΠΑΝΤΗΣΕΩΝ		ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ	
ΕΛ.ΠΡΟΣΩΠΙΚΟΥ	0	0.00%	0	0.00%	1	6.25%	0	0.00%	1	6.25%	0	0.00%	1	6.25%
ΕΛ.ΥΠΟΔΟΜΗΣ	1	6.25%	0	0.00%	0	0.00%	0	0.00%	1	6.25%	0	0.00%	1	6.25%
Λ.ΟΙΚΟΝ.ΜΕΣΩΝ	0	0.00%	1	6.25%	0	0.00%	0	0.00%	1	6.25%	0	0.00%	1	6.25%

ΠΙΝΑΚΑΣ 2: ΜΕΣΑΙΑ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ - ΒΙΟΤΕΧΝΙΑ

ΛΟΓΟΙ	ΠΟΛΥ ΜΕΓΑΛΟ		ΜΕΓΑΛΟ		ΜΕΤΡΙΟ		ΚΑΤΩ ΤΟΥ		ΣΥΝΟΛΟ		ΔΕΝ		ΣΥΝΟΛΟ	
							ΜΕΤΡΙΟΥ		ΑΠΑΝΤΗΣΕΩΝ		ΑΠΑΝΤΗΣΕΩΝ		ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ	
ΕΛ.ΠΡΟΣΩΠΙΚΟΥ	1	1.69%	1	1.69%	1	1.69%	0	0.00%	3	5.08%	1	1.69%	4	6.78%
ΕΛ.ΥΠΟΔΟΜΗΣ	1	1.69%	1	1.69%	0	0.00%	0	0.00%	2	3.39%	2	3.39%	4	6.78%
Λ.ΟΙΚΟΝ.ΜΕΣΩΝ	0	0.00%	2	3.39%	2	3.39%	0	0.00%	4	6.78%	0	0.00%	4	6.78%

ΠΙΝΑΚΑΣ 3: ΕΛΑΦΡΙΑ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ - ΒΙΟΤΕΧΝΙΑ

ΛΟΓΟΙ	ΠΟΛΥ ΜΕΓΑΛΟ		ΜΕΓΑΛΟ		ΜΕΤΡΙΟ		ΚΑΤΩ ΤΟΥ		ΣΥΝΟΛΟ		ΔΕΝ		ΣΥΝΟΛΟ	
							ΜΕΤΡΙΟΥ		ΑΠΑΝΤΗΣΕΩΝ		ΑΠΑΝΤΗΣΕΩΝ		ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ	
ΕΛ.ΠΡΟΣΩΠΙΚΟΥ	1	4.17%	1	4.17%	0	0.00%	0	0.00%	2	8.33%	0	0.00%	2	8.33%
ΕΛ.ΥΠΟΔΟΜΗΣ	0	0.00%	1	4.17%	1	4.17%	0	0.00%	2	8.33%	0	0.00%	2	8.33%
Λ.ΟΙΚΟΝ.ΜΕΣΩΝ	1	4.17%	0	0.00%	1	4.17%	0	0.00%	2	8.33%	0	0.00%	2	8.33%

ΠΙΝΑΚΑΣ 4: ΣΥΝΟΛΟ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑΣ - ΒΙΟΤΕΧΝΙΑΣ

ΛΟΓΟΙ	ΠΟΛΥ ΜΕΓΑΛΟ		ΜΕΓΑΛΟ		ΜΕΤΡΙΟ		ΚΑΤΩ ΤΟΥ		ΣΥΝΟΛΟ		ΔΕΝ		ΣΥΝΟΛΟ	
							ΜΕΤΡΙΟΥ		ΑΠΑΝΤΗΣΕΩΝ		ΑΠΑΝΤΗΣΕΩΝ		ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ	
ΕΛ.ΠΡΟΣΩΠΙΚΟΥ	2	2.02%	2	2.02%	2	2.02%	0	0.00%	6	6.06%	1	1.01%	7	7.07%
ΕΛ.ΥΠΟΔΟΜΗΣ	2	2.02%	2	2.02%	1	1.01%	0	0.00%	5	5.05%	2	2.02%	7	7.07%
Λ.ΟΙΚΟΝ.ΜΕΣΩΝ	1	1.01%	3	3.03%	3	3.03%	0	0.00%	7	7.07%	0	0.00%	7	7.07%

Από την ανάλυση του ενδέκατου ερωτήματος προκύπτει ότι στο σύνολο των βιομηχανιών - βιοτεχνιών που εξετάζουμε, μόνο 7 στις 99 επιχειρήσεις, ποσοστό 7,07%, θεωρούν πως η συντήρηση που γίνεται στο σύστημα παραγωγής τους, είναι μέτρια σε σχέση με την προστασία του περιβάλλοντος, ενώ καμία επιχείρηση δεν απάντησε πως η συντήρηση του συστήματος παραγωγής είναι κάτω του μετρίου.

Επειδή οι επιχειρήσεις, που απάντησαν στο δωδέκατο ερώτημα, είναι πολύ λίγες σε αριθμό συγκριτικά με τις επιχειρήσεις που έλαβαν μέρος στην έρευνα, θα αναλύσουμε τον τέταρτο πίνακα του δωδέκατου ερωτήματος, ο οποίος εμφανίζει τα **συγκεντρωτικά** αποτελέσματα των απαντήσεων που δόθηκαν σε όλες τις κατηγορίες (βαριά, μεσαία, ελαφριά) βιομηχανίας - βιοτεχνίας, θεωρώντας αυτόν ως πιο αντιπροσωπευτικό για τα πορίσματα της μελέτης μας. Πρέπει να αναφέρουμε πως, οι επιχειρήσεις απάντησαν σε εκείνους τους λόγους που αντιπροσωπεύουν καλύτερα την μη ικανοποιητική συντήρηση του συστήματος παραγωγής τους.

Έτσι, εξετάζοντας τον τέταρτο πίνακα, παρατηρούμε πως 7 στις 7 επιχειρήσεις απάντησαν ότι η μέτρια συντήρηση του συστήματος παραγωγής τους, σε σχέση με την προστασία του περιβάλλοντος, οφείλεται από μέτριο έως μεγάλο βαθμό στην έλλειψη οικονομικών μέσων. Επίσης, οι 6 στις 7 επιχειρήσεις απάντησαν πως η μέτρια συντήρηση του συστήματος παραγωγής τους σε σχέση με την προστασία του περιβάλλοντος, οφείλεται από μέτριο έως πολύ μεγάλο βαθμό και στην έλλειψη προσωπικού. Τέλος 5 στις 7 επιχειρήσεις απάντησαν πως η μέτρια συντήρηση του συστήματος παραγωγής τους σε σχέση με την προστασία του περιβάλλοντος, οφείλεται από μέτριο έως πολύ μεγάλο βαθμό και στην έλλειψη υποδομής.

3.7.4. Ερώτημα δέκατο τρίτο - απαντήσεις & ανάλυση

Ποιά η συχνότητα συντήρησης του συστήματος παραγωγής και πόσο αποτελεσματική είναι;

ΠΙΝΑΚΑΣ 1: ΒΑΡΙΑ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ - ΒΙΟΤΕΧΝΙΑ

ΣΧΗΜΑΤΟΤΗΤΑ	ΠΟΛΥ		ΜΕΤΡΙΑ		ΚΑΤΩ ΤΟΥ		ΣΥΝΟΛΟ		ΔΕΝ		ΣΥΝΟΛΟ			
	ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΙΚΗ	ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΙΚΗ	ΜΕΤΡΙΑ	ΜΕΤΡΙΑ	ΜΕΤΡΙΑ	ΜΕΤΡΙΑ	ΑΠΑΝΤΗΣΕΩΝ	ΑΠΑΝΤΗΣΕΩΝ	ΑΠΑΝΤΗΣΕΩΝ	ΑΠΑΝΤΗΣΕΩΝ	ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ	ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ		
ΕΝΑ ΕΤΟΣ	0	0.00%	1	6.25%	1	6.25%	0	0.00%	2	12.50%	14	87.50%	16	100.00%
2 ΕΞΑΜΗΝΟ	1	6.25%	2	12.50%	0	0.00%	0	0.00%	3	18.75%	13	81.25%	16	100.00%
3 ΤΡΙΜΗΝΟ	3	18.75%	3	18.75%	0	0.00%	0	0.00%	6	37.50%	10	62.50%	16	100.00%
ΆΛΛΑ	2	12.50%	3	18.75%	0	0.00%	0	0.00%	5	31.25%	11	68.75%	16	100.00%

ΠΙΝΑΚΑΣ 2: ΜΕΣΑΙΑ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ - ΒΙΟΤΕΧΝΙΑ

ΣΧΗΜΑΤΟΤΗΤΑ	ΠΟΛΥ		ΜΕΤΡΙΑ		ΚΑΤΩ ΤΟΥ		ΣΥΝΟΛΟ		ΔΕΝ		ΣΥΝΟΛΟ			
	ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΙΚΗ	ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΙΚΗ	ΜΕΤΡΙΑ	ΜΕΤΡΙΑ	ΜΕΤΡΙΑ	ΜΕΤΡΙΑ	ΑΠΑΝΤΗΣΕΩΝ	ΑΠΑΝΤΗΣΕΩΝ	ΑΠΑΝΤΗΣΕΩΝ	ΑΠΑΝΤΗΣΕΩΝ	ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ	ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ		
ΕΝΑ ΕΤΟΣ	4	6.78%	11	18.64%	1	1.69%	0	0.00%	16	27.12%	43	72.88%	59	100.00%
2 ΕΞΑΜΗΝΟ	5	8.47%	7	11.86%	1	1.69%	0	0.00%	13	22.03%	46	77.97%	59	100.00%
3 ΤΡΙΜΗΝΟ	9	15.25%	11	18.64%	1	1.69%	0	0.00%	21	35.59%	38	64.41%	59	100.00%
ΆΛΛΑ	5	8.47%	3	5.08%	1	1.69%	0	0.00%	9	15.25%	50	84.75%	59	100.00%

Ποιά η συχνότητα συντήρησης του συστήματος παραγωγής και πόσο αποτελεσματική είναι;

ΠΙΝΑΚΑΣ 3: ΕΛΑΦΡΙΑ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ - ΒΙΟΤΕΧΝΙΑ

ΣΥΧΝΟΤΗΤΑ	ΠΟΛΥ		ΜΕΤΡΙΑ		ΚΑΤΩ ΤΟΥ		ΣΥΝΟΛΟ		ΔΕΝ		ΣΥΝΟΛΟ			
	ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΙΚΗ	ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΙΚΗ	ΜΕΤΡΙΑ	ΜΕΤΡΙΑ	ΜΕΤΡΙΑ	ΜΕΤΡΙΑ	ΑΠΑΝΤΗΣΕΩΝ	ΑΠΑΝΤΗΣΕΩΝ	ΑΠΑΝΤΗΣΕΩΝ	ΑΠΑΝΤΗΣΕΩΝ	ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ	ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ		
ΑΝΑ ΕΤΟΣ	2	8.33%	6	25.00%	0	0.00%	0	0.00%	8	33.33%	16	66.67%	24	100.00%
ΓΙΑ ΕΞΑΜΗΝΟ	3	12.50%	3	12.50%	1	4.17%	0	0.00%	7	29.17%	17	70.83%	24	100.00%
ΑΝΑ ΤΡΙΜΗΝΟ	4	16.67%	3	12.50%	1	4.17%	0	0.00%	8	33.33%	16	66.67%	24	100.00%
ΆΛΛΑ	1	4.17%	0	0.00%	0	0.00%	0	0.00%	1	4.17%	23	95.83%	24	100.00%

ΠΙΝΑΚΑΣ 4: ΣΥΝΟΛΟ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑΣ - ΒΙΟΤΕΧΝΙΑΣ

ΣΥΧΝΟΤΗΤΑ	ΠΟΛΥ		ΜΕΤΡΙΑ		ΚΑΤΩ ΤΟΥ		ΣΥΝΟΛΟ		ΔΕΝ		ΣΥΝΟΛΟ			
	ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΙΚΗ	ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΙΚΗ	ΜΕΤΡΙΑ	ΜΕΤΡΙΑ	ΜΕΤΡΙΑ	ΜΕΤΡΙΑ	ΑΠΑΝΤΗΣΕΩΝ	ΑΠΑΝΤΗΣΕΩΝ	ΑΠΑΝΤΗΣΕΩΝ	ΑΠΑΝΤΗΣΕΩΝ	ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ	ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ		
ΑΝΑ ΕΤΟΣ	6	6.06%	18	18.18%	2	2.02%	0	0.00%	26	26.26%	73	73.74%	99	100.00%
ΓΙΑ ΕΞΑΜΗΝΟ	9	9.09%	12	12.12%	2	2.02%	0	0.00%	23	23.23%	76	76.77%	99	100.00%
ΑΝΑ ΤΡΙΜΗΝΟ	16	16.16%	17	17.17%	2	2.02%	0	0.00%	35	35.35%	64	64.65%	99	100.00%
ΆΛΛΑ	8	8.08%	6	6.06%	1	1.01%	0	0.00%	15	15.15%	84	84.85%	99	100.00%

Εξετάζοντας τον πρώτο πίνακα, ο οποίος αφορά την **βαριά** βιομηχανία - βιοτεχνία, παρατηρούμε πως το μεγαλύτερο ποσοστό των επιχειρήσεων που ανήκουν στην κατηγορία αυτή, ποσοστό 37,50%, δηλαδή 6 στις 16 επιχειρήσεις, απάντησαν ότι πραγματοποιούν συντήρηση στο σύστημα παραγωγής τους ανά τρίμηνο με καλά έως πολύ καλά αποτελέσματα. Επίσης 3 στις 16 επιχειρήσεις, ποσοστό 18,75%, απάντησαν ότι πραγματοποιούν συντήρηση στο σύστημα παραγωγής τους ανά εξάμηνο με καλά έως πολύ καλά αποτελέσματα και τέλος 1 στις 16 επιχειρήσεις, ποσοστό 6,25%, απάντησε ότι πραγματοποιεί συντήρηση στο σύστημα παραγωγής της ανά έτος με καλά έως καλά αποτελέσματα.

Αξίζει να σημειωθεί πως 5 στις 16 επιχειρήσεις έδωσαν διάφορες άλλες απαντήσεις όπως:

- α) Δύο (2) επιχειρήσεις πραγματοποιούν συντήρηση στο σύστημα παραγωγής τους όποτε χρειαστεί και όχι σε προκαθορισμένο χρόνο,
- β) Δύο (2) επιχειρήσεις πραγματοποιούν συνεχή συντήρηση στο σύστημα παραγωγής τους και
- γ) Μία (1) επιχείρηση πραγματοποιεί συντήρηση στο σύστημα παραγωγής της κάθε μήνα.

Εξετάζοντας τον δεύτερο πίνακα, ο οποίος αφορά την **μεσαία** βιομηχανία - βιοτεχνία, παρατηρούμε πως το μεγαλύτερο ποσοστό των επιχειρήσεων που ανήκουν στην κατηγορία αυτή, ποσοστό 33,89%, δηλαδή 20 στις 59 επιχειρήσεις, απάντησαν ότι πραγματοποιούν συντήρηση στο σύστημα παραγωγής τους ανά τρίμηνο με καλά έως πολύ καλά αποτελέσματα. Επίσης 15 στις 59 επιχειρήσεις, ποσοστό 24,42%, απάντησαν ότι πραγματοποιούν συντήρηση στο σύστημα παραγωγής τους ανά έτος με καλά έως πολύ καλά αποτελέσματα

και τέλος 12 στις 59 επιχειρήσεις, ποσοστό 20,33%, απάντησαν ότι πραγματοποιούν συντήρηση στο σύστημα παραγωγής τους ανά εξάμηνο με καλά έως πολύ καλά αποτελέσματα.

Αξίζει να σημειωθεί πως 9 στις 59 επιχειρήσεις έδωσαν διάφορες άλλες απαντήσεις όπως:

α) Τέσσερις (4) επιχειρήσεις πραγματοποιούν συντήρηση στο σύστημα παραγωγής τους όποτε χρειαστεί και όχι σε προκαθορισμένο χρόνο,

β) Τρεις (3) επιχειρήσεις πραγματοποιούν συνεχή συντήρηση στο σύστημα παραγωγής τους και

γ) Δύο (2) επιχειρήσεις πραγματοποιούν συντήρηση στο σύστημα παραγωγής τους κάθε μήνα.

Εξετάζοντας τον τρίτο πίνακα, ο οποίος αφορά την ελαφριά βιομηχανία - βιοτεχνία, παρατηρούμε πως το μεγαλύτερο ποσοστό των επιχειρήσεων που ανήκουν στην κατηγορία αυτή, ποσοστό 29,17%, δηλαδή 7 στις 24 επιχειρήσεις, απάντησαν ότι πραγματοποιούν συντήρηση στο σύστημα παραγωγής τους ανά τρίμηνο με καλά έως πολύ καλά αποτελέσματα. Επίσης 8 στις 24 επιχειρήσεις, ποσοστό 33,33%, απάντησαν ότι πραγματοποιούν συντήρηση στο σύστημα παραγωγής τους ανά έτος με καλά έως πολύ καλά αποτελέσματα και τέλος 6 στις 24 επιχειρήσεις, ποσοστό 25,00%, απάντησαν ότι πραγματοποιούν συντήρηση στο σύστημα παραγωγής τους ανά εξάμηνο με καλά έως πολύ καλά αποτελέσματα.

Αξίζει να σημειωθεί πως 1 στις 24 επιχειρήσεις απάντησε πως πραγματοποιεί συντήρηση στο σύστημα παραγωγής της όποτε χρειαστεί και όχι σε προκαθορισμένο χρόνο.

Εξετάζοντας, τέλος, τον τέταρτο πίνακα, ο οποίος ο οποίος εμφανίζει τα συγκεντρωτικά αποτελέσματα των τριών παραπάνω πινάκων, παρατηρούμε πως το μεγαλύτερο ποσοστό του συνόλου των επιχειρήσεων, ποσοστό 33,33%, δηλαδή 33 στις 99 επιχειρήσεις, απάντησαν ότι πραγματοποιούν συντήρηση στο σύστημα παραγωγής τους ανά τρίμηνο με καλά έως πολύ καλά αποτελέσματα. Επίσης 24 στις 99 επιχειρήσεις, ποσοστό 24,24%, απάντησαν ότι πραγματοποιούν συντήρηση στο σύστημα παραγωγής τους ανά έτος με καλά έως πολύ καλά αποτελέσματα και τέλος 21 στις 99 επιχειρήσεις, ποσοστό 21,21%, απάντησαν ότι πραγματοποιούν συντήρηση στο σύστημα παραγωγής τους ανά εξάμηνο με καλά έως πολύ καλά αποτελέσματα.

Αξίζει να σημειωθεί πως 15 στις 99 επιχειρήσεις έδωσαν διάφορες άλλες απαντήσεις όπως:

α) Επτά (7) επιχειρήσεις πραγματοποιούν συντήρηση στο σύστημα παραγωγής τους όποτε χρειαστεί και όχι σε προκαθορισμένο χρόνο,

β) Πέντε (5) επιχειρήσεις πραγματοποιούν συνεχή συντήρηση στο σύστημα παραγωγής τους και

γ) Τρεις (3) επιχειρήσεις πραγματοποιούν συντήρηση στο σύστημα παραγωγής τους κάθε μήνα.

3.7.5. Ερώτημα δέκατο τέταρτο - απαντήσεις & ανάλυση

Ποιά η αποτελεσματικότητα της συντήρησης του συστήματος παραγωγής κατά φορέα;

ΠΙΝΑΚΑΣ 1: ΒΑΡΙΑ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ - ΒΙΟΤΕΧΝΙΑ

ΦΟΡΕΑΣ	ΠΟΛΥ ΜΕΓΑΛΗ		ΜΕΓΑΛΗ		ΜΕΤΡΙΑ		ΚΑΤΩ ΤΟΥ		ΣΥΝΟΛΟ		ΔΕΝ		ΣΥΝΟΛΟ	
							ΜΕΤΡΙΟΥ		ΑΠΑΝΤΗΣΕΩΝ		ΑΠΑΝΤΗΣΕΩΝ		ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ	
ΕΧ/ΣΗ(ΕΝΤΟΣ)	3	18.75%	4	25.00%	1	6.25%	0	0.00%	8	50.00%	8	50.00%	16	100.00%
ΕΧ/ΣΗ(ΕΚΤΟΣ)	3	18.75%	5	31.25%	0	0.00%	0	0.00%	8	50.00%	8	50.00%	16	100.00%
ΚΡΑΤΙΚΟΣ	0	0.00%	0	0.00%	0	0.00%	0	0.00%	0	0.00%	16	100.00%	16	100.00%

ΠΙΝΑΚΑΣ 2: ΜΕΣΑΙΑ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ - ΒΙΟΤΕΧΝΙΑ

ΦΟΡΕΑΣ	ΠΟΛΥ ΜΕΓΑΛΗ		ΜΕΓΑΛΗ		ΜΕΤΡΙΑ		ΚΑΤΩ ΤΟΥ		ΣΥΝΟΛΟ		ΔΕΝ		ΣΥΝΟΛΟ	
							ΜΕΤΡΙΟΥ		ΑΠΑΝΤΗΣΕΩΝ		ΑΠΑΝΤΗΣΕΩΝ		ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ	
ΕΧ/ΣΗ(ΕΝΤΟΣ)	12	20.34%	15	25.42%	2	3.39%	0	0.00%	29	49.15%	30	50.85%	59	100.00%
ΕΧ/ΣΗ(ΕΚΤΟΣ)	11	18.64%	17	28.81%	1	1.69%	0	0.00%	29	49.15%	30	50.85%	59	100.00%
ΚΡΑΤΙΚΟΣ	0	0.00%	0	0.00%	1	1.69%	0	0.00%	1	1.69%	58	98.31%	59	100.00%

Ποιά η αποτελεσματικότητα της συντήρησης του συστήματος παραγωγής κατά φορέα;

ΠΙΝΑΚΑΣ 3: ΕΛΑΦΡΙΑ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ - ΒΙΟΤΕΧΝΙΑ

ΦΟΡΕΑΣ	ΠΟΛΥ ΜΕΓΑΛΗ		ΜΕΓΑΛΗ		ΜΕΤΡΙΑ		ΚΑΤΩ ΤΟΥ		ΣΥΝΟΛΟ		ΔΕΝ		ΣΥΝΟΛΟ	
							ΜΕΤΡΙΟΥ		ΑΠΑΝΤΗΣΕΩΝ		ΑΠΑΝΤΗΣΕΩΝ		ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ	
ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗ(ΕΝΤΟΣ)	6	25.00%	6	25.00%	0	0.00%	0	0.00%	12	50.00%	12	50.00%	24	100.00%
ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗ(ΕΚΤΟΣ)	4	16.67%	6	25.00%	1	4.17%	0	0.00%	11	45.83%	13	54.17%	24	100.00%
ΣΥΝΟΛΟ ΚΡΑΤΙΚΟΣ	0	0.00%	0	0.00%	1	4.17%	0	0.00%	1	4.17%	23	95.83%	24	100.00%

ΠΙΝΑΚΑΣ 4: ΣΥΝΟΛΟ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑΣ - ΒΙΟΤΕΧΝΙΑΣ

ΦΟΡΕΑΣ	ΠΟΛΥ ΜΕΓΑΛΗ		ΜΕΓΑΛΗ		ΜΕΤΡΙΑ		ΚΑΤΩ ΤΟΥ		ΣΥΝΟΛΟ		ΔΕΝ		ΣΥΝΟΛΟ	
							ΜΕΤΡΙΟΥ		ΑΠΑΝΤΗΣΕΩΝ		ΑΠΑΝΤΗΣΕΩΝ		ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ	
ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗ(ΕΝΤΟΣ)	21	21.21%	25	25.25%	3	3.03%	0	0.00%	49	49.49%	50	50.51%	99	100.00%
ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗ(ΕΚΤΟΣ)	18	18.18%	28	28.28%	2	2.02%	0	0.00%	48	48.48%	51	51.52%	99	100.00%
ΣΥΝΟΛΟ ΚΡΑΤΙΚΟΣ	0	0.00%	0	0.00%	2	2.02%	0	0.00%	2	2.02%	97	97.98%	99	100.00%

Εξετάζοντας τον πρώτο πίνακα, ο οποίος αφορά την βαριά βιομηχανία - βιοτεχνία, παρατηρούμε πως το 43,75% των επιχειρήσεων, δηλαδή 7 στις 16 επιχειρήσεις, απάντησαν ότι η συντήρηση στο σύστημα παραγωγής τους γίνεται από την ίδια την επιχείρηση, με μεγάλη έως και πολύ μεγάλη αποτελεσματικότητα ενώ το άλλο 50,00% των επιχειρήσεων, δηλαδή 8 στις 16 επιχειρήσεις, απάντησαν ότι η συντήρηση στο σύστημα παραγωγής τους γίνεται από εξωτερικούς φορείς με μεγάλη έως και πολύ μεγάλη αποτελεσματικότητα.

Εξετάζοντας τον δεύτερο πίνακα, ο οποίος αφορά την μεσαία βιομηχανία - βιοτεχνία, παρατηρούμε πως το 45,76% των επιχειρήσεων δηλαδή 27 στις 59 επιχειρήσεις, απάντησαν ότι η συντήρηση στο σύστημα παραγωγής τους γίνεται από την ίδια την επιχείρηση, με μεγάλη έως και πολύ μεγάλη αποτελεσματικότητα, το άλλο 47,45% των επιχειρήσεων, δηλαδή 28 στις 59 επιχειρήσεις, απάντησαν ότι η συντήρηση στο σύστημα παραγωγής τους γίνεται από εξωτερικούς φορείς με μεγάλη έως και πολύ μεγάλη αποτελεσματικότητα και μόνο 1 στις 59 επιχειρήσεις, ποσοστό 1,69% απάντησε ότι η συντήρηση στο σύστημα παραγωγής τους γίνεται από κρατικό φορέα με μέτρια αποτελεσματικότητα.

Εξετάζοντας τον τρίτο πίνακα, ο οποίος αφορά την ελαφριά βιομηχανία - βιοτεχνία, παρατηρούμε πως το 50,00% των επιχειρήσεων δηλαδή 12 στις 24 επιχειρήσεις, απάντησαν ότι η συντήρηση στο σύστημα παραγωγής τους γίνεται από την ίδια την επιχείρηση, με μεγάλη έως και πολύ μεγάλη αποτελεσματικότητα, το 41,67% των επιχειρήσεων, δηλαδή 10 στις 24 επιχειρήσεις, απάντησαν ότι η συντήρηση στο σύστημα παραγωγής τους γίνεται από εξωτερικούς φορείς με μεγάλη έως και πολύ μεγάλη αποτελεσματικότητα και μόνο 1 στις 24 επιχειρήσεις, ποσοστό 4,17% απάντησε ότι η συντήρηση στο σύστημα παραγωγής τους γίνεται από κρατικό φορέα με μέτρια αποτελεσματικότητα.

Εξετάζοντας τέλος τον τέταρτο πίνακα, ο οποίος εμφανίζει τα συγκεντρωτικά αποτελέσματα των τριών παραπάνω πινάκων, παρατηρούμε πως το 46,46% των επιχειρήσεων δηλαδή 46 στις 99 επιχειρήσεις, απάντησαν ότι η συντήρηση στο σύστημα παραγωγής τους γίνεται από την ίδια την επιχείρηση, με μεγάλη έως και πολύ μεγάλη αποτελεσματικότητα και μόνο 3 στις 99 επιχειρήσεις, ποσοστό 3,03% απάντησε ότι η συντήρηση στο σύστημα παραγωγής τους γίνεται από την ίδια την επιχείρηση με μέτρια αποτελεσματικότητα. Ακόμη, το 46,46% των επιχειρήσεων, δηλαδή 46 στις 99 επιχειρήσεις, απάντησαν ότι η συντήρηση στο σύστημα παραγωγής τους γίνεται από εξωτερικούς φορείς με μεγάλη έως και πολύ μεγάλη αποτελεσματικότητα και μόνο 2 στις 99 επιχειρήσεις, ποσοστό 2,02% απάντησε ότι η συντήρηση στο σύστημα παραγωγής τους γίνεται από κρατικό φορέα με μέτρια αποτελεσματικότητα.

Συνοπτικά παρατηρούμε πως, στο μεγαλύτερο μέρος τους, οι επιχειρήσεις επιλέγουν για την συντήρηση του συστήματος παραγωγής τους φορείς είτε μέσα από την ίδια την επιχείρηση, πράγμα που σημαίνει ειδικευμένο απασχολούμενο προσωπικό, είτε φορείς εξωτερικούς, πράγμα που σημαίνει αρμόδια συνεργεία συντήρησης με ειδικευμένο προσωπικό. Το γεγονός ότι υπήρξαν δύο (2) επιχειρήσεις που πραγματοποιούν συντηρήσεις μέσω του κρατικού φορέα σημαίνει αυτόματα πως ανήκουν στο δημόσιο τομέα, όσο για την αποτελεσματικότητα των συντηρήσεων τους το μέτριο αποτέλεσμα μπορεί να προέρχεται και από άλλους παράγοντες αδιάφορους προς την εργασία μας.

Μέχρι πριν από λίγα χρόνια, η συντήρηση πάσης φύσεως εξοπλισμού, περιλαμβανομένων και των κτιριακών εγκαταστάσεων, θεωρούνταν από τον παραγωγό - βιομήχανο, δευτερεύουσας σημασίας εργασία. Αυτό οφείλονταν:

- α) Στην απλή κατασκευή του μηχανολογικού εξοπλισμού
- β) Στην χαμηλή μηχανοποίηση της εργασίας και στην μικρή εξειδίκευση.
- γ) Στο χαμηλό κόστος αποκατάστασης των φθορών στον εξοπλισμό.

Οι σημερινές, όμως, συνθήκες προβάλλουν την αναθεώρηση των απόψεων αυτών και την διαφορετική θεώρηση των προβλημάτων που δημιουργούνται από τη μη σωστή χρήση και συντήρηση του μηχανολογικού εξοπλισμού των επιχειρήσεων.

Πράγματι, σήμερα δαπανούνται μεγάλα ποσά, από επιχειρήσεις, για επένδυση σύγχρονου μηχανολογικού εξοπλισμού, που πληρεί τις απαραίτητες λειτουργικές αλλά και νομοθετικές προϋποθέσεις, τόσο για την αύξηση της ποσότητας και ποιότητας των παραγόμενων προϊόντων και εν γένει της σωστής λειτουργίας της επιχείρησης, όσο και την προστασία της ασφάλειας των εργαζομένων και την προστασία, από τις βλαβερές συνέπειες της λειτουργίας της επιχείρησης, του περιβάλλοντος. Για τους λόγους, λοιπόν αυτούς, η συντήρηση του συστήματος παραγωγής θεωρείται σήμερα, όχι αναγκαίο κόστος αλλά μέσο αύξησης των εσόδων της επιχείρησης. Έτσι, οι επιχειρήσεις, φροντίζουν να διατηρούν το σύστημά παραγωγής τους σε κατάσταση ανταγωνιστικής διαθεσιμότητας και προβολής τους.

Στις απαντήσεις, που έδωσαν τα στελέχη των επιχειρήσεων, για την ικανότητα της συντήρησης του συστήματος παραγωγής, σε ότι αφορά την προστασία του περιβάλλοντος, παρουσιάζονται υψηλά ποσοστά αρκετά ικανοποιητικής συντήρησης στην ελαφριά και μεσαία βιομηχανία - βιοτεχνία. Σ' αυτά τα είδη της βιομηχανίας - βιοτεχνίας, υπάρχουν επιχειρήσεις, οι οποίες από την φύση τους μπορούν, με σχετικά χαμηλό κόστος, γρήγορα και αποτελεσματικά, να λαμβάνουν μέτρα για την συντήρηση του μηχανολογικού εξοπλισμού τους, χωρίς την διακοπή της παραγωγικής τους διαδικασίας και χωρίς την ύπαρξη ειδικής υπηρεσίας συντήρησης και επισκευών. Το αντίθετο

συμβαίνει στις επιχειρήσεις βαριάς βιομηχανίας - βιοτεχνίας, όπου η ύπαρξη ειδικής υπηρεσίας συντήρησης και επισκευών είναι σχεδόν απαραίτητη και το κόστος μεγαλύτερο.

Στις απαντήσεις, που έδωσαν τα στελέχη των επιχειρήσεων, για την συχνότητα συντήρησης του συστήματος παραγωγής, προκύπτει ότι η συντήρηση δεν είναι συνεχής και αυτό γιατί προκαλεί υπερβολικές δαπάνες (εργασία, υλικά κ.λ.π.) μη αναγκαίες, με εξαίρεση την βαριά βιομηχανία - βιοτεχνία, όπου εκεί η συντήρηση είναι συχνότερη.

Το μεγαλύτερο ποσοστό των επιχειρήσεων διενεργεί συντήρηση στο σύστημα παραγωγής τους ανά τρίμηνο. Αυτό θεωρείται λογικό χρονικό διάστημα τόσο για την επισκευή, όσο και για την πρόληψη βλαβών και φθορών. Το διάστημα αυτό δεν δημιουργεί μεγάλη γραφειοκρατική διαδικασία όπως η ανά μήνα ή η συνεχής συντήρηση, ούτε μεγάλη επιβάρυνση στο κόστος. Πρέπει να τονίσουμε ότι μεγάλο ποσοστό των επιχειρήσεων που ανήκουν στην βαριά βιομηχανία - βιοτεχνία απάντησε πως διενεργεί συντήρηση στο σύστημα παραγωγής της όποτε χρειαστεί. Αυτό γίνεται κατανοητό όταν η συντήρηση μπορεί να περιλαμβάνει μεγάλα συγκροτήματα μηχανολογικού εξοπλισμού που επιβάλλουν την κατάρτιση χρονοδιαγράμματος συντήρησης, ανάλογα με τις δυνατότητες και ανάγκες της εκάστοτε επιχείρησης.

Το μέγεθος της βιομηχανικής - βιοτεχνικής μονάδας, η φύση του χρησιμοποιούμενου εξοπλισμού και το είδος των παραγόμενων προϊόντων, αποτελούν σημαντικό παράγοντα για την ύπαρξη και οργάνωση υπηρεσιών συντήρησης και επισκευών. Σε μεγάλες βιομηχανικές - βιοτεχνικές επιχειρήσεις, όπου υπάρχει μεγάλος όγκος εργασίας, υπάρχουν αυτοτελείς μηχανολογικές υπηρεσίες συντήρησης και επισκευής, με καθήκοντα άμεσης αποκατάστασης βλαβών και πρόληψης φθορών, ενώ σε μικρότερες βιομηχανικές - βιοτεχνικές

επιχειρήσεις τον ρόλο αυτό έχουν ένας ή δύο τεχνικοί που συνήθως υπάγονται στην διεύθυνση.

Στην έρευνά μας, μας ενδιαφέρει περισσότερο το τμήμα συντήρησης μηχανολογικού εξοπλισμού, η στελέχωση του οποίου μεταβάλλεται ανάλογα με το είδος της επιχείρησης, το μέγεθος και τη φύση του εξοπλισμού της καθώς και με το είδος των παραγόμενων προϊόντων της.

Τα κύρια καθήκοντα μιας υπηρεσίας συντήρησης είναι:

- α) Επιθεώρηση και έλεγχος,
- β) Επισκευή βλάβης που σημειώθηκε ή φθοράς που επισημάνθηκε και
- γ) Σχεδιασμός και διενέργεια αλλαγών, βελτιώσεων και τροποποιήσεων στον εξοπλισμό.

Για την διαπίστωση του πόσο αποτελεσματική είναι η συντήρηση, συντάσσονται και τηρούνται αρχεία όπως:

- α) Εκθέσεις συχνότητας συντήρησης
- β) Εκθέσεις συχνότητας επισκευών
- γ) Ανάλυση κόστους συντηρήσεων
- δ) Ανάλυση κόστους επισκευών
- ε) Εκθέσεις με αναλύσεις των ποσοστών αργίας των μηχανημάτων κ.λ.π.

Από τα στοιχεία που συλλέγονται, αποκομίζονται χρήσιμες πληροφορίες, τόσο για το σύστημα παραγωγής της επιχείρησης, όσο και για την προστασία του περιβάλλοντος από τη λειτουργία της.

3.8. Σχεδιασμός προϊόντων

3.8.1. Γενικά

Μια νέα φιλοσοφία κερδίζει όλο και περισσότερο έδαφος στην σημερινή αντίληψη των επιχειρήσεων και του καταναλωτικού κοινού, όπου υπόσχεται μεγαλύτερη επιτυχία στον τρόπο αντιμετώπισης της ολοένα αυξανόμενης έλλειψης φυσικών πόρων με την επαναχρησιμοποίηση και ανακύκλωση των υπάρχοντων υλικών και προϊόντων.

Έτσι, από τις απαντήσεις που έδωσαν οι επιχειρήσεις στο ερώτημα αυτό, θα προσπαθήσουμε να κατανοήσουμε και να αναλύσουμε την τάση που ακολουθεί η σχεδίαση ενός προϊόντος, μερικά από τα χαρακτηριστικά της οποίας είναι α) οι υψηλές προδιαγραφές των παραγόμενων υλικών, υποπροϊόντων και προϊόντων, β) τα ανακυκλώσιμα υλικά, γ) η εξοικονόμηση ενέργειας, δ) η μείωση των αποβλήτων και ε) η μείωση της επικινδυνότητας τόσο της παραγωγικής διαδικασίας όσο και κύρια των παραγόμενων προϊόντων. Όλα τα παραπάνω χαρακτηριστικά, όταν και όπου ακολουθούνται, συνεπάγονται άμεσα και την καλύτερη διαχείριση και προστασία του περιβάλλοντος.

3.8.2. Ερώτημα δέκατο πέμπτο - απαντήσεις & ανάλυση

Τα παραγόμενα προϊόντα/υποπροϊόντα είναι σχεδιασμένα και πόσο ικανοποιητικά, σε σχέση με το περιβάλλον, με προσανατολισμό:

ΠΙΝΑΚΑΣ 1: ΒΑΡΙΑ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ - ΒΙΟΤΕΧΝΙΑ

ΠΡΟΣΑΝΑΤΟΛΙΣΜΟΣ	ΠΟΛΥ						ΚΑΤΩ ΤΟΥ		ΣΥΝΟΛΟ		ΔΕΝ		ΣΥΝΟΛΟ	
	ΙΚΑΝΟΠΟΙΗΤΙΚΑ	ΙΚΑΝΟΠΟΙΗΤΙΚΑ	ΜΕΤΡΙΑ	ΜΕΤΡΙΑ	ΜΕΤΡΙΟΥ	ΜΕΤΡΙΟΥ	ΑΠΑΝΤΗΣΕΩΝ	ΑΠΑΝΤΗΣΕΩΝ	ΑΠΑΝΤΗΣΕΩΝ	ΑΠΑΝΤΗΣΕΩΝ	ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ	ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ		
ΠΛΗΡΗΣ ΠΟΙΟΤΗΤΑ	7	43.75%	5	31.25%	0	0.00%	0	0.00%	12	75.00%	4	25.00%	16	100.00%
ΒΑΚΕΙΜΑ ΥΛΙΚΑ	5	31.25%	6	37.50%	2	12.50%	1	6.25%	14	87.50%	2	12.50%	16	100.00%
ΔΙΚΟΝ.ΕΝ/ΤΕΛΕΣ	2	12.50%	5	31.25%	3	18.75%	2	12.50%	12	75.00%	4	25.00%	16	100.00%
ΕΙΩΣΗ ΑΠΟΒΑ.	3	18.75%	5	31.25%	2	12.50%	2	12.50%	12	75.00%	4	25.00%	16	100.00%
ΕΙΩΣΗ ΕΠΙΚΙΝΔ.	5	31.25%	6	37.50%	1	6.25%	0	0.00%	12	75.00%	4	25.00%	16	100.00%

ΠΙΝΑΚΑΣ 2: ΜΕΣΑΙΑ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ - ΒΙΟΤΕΧΝΙΑ

ΠΡΟΣΑΝΑΤΟΛΙΣΜΟΣ	ΠΟΛΥ						ΚΑΤΩ ΤΟΥ		ΣΥΝΟΛΟ		ΔΕΝ		ΣΥΝΟΛΟ	
	ΙΚΑΝΟΠΟΙΗΤΙΚΑ	ΙΚΑΝΟΠΟΙΗΤΙΚΑ	ΜΕΤΡΙΑ	ΜΕΤΡΙΑ	ΜΕΤΡΙΟΥ	ΜΕΤΡΙΟΥ	ΑΠΑΝΤΗΣΕΩΝ	ΑΠΑΝΤΗΣΕΩΝ	ΑΠΑΝΤΗΣΕΩΝ	ΑΠΑΝΤΗΣΕΩΝ	ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ	ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ		
ΠΛΗΡΗΣ ΠΟΙΟΤΗΤΑ	27	45.76%	18	30.51%	0	0.00%	0	0.00%	45	76.27%	14	23.73%	59	100.00%
ΒΑΚΕΙΜΑ ΥΛΙΚΑ	18	30.51%	21	35.59%	7	11.86%	4	6.78%	50	84.75%	9	15.25%	59	100.00%
ΔΙΚΟΝ.ΕΝ/ΤΕΛΕΣ	8	13.56%	17	28.81%	10	16.95%	8	13.56%	43	72.88%	16	27.12%	59	100.00%
ΕΙΩΣΗ ΑΠΟΒΑ.	11	18.64%	16	27.12%	9	15.25%	7	11.86%	43	72.88%	16	27.12%	59	100.00%
ΕΙΩΣΗ ΕΠΙΚΙΝΔ.	18	30.51%	23	38.98%	4	6.78%	1	1.69%	46	77.97%	13	22.03%	59	100.00%

Τα παραγόμενα προϊόντα/υποπροϊόντα είναι σχεδιασμένα και πόσο ικανοποιητικά, σε σχέση με το περιβάλλον, με προσανατολισμό:

ΠΙΝΑΚΑΣ 3: ΕΛΑΦΡΙΑ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ - ΒΙΟΤΕΧΝΙΑ

ΠΡΟΣΑΝΑΤΟΛΙΣΜΟΣ	ΠΟΛΥ						ΚΑΤΩ ΤΟΥ		ΣΥΝΟΛΟ		ΔΕΝ		ΣΥΝΟΛΟ	
	ΙΚΑΝΟΠΟΙΗΤΙΚΑ	ΙΚΑΝΟΠΟΙΗΤΙΚΑ	ΜΕΤΡΙΑ	ΜΕΤΡΙΑ	ΜΕΤΡΙΟΥ	ΜΕΤΡΙΟΥ	ΑΠΑΝΤΗΣΕΩΝ	ΑΠΑΝΤΗΣΕΩΝ	ΑΠΑΝΤΗΣΕΩΝ	ΑΠΑΝΤΗΣΕΩΝ	ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ	ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ	ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ	
ΕΛΑΦΡΗ ΠΟΙΟΤΗΤΑ	12	50.00%	11	45.83%	1	4.17%	0	0.00%	24	100.00%	0	0.00%	24	100.00%
ΑΚΣΙΜΑ ΥΛΙΚΑ	8	33.33%	9	37.50%	3	12.50%	1	4.17%	21	87.50%	3	12.50%	24	100.00%
ΔΙΚΟΝ.ΕΝ/ΤΕΛΑΣ	4	16.67%	6	25.00%	4	16.67%	3	12.50%	17	70.83%	7	29.17%	24	100.00%
ΕΙΩΣΗ ΑΠΟΒΛ.	4	16.67%	7	29.17%	4	16.67%	2	8.33%	17	70.83%	7	29.17%	24	100.00%
ΕΙΩΣΗ ΕΠΙΚΙΝΔ.	8	33.33%	4	16.67%	1	4.17%	2	8.33%	15	62.50%	9	37.50%	24	100.00%

ΠΙΝΑΚΑΣ 4: ΣΥΝΟΛΟ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑΣ - ΒΙΟΤΕΧΝΙΑΣ

ΠΡΟΣΑΝΑΤΟΛΙΣΜΟΣ	ΠΟΛΥ						ΚΑΤΩ ΤΟΥ		ΣΥΝΟΛΟ		ΔΕΝ		ΣΥΝΟΛΟ	
	ΙΚΑΝΟΠΟΙΗΤΙΚΑ	ΙΚΑΝΟΠΟΙΗΤΙΚΑ	ΜΕΤΡΙΑ	ΜΕΤΡΙΑ	ΜΕΤΡΙΟΥ	ΜΕΤΡΙΟΥ	ΑΠΑΝΤΗΣΕΩΝ	ΑΠΑΝΤΗΣΕΩΝ	ΑΠΑΝΤΗΣΕΩΝ	ΑΠΑΝΤΗΣΕΩΝ	ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ	ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ	ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ	
ΕΛΑΦΡΗ ΠΟΙΟΤΗΤΑ	46	46.46%	34	34.34%	1	1.01%	0	0.00%	81	81.82%	18	18.18%	99	100.00%
ΑΚΣΙΜΑ ΥΛΙΚΑ	31	31.31%	36	36.36%	12	12.12%	6	6.06%	85	85.86%	14	14.14%	99	100.00%
ΔΙΚΟΝ.ΕΝ/ΤΕΛΑΣ	14	14.14%	28	28.28%	17	17.17%	13	13.13%	72	72.73%	27	27.27%	99	100.00%
ΕΙΩΣΗ ΑΠΟΒΛ.	18	18.18%	28	28.28%	15	15.15%	11	11.11%	72	72.73%	27	27.27%	99	100.00%
ΕΙΩΣΗ ΕΠΙΚΙΝΔ.	31	31.31%	33	33.33%	6	6.06%	3	3.03%	73	73.74%	26	26.26%	99	100.00%

Εξετάζοντας τον πρώτο πίνακα, ο οποίος αφορά την **βαριά** βιομηχανία - βιοτεχνία, παρατηρούμε πως το μεγαλύτερο μέρος των επιχειρήσεων που ανήκουν στην κατηγορία αυτή, ποσοστό 68,75%, δηλαδή 11 στις 16 επιχειρήσεις, απάντησαν ότι τα παραγόμενα προϊόντα και υποπροϊόντα τους είναι σχεδιασμένα ικανοποιητικά έως πολύ ικανοποιητικά με προσανατολισμό τα ανακυκλώσιμα υλικά. Επίσης, 12 στις 16 επιχειρήσεις, ποσοστό 75,00%, απάντησαν ότι τα παραγόμενα προϊόντα και υποπροϊόντα τους είναι σχεδιασμένα ικανοποιητικά έως πολύ ικανοποιητικά με προσανατολισμό την υψηλή ποιότητα. Τέλος, 11 στις 16 επιχειρήσεις, ποσοστό 68,75%, απάντησαν ότι τα παραγόμενα προϊόντα και υποπροϊόντα τους είναι σχεδιασμένα ικανοποιητικά έως πολύ ικανοποιητικά με προσανατολισμό την μείωση της επικινδυνότητας.

Εξετάζοντας τον δεύτερο πίνακα, ο οποίος αφορά την **μεσαία** βιομηχανία - βιοτεχνία, παρατηρούμε πως το μεγαλύτερο μέρος των επιχειρήσεων που ανήκουν στην κατηγορία αυτή, ποσοστό 66,10%, δηλαδή 39 στις 59 επιχειρήσεις, απάντησαν ότι τα παραγόμενα προϊόντα και υποπροϊόντα τους είναι σχεδιασμένα ικανοποιητικά έως πολύ ικανοποιητικά με προσανατολισμό τα ανακυκλώσιμα υλικά. Επίσης, 41 στις 59 επιχειρήσεις, ποσοστό 69,49%, απάντησαν ότι τα παραγόμενα προϊόντα και υποπροϊόντα τους είναι σχεδιασμένα ικανοποιητικά έως πολύ ικανοποιητικά με προσανατολισμό την μείωση επικινδυνότητας τους. Τέλος 45 στις 59 επιχειρήσεις, ποσοστό 76,27%, απάντησαν ότι τα παραγόμενα προϊόντα και υποπροϊόντα τους είναι σχεδιασμένα ικανοποιητικά έως πολύ ικανοποιητικά με προσανατολισμό την υψηλή ποιότητά τους.

Εξετάζοντας τον τρίτο πίνακα, ο οποίος αφορά την **ελαφριά** βιομηχανία - βιοτεχνία, παρατηρούμε πως το σύνολο των επιχειρήσεων που ανήκουν στην κατηγορία αυτή, ποσοστό 95,83%, δηλαδή 23 στις 24 επιχειρήσεις, απάντησαν ότι τα παραγόμενα προϊόντα και υποπροϊόντα τους είναι σχεδιασμένα

ικανοποιητικά έως πολύ ικανοποιητικά με προσανατολισμό την υψηλή ποιότητά τους. Επίσης, 17 στις 24 επιχειρήσεις, ποσοστό 70,80%, απάντησαν ότι τα παραγόμενα προϊόντα και υποπροϊόντα τους είναι σχεδιασμένα ικανοποιητικά έως πολύ ικανοποιητικά με προσανατολισμό τα ανακυκλώσιμα υλικά. Τέλος 12 στις 24 επιχειρήσεις, ποσοστό 49,97%, απάντησαν ότι τα παραγόμενα προϊόντα και υποπροϊόντα τους είναι σχεδιασμένα ικανοποιητικά έως πολύ ικανοποιητικά με προσανατολισμό την μείωση της επικινδυνότητας.

Εξετάζοντας, τέλος, τον τέταρο πίνακα, ο οποίος εμφανίζει τα **συγκεντρωτικά** αποτελέσματα των τριών παραπάνω πινάκων, παρατηρούμε πως το μεγαλύτερο ποσοστό των επιχειρήσεων στο σύνολό τους, ποσοστό 67,67%, δηλαδή 67 στις 99 επιχειρήσεις, απάντησαν ότι τα παραγόμενα προϊόντα και υποπροϊόντα τους είναι σχεδιασμένα ικανοποιητικά έως πολύ ικανοποιητικά με προσανατολισμό τα ανακυκλώσιμα υλικά. Επίσης, 80 στις 99 επιχειρήσεις, ποσοστό 80,80%, απάντησαν ότι τα παραγόμενα προϊόντα και υποπροϊόντα τους είναι σχεδιασμένα ικανοποιητικά έως πολύ ικανοποιητικά με προσανατολισμό την υψηλή ποιότητά τους. Τέλος, 64 στις 99 επιχειρήσεις, ποσοστό 64,64%, απάντησαν ότι τα παραγόμενα προϊόντα και υποπροϊόντα τους είναι σχεδιασμένα ικανοποιητικά έως πολύ ικανοποιητικά με προσανατολισμό την μείωση της επικινδυνότητας τους.

Ακόμη και σήμερα επικρατεί η άποψη ότι οι φυσικές α' ύλες είναι επαρκής, ενώ πολλοί αναφέρονται σε προσδιοριστικές ποσότητες α' υλών οι οποίες προσφέρονται για συγκεκριμένο χρονικό διάστημα.

Έτσι, η επαναχρησιμοποίηση δίνει την δυνατότητα στην βιομηχανική - βιοτεχνική μονάδα να παράγει, επηρεάζοντας όσο το δυνατό λιγότερο την μείωση των αποθεμάτων των φυσικών α' υλών. Δηλαδή, η ανακύκλωση είναι

λιγότερο επιζήμια από την επεξεργασία νέων α' υλών, αφού με αυτήν επιτυγχάνεται η εξοικονόμηση αποθεμάτων φυσικών α' υλών.

Χαρακτηριστικό είναι, από τις απαντήσεις που έδωσαν τα στελέχη των επιχειρήσεων του δείγματος που εξετάσαμε, ότι και οι τρεις κλάδοι επιχειρήσεων (βαριά - μεσαία - ελαφριά βιομηχανία - βιοτεχνία) δίνουν βάρος στα ανακυκλώσιμα υλικά και την υψηλή ποιότητα. Αυτό γίνεται κατανοητό, αφού ανοίγονται νέοι δρόμοι μεγιστοποίησης του κέρδους. Δημιουργείται ένας νέος κύκλος ανάπτυξης, ο οποίος στηρίζεται στην πράσινη οικονομία και στις τεχνολογίες της (εισαγωγή στην αγορά πρωτοποριακών προϊόντων και μεθόδων παραγωγής και συσκευασίας κ.λ.π.). Οι επιχειρήσεις, σε ένα μεγάλο μέρος τους έχουν κάνει τη "μεγάλη στροφή", δημιουργώντας ανακυκλωμένα προϊόντα με μεγάλη ζήτηση και λιγότερο βλαπτικές συνέπειες στο περιβάλλον.

3.9. Παραγωγική διαδικασία

3.9.1. Γενικά

Στο ερώτημα αυτό, καλούνται τα στελέχη των επιχειρήσεων και εν γένει οι ίδιες οι επιχειρήσεις "να βάλουν το χέρι στην καρδιά" και να δώσουν, με ειλικρίνεια, απάντηση σε ένα ουσιαστικό θέμα, που τις περισσότερες φορές διχάζει κρατικούς και ιδιωτικούς φορείς, επιχειρήσεις και ιδιώτες, το θέμα της συνύπαρξης βιομηχανίας - βιοτεχνίας και περιβάλλοντος.

Πολλοί ισχυρίζονται ότι η έλλειψη πληροφόρησης, οι περιορισμένες γνώσεις και η ημιμάθεια έχουν κάνει την βιομηχανία - βιοτεχνία τον εύκολο στόχο στην υπόθεση της προστασίας του περιβάλλοντος και ενώ πριν από μερικά χρόνια το "φουγάρο" αποτελούσε το σύμβολο δύναμης και ανάπτυξης, σήμερα αποτελεί σημείο θανάτου και καταστροφής.

Έτσι, με τις απαντήσεις που πήραμε στο ερώτημα αυτό, επιχειρούμε να σφυγμομετρήσουμε και να μεταδώσουμε την άποψη των ίδιων των επιχειρήσεων, σε ότι αφορά την παραγωγική τους διαδικασία σε σχέση με τις επιπτώσεις, όποιες κι αν είναι αυτές, είτε θετικές είτε αρνητικές, στο περιβάλλον.

3.9.2. Ερώτημα δέκατο έκτο - απαντήσεις & ανάλυση

Από τη φύση της, η παραγωγική διαδικασία της επιχείρησης έχει επιπτώσεις στο περιβάλλον και σε ποιό βαθμό;

ΠΙΝΑΚΑΣ 1: ΒΑΡΙΑ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ - ΒΙΟΤΕΧΝΙΑ

	ΠΟΛΥ ΜΕΓΑΛΟ		ΜΕΓΑΛΟ		ΜΕΤΡΙΟ		ΚΑΤΩ ΤΟΥ ΜΕΤΡΙΟΥ		ΣΥΝΟΛΟ ΑΠΑΝΤΗΣΕΩΝ		ΔΕΝ ΑΠΑΝΤΗΣΑΝ		ΣΥΝΟΛΟ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ	
	Αριθμ.	Ποσο%	Αριθμ.	Ποσο%	Αριθμ.	Ποσο%	Αριθμ.	Ποσο%	Αριθμ.	Ποσο%	Αριθμ.	Ποσο%	Αριθμ.	Ποσο%
ΘΕΤΙΚΕΣ	0	0.00%	3	18.75%	5	31.25%	3	18.75%	11	68.75%	5	31.25%	16	100.00%
ΡΗΝΗΤΙΚΕΣ	2	12.50%	2	12.50%	5	31.25%	6	37.50%	15	93.75%	1	6.25%	16	100.00%
ΛΑΘΟΛΟΥ	0	0.00%	0	0.00%	0	0.00%	0	0.00%	0	0.00%	16	100.00%	16	100.00%

ΠΙΝΑΚΑΣ 2: ΜΕΣΑΙΑ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ - ΒΙΟΤΕΧΝΙΑ

	ΠΟΛΥ ΜΕΓΑΛΟ		ΜΕΓΑΛΟ		ΜΕΤΡΙΟ		ΚΑΤΩ ΤΟΥ ΜΕΤΡΙΟΥ		ΣΥΝΟΛΟ ΑΠΑΝΤΗΣΕΩΝ		ΔΕΝ ΑΠΑΝΤΗΣΑΝ		ΣΥΝΟΛΟ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ	
	Αριθμ.	Ποσο%	Αριθμ.	Ποσο%	Αριθμ.	Ποσο%	Αριθμ.	Ποσο%	Αριθμ.	Ποσο%	Αριθμ.	Ποσο%	Αριθμ.	Ποσο%
ΘΕΤΙΚΕΣ	10	16.95%	13	22.03%	18	30.51%	11	18.64%	52	88.14%	7	11.86%	59	100.00%
ΡΗΝΗΤΙΚΕΣ	4	6.78%	5	8.47%	19	32.20%	21	35.59%	49	83.05%	10	16.95%	59	100.00%
ΛΑΘΟΛΟΥ	0	0.00%	0	0.00%	0	0.00%	0	0.00%	0	0.00%	59	100.00%	59	100.00%

ΠΙΝΑΚΑΣ 3: ΕΛΑΦΡΙΑ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ - ΒΙΟΤΕΧΝΙΑ

	ΠΟΛΥ ΜΕΓΑΛΟ		ΜΕΓΑΛΟ		ΜΕΤΡΙΟ		ΚΑΤΩ ΤΟΥ ΜΕΤΡΙΟΥ		ΣΥΝΟΛΟ ΑΠΑΝΤΗΣΕΩΝ		ΔΕΝ ΑΠΑΝΤΗΣΑΝ		ΣΥΝΟΛΟ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ	
	Αριθμ.	Ποσο%	Αριθμ.	Ποσο%	Αριθμ.	Ποσο%	Αριθμ.	Ποσο%	Αριθμ.	Ποσο%	Αριθμ.	Ποσο%	Αριθμ.	Ποσο%
ΘΕΤΙΚΕΣ	6	25.00%	5	20.83%	8	33.33%	4	16.67%	23	95.83%	1	4.17%	24	100.00%
ΡΗΝΗΤΙΚΕΣ	1	4.17%	2	8.33%	8	33.33%	9	37.50%	20	83.33%	4	16.67%	24	100.00%
ΛΑΘΟΛΟΥ	1	4.17%	0	0.00%	0	0.00%	0	0.00%	1	4.17%	23	95.83%	24	100.00%

ΠΙΝΑΚΑΣ 4: ΣΥΝΟΛΟ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑΣ - ΒΙΟΤΕΧΝΙΑΣ

	ΠΟΛΥ ΜΕΓΑΛΟ		ΜΕΓΑΛΟ		ΜΕΤΡΙΟ		ΚΑΤΩ ΤΟΥ ΜΕΤΡΙΟΥ		ΣΥΝΟΛΟ ΑΠΑΝΤΗΣΕΩΝ		ΔΕΝ ΑΠΑΝΤΗΣΑΝ		ΣΥΝΟΛΟ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ	
	Αριθμ.	Ποσο%	Αριθμ.	Ποσο%	Αριθμ.	Ποσο%	Αριθμ.	Ποσο%	Αριθμ.	Ποσο%	Αριθμ.	Ποσο%	Αριθμ.	Ποσο%
ΘΕΤΙΚΕΣ	16	16.16%	21	21.21%	31	31.31%	18	18.18%	86	86.87%	13	13.13%	99	100.00%
ΡΗΝΗΤΙΚΕΣ	7	7.07%	9	9.09%	32	32.32%	36	36.36%	84	84.85%	15	15.15%	99	100.00%
ΛΑΘΟΛΟΥ	1	1.01%	0	0.00%	0	0.00%	0	0.00%	1	1.01%	98	98.99%	99	100.00%

Εξετάζοντας τον πρώτο πίνακα, ο οποίος αφορά την **βαριά** βιομηχανία - βιοτεχνία, παρατηρούμε πως το μεγαλύτερο μέρος των επιχειρήσεων που ανήκουν στην κατηγορία αυτή, ποσοστό 93,75%, δηλαδή 15 στις 16 επιχειρήσεις, ανεξάρτητα από το βαθμό επιπτώσεων, απάντησαν ότι, από τη φύση της, η παραγωγική διαδικασία τους έχει αρνητικές επιπτώσεις στο περιβάλλον. Επίσης, 11 στις 16 επιχειρήσεις, ποσοστό 68,75%, απάντησαν ότι, από τη φύση της, η παραγωγική διαδικασία τους έχει θετικές επιπτώσεις στο περιβάλλον.

Θα πρέπει να τονίσουμε ότι, 4 στις 16 επιχειρήσεις, ποσοστό 25,00%, θεωρούν πως από τη φύση της η παραγωγική διαδικασία της επιχείρησης έχει, από μεγάλο έως πολύ μεγάλο βαθμό, αρνητικές επιπτώσεις, ενώ 11 στις 16 επιχειρήσεις, ποσοστό 68,75%, θεωρούν πως από τη φύση της η παραγωγική διαδικασία της επιχείρησης έχει, από μέτριο βαθμό έως κάτω του μετρίου, αρνητικές επιπτώσεις στο περιβάλλον. Επίσης, 3 στις 16 επιχειρήσεις, ποσοστό 18,75%, θεωρούν πως από τη φύση της η παραγωγική διαδικασία της επιχείρησης έχει, από μεγάλο έως πολύ μεγάλο βαθμό, θετικές επιπτώσεις, ενώ 8 στις 16 επιχειρήσεις, ποσοστό 51,00%, θεωρούν πως από τη φύση της η παραγωγική διαδικασία της επιχείρησης έχει, από μέτριο βαθμό έως κάτω του μετρίου, θετικές επιπτώσεις στο περιβάλλον.

Εξετάζοντας τον δεύτερο πίνακα, ο οποίος αφορά την **μεσαία** βιομηχανία - βιοτεχνία, παρατηρούμε πως το μεγαλύτερο μέρος των επιχειρήσεων που ανήκουν στην κατηγορία αυτή, ποσοστό 88,14%, δηλαδή 52 στις 59 επιχειρήσεις, ανεξάρτητα από το βαθμό επιπτώσεων, απάντησαν ότι, από τη φύση της, η παραγωγική διαδικασία τους έχει θετικές επιπτώσεις στο περιβάλλον. Επίσης, 49 στις 59 επιχειρήσεις, ποσοστό 77,97%, απάντησαν ότι, από τη φύση της, η παραγωγική διαδικασία τους έχει αρνητικές επιπτώσεις στο περιβάλλον.

Θα πρέπει να τονίσουμε ότι, 23 στις 59 επιχειρήσεις, ποσοστό 38,98%, θεωρούν πως από τη φύση της η παραγωγική διαδικασία της επιχείρησης έχει, από μεγάλο έως πολύ μεγάλο βαθμό, θετικές επιπτώσεις, ενώ 29 στις 59 επιχειρήσεις, ποσοστό 49,15%, θεωρούν πως από τη φύση της η παραγωγική διαδικασία της επιχείρησης έχει, από μέτριο βαθμό έως κάτω του μετρίου, θετικές επιπτώσεις στο περιβάλλον. Επίσης, 9 στις 59 επιχειρήσεις, ποσοστό 15,25%, θεωρούν πως από τη φύση της η παραγωγική διαδικασία της επιχείρησης έχει, από μεγάλο έως πολύ μεγάλο βαθμό, αρνητικές επιπτώσεις, ενώ 40 στις 59 επιχειρήσεις, ποσοστό 67,79%, θεωρούν πως από τη φύση της η παραγωγική διαδικασία της επιχείρησης έχει, από μέτριο βαθμό έως κάτω του μετρίου, αρνητικές επιπτώσεις στο περιβάλλον.

Εξετάζοντας τον τρίτο πίνακα, ο οποίος αφορά την ελαφριά βιομηχανία - βιοτεχνία, παρατηρούμε πως το σύνολο των επιχειρήσεων που ανήκουν στην κατηγορία αυτή, ποσοστό 95,83%, δηλαδή 23 στις 24 επιχειρήσεις, ανεξάρτητα από το βαθμό επιπτώσεων, απάντησαν ότι, από τη φύση της, η παραγωγική διαδικασία τους έχει θετικές επιπτώσεις στο περιβάλλον. Επίσης, 20 στις 24 επιχειρήσεις, ποσοστό 83,33%, απάντησαν ότι, από τη φύση της, η παραγωγική διαδικασία τους έχει αρνητικές επιπτώσεις στο περιβάλλον. Αξίζει να σημειωθεί ότι 1 στις 24 επιχειρήσεις απάντησε ότι η παραγωγική της διαδικασία δεν έχει καθόλου επιπτώσεις στο περιβάλλον.

Θα πρέπει να τονίσουμε ότι, 11 στις 24 επιχειρήσεις, ποσοστό 45,83%, θεωρούν πως από τη φύση της η παραγωγική διαδικασία της επιχείρησης έχει, από μεγάλο έως πολύ μεγάλο βαθμό, θετικές επιπτώσεις, ενώ 12 στις 24 επιχειρήσεις, ποσοστό 50,00%, θεωρούν πως από τη φύση της η παραγωγική διαδικασία της επιχείρησης έχει, από μέτριο βαθμό έως κάτω του μετρίου, θετικές επιπτώσεις στο περιβάλλον. Επίσης, 3 στις 24 επιχειρήσεις, ποσοστό 12,50%, θεωρούν πως από τη φύση της η παραγωγική διαδικασία της επιχείρησης έχει, από μεγάλο έως πολύ μεγάλο βαθμό, αρνητικές επιπτώσεις,

ενώ 17 στις 24 επιχειρήσεις, ποσοστό 70,83%, θεωρούν πως από τη φύση της η παραγωγική διαδικασία της επιχείρησης έχει, από μέτριο βαθμό έως κάτω του μετρίου, αρνητικές επιπτώσεις στο περιβάλλον.

Εξετάζοντας, τέλος, τον τέταρο πίνακα, ο οποίος εμφανίζει τα **συγκεντρωτικά** αποτελέσματα των τριών παραπάνω πινάκων, παρατηρούμε πως το μεγαλύτερο ποσοστό των επιχειρήσεων στο σύνολό τους, ποσοστό 86,87%, δηλαδή 86 στις 99 επιχειρήσεις, ανεξάρτητα από το βαθμό επιπτώσεων, απάντησαν ότι, από τη φύση της, η παραγωγική διαδικασία τους έχει θετικές επιπτώσεις στο περιβάλλον. Επίσης, 84 στις 99 επιχειρήσεις, ποσοστό 84,85%, απάντησαν ότι, από τη φύση της, η παραγωγική διαδικασία τους έχει αρνητικές επιπτώσεις στο περιβάλλον. Αξίζει να σημειωθεί ότι 1 στις 99 επιχειρήσεις απάντησε ότι η παραγωγική της διαδικασία δεν έχει καθόλου επιπτώσεις στο περιβάλλον.

Θα πρέπει να τονίσουμε ότι, 37 στις 99 επιχειρήσεις, ποσοστό 37,37%, θεωρούν πως από τη φύση της η παραγωγική διαδικασία της επιχείρησης έχει, από μεγάλο έως πολύ μεγάλο βαθμό, θετικές επιπτώσεις, ενώ 49 στις 99 επιχειρήσεις, ποσοστό 49,49%, θεωρούν πως από τη φύση της η παραγωγική διαδικασία της επιχείρησης έχει, από μέτριο βαθμό έως κάτω του μετρίου, θετικές επιπτώσεις στο περιβάλλον. Επίσης, 16 στις 99 επιχειρήσεις, ποσοστό 16,16%, θεωρούν πως από τη φύση της η παραγωγική διαδικασία της επιχείρησης έχει, από μεγάλο έως πολύ μεγάλο βαθμό, αρνητικές επιπτώσεις, ενώ 68 στις 99 επιχειρήσεις, ποσοστό 68,68%, θεωρούν πως από τη φύση της η παραγωγική διαδικασία της επιχείρησης έχει, από μέτριο βαθμό έως κάτω του μετρίου, αρνητικές επιπτώσεις στο περιβάλλον.

Η τεχνολογία, τα τελευταία χρόνια, αναπτύσσεται με μεγάλη ταχύτητα, έχοντας σαν άμεση συνέπεια την παράλληλη ανάπτυξη, τόσο σε ρυθμούς όσο και σε μεθόδους, της παραγωγικής διαδικασίας. Έτσι, ανάλογα με την

πολιτική της κάθε επιχείρησης, άλλοτε έχει θετικές και άλλοτε αρνητικές επιπτώσεις στο περιβάλλον.

Από τις απαντήσεις που έδωσαν οι επιχειρήσεις, προκύπτει ότι, η παραγωγική διαδικασία που εφαρμόζουν μπορεί να έχει και θετικές και αρνητικές επιπτώσεις στο περιβάλλον, αλλά όχι σε μεγάλο βαθμό. Αυτό παρατηρείται λόγω της αποτελεσματικής πολιτικής που ακολουθούν οι επιχειρήσεις, της εφαρμογής σύγχρονης τεχνολογίας, την ύπαρξη άρτιου μηχανολογικού εξοπλισμού, των αποτελεσματικών συντηρήσεων, των λήψεως μέτρων πρόληψης και καταστολής της ρύπανσης και άλλων παραγόντων. Όλα όσα προαναφέρθηκαν συντελούν στην διατήρηση των αρνητικών επιπτώσεων σε χαμηλά επίπεδα και την προαγωγή των θετικών επιπτώσεων που μπορεί να έχουν στο περιβάλλον, όπως αναβάθμιση του βιοτικού επιπέδου, κάλυψη των αναγκών της ζήτησης, δημιουργία θέσεων εργασίας και γενικότερα την ανάπτυξη της οικονομίας.

4. ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ - ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ

4.1. Συμπεράσματα

Ίδρυση και λειτουργία βιομηχανικών - βιοτεχνικών επιχειρήσεων δεν μπορεί σε καμία περίπτωση να εννοηθεί δίχως την ύπαρξη περιβάλλοντος. Το περιβάλλον αποτελεί το βασικό σύστημα μέσα στο οποίο μπορούν να αναπτύσσονται άλλα μικρότερα υποσυστήματα, ένα από τα οποία είναι και το σύστημα των βιομηχανιών - βιοτεχνιών. Σαν υποσύστημα λοιπόν θα πρέπει να σέβεται, να διατηρεί και να βελτιώνει το σύστημα περιβάλλον μέσα στο οποίο δημιουργείται και αναπτύσσεται.

Με βάση την θεμελιώδη, αυτή, αρχή, ορίστηκε από το κράτος θεσμικό πλαίσιο ώστε το περιβάλλον, ως πηγή ύπαρξης και εξέλιξης της ζωής, να προστατεύεται από κάθε είδους δραστηριότητα που μπορεί να επιφέρει την καταστροφή του. Αυτό το θεσμικό πλαίσιο, δεν μπορούσε να μην περιλαμβάνει και την ίδρυση και λειτουργία των βιομηχανικών - βιοτεχνικών επιχειρήσεων. Από την πλευρά των επιχειρήσεων, το θεσμικό πλαίσιο κρίνεται αναγκαίο και αρκετά αποτελεσματικό, δεν αγνοείται και δεν αντιτίθεται στον σκοπό τους για οικονομικό όφελος.

Σαν συνέπεια των παραπάνω, το υποσύνολο των βιομηχανικών - βιοτεχνικών επιχειρήσεων θα πρέπει να συντονίζει την πολιτική του και τις δράσεις του, ώστε με την σειρά του να προασπίζει το περιβάλλον. Έτσι, η πολιτική των επιχειρήσεων σε σχέση με την προστασία του περιβάλλοντος κρίνεται αποτελεσματική σε όλους τους τομείς ρύπανσης (ατμοσφαιρική, υδάτων, εδάφους, ηχορύπανση) με βάση τις αποφάσεις και δράσεις στον τεχνικό τομέα και τον οικονομικό, λαμβάνοντας παράλληλα τα αναγκαία μέτρα πρόληψης ή καταστολής της ρύπανσης, που ορίζει ο νόμος.

Μέσα στα πλαίσια του συντονισμού της πολιτικής των επιχειρήσεων αλλά και σύμφωνα με τις επιταγές του νομοθέτη, είναι και η επιλογή του κατάλληλου **τόπου εγκατάστασης** των βιομηχανιών και βιοτεχνιών. Οι κύριοι παράγοντες που σε μεγάλο βαθμό, ώθησαν σε συγκεκριμένους τόπους εγκατάστασης τις επιχειρήσεις, είναι τα κέντρα κατανάλωσης, το κόστος εργασίας και η υποδομή. Τα κύρια **κίνητρα**, που σε μεγάλο βαθμό, επηρέασαν την επιλογή του τόπου εγκατάστασης των επιχειρήσεων, είναι τα τραπεζικά και χρηματοπιστωτικά, τα περιβαλλοντικά και τα επενδυτικά. Τέλος προτιμήθηκε από μεγάλο μέρος των επιχειρήσεων που εξετάσαμε η εγκατάσταση σε βιομηχανικές ζώνες και περιοχές λόγω των ίδιων παραγόντων και κινήτρων.

Με βάση, πάντα, την ίδια θεμελιώδη αρχή προστασίας του περιβάλλοντος, ο νομοθέτης ορίζει συγκεκριμένες **προϋποθέσεις ίδρυσης και λειτουργίας** για τις βιομηχανικές και βιοτεχνικές επιχειρήσεις, που θα πρέπει να πληρούνται σε όλη την διάρκεια ύπαρξής τους. Έτσι, οι κυριότερες προϋποθέσεις που τηρούνται, σε μεγάλο βαθμό, από τις επιχειρήσεις είναι η περιβαλλοντική μελέτη, το συγκεκριμένο ωράριο λειτουργίας, η εγκατάσταση οργάνων παρακολούθησης της ποιότητας και της ποσότητας των αποβλήτων και εφαρμογή τεχνολογίας αντιρρύπανσης.

Για την διαφύλαξη και προστασία του περιβάλλοντος αλλά και για την οικονομική ανάπτυξη, ο νομοθέτης προτείνει μια σειρά **επιχορηγούμενων περιβαλλοντικών επενδύσεων** που δίνουν την ευχέρεια στις επιχειρήσεις να επιλέξουν τις καταλληλότερες ή τις πιο αναγκαίες. Έτσι, στα πλαίσια εφαρμογής μέρους της πολιτικής τους, οι επιχειρήσεις επιλέγουν, σε μεγάλο βαθμό, επενδύσεις που αφορούν την αγορά καινούργιων μηχανημάτων και λοιπού μηχανολογικού εξοπλισμού καθώς και μεταφορικών μέσων διακί-

νησης υλικών μέσα και έξω από την επιχείρηση και επενδύσεις που αφορούν την μετεγκατάστασή τους σε λιγότερο οικονομικά ανεπτυγμένες περιοχές ή ΒΙ.ΠΕ..

Μέσα στα πλαίσια της πολιτικής των επιχειρήσεων για την προστασία του περιβάλλοντος από την λειτουργία τους είναι και η συντήρηση του συστήματος παραγωγής τους. Έτσι, εφαρμόζοντας αυτήν την πολιτική, οι επιχειρήσεις, τόσο με ειδικά τμήματα συντηρήσεων και επισκευών που υπάρχουν στην ίδια την επιχείρηση όσο και από άλλες εταιρείες συντηρήσεων και επισκευών, πραγματοποιούν ελέγχους και συντηρήσεις - επισκευές ανά τρίμηνο κυρίως, με ικανοποιητικά αποτελέσματα.

Ο σχεδιασμός των παραγόμενων προϊόντων και υποπροϊόντων, σαν μέρος της πολιτικής, που ακολουθούν οι βιομηχανικές - βιοτεχνικές επιχειρήσεις, για την προστασία του περιβάλλοντος, είναι ικανοποιητικός, έχοντας προσανατολισμό τα ανακυκλώσιμα υλικά, την υψηλή ποιότητα και την μείωση της επικινδυνότητάς τους.

Τέλος, ο συνδυασμός του θεσμικού πλαισίου, με τους περιορισμούς και τα κίνητρα που θέτει και η πολιτική για την προστασία του περιβάλλοντος, που κάθε επιχείρηση ακολουθεί, ευνοεί την εξισορρόπηση σε χαμηλό επίπεδο, των αρνητικών και θετικών επιπτώσεων, που μπορεί να έχει από τη φύση της, η παραγωγική διαδικασία.

4.2. Προτάσεις

Παρόλο που, από τα συμπεράσματα, προέκυψε ότι η προστασία του περιβάλλοντος από την ίδρυση και λειτουργία βιομηχανικών - βιοτεχνικών επιχειρήσεων είναι αποτελεσματική, κρίνουμε απαραίτητο να παραθέσουμε μια σειρά προτάσεων - δράσεων που θα μπορούσαν να την κάνουν αποτελεσματικότερη. Εξάλλου, αυτός είναι κι ο λόγος που αναφερόμαστε στον όρο προστασία, δεν πρέπει να ξεχνάμε πως το περιβάλλον, ούτως ή άλλως, επιβαρύνεται από σχεδόν όλες τις τεχνητές επεμβάσεις - δραστηριότητες του ανθρώπου.

Έτσι, σχετικά με το θεσμικό πλαίσιο προστασίας του περιβάλλοντος, πιστεύουμε πως θα πρέπει να εξελιχθεί, να αναθεωρείται και να συμπληρώνεται, όπου κι όποτε κρίνεται απαραίτητο, λαμβάνοντας υπόψη όλα τα νέα στοιχεία - δεδομένα, που κάθε φορά θα προκύπτουν από την εξέλιξη των δραστηριοτήτων του ανθρώπου και ειδικότερα της βιομηχανίας - βιοτεχνίας, που είναι και το αντικείμενο της μελέτης αυτής.

Επίσης, για την εφαρμογή καλύτερης πολιτικής περιβάλλοντος, προτείνεται η ίδρυση ειδικού Υπουργείου, η ίδρυση Ινστιτούτου Περιβάλλοντος, η δημιουργία ειδικού Ταμείου, καθώς και η δημιουργία ευέλικτου ειδικού σώματος ελεγκτών περιβάλλοντος.

Από την πλευρά τους, οι βιομηχανικές - βιοτεχνικές επιχειρήσεις θα πρέπει να το εφαρμόζουν, να το στηρίζουν και να το εμπλουτίζουν με δικές τους δράσεις - ενέργειες, ώστε μακροπρόθεσμα τα αποτελέσματα να είναι θετικά για την εξέλιξη και ποιότητα της ζωής. Μερικές βασικές αρχές που θα πρέπει να διέπουν την πολιτική κάθε βιομηχανίας - βιοτεχνίας είναι:

α) Να αποφεύγεται η ρύπανση κι αλλοίωση του περιβάλλοντος προληπτικά, όπου κι όποτε είναι δυνατό, ώστε να μη δημιουργείται η ανάγκη λήψεως θεραπευτικών μέτρων, τα οποία και πολύ δαπανηρά είναι και τις περισσότερες φορές δεν εξασφαλίζουν πλήρη αποκατάσταση. Οι επιπτώσεις, που έχει στο περιβάλλον η συνολική διαδικασία προγραμματισμού και λήψεως αποφάσεων, πρέπει να ληφθούν υπόψη στα αρχικά στάδια. Το περιβάλλον πρέπει να θεωρηθεί ως βασικός παράγοντας οργάνωσης και προώθησης της ανθρώπινης προόδου.

β) Κάθε είδος εκμετάλλευσης των φυσικών πόρων, που δημιουργεί σημαντική ζημιά στην οικολογική ισορροπία, πρέπει να αποφευχθεί.

γ) Το κόστος πρόληψης ή θεραπείας των αλλοιώσεων του περιβάλλοντος θα πρέπει, γενικά, να βαρύνει εκείνους που τις προκαλούν.

δ) Να διαφωτιστούν κατάλληλα τα στελέχη των επιχειρήσεων, βιομηχανικών και βιοτεχνικών, και να δημιουργηθούν συνθήκες συμμετοχής και συμβολής τους στη δράση προστασίας του περιβάλλοντος.

Ενας άλλος παράγοντας σημαντικός για την προστασία του περιβάλλοντος είναι και ο τόπος εγκατάστασης των βιομηχανιών - βιοτεχνιών. Ανάλογα με τον τόπο εγκατάστασης των επιχειρήσεων, μπορούμε να παρατηρήσουμε άλλοτε μεγαλύτερη και άλλοτε μικρότερη επιβάρυνση στο περιβάλλον. Για να επιτευχθεί η μικρότερη δυνατή επιβάρυνση στο περιβάλλον από την εγκατάσταση βιομηχανικών - βιοτεχνικών επιχειρήσεων θα πρέπει:

α) Να διαμορφωθεί ένα άρτιο συγκοινωνιακό δίκτυο, ώστε, χωρίς να χρειάζεται η ύπαρξη στα αστικά κέντρα βιομηχανικών - βιοτεχνικών επιχειρήσεων, να είναι άμεση και γρήγορη η επικοινωνία ανάμεσα σε αυτές και τα κέντρα κατανάλωσης.

β) Να δημιουργηθεί η κατάλληλη υποδομή όπως έργα ύδρευσης και αποχέτευσης, συστήματα διαχείρισης πόσιμου νερού, ολοκληρωμένη διαχείριση υγρών αποβλήτων, συστήματα διαχείρισης απορριμάτων, βιολογικοί καθαρισμοί και χωματερές, σύγχρονο ηλεκτροδοτικό δίκτυο, δίκτυο οδοποιίας, μακριά από αστικά κέντρα και οικισμούς, βιότοπους, βεβαρυσμένες περιβαλλοντικά περιοχές και εθνικούς δρυμούς.

γ) Να δημιουργηθούν περισσότερες βιομηχανικές περιοχές (ΒΙ.ΠΕ.) με μικρό μέγεθος κοντά στις πόλεις και διασπορά τους στους οικισμούς για την καλύτερη αξιοποίηση του εργατικού δυναμικού και με μεγαλύτερο μέγεθος μακριά από τις πόλεις για μεγαλύτερες βιομηχανίες - βιοτεχνίες.

δ) Να αυξηθούν και να βελτιωθούν, για τις υπάρχουσες ΒΙ.ΠΕ., οι υπηρεσίες που προσφέρουν και να λαμβάνεται ιδιαίτερη μέριμνα για τα απόβλητα όσων εγκαθίστανται σε αυτές.

ε) Να αυξηθεί το πράσινο και να μεταφερθούν τα γραφεία των επιχειρήσεων από τα κέντρα των πόλεων στις ΒΙ.ΠΕ. ή σε ειδικά οργανωμένες "περιοχές γραφείων".

Ακόμη, θα πρέπει να χρησιμοποιηθεί ο θεσμός των ΒΙ.ΠΕ. ως μονοσήμαντη λύση στο πρόβλημα εγκατάστασης στο χώρο και να αποτελέσει μία από τις βασικότερες προϋποθέσεις ίδρυσης και λειτουργίας για την προστασία του περιβάλλοντος, κατά την ίδρυση, λειτουργία και επέκταση των βιομηχανιών - βιοτεχνιών.

Από τα συμπεράσματα προέκυψε πως όλες οι επιχειρήσεις τηρούν κάποιες προϋποθέσεις κατά την ίδρυση επέκταση και λειτουργία τους, θα πρέπει όμως

να εφαρμοσθεί μια σειρά από ενέργειες, ώστε πραγματικά αυτές οι προϋποθέσεις να διασφαλίζουν την προστασία του περιβάλλοντος, όπως:

α) Η καθιέρωση της περιβαλλοντικής μελέτης ως υποχρεωτική, για όλες ανεξαιρέτως τις βιομηχανικές - βιοτεχνικές επιχειρήσεις.

β) Η σύσταση αρμόδιων επιτροπών ελέγχου για την τήρηση των προϋποθέσεων ίδρυσης, επέκτασης και λειτουργίας των βιομηχανικών - βιοτεχνικών επιχειρήσεων.

Σχετικά με τις επιχορηγούμενες περιβαλλοντικές επενδύσεις, το κυριότερο που θα πρέπει να εφαρμόζεται είναι η άμεση πληροφόρηση και ενημέρωση πάνω σε κάθε εξέλιξη στον τομέα αυτό, είτε μέσω των νόμων από την εφημερίδα της κυβερνήσεως, είτε με ειδικά σεμινάρια, είτε με ενημερωτικά έντυπα κ.λ.π. Επίσης, η οργάνωση και αξιοποίηση των ανανεώσιμων και εναλλακτικών πηγών ενέργειας θα παρουσίαζε τα πλεονεκτήματα της εξοικονόμησης εξαντλήσιμων ενεργειακών πόρων, την πολλαπλότητα των προσφερόμενων μορφών ενέργειας, την απασχόληση μεγάλου εργατικού δυναμικού και την περιφερειακή ανάπτυξη της χώρας.

Σημαντικός παράγοντας, που μπορεί να έχει θετικά αποτελέσματα για την προστασία του περιβάλλοντος, θεωρείται και η σωστή συντήρηση του συστήματος παραγωγής των επιχειρήσεων. Μιλώντας για σωστή συντήρηση, δεν μπορούμε να εννοούμε μόνο την συχνότητα των επισκευών ή και τον φορέα που τις διενεργεί, αλλά και όλες εκείνες τις ενέργειες που μαζί με τα παραπάνω θα φέρουν το καλύτερο αποτέλεσμα, τόσο για το περιβάλλον όσο και για τις επιχειρήσεις. Έτσι, αφού καλύπτονται οι προϋποθέσεις αποτελεσματικότητας της συχνότητας συντήρησης και φορέα, θα πρέπει να δοθεί περισσότερη σημασία σε παράγοντες όπως:

α) Επιθεώρηση και έλεγχος των μηχανών και του τρόπου διενέργειας της συντήρησης.

β) Σχεδιασμός των ενεργειών για τις αλλαγές, βελτιώσεις και τροποποιήσεις που πρόκειται να γίνουν στον μηχανολογικό εξοπλισμό.

γ) Τήρηση αρχείου επισκευών και συντηρήσεων, πραγματοποίηση μελετών για τις βλάβες και του τρόπου αντιμετώπισής τους και παρακολούθηση τους σε εύλογα χρονικά διαστήματα ώστε να αποφεύγονται και να προλαμβάνονται πολλές από αυτές.

Όσον αφορά τον σχεδιασμό των παραγόμενων προϊόντων - υποπροϊόντων, κρίνεται αναγκαίο από τις επιχειρήσεις:

α) Να θεσμοθετηθεί η μέθοδος αποτίμησης των φυσικών α' υλών και υπολογισμού του περιβαλλοντικού κόστους, όπως υπολογίζεται το εργατικό κόστος ή το κόστος αγοράς και μεταφοράς α' υλών κ.α.

β) Να επιτευχθεί η ανάλυση του χρόνου χρήσεως των προϊόντων, η υψηλή ποιότητα, τα ανακυκλώσιμα υλικά, η εξοικονόμηση ενέργειας, η μείωση των αποβλήτων και επικινδυνότητας των υλικών και προϊόντων.

γ) Να προσανατολιστούν στη νέα φιλοσοφία πραγμάτων, όχι μόνο οι επιχειρήσεις αλλά και το καταναλωτικό κοινό έτσι ώστε, η δυνατότητα επαναχρησιμοποίησης να καταστεί πραγματικότητα. Αυτό γίνεται περισσότερο κατανοητό εάν αναλογιστούμε πως η ρύπανση που προκαλεί ένα εργοστάσιο αποτελεί κόστος που επιβαρύνει όχι μόνο την οικονομική μονάδα αλλά και το περιβάλλον.

Για να επιτευχθούν τα καλύτερα δυνατά αποτελέσματα στην προστασία του περιβάλλοντος από την παραγωγική διαδικασία των επιχειρήσεων, θα πρέπει κυρίως να δοθεί βαρύτητα στην αντιρρυπαντική τεχνολογία. Ήδη στην Ελλάδα λειτουργούν ελληνικές εταιρείες διαχείρισης στερεών και υγρών αποβλήτων, ανακύκλωσης απορριμάτων, κατασκευής μηχανημάτων επεξεργασίας αποβλήτων και λυμμάτων, παραγωγής βιομηχανικών φίλτρων για στερεά - υγρά - αέρια ρύπανση, παραγωγής συστημάτων μέτρησης ατμοσφαιρικής ρύπανσης και παραγωγής υλικών μείωσης ηχορύπανσης. Η συνύπαρξη και αμοιβαία ανταλλαγή στοιχείων, μεταξύ βιομηχανίας - βιοτεχνίας και αντιρρυπαντικών εταιρειών, μπορεί να επιφέρει θετικά αποτελέσματα στην παραγωγική διαδικασία, στην προστασία του περιβάλλοντος και στην οικονομική ανάπτυξη της χώρας.

Με τον σωστό προγραμματισμό στις ενέργειες, μεταξύ θεσμικού πλαισίου, πολιτικής των επιχειρήσεων, τόπου εγκατάστασης, προϋποθέσεων ίδρυσης, επέκτασης και λειτουργίας, επιχορηγούμενων περιβαλλοντικών επενδύσεων, συντήρηση συστημάτων παραγωγής, σχεδιασμού των προϊόντων και παραγωγικής διαδικασίας, μπορεί το αέριο και υδάτινο περιβάλλον να προστατευθεί, τα απορρίμματα και τα απόβλητα να αντιμετωπισθούν, η ρύπανση και μόλυνση του εδάφους να ανασταλεί, η ηχορύπανση να περιοριστεί και το περιβάλλον να διατηρηθεί.-

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

- 1 **Το Σύνταγμα της Ελλάδας**, εκδόσεις "το ποντίκι"
- 2 **Νόμος 1650/16.10.86**, Για την προστασία του περιβάλλοντος
- 3 **Νόμος 1262/16.6.82**, Για την παροχή κινήτρων ενίσχυσης της οικονομικής και περιφερειακής ανάπτυξης της χώρας
- 4 **Νόμος 1116/14.1.81**, Για την παροχή κινήτρων ενίσχυσης της οικονομικής και περιφερειακής ανάπτυξης της χώρας
- 5 **Νόμος 849/22.12.78**, Για την παροχή κινήτρων ενίσχυσης της οικονομικής και περιφερειακής ανάπτυξης της χώρας
- 6 **Νόμος 743/17.10.77**, Περί προστασίας του θαλασσίου περιβάλλοντος
- 7 **Νόμος, 360/22.6.76**, Περί χωροταξίας και περιβάλλοντος
- 8 **Νόμος 4458/27.2.65**, Περί βιομηχανικών περιοχών
- 9 **Νόμος ΔΚΣ 4026/25.1.1912**, Περί των όρων ιδρύσεως βιομηχανικών εργοστασίων
- 10 **Νόμος 1327/7.2.83**, Αντιμετώπιση έκτακτων επεισοδίων ρύπανσης του περιβάλλοντος
- 11 **Νόμος 1360/24.5.83**, Προώθηση των επενδύσεων
- 12 **Αναγκαστικός Νόμος 207/27.11.67**, Περί εγκαταστάσεως και λειτουργίας βιομηχανιών και βιοτεχνιών
- 13 **Προεδρικό Διάταγμα 1180/6.10.81**, Περί ιδρύσεως και λειτουργίας βιομηχανιών - βιοτεχνιών
- 14 **Υπουργική Απόφαση 69269/5387/25.10.90**, Κατάταξη έργων και δραστηριοτήτων
- 15 **Πολιτοικολογία**, Α.Λουλούδης, εκδόσεις Στοχαστής/Οικολογία
- 16 **Οικονομική Επιχειρήσεων**, Ι.Α.Ντόμαλη, εκδόσεις ΤΕΙ Λάρισας

- 17 Δίκαιο Προστασίας του Περιβάλλοντος, Α.Ι.Τάχος, εκδόσεις Σάκκουλα
- 18 Ελληνική και Κοινοτική Νομοθεσία προστασίας περιβάλλοντος, εκδόσεις Σάκκουλα
- 19 Δίκαιο προστασίας περιβάλλοντος, Θ.Ι.Παναγόπουλου, εκδόσεις Σταμούλη
- 20 Η συνθήκη ΕΟΚ και η προστασία του περιβάλλοντος, Ludwig Kramer - Ν.Παλαιολόγου, εκδόσεις Σάκκουλα
- 21 Μελέτη αξιολόγησης και αναπροσαρμογής του προγράμματος χωροθέτησης και ανάπτυξης των βιομηχανικών περιοχών, Ν.Ι. Κόνσολα, εκδόσεις ΚΕΠΕ
- 22 Οι νέοι θεσμοί, Αθ.Δ.Τσιμπούκη
- 23 Η προστασία του περιβάλλοντος από τις βιομηχανικές και βιοτεχνικές εγκαταστάσεις, Κ.Σ.Ρέμελη, εκδόσεις Σάκκουλα
- 24 Το περιβάλλον, Εκθεση Ομάδας Εργασίας, εκδόσεις ΚΕΠΕ
- 25 Οικονομική του χώρου, Τόμος Ι, Θ.Αργύρη, εκδόσεις Αφοι Κυριακίδη
- 26 Ασφάλεια και επικίνδυνα απόβλητα, Ευρωπαϊκό Ίδρυμα για την Βελτίωση των Συνθηκών Διαβίωσης και Εργασίας
- 27 Περιφερειακή Οικονομική Πολιτική, Ν.Ι.Κόνσολα, εκδόσεις Παπαζήση
- 28 Η χωροθέτηση της βιομηχανίας, Ν.Ι.Κόνσολα, Ινστιτούτο Περιφερειακής ανάπτυξης
- 29 Περιοδικό Νέα Οικολογία
- 30 Περιοδικό Κεφάλαιο
- 31 Εφημερίδες Καθημερινή, Ελευθεροτυπία, Βήμα

